

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 10558

TANAKH

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

נביאים ראשונים

מלכים א, ב,

אידיש פון
יהואש

פארלאג
"פנד"
ניו-יארק
1927

Copyright 1927
by
F. BLOOMGARDEN
אלע רעכט פארבאהאלטן

זעצער" פון דער
דזשואיש פאבליקעישאן סאָסייעטי

מלכים א

מְלָכִים א

1	א	דוד מאַכט שלמהן פאַר אַ מלך אויף זיין אָרט
1	ב	דודס טויט און זיין צוּנאַה צו שלמהן
1	ג	גאַט שיינקט שלמהן חכמה
1	ד	שלמהס באַאַמטע
15	ה	שלמה גרייט זיך בויען דעם ביתהמקדש
1	ו	דאָס בויען פון דעם ביתהמקדש
1	ז	דער פּאַלאַץ פון דעם מלך שלמה
13	ח	די זיילן און די פּליים פון ביתהמקדש
1	ט	די באַניונג פון דעם ביתהמקדש. שלמהס תּפּלה
1	י	גאַט באַווייזט זיך צו שלמהן
10	יא	שלמה בויט שטעדט און שיקט שיפן קיין אופיר
1	יב	די מלכה פון שבאָ
14	יג	שלמהס רייכטום און חכמה
1	יד	שלמהס ווייבער. זיין טויט
1	יז	יָרְבֵּעַם ווערט אַ מלך איבער צען שבטים
25	יח	יָרְבֵּעַם מאַכט צוויי גילדערנע קעלבער
		די נבואה איבער יָרְבֵּעַםס שטראַף. דער נביא געטייט פאַר
33	יט	ניט געהאַרכן גאַט
1	י	אַחֲזֵיהַ וואָגט אָן יָרְבֵּעַםס סוף. יָרְבֵּעַםס טויט
21	יא	רחבַּעַםס מלוכה איבער יהודה
1	יב	אַבְיָהַם דער מלך פון יהודה
9	יג	אַסָא דער מלך פון יהודה
25	יד	נָדָב דער מלך פון ישראל
33	טו	בַּעְשָׁא דער מלך פון ישראל

טז	8	אלה דער מלך פון ישראל
טז	15	ומרי דער מלך פון ישראל
טז	23	עמרי דער מלך פון ישראל
טז	29	דער מלך אחאב און זיין חייב אינבל
ק	1	אליהו הנביא
יח	1	אליהו טייט די נביאים פון בעל
יט	1	אליהו אנטלויפט פון אינבלען
כ	1	אחאב באויגט דעם מלך פון ארם
כא	1	אינבל לאזט טייטן גבותן
כב	1	אחאב פאלט אין מלחמה
כב	41	יהושפט דער מלך פון יהודה
כב	52	אחזיהו דער מלך פון ישראל

מְלָכִים א

און דער מלך דוד איז געוואָרן אלט און באַטאַגט, און מע האָט אים צוגעדעקט מיט קליידער, אָבער אים פלעגט ניט וואַרעם ווערן. ²האַבן זיינע קנעכט צו אים געזאָגט: זאַל מען זוכן פאַר מיין האַר דעם מלך אַ מיידל אַ יונגפרוי, און זי וועט שטיין פאַר דעם מלך, און וועט אים זיין אַ וואַרטאַרן; און זי וועט ליגן אין דיין בוועם, און עס וועט וואַרעם זיין מיין האַר דעם מלך.

און זיי האָבן געזוכט אַ שטיין מיידל אין גאַנצן געמאַרק פון ישראל, און זיי האָבן געפונען אַבישאַג פון שוּם, און האָבן זי געבראַכט צום מלך. ³און די מיידל איז געווען שטיין ביז גאַר; און זי איז געווען דעם מלך אַ וואַרטאַרן, און האָט אים באַדינט; אָבער דער מלך האָט זי ניט דערקענט.

⁴און אַדוֹנֵה דער זון פון מִגִּיתָן האָט זיך איבערגענומען, אַזוי צו זאָגן: איך וועל ווערן מלך. און ער האָט זיך אַייב געשאַפט רייטוועג און רייטער, און פופציק מאַן וואָס זיינען געלאָפן אים פאַרויס. ⁵וואַרום זיין פאָטער האָט אים אין זיין לעבטאַג ניט באַטריבט, אַזוי צו זאָגן: פאַרוואָס טוסטו אַזוי? און ער איז אויך געווען זייער שטיין אין געשטאַלט. און ער איז געבאָרן געוואָרן נאָך אַבשלאָמען.

⁷און ער האָט געהאַט אַ גערייד מיט יזאַב דעם זון פון צרוּיָה, און מיט אַבְיָתָר דעם כהן, און זיי האָבן מיטגעהאַלפן אַדוֹנֵה. ⁸אָבער צְדוֹק דער כהן, און בְּנֵיהוּ דער זון פון

יהוידען, און נָתָן דער נְבִיא, און שְׁמַעִי, און רְעִי, און די גִּבּוֹרִים
וְאֵס בִּי דוֹד, וַיִּנְעַן נִיט גַּעוּזַען מִיט אַדוֹנֵיהוֹן.

⁹ און אַדוֹנֵיהוּ הָאֵט גַּעשְׁאָכְטן שְׁאָף און רִינְדֵער און
גַּעשְׁטאַפְטע קַעלְבֵער בִּי דַעם שְׁטִיין זוּחֶלֶת וְאֵס לַעֲבֹן עֵיד
רוֹגֵל, און עַר הָאֵט פֶּאַרְרוֹפֵן אֶלַע וַיִּנַּע בְּרִידֵער, דַעם מַלְכֵס
זֵין, און אֶלַע מַעֲנֵער פֿון יְהוּדָה, דַעם מַלְכֵס קִנְעֶכֶט. ¹⁰ אַבְעֵר
נָתָן דַעם נְבִיא, און בְּנֵיהוֹן, און די גִּבּוֹרִים, און זֵיין בְּרוּדֵער
שְׁלֵמָה, הָאֵט עַר נִיט גַּערוֹפֵן.

¹¹ הָאֵט נָתָן גַּעזֹאגְט צו בְּתִשְׁבַּע, שְׁלֵמָהס מוֹטֵער, אַזוֹי צו
זאָגן: הָאָסְטוּ נִיט גַּעהֵערט אַז אַדוֹנֵיהוּ דֵער זוֹן פֿון חַגִּיתָן אִיו
גַּעוּזֹאָרֵן מַלְךְ, און אִונְדוּזֵער הָאָר דוֹד חַיִּיס נִיט? ¹² און אַצוֹנְד,
קוּם לְאָמִיד אַקְאָרְשֵׁט דִיר גַּעפֵן אַן עֲצָה, און רֶאָטֵעוּזַען דִיין
לַעֲבֹן און דָאָס לַעֲבֹן פֿון דִיין זוֹן שְׁלֵמָה. ¹³ גִּי און קוּם צוּם
מַלְךְ דוֹד, און זֹאָלְסֵט זאָגן צו אִים: הָאָסְטוּ, מִיין הָאָר מַלְךְ, נִיט
גַּעשׁוּוֹאָרֵן דִיין דִינֵסֵט, אַזוֹי צו זאָגן: נֶאָךְ דִיין זוֹן שְׁלֵמָה זֹאָל קִינִיגֵן
נֶאָךְ מִיר, און עַר זֹאָל וַיִּצֵן אוֹיף מִיין טַראָן? הִינֵט פֶּאַרְוֹאָס
אִיו אַדוֹנֵיהוּ גַּעוּזֹאָרֵן מַלְךְ? ¹⁴ אָט וַיְדוּרְעֵדֵסֵט נֶאָךְ דֶּאָרְטֵן מִיטֵן
מַלְךְ, אַזוֹי וועל אִיךְ קוּמַען נֶאָךְ דִיר, און וועל פֶּאַרְפּוֹלֵן דִינַע
ווערטֵער.

¹⁵ אִיו בְּתִשְׁבַּע אַרִינְגַעטאַנְען צוּם מַלְךְ אִין קאַמֵער.—און
דֵער מַלְךְ אִיו גַּעוּזַען זִיעַר אֶלֵט, און אַבִישַׁג פֿון שׁוּםס הָאֵט
בְּאִדִינֵט דַעם מַלְךְ.—¹⁶ און בְּתִשְׁבַּע הָאֵט זִיךְ גַּענִיגֵט און זִיךְ
גַּעבּוּקֵט צוּם מַלְךְ. הָאֵט דֵער מַלְךְ גַּעזֹאגְט: וְאֵס אִיו דִיר?
¹⁷ הָאֵט זִי צו אִים גַּעזֹאגְט: מִיין הָאָר, דוּ הָאָסֵט גַּעשׁוּוֹאָרֵן דִיין
דִינֵסֵט בִּי יְהוָה דִיין גָאָט: נֶאָךְ דִיין זוֹן שְׁלֵמָה זֹאָל קִינִיגֵן נֶאָךְ מִיר,
און עַר זֹאָל וַיִּצֵן אוֹיף מִיין טַראָן. ¹⁸ און אַצוֹנְד זַע, אַדוֹנֵיהּ אִיו
גַּעוּזֹאָרֵן מַלְךְ, און אַצוֹנְד, מִיין הָאָר מַלְךְ, וַיִּסֵּטוּ גֶאָר נִיט. ¹⁹ און
עַר הָאֵט גַּעשְׁאָכְטן אַקֵסן און גַּעשְׁטאַפְטע קַעלְבֵער און שְׁאָף אַ

סך, און ער האָט פאַררופן אַלע זין פון דעם מלך, און אַבְיָתָר דעם כֹּהֵן, און יוֹאָב דעם חיל־פּירער; אַבער דײַן קנעכט שלמהן האָט ער נישט גערופן. ²⁰ און דו מיין האָר מלך, אויף דיר זיינען די אויגן פון גאַנץ ישראל, זיי צו זאָגן, ווער זאָל זיצן אויף דעם טראָן פון מיין האָר דעם מלך נאָך אים. ²¹ וואָרום עס וועט זיין, ווי מיין האָר דער מלך לייגט זיך מיט זיינע עלטערן, אַזוי וועל איך און מיין זון שלמה זיין פאַרשולדיקטע.

²² און אַט ווי זי רעדט נאָך מיטן מלך, אַזוי איז נָתָן דער נביא געקומען. ²³ האָט מען אָנגעזאָגט דעם מלך, אַזוי צו זאָגן: נָתָן דער נביא איז דאָ. און ער איז געקומען פאַר דעם מלך, און האָט זיך געבוקט צום מלך אויף זיין פנים צו דער ערד. ²⁴ און נָתָן האָט געזאָגט: מיין האָר מלך, האָסט דו געזאָגט: אַדוֹנָיְהוּ זאָל קייניגן נאָך מיר, און ער זאָל זיצן אויף מיין טראָן? ²⁵ וואָרום ער האָט היינט אַראָפּגענידערט, און האָט געשאַכטן אַקסן און געשטאַפטע קעלבער און שאַף אַ סך, און ער האָט פאַררופן אַלע זין פון דעם מלך, און די חיל־פּירער, און אַבְיָתָר דעם כֹּהֵן, און אַט עסן זיי און טרינקען מיט אים, און זאָגן: לעבן זאָל דער מלך אַדוֹנָיְהוּ! ²⁶ אַבער מיך, מיך דײַן קנעכט, און זָדוּק דעם כֹּהֵן, און בְּנֵי־הוּיָדָען, און דײַן קנעכט שלמהן. האָט ער נישט גערופן. ²⁷ צי איז דײַדאָזיקע זאַך געשען פון מיין האָר דעם מלך, און האָסט נישט צו וויסן געטאָן דײַן קנעכט, ווער עס זאָל זיצן אויף דעם טראָן פון מיין האָר דעם מלך נאָך אים?

²⁸ האָט געענטפערט דער מלך דוד און האָט געזאָגט: רופט מיר אַרײַן בַּת־שֶׁבַען. און זי איז געקומען פאַרן מלך און האָט זיך געשטעלט פאַרן מלך. ²⁹ און דער מלך האָט געשוואָרן און געזאָגט: אַזוי ווי עס לעבט גאָט, וואָס האָט אויסגעלייזט מיין זעל פון יעטועדער צרה, ³⁰ אַז אַזוי ווי איך האָב דיר געשוואָרן בײַ יְהוָה דעם גאָט פון ישראל, אַזוי צו זאָגן: נאָר דײַן זון שלמה

זאל קיניגן נאך מיר, און ער זאל זיצן אויף מיין טראָן נאָך מיר—
אז אזוי וועל איך טאָן היינטיקן טאָג!

²¹האַט בת־שבע זיך גענייגט מיטן פנים צו דער ערד, און
זיך געבוקט צום מלך, און האָט געזאָגט: אייביק לעבן זאל מיין
האַר דער מלך דוד!

²²און דער מלך דוד האָט געזאָגט: רופט מיר צדוק דעם
כהן, און נָתן דעם נביא, און בְּנֵיהוּ דעם זון פון יהוֹיָדָען. זיינען
זיי געקומען פֿאַרן מלך, ²³און דער מלך האָט צו זיי געזאָגט:
נעמט מיט אַיך די קנעכט פון אַייער האַר, און ועצט אַרויף מיין
זון שלמהן אויף מיין מוילאייזעלין, און איר זאָלט אים מאַכן
נידערן צום גיחון. ²⁴און זאל צדוק דער כהן און נָתן דער נביא
אים דאָרטן זאלבן פֿאַר אַ מלך איבער ישראל. און איר זאָלט
בלאָזן אין שופר, און זאָגן: לעבן זאל דער מלך שלמה! ²⁵און
איר זאָלט אַרויפגיין נאָך אים, און ער זאל קומען און זיך ועצן
אויף מיין טראָן, און ער זאל קיניגן אויף מיין אָרט, וואָרום אים
האַב איך באַפוילן פֿאַר אַ פֿירשט איבער ישראל און איבער
יהודה.

²⁶האַט בְּנֵיהוּ דער זון פון יהוֹיָדָען געענטפערט דעם מלך
און האָט געזאָגט: אָמֵן! אזוי זאל זאָגן יהוה דער גאָט פון מיין
האַר דעם מלך! ²⁷אזוי ווי גאָט איז געווען מיט מיין האַר דעם
מלך, אזוי זאל ער זיין מיט שלמהן, און ער זאל גרייסן זיין טראָן
נאָך מער פון דעם טראָן פון מיין האַר דעם מלך דוד.

²⁸און צדוק דער כהן, און נָתן דער נביא, און בְּנֵיהוּ דער זון
פון יהוֹיָדָען, און די כּרֹתִים און די פּלֹתִים, האָבן אַראָפֿ־
גענידערט, און זיי האָבן אַרויפגעזעצט שלמהן אויף דער מויל-
אייזעלין פון מלך דוד, און האָבן אים אַראָפּגעפֿירט צום
גיחון. ²⁹און צדוק דער כהן האָט גענומען דעם האָרן מיט אייל
פון געצעלט, און ער האָט געזאלבט שלמהן; און זיי האָבן

געבלאָזן אין שופר, און דאָס גאַנצע פּאָלק האָט געזאָגט: לעבן זאָל דער מלך שלמה! ⁴⁰און דאָס גאַנצע פּאָלק איז אַרויפ־געגאַנגען נאָך אים, און דאָס פּאָלק האָט געפּייפט אויף פּייפלען, און זיך געפרייט אַ גרויסע פרייד, און די ערד האָט זיך געשפּאַלטן פון זייער ליאַרעם.

⁴¹און אַדוֹנִיָּהוּ און אַלע פּאַררופּענע וואָס מיט אים האָבן דאָס דערהערט, ווען זיי האָבן געענדיקט עסן. און ווי יזאָב האָט דערהערט דעם קול פון שופר, אַזוי האָט ער געזאָגט: וואָס טומלט דער ליאַרעם פון שטאַט?

⁴²ווי ער רעדט נאָך, ערשט יוֹנָתָן דער זון פון אַבְיָתָר דעם כּהֵן קומט אָן. האָט אַדוֹנִיָּהוּ געזאָגט: קום אַהער, וואָרום אַ ווילער מענטש ביסטו, און גוטס וועסטו אָנזאָגן. ⁴³האָט געענטפּערט יוֹנָתָן און געזאָגט צו אַדוֹנִיָּהוּ: פּאַרוואָר, אונדזער האָר דער מלך דוד האָט געמאַכט שלמהן פאַר מלך. ⁴⁴און דער מלך האָט געשיקט מיט אים צדוק דעם כּהֵן, און נָתָן דעם נביא, און בְּנֵיהוּ דעם זון פון יהוֹיָדָען, און די כּרִתִּים און די פּלִתִּים, און זיי האָבן אים אַרויפּגעזעצט אויף דער מוילאייזעלין פון מלך. ⁴⁵און צדוק דער כּהֵן און נָתָן דער נביא האָבן אים געזאַלֶבֶט פאַר מלך ביים גיחון, און זיי זיינען אַרויפּגעגאַנגען פון דאָרטן פּריילאַכע, און די שטאַט האָט געטומלט; דאָס איז דער ליאַרעם וואָס איר האָט געהערט. ⁴⁶און שלמה האָט זיך אויך געזעצט אויפן טראָן פון דער מלוכה. ⁴⁷און אויך זיינען די קנעכט פון מלך געקומען ווינטשן אונדזער האָר דעם מלך דוד, אַזוי צו זאָגן: זאָל דיין גאַט באַגייטיקן שלמהס נאָמען נאָך מער פון דיין נאָמען, און גרייסן זיין טראָן נאָך מער פון דיין טראָן. און דער מלך האָט זיך געבוקט אויפן געלעגער. ⁴⁸און אויך האָט דער מלך אַזוי געזאָגט: געלויבט איז יהוה דער גאַט פון

ישראל, וואָס האָט היינט געגעבן ווער זאָל זיצן אויף מיין טראָן, און מיינע אויגן זעען עס.

⁴⁹האָבן אַלע פאַררופענע וואָס ביי אַדוֹנִיָהוּן אויפגעצייטערט און זיי זיינען אויפגעשטאַנען, און געגאַנגען איטלאַכער אויף זיין וועג. ⁵⁰און אַדוֹנִיָהוּ האָט מורא געהאַט פאַר שלמה, און ער איז אויפגעשטאַנען, און איז געגאַנגען און האָט זיך אָנגענומען אָן די הערנער פון מזבח.

⁵¹איז אָנגעזאָגט געוואָרן שלמה, אַזוי צו זאָגן: זע, אַדוֹנִיָהוּ האָט מורא פאַר דעם מלך שלמה, און אַט האָט ער זיך אָנגעכאַפט אָן די הערנער פון מזבח, אַזוי צו זאָגן: זאָל מיר דער מלך שלמה היינט שווערן, אויב ער וועט טייטן זיין קנעכט מיטן שווערד.

⁵²האָט שלמה געזאָגט: אויב ער וועט זיין אָן אַרנטלאַכער מענטש, וועט אַ האָר פון אים גיט פאַלן צו דער ערד; אויב אָבער בייז וועט געפונען ווערן אין אים, וועט ער שטאַרבן. ⁵³און דער מלך שלמה האָט געשיקט, און מע האָט אים אַראָפּגענידערט פון מזבח; און ער איז געקומען, און האָט זיך געבוקט צום מלך שלמה, און שלמה האָט צו אים געזאָגט: גיי אַהיים.

ב יאון די טעג פון דודן האָבן גענענט צום שטאַרבן, און ער האָט באַפוילן זיין זון שלמה, אַזוי צו זאָגן: איך גיי אין דעם וועג פון דער גאַנצער ערד, זאָלסטו זיך שטאַרקן און זיין אַ מאַן. יאון זאָלסט היטן די היטונג פון יהוה דיין גאָט, צו גיין אין זיינע וועגן, צו היטן זיינע חוקים און זיינע געבאָט און זיינע געזעצן און זיינע אָנוואָגן, אַזוי ווי עס שטייט געשריבן אין תּוֹרַת־מֹשֶׁה, כּדִּי זאָלסט באַגליקן אין אַלץ וואָס דו וועסט טאָן, און אומעטום וואָס דו וועסט אַהין זיך קערן; כּדִּי גאָט זאָל מקיים זיין זיין וואָרט וואָס ער האָט גערעדט וועגן מיר, אַזוי צו זאָגן: אויב

דיינע קינדער וועלן אָפּהיטן זייער וועג צו גיין פאַר מיר מיט אמת, מיט זייער גאַנצן האַרצן און מיט זייער גאַנצער זעל— אַזוי צו זאָגן: וועט דיר ניט פאַרשניטן ווערן אַ מאָן פון דעם טראָג פון ישראל.

און אויך ווייסטו וואָס יואָב דער זון פון צרוּיָהן האָט מיר געטאָן, וואָס ער האָט געטאָן צו די צוויי חיל־פירער פון ישראל, צו אַבנֶר דעם זון פון נֶרן, און צו עֲמֶשֶׁאָ דעם זון פון יִתְרֵן, ווי ער האָט זיי געהרגעט, און פאַרגאַסן בלוט פון מלחמה אין שְׁלוֹם, און אַרויפגעטאָן בלוט פון מלחמה אויף זיין גאַרטל וואָס אויף זיינע לענדן, און אויף זיינע שיך וואָס אויף זיינע פיס. ¹⁰דרום זאָלסטו טאָן לויט דיין חכמה, און זאָלסט ניט לאָזן זיינע גראַע האָר נידערן בשָׁלוֹם אין קבר. ¹¹און מיט די קינדער פון בְּרוּזַי דעם גלעֶדער זאָלסטו טאָן חסד, און זיי זאָלן זיין פון די וואָס עסן ביי דיין טיש, וואָרום זיי האָבן זיך אויך דערנענטערט צו מיר, ווען איך בין אַנטלאָפן פון דיין ברודער אַבשָׁלוֹמען. ¹²און דאָ איז ביי דיר שְׁמֵעִי דער זון פון גֵרָאָן, דער בנימינער פון בְּחוּרִים, וואָס האָט מיך געשאַלטן מיט טויטע קללות אין דעם טאָג וואָס איך בין גענאַנגען קיין מַחֲנִים; און ער האָט אַראָפֿ־גענידערט מיר אַנטקעגן ביים יַרְדֵּן, און איך האָב אים געשוואָרן ביי גאָט, אַזוי צו זאָגן: איך וועל דיך ניט טייטן מיטן שווערד. ¹³און אַצוּנד, זאָלסט אים ניט שענקען, וואָרום אַ קלוגער מענטש ביסטו, און וועסט וויסן וואָס דו זאָלסט טאָן מיט אים; און זאָלסט מאַכן נידערן זיינע גראַע האָר מיט בלוט אין קבר.

¹⁴און דוד האָט זיך געלייגט מיט זיינע עלטערן, און ער איז באַגראָבן געוואָרן אין דוד־שטאָט. ¹⁵און די טעג וואָס דוד האָט געקייניגט איבער ישראל זיינען געווען פּערציק יאָר: אין חֶבְרוֹן האָט ער געקייניגט זיבן יאָר, און אין ירוּשָׁלַיִם האָט ער געקייניגט דריי און דרייסיק יאָר.

¹²יאון שלמה איז געזעסן אויף דעם טראָן פון זיין פאָטער דודן, און זיין מלוכה האָט זיך זייער באַפעסטיקט.

¹³יאון אַדוֹנִיָהוּ דער זון פון חגיתן איז געקומען צו בת־שֶׁבַען, שלמהס מוטער. האָט זי צו אים געזאָגט: איז דיין קומען אין פריד? האָט ער געזאָגט: אין פריד. ¹⁴יאון ער האָט געזאָגט: איך האָב אַ וואָרט צו דיר. האָט זי געזאָגט: רעד. ¹⁵האָט ער געזאָגט: דו ווייסט אַז די מלוכה האָט מיר געקומט, און אויף מיר האָבן גאַנץ ישראל געקערט זייער פנים, צו ווערן מלך. אָבער די מלוכה האָט זיך אומגעדרייט און איז אָנגעקומען צו מיין ברודער, ווייל זי איז אים באַשערט געווען פון גאָט. ¹⁶יאון אַצונד בעט איך פון דיר איין בקשה; וואָלסט נים אָפשטויסן מיין פנים. האָט זי צו אים געזאָגט: רעד. ¹⁷האָט ער געזאָגט: זאָג, איך בעט דיך, דעם מלך שלמה—וואָרום ער וועט ניט אָפשטויסן דיין פנים—ער זאל מיר געבן אַבישג פון שונם פאַר אַ ווייב. ¹⁸האָט בת־שֶׁבַע געזאָגט: גוט, איך וועל רעדן פון דיִנעטוועגן צום מלך. ¹⁹יאון בת־שֶׁבַע איז געקומען צום מלך שלמה, צו רעדן צו אים פון אַדוֹנִיָהוּס וועגן, און דער מלך איז אויפגעשטאַנען איר אַנטקעגן, און ער האָט זיך צו איר געבוקט, און האָט זיך געוועצט אויף זיין טראָן, און געשטעלט אַ טראָן פאַר דעם מלכס מוטער, און זי האָט זיך געוועצט אויף זיין רעכטער זייט. ²⁰יאון זי האָט געזאָגט: איין קליינע בקשה בעט איך פון דיר; וואָלסט ניט אָפֿשטויסן מיין פנים. האָט דער מלך צו איר געזאָגט: בעט, מיין מוטער, וואָרום איך וועל ניט אָפשטויסן דיין פנים. ²¹האָט זי געזאָגט: זאל אַבישג פון שונם געגעבן ווערן צו דיין ברודער אַדוֹנִיָהוּ פאַר אַ ווייב. ²²האָט געענטפערט דער מלך שלמה און געזאָגט צו זיין מוטער: און פאַרוואָס בעסטו אַבישג פון שונם פאַר אַדוֹנִיָהוּ? בעט פאַר אים אויך די מלוכה, ווייל

ער איז מיין עלטערער ברודער—פאָר אים, פאָר אַבְיָתָר דעם
פֿהן, און פאָר יואָב דעם זון פון צרוּיָהָן.

²⁵און דער מלך שלמה האָט געשוואָרן ביי גאָט, אַזוי צו
זאָגן: זאָל מיר גאָט טאָן אַזוי און נאָך מער, אַז אום זיין לעבן
האָט אַדוֹנָיְהוּ גערעדט דאָסדאָזיקע וואָרט! ²⁶און אַצוּנד, אַזוי
ווי עס לעבט גאָט, וואָס האָט מיך באַפעסטיקט, און האָט מיך
אַרויפגעזעצט אויף דעם טראָן פון מיין פאָטער דודן, און וואָס
האָט מיר געמאַכט אַ הויז אַזוי ווי ער האָט גערעדט, אַז היינט
מוז אַדוֹנָיְהוּ געטייט ווערן!

²⁶און דער מלך שלמה האָט געשיקט דורך דער האַנט פון
בְּנֵיָהוּ דעם זון פון יְהוֹדָעָן; און ער איז צוגעפאלן אויף אים,
און ער איז געשטאָרבן.

²⁷און צו אַבְיָתָר דעם פֿהן האָט דער מלך געזאָגט: גיי קיין
עֲנָתוֹת צו דייע פּעלדער, וואָרום דעם טויט ביסטו ווערט,
אַבער היינטיקן טאָג וועל איך דיך ניט טייטן, ווייל דו האָסט
געטראָגן דעם אָרון פון גאָט דעם האַר פאָר מיין פאָטער דודן,
און ווייל דו האָסט זיך געפלאָגט אין אַלץ וואָס מיין פאָטער
האָט זיך געפלאָגט.

²⁷און שלמה האָט פאַרטריבן אַבְיָתָרן פון זיין אַ פֿהן צו
גאָט; כּדי עס זאָל דערפילט ווערן דאָס וואָרט פון גאָט וואָס
ער האָט גערעדט אויף עֲלִיס הויז אין שִׁילֹיָהּ.

²⁸און ווי די הערונג איז אָנגעקומען צו יואָבן—וואָרום יואָב
האָט זיך גענייגט נאָך אַדוֹנָיְהוּ, הגם נאָך אַבְשָׁלוֹמען האָט ער
זיך ניט גענייגט—איז יואָב אַנטלאָפן צום געצעלט פון גאָט, און
האָט זיך אָנגענומען אָן די הערנער פון מזבח.

²⁹איז אָנגעזאָגט געוואָרן דעם מלך שלמה, אַז יואָב איז
אַנטלאָפן צו דעם געצעלט פון גאָט, און אָן איז ער ביים מזבח.

²⁸ ווע שמאל א' ב, 30 און הייטער.

און שלמה האָט געשיקט בְּנֵיהוּ דעם זון פון יהוֹדָען, אַזוי צו זאָגן: גיי פּאַל־צו אויף אים.

³⁰איז בְּנֵיהוּ געקומען צו דעם געצעלט פון גאַט, און ער האָט צו אים געזאָגט: אַזוי האָט געזאָגט דער מלך: גיי אַרויס. האָט ער געזאָגט: ניין, נייערט דאָ וועל איך שטאַרבן.

האָט בְּנֵיהוּ געבראַכט דעם מלך אַ תשובה, אַזוי צו זאָגן: אַזוי האָט גערעדט יואָב, און אַזוי האָט ער מיר געענטפערט. ³¹האָט דער מלך צו אים געזאָגט: טו אַזוי ווי ער האָט גערעדט, און פּאַל־צו אויף אים; און זאָלסט אים באַגראָבן, און אָפּטאָן דאָס אומזיסט בלוט וואָס יואָב האָט פאַרגאַסן, פון מיר און פון מיין פּאָטערס הויז. ³²און זאָל גאַט אומקערן זיין בלוט אויף זיין קאָפּ, פאַרוואָס ער איז אָנגעפאַלן אויף צוויי מענטשן גערעכטערע און בעסערע פון אים, און האָט זיי געהרגעט מיטן שווערד, און מיין פּאָטער דוד האָט ניט געוויסט: אַבנר דעם זון פון נרן, דעם חיל־פירער פון ישראל, און עַמְשָׁא דעם זון פון יתָרן, דעם חיל־פירער פון יהודה. ³³און זייער בלוט זאָל זיך אומקערן אויפן קאָפּ פון יואָב, און אויפן קאָפּ פון זיין זאָמען אויף אייביק; און צו דודן און צו זיין זאָמען, און צו זיין הויז און צו זיין טראָן, זאָל זיין פריד אויף אייביק פון גאַט.

³⁴איז אַרויפגעזאָגען בְּנֵיהוּ דער זון פון יהוֹדָען, און ער איז צוגעפאַלן אויף אים, און האָט אים געטייט. און ער איז באַגראָבן געוואָרן אין זיין היים אין מדבר.

³⁵און דער מלך האָט אויפגעזעצט בְּנֵיהוּ דעם זון פון יהוֹדָען אויף זיין אָרט איבערן חיל; און צָדוֹק דעם פֹּהֵן האָט דער מלך אויפגעזעצט אויף אַבְיָתָרס אָרט.

³⁶און דער מלך האָט געשיקט און האָט גערופן שמעון, און האָט צו אים געזאָגט: בוי דיר אַ הויז אין ירושלים, און זאָלסט

דָּאָרְטן זיצן, און זאָלסט פון דאָרטן ניט אַרויסגיין אין ערגעץ.
 י"און עס וועט זיין, אין דעם טאָג וואָס דו גייסט אַרויס, און וועסט
 אַריבערגיין דעם טייך קדרון, וויסן זאָלסטו וויסן זיין, אַז
 שטאַרבן וועסטו שטאַרבן; דיין בלוט וועט זיין אויף דיין קאָפּ.
 ה"האָט שמעי געזאָגט צום מלך: גוט איז דאָס וואָרט; אַזוי ווי מײן
 האָר דער מלך האָט גערעדט, אַזוי וועט דיין קנעכט טאָן.

און שמעי איז געוועסן אין ירושלים פיל טעג. ה"אָבער עס
 איז געווען צום סוף פון דריי יאָר, זיינען צוויי קנעכט פון שמעון
 אַנטלאָפן צו אַכיש דעם זון פון מַעֲכָהוּ, דעם מלך פון גַת, און
 מע האָט אָנגעזאָגט שמעון, אַזוי צו זאָגן: זע, דינע קנעכט זיינען
 אין גַת. ה"איז אויפגעשטאַנען שמעי, און האָט אָנגעזאָלט זיין
 אייזל, און איז אַוועק קיין גַת צו אַכישן זוכן זיינע קנעכט. און
 שמעי איז געגאַנגען און האָט געבראַכט זיינע קנעכט פון גַת.

י"איז אָנגעזאָגט געוואָרן שלמהוּ, אַז שמעי איז געגאַנגען פון
 ירושלים קיין גַת, און האָט זיך אומגעקערט. י"און דער מלך
 האָט געשיקט און האָט גערופן שמעון, און האָט צו אים געזאָגט:
 האָב איך דיך ניט באַשוואָרן ביי גאָט, און דיך געוואָרנט, אַזוי
 צו זאָגן: אין דעם טאָג וואָס דו גייסט אַרויס, און וועסט גיין ערגעץ
 וווּ, וויסן זאָלסטו וויסן זיין, אַז שטאַרבן וועסטו שטאַרבן? און
 דו האָסט צו מיר געזאָגט: גוט איז דאָס וואָרט; איך האָב
 געהערט. ה"היינט פאַרוואָס האָסטו ניט געהיט די שבועה פון
 גאָט, און דעם באַפעל וואָס איך האָב דיר באַפוילן? ה"אויך
 האָט דער מלך געזאָגט צו שמעון: דו ווייסט אַלדאָס ביזו וואָס
 דיין האַרץ האָט געוויסט אַז דו טוסט צו מײן פאַטער דודן; דרום
 זאָל גאָט אומקערן דיין ביזו אויף דיין קאָפּ; ה"און דער מלך
 שלמה זאָל זיין געבענטשט, און דער טראָן פון דוד זאָל זיין
 פעסט פאַר גאָט אויף אייביק.

י"און דער מלך האָט באַפוילן בַּנְהוּ דעם זון פון יהונָדעוּ,

און ער איז אַרויפגעגאַנגען, און איז צוגעפאַלן אויף אים, און ער איז געשטאַרבן.
און די מלוכה איז געווען באַפעסטיקט אין דער האַנט פון שלמהן.

1 יאָן שלמה האָט זיך מתחתן געווען מיט פֿרעה דעם מלך פון מצרים, און ער האָט גענומען פֿרעהס טאָכטער, און האָט זי געבראַכט אין דודס־שטאָט, ביז ער האָט געענדיקט בויען זיין הויז, און דאָס הויז פון גאָט, און די מויער פון ירושלים רונד אַרום.

2 אַבער דאָס פֿאַלק האָט געשלאַכט אויף די בָּמוֹת, וואָרום אַ הויז צו דעם נאָמען פון גאָט איז נישט געבויט געווען ביז יענע טעג. 3 יאָן שלמה האָט ליב געהאַט גאָט, צו גיין אין די געזעצן פון זיין פֿאָטער דודן; נאָר ער האָט געשלאַכט און גערייכערט אויף די בָּמוֹת.

4 יאָן דער מלך איז געגאַנגען קיין גִבְעוֹן דאָרטן צו שלאַכטן, וואָרום דאָרטן איז געווען די גרויסע בָּמָה. טויזנט בראַנד־אַפּפער פלעגט שלמה אויפברענגען אויף יענעם מזבח.

5 אין גִבְעוֹן האָט זיך גאָט באַזיזן צו שלמהן אין אַ חלום פון דער נאַכט, און גאָט האָט געזאָגט: בעט וואָס איך זאָל דיר געבן. 6 האָט שלמה געזאָגט: דו האָסט געטאָן מיט דיין קנעכט, מיין פֿאָטער דודן, גרויס חסד, אַזוי ווי ער איז געגאַנגען פֿאַר דיר מיט אמת און מיט גערעכטיקייט און מיט רעכטפֿאַרטיקייט פון האַרצן קעגן דיר; און האָסט אים געהיט דעמדאָזיקן גרויסן חסד, און האָסט אים געגעבן אַ זון וואָס ויצט אויף זיין טראָן אַזוי ווי היינטיקן טאַג. 7 יאָן אַצונד, יהוה מיין גאָט, דו האָסט געמאַכט דיין קנעכט פֿאַר אַ מלך אויף דעם אָרט פון מיין פֿאָטער דודן, און איך בין אַ קליין אינגל, איך ווייס נישט ווי אויס

און וו אײן. ¹⁵און דיין קנעכט איז אין מיטן פון דיין פּאָלק וואָס
 דו האָסט אויסדערוויילט, אַ גרויס פּאָלק וואָס קען ניט געצײלט
 און ניט באַרעכנט ווערן פון פּילקײט. ¹⁶דרום זאָלסטו געבן
 דיין קנעכט אַ פּאַרשטאַנדיק האַרץ, צו משפּטן דיין פּאָלק, צו
 דערקענען צווישן גוטס און שלעכטס, וואָרום ווער קען משפּטן
 דאָסדאָזיקע גרויסע פּאָלק דינס?

¹⁰יאון די זאך איז ווילגעפעלן אין די אויגן פון גאָט, וואָס
 שלמה האָט געבעטן דידאָזיקע זאך. ¹¹יאון גאָט האָט צו אים
 געזאָגט: ווייל דו האָסט געבעטן דידאָזיקע זאך, און ניט דו
 האָסט דיר געבעטן פּיל טעג, און ניט דו האָסט דיר געבעטן
 עשירות, און ניט דו האָסט געבעטן דאָס לעבן פון דינע פּיינט,
 נײַערט האָסט דיר געבעטן שכל צו פּאַרשטיין אַ משפּט, ¹²יאָט
 האָב איך געטאָן לויט דיין וואָרט: זע, איך האָב דיר געגעבן אַ
 קלוג און פּאַרשטאַנדיק האַרץ, אַז אַזאַ ווי דו איז ניט געווען פּאַר
 דיר, און נאָך דיר וועט ניט אויפשטיין אַזאַ ווי דו. ¹³יאון אויך
 וואָס דו האָסט ניט געבעטן האָב איך דיר געגעבן: אי עושר אי
 כבוד אַלע דינע טעג, אַז קײנער אַזאַ ווי דו איז ניט געווען צווישן
 די מלכים. ¹⁴יאון אַז דו וועסט גיין אין מײנע וועגן צו היטן מײנע
 געזעצן און מײנע געבאָט, אַזוי ווי דיין פּאָטער דוד איז געזאַנגען,
 וועל איך דערלענגערן דינע טעג.

¹⁵האָט זיך אויפגעכאַפּט שלמה, ערשט עס איז אַ חלום.
 און ער איז געקומען קיין ירוּשָׁלַיִם, און האָט זיך געשטעלט פּאַר
 דעם אַרון פון גאָטס בונד, און ער האָט אויפגעבראַכט בראַנד-
 אַפּפּער, און געמאַכט פּרידאָפּפּער, און געמאַכט אַ מאָלצײט
 פּאַר אַלע זײנע קנעכט.

¹⁶דענסמאָל זײנען געקומען צוויי פּרויען זונות צו דעם מלך,
 און זײ האָבן זיך געשטעלט פּאַר אים. ¹⁷יאון אײן פּרוי האָט

געזאָגט: איך בעט דײַך, מיין האַר, איך און דײַדאָזיקע פּרוי
 ווײַנען אין אײן הויז, און איך האָב געבאָרן מיט איר אין הויז.
 16 יאָן עס איז געווען אויפן דריטן טאָג נאָך מיין געבערן, האָט
 אויך דײַדאָזיקע פּרוי געבאָרן; און מיר זײַנען געווען זאַלבענאַנד,
 קיין פּרעמדער איז מיט אונדז ניט געווען אין הויז; בלויז מיר
 צוויי זײַנען געווען אין הויז. 17 יאָן געשטאַרבן דאָס קינד פּון
 דערדאָזיקער פּרוי בײַ נאַכט, ווייל זי איז געלעגן אויף אים.
 18 יאָן זי אויפגעשטאַנען אין מיטן נאַכט, און האָט אָועקגענומען
 מיין זון פּון לעבן מיר, בעת דײַן דינסט איז געשלאָפּן, און זי
 האָט אים געלייגט אין איר בוזעם, און איר טויטן זון האָט זי
 געלייגט אין מיין בוזעם. 19 יאָן איך בין אויפגעשטאַנען אין
 דער פּרי אָנצווייגן מיין זון, ערשט ער איז טויט; אָבער אַז איך
 האָב אים באַטראַכט אין דער פּרי, ערשט דאָס איז ניט געווען
 מיין זון וואָס איך האָב געבאָרן.

20 האָט די אַנדער פּרוי געזאָגט: ניין, נײַערט מיין זון איז
 דער לעבעדיקער, און דײַן זון דער טויטער. און די זאָגט: ניין,
 נײַערט דײַן זון איז דער טויטער, און מיין זון דער לעבעדיקער.
 און זײ האָבן געטענהט פאַרן מלך.

21 האָט דער מלך געזאָגט: די זאָגט: דאָס איז מיין זון דער
 לעבעדיקער, און דײַן זון דער טויטער; און די זאָגט: ניין,
 נײַערט דײַן זון איז דער טויטער, און מיין זון דער לעבעדיקער.
 22 יאָן דער מלך האָט געזאָגט: ברענגט מיר אַ שווערד. האָט
 מען געבראַכט אַ שווערד פאַרן מלך. 23 האָט דער מלך
 געזאָגט: צעשניידט דאָס לעבעדיקע קינד אין צווייען, און גיט
 אַ העלפט צו אײנער, און אַ העלפט צו דער אַנדערער.

24 האָט גערעדט די פּרוי וואָס איר זון איז געווען דער
 לעבעדיקער, צום מלך—וואָרום דאָס האַרץ האָט איר
 פאַרקלעמט אויף איר זון—און זי האָט געזאָגט: איך בעט דײַך,

מיין האַר, גיט איר דאָס לעבעדיקע קינד, נאָר טייטן זאָלט איר עס גיט טייטן. און יענע זאָגט: גיט מיר און גיט דיר זאָל עס געהערן; שניידט!

²⁷האַט זיך אָפּגערופּן דער מלך און געזאָגט: גיט איר דאָס לעבעדיקע קינד, און טייטן זאָלט איר עס גיט טייטן; זי איז זיין מוטער.

²⁸און גאַנץ ישראל האָבן געהערט דעם משפּט וואָס דער מלך האָט געמשפּט, און זיי האָבן מורא געהאַט פאַרן מלך, וואָרום זיי האָבן געזען אַז גאָטס חכמה איז אין אים צו טאָן גערעכטיקייט.

ד' יאָן דער מלך שלמה איז געווען מלך איבער גאַנץ ישראל. יאָן דאָס זיינען די האַרן וואָס ער האָט געהאַט: צוריהו דער זון פון צדוקן, דער פּהן; ²אַליחורף און אַחזה, די זין פון שישאָן, שרייבערס; יהושפּט דער זון פון אחילודן, דער דערמאָנער; יאָן בניהו דער זון פון יהוידען, איבערן חיל; און צדוק און אַבְיָתָר, פּהנים; יאָן צוריהו דער זון פון נְתַנְעֵן, איבער די געשטעלטע; און נבֹוד דער זון פון נְתַנְעֵן, אַן אויבערמאַן, דעם מלכס חבר; ⁶און אחישר, איבערן פּאַלאַץ; און אַדוֹנִיָּהם דער זון פון עבדאָן, איבערן צינֹו.

⁷און שלמה האָט געהאַט צוועלף געשטעלטע איבער גאַנץ ישראל, און זיי פלעגן אויסהאַלטן דעם מלך און זיין הויז; אַ חודש אין יאָר פלעגט איטלאַכער דאַרפן אויסהאַלטן. ⁸און דאָס זיינען זייערע נעמען: דער זון פון חורן, אין דעם געבערג פון אפרים. ⁹דער זון פון דָקָרן, אין מְקֹץ, אין אין שְׁעֵלְבִים, און בֵּית־שֶׁמֶשׁ, אין אֵילֹךְ־בֵּית־חֵנָן. ¹⁰דער זון פון חֶסְדָן, אין אַרְוֹבוֹת; אונטער אים איז געווען שֹׁכֹו, און דאָס גאַנצע לאַנד חֶסֶר. ¹¹דער זון פון אַבִּינָדָבן, אין דער גאַנצער געגנט פון דור; ער האָט געהאַט טּפֹּת די טאַכטער פון שלמהן סאַר אַ חַיִּב.

¹¹ בַּעֲנַן דֵּעַר זֶהן פֿון אַחילודן, אין סַעֲנָךְ, און מַגְדוֹ, און גַּאנֶץ בֵּית־שָׁאן וואָס לעבן פֿאַרמֶן אונטער יוֹרְעָאל, פֿון בֵּית־שָׁאן ביז אָבֶל־מַחֹלָה, ביז פֿון יעֶנֶעֶר זײַט יִקְמָעֶם. ¹² דֵּעַר זֶהן פֿון גֶּבֶרֶן, אין רַמֹּת־גִּלְעָד; אונטער אים זײַנען געווען די דערפער פֿון יֵאִיר דעם זון פֿון מְנַשֶּׁהן, וואָס אין גִּלְעָד; אונטער אים איז געווען די געגנט פֿון אַרְגֹּב וואָס אין בָּשָׁן, זעכציק גרויסע שטעט מיט מויערן און קופערנע ריגלען. ¹³ יֵאֲחִינָדָב דֵּעַר זֶהן פֿון עֲדוֹן, אין מַחְנִים. ¹⁴ יֵאֲחִימֶעֶץ, אין נַפְתָּלִי; ער אויך האָט געטימען בְּשִׁמְתַּת די טאַכטער פֿון שלמהן פֿאַר אַ חַיִּיב. ¹⁵ בַּעֲנַן דֵּעַר זֶהן פֿון חוֹשִׁין, אין אָשֶׁר, און בְּעִלְוֹת. ¹⁶ יִהוֹשָׁפָט דֵּעַר זֶהן פֿון פְּרוּחַן, אין יִשְׁשָׁכָר. ¹⁷ שִׁמְעִי דֵּעַר זֶהן פֿון אֶלְאָן אין בְּנִימִן. ¹⁸ יִגְבָּר דֵּעַר זֶהן פֿון אורִין, אין לֶאֱנֹד גִּלְעָד, דעם לאַנד פֿון סיחון דעם מלך פֿון אַמּוֹרִי, און פֿון עוֹג דעם מלך פֿון בָּשָׁן. און אײַן געשטעלטער וואָס איבערן גאַנצן לאַנד.

¹⁹ יהודה און ישראל זײַנען געווען אַזוי ווי דער זאַמד וואָס ביים ים אין פּילקײַט. זײ האָבן געגעסן און געטרונקען און געווען פּרײַלאַך.

ה און שלמה האָט געוועלטיקט איבער אַלע קיניגרייכן, פֿון דעם טײַך ביז דעם לאַנד פֿון די פּלשתיים, און ביז דעם געמאַרק פֿון מצרים. זײ האָבן געבראַכט אָפּגאַב, און געדינט דעם מלך שלמה אַלע טעג פֿון זײַן לעבן.

² און די שפּײַזונג פֿון שלמהן פֿאַר אײַן טאַג איז געווען דרייסיק פֿור זעמלמעל, און זעכציק פֿור גראַבע מעל, ³ צען פעטע רינדער, און צוואַנציק רינדער פֿון דער פּיטער, און הונדערט שאַף, אַחוץ הינדן, און הירשן, און דאַמהירשן, און געשטאַפטע קאַפהענער. יוֹאָרום ער האָט געוועלטיקט איבער גאַנץ דער זײַט טײַך, פֿון תּפּסַח און ביז צֹנָה, איבער אַלע מלכים פֿון דער זײַט טײַך; און ער האָט געהאַט שלום פֿון

אלע זיינע זייטן רונד ארום. ⁹און יהודה און ישראל זיינען געזעסן אין זיכערקייט, איטלאַכער אונטער זיין וויינשטאַק און אונטער זיין פייגנבוים, פון דן און ביז באַר־שָׁבַע, אַלע טעג פון שלמהן.

¹⁰און שלמה האָט געהאַט פּערציק טויזנט שטאַלן פּערד פאַר זיינע רייטוועגן, און צוועלף טויזנט רייטער. יאון יענע געשטעלטע פלעגן אויסהאַלטן דעם מלך שלמה, און איטלאַכן וואָס געזענט צום טיש פון מלך שלמה, איטלאַכער אין זיין חוּדש; זיי פלעגן ניט פאַרפעלן קיין זאַך. ¹¹אויך גערשטן און שטרוי פאַר די פּערד און פאַר די יאַגפּערד פלעגן זיי ברענגען אין דעם אָרט ווהיין עס האָט געהערט, איטלאַכער לויט זיי ער האָט געדאַרפּט.

¹²און גאָט האָט געגעבן שלמהן חכמה און פאַרשטאַנדיקייט זייער פיל, און ברייטקייט פון גייסט אַזוי זיי דער זאַמד וואָס אויפן ברעג פון ים. ¹³און שלמהס חכמה איז געווען גרעסער פון דער חכמה פון אַלע קינדער פון מזרח, און פון אַלדער חכמה פון מצרים. ¹⁴און ער איז געווען קליגער פון אַלע מענטשן, פון אַיִתן דעם אָזרחי, און הימן, און בלפּול, און דרדע, די זין פון מְחולן. און ער האָט געהאַט אַ שם צווישן אַלע סעלקער רונד אַרום. ¹⁵און ער האָט געזאַגט דריי טויזנט משלים, און זיינע לידער זיינען געווען טויזנט מיט פינף. ¹⁶און ער האָט גערעדט איבער בוימער, פון דעם צעדער וואָס אין לבנון און ביז דעם אַזוב וואָס וואַקסט אַרויס פון וואַנט. און ער האָט גערעדט איבער בהמות, און איבער פויגלען, און איבער שרצים, און איבער פישן. ¹⁷און פון אַלע אומות איז מען געקומען הערן שלמהס חכמה—פון אַלע מלכים פון דער ערד וואָס האָבן געהערט פון זיין חכמה.

¹⁸און חירם דער מלך פון צור האָט געשיקט זיינע קנעכט

צו שלמה, וואָרום ער האָט געהערט אַז מע האָט אים געוואָלט פאַר אַ מלך אויף זיין פּאָטערס אָרט; ווייל אַ גוטער פּריינט איז חירם געווען דודן אַלע טעג.

¹⁶האָט שלמה געשיקט צו חירמען, אַזוי צו זאָגן: 'ידו האָסט געקענט מיין פּאָטער דודן, אַז ער האָט ניט געקאָנט בויען אַ הויז צו דעם נאָמען פון יהוה זיין גאָט פון וועגן די מלחמות וואָס האָבן אים אַרומגערינגלט, ביז יהוה האָט זיי געגעבן אינטער די טריט פון מיינע פיס. ¹⁸און אַצונד האָט יהוה מיין גאָט מיך באַרוט פון רונד אַרום; ניטאָ קיין שטער און קיין בייז באַגעגעניש. ¹⁹און אַט טראַכט איך צו בויען אַ הויז צו דעם נאָמען פון יהוה מיין גאָט, אַזוי ווי יהוה האָט גערעדט צו מיין פּאָטער דודן, אַזוי צו זאָגן: דיין זון וואָס איך וועל געבן אויף דיין טראַגן אויף דיין אָרט, ער וועט בויען דאָס הויז צו מיין נאָמען. ²⁰און אַצונד, באַפעל מע זאָל אויסהאַקן פאַר מיר צעדערן פון לבנון, און מיינע קנעכט וועלן זיין מיט דייע קנעכט; און דעם לויז פון דייע קנעכט וועל איך דיר געבן וויפיל דו וועסט זאָגן; וואָרום דו וויסט אַז צווישן אונדו איז ניטאָ קיינער וואָס פאַרשטייט צו האַקן האַלצן אַזוי ווי די צידונים.

²¹און עס איז געווען, ווי חירם האָט געהערט די ווערטער פון שלמה, אַזוי האָט ער זיך זייער דערפרייט, און ער האָט געוואָלט: געלויבט איז יהוה היינט, וואָס ער האָט געגעבן דודן אַ קלוגן זון איבער דעמדאָזיקן גרויסן פּאָלק. ²²און חירם האָט געשיקט צו שלמה, אַזוי צו זאָגן: איך האָב געהערט וואָס דו האָסט געשיקט צו מיר; איך וועל טאָן אַל דיין פּארלאַנג אין צעדערהאַלץ און אין ציפּרעסנהאַלץ. ²³מיינע קנעכט וועלן זיי אַראָפּנידערן פון לבנון צום ים, און איך וועל זיי מאַכן אין פליטן צו גיין מיטן ים ביז דעם אָרט וואָס דו וועסט מיר אַנווייזן, און דאָרטן וועל איך זיי פּאַנאָדעררייסן, און דו וועסט

זיי אַזעקנעמען. און דו וועסט טאָן מיין פאַרלאַנג צו געבן ברויט פאַר מיין הויז.

²⁴און חירם האָט געגעבן שלמהן צעדערהאַלף און ציפּרעסנהאַלף לויט אַל זיין פאַרלאַנג. ²⁵און שלמה האָט געגעבן חירמען צוואַנציק טויזנט כּוֹר ווייץ, שפּייז פאַר זיין הויז, און צוואַנציק כּוֹר געשלאַגענע איל. אַזוי פלעגט שלמה געבן חירמען יאָר אין יאָר.

²⁶און גאָט האָט געגעבן שלמהן חכמה אַזוי ווי ער האָט אים צוגעזאָגט. און עס איז געווען שלום צווישן חירמען און צווישן שלמהן; און זיי האָבן ביידע געשלאָסן אַ בונד.

²⁷און דער מלך שלמה האָט אויפגענומען אַ צינו פון גאַנץ ישראל, און דער צינו איז געווען דרייסיק טויזנט מאָן. ²⁸און ער האָט זיי געשיקט אויפן לבָנון צו צען טויזנט מאָן אין אַ חודש, געביטן: איין חודש פלעגן זיי זיין אויפן לבָנון, צוויי חדשים אין דער היים. און אַדווינךס איז געווען איבער דעם צינו.

²⁹און שלמה האָט געהאַט זיבעציק טויזנט לאַסטטריעגער, און אַכציק טויזנט שטיינהעקער אין די בערג. ³⁰אַחוץ שלמהס אויבערגעשטעלטע וואָס איבער דער אַרבעט, דריי טויזנט און דריי הונדערט, וואָס האָבן געוועלטיקט איבער דעם פאַלק וואָס טוט די אַרבעט.

³¹און דער מלך האָט באַפוילן, און מע האָט אויסגעבראַכן גרויסע שטיינער, טייערע שטיינער, צו גרונטפעסטן דאָס הויז מיט געהאַקטע שטיינער. ³²און די בוימיינסטערס פון שלמהן און די בוימיינסטערס פון חירמען און די גבלער האָבן זיי אַרומד געהאַקט, און האָבן צוגעגרייט די האַלצן און די שטיינער אויף צו בויען דאָס הויז.

ן יאון עס איז געווען, אין פיר הונדערט און אכציגסטן יאָר נאָכדעם ווי די קינדער פון ישראל זיינען אַרויסגעגאַנגען פון לאַנד מצרים, אין פירטן יאָר פון שלמהס מלוכה איבער ישראל, אין חודש זיו—דאָס איז דער צווייטער חודש—האָט ער אָנגעהויבן בויען דאָס הויז צו גאָט.

יאון דאָס הויז וואָס שלמה המלך האָט געבויט צו גאָט, איז געווען זעכציק איילן זיין לענג, און צוואַנציק איילן זיין ברייט, און דרייסיק איילן זיין הייך. יאון דער פּאָליש פאַר דעם היכל פון הויז איז געווען צוואַנציק איילן זיין לענג, פאַר ברייט פון דעם הויז, צען איילן זיין ברייט פאַר [לענג פון] דעם הויז. יאון ער האָט געמאַכט אין הויז פענצטער אינעווייניק ברייט און אויסנווייניק שמאַל. יאון ער האָט געבויט אָן דער וואַנט פון הויז אָן אָנבוי, רונד אַרום די ווענט פון הויז, רונד אַרום דעם היכל און דעם דביר; יאון ער האָט געמאַכט זייטקאַמערן רונד אַרום. ידער אונטערשטער [שטאַק פון דעם] אָנבוי, איז פינף איילן געווען זיין ברייט, און דער מיטלסטער, זעקס איילן זיין ברייט, און דער דריטער, זיבן איילן זיין ברייט, וואָרום פאַר מינערונגען האָט ער געמאַכט אין דעם הויז צו דערויסן צו רונד אַרום, פּדי נדי באַלקנסן זאָלן זיך ניט דאַרפן האַלטן אין די ווענט פון הויז. ייאון דאָס הויז ווען עס איז געבויט געוואָרן, איז געבויט געוואָרן פון שטיינער פאַרטיק געמאַכט ביים אַרויס האַקן; און קיין האַמערס און קיין האַק, קיין שום אַייזגעצייג, איז ניט געהערט געוואָרן אין דעם הויז, ווען עס איז געבויט געוואָרן. ידער אַיינגאַנג צו די אונטערשטע זייטקאַמערן איז געווען אויף דער רעכטער זייט פון הויז, און אויף שווינדלטרעפּ איז מען אַרויפגעגאַנגען צו די מיטלסטע, און פון די מיטלסטע צו די דריטע.

יאון ער האָט אויסגעבויט דאָס הויז, און האָט עס פאַר-

י דער הונטערשטער אָדער אינעווייניקסטער און הייליקסטער טייל, דער קודשקודשים.

י פאַרבינדט זיך מיט פּסוקים 31-32 פון פאַריקן קאַפיטל. י אין טעקסט: התיכנה.

ענדיקט; און ער האָט באַדעקט דאָס הויז מיט באַלקנס און ברעטער פון צעדערן. ¹⁰יאון ער האָט געבויט דעם אָנבוי אָן דעם גאַנצן הויז, פינף איילן די הייך ופון איטלאַכן שטאַקן; און עס האָט זיך געהאַלטן אָן הויז אויף צעדערהאַלץ.

¹¹יאון דאָס וואָרט פון גאָט איז געווען צו שלמהן, אזוי צו זאָגן: ¹²ידאָסדאָזיקע הויז וואָס דו בויסט—אויב דו וועסט גיין אין מינע חוקים, און מינע געזעצן וועסטו טאָן, און וועסט היטן אַלע מינע געבאָט צו גיין אין זיי, וועל איך מקיים זיין אויף דיר מיין צוואַג וואָס איך האָב צוגעזאָגט דיין פּאָטער דודן. ¹³יאון איך וועל רוען צווישן די קינדער פון ישראל, און וועל ניט פאַר-לאָזן מיין פּאָלק ישראל.

¹⁴יאזוי האָט שלמה אויפגעבויט דאָס הויז, און האָט עס פאַרענדיקט. ¹⁵יאון ער האָט געבויט די ווענט פון דעם הויז אינעווייניק מיט ברעטער פון צעדערן; פון באַדעם פון הויז ביז די באַלקנס פון סופיט האָט ער באַדעקט מיט האַלץ פון אינעווייניק; און ער האָט באַדעקט דעם באַדעם פון הויז מיט ברעטער פון ציפרעסן. ¹⁶יאון ער האָט געבויט צוואַנציק איילן פון דעם הינטערשטן טייל פון הויז מיט ברעטער פון צעדערן, פון באַדעם ביז די באַלקנס; און ער האָט עס זיך געבויט פון אינעווייניק, פאַר אַ דביר, פאַר אַ קדשי־קדשים. ¹⁷יאון פערציק איילן וואָנגן איז געווען דאָס הויז, דאָס איז דער היכל פון פאַרנט. ¹⁸יאון דאָס צעדערהאַלץ אויפן הויז אינעווייניק איז געווען אַ געשניץ פון קנעפ און געעפנטע קווייטן. אַלץ איז געווען צעדער, קיין שטיין האָט זיך ניט אַרויסגעווען. ¹⁹יאון דעם דביר אינעווייניק אין הויז האָט ער צוגעגרייט אויף אַרייב שטעלן אַהין דעם אַרון פון גאָטס בונד. ²⁰יאון אינעווייניק פון דביר איז געווען צוואַנציק איילן די לענג, און צוואַנציק איילן די ברייט, און צוואַנציק איילן איז געווען זיין הייך; און ער האָט

אים איבערגעצויגן מיט עכטן גאלד. און ער האָט באַדעקט דעם מזבח מיט צעדערהאַלץ. ²¹אָזוי האָט שלמה איבערגעצויגן דאָס הויז פון אינעווייניק מיט עכטן גאלד; און ער האָט פאַרצויגן גילדערנע קייטן פאַר דעם דביר; און ער האָט עס איבערגעצויגן מיט גאלד. ²²און דאָס גאַנצע הויז האָט ער איבערגעצויגן מיט גאלד, ביז דאָס גאַנצע הויז איז געווען געענדיקט; אויך דעם גאַנצן מזבח וואָס ביים דביר האָט ער איבערגעצויגן מיט גאלד.

²³און ער האָט געמאַכט אין דביר צוויי פרוּבים פון אייל־בויםהאַלץ, צען איילן די הייך פון איטלאַכן. ²⁴און פינף איילן איז געווען איין פליגל פון אַ פרוּב, און פינף איילן דער צווייטער פליגל פון אַ פרוּב; צען איילן פון איין עק פון זיינע פליגלען ביזן אַנדער עק פון זיינע פליגלען. ²⁵צען איילן איז אויך געווען דער צווייטער פרוּב; איין מאָס און איין שניט ביי ביידע פרוּבים; ²⁶די הייך פון איין פרוּב צען איילן, און דעסגלייכן פון צווייטן פרוּב. ²⁷און ער האָט אַריינגעשטעלט די פרוּבים אין דעם אינעווייניקסטן הויז. און מע האָט געמאַכט די פליגלען פון די פרוּבים אויסגעשפרייט, און דער פליגל פון איינעם האָט אָנגערירט איין וואַנט, און דער פליגל פון צווייטן פרוּב האָט אָנגערירט די צווייטע וואַנט; און זייערע פליגלען האָבן זיך אָנגערירט אין מיטן הויז אַ פליגל אָן אַ פליגל. ²⁸און ער האָט איבערגעצויגן די פרוּבים מיט גאלד.

²⁹און אַלע ווענט פון דעם הויז רונד אַרום האָט ער אויסגעשניצט מיט געשניצן פון פרוּבים און טייטלבויםער און געעפנטע קוויטן, פון אינעווייניק און אויסנווייניק. ³⁰און דעם דיל פון הויז האָט ער איבערגעצויגן מיט גאלד, אינעווייניק און אויסנווייניק. ³¹און פאַר דעם אַיינגאַנג פון דביר האָט ער געמאַכט טירן פון איילבויםהאַלץ; דער טירגעשטעל מיט

די ביישטידלאך איז אויסגעקומען פינפעקעכדיק. ²²און אויף די צוויי טירן פון איילבויםהאלץ האָט ער אויסגעשניצט געשניצן פון כרובים און טייטלבויםער און געעפנטע קווייטן, און איבער געצויגן מיט גאלד; און ער האָט אויסגעקלאַפט דאָס גאלד אויף די כרובים און אויף די טייטלבויםער. ²³און דעסגלייכן האָט ער געמאַכט פאַר דעם איינגאַנג פון היכל, ביישטידלאך פון איילבויםהאלץ, פירעקעכדיק; ²⁴און צוויי טירן פון ציפּרעסנ האָלץ; די צוויי פליגלען פון איין טיר האָבן זיך צוטיפּגעלייגט, און די צוויי פליגלען פון דער אַנדער טיר האָבן זיך צוטיפּגעלייגט. ²⁵און ער האָט אויסגעשניצט כרובים און טייטלבויםער און געעפנטע קווייטן, און האָט איבערגעצויגן מיט גאלד אַרויפ געפאַסט אויפן איינגעשניצטן.

²⁶און ער האָט געבויט דעם אינעווייניקסטן הויף פון דריי ציילן געהאַקטע שטיינער, און אַ צייל צעדערבאַלקנס. ²⁷אין פירטן יאָר איז געלייגט געוואָרן דער גרונטפעסט פון גאָטס הויז, אין מאָנאַט זיו. ²⁸און אין עלפטן יאָר, אין מאָנאַט בול-דאָס איז דער אַכטער חודש-איז געענדיקט געוואָרן דאָס הויז אין אַלע זיינע טיילן, און לויט אַלץ ווי עס האָט באַדאַרפט צו זיין. און ער האָט עס געבויט זיבן יאָר.

¶ יאון זיין אייגן הויז האָט שלמה געבויט דרייצן יאָר, ביז ער האָט פאַרענדיקט זיין גאַנץ הויז.

²⁹און ער האָט געבויט דאָס הויז פון לְבַנְיָהוּאֵל, הונדערט איילן זיין לענג, און פופציק איילן זיין ברייט, און דרייסיק איילן זיין הייך, אויף פיר ציילן צעדערזיילן, מיט צעדערבאַלקנס אויף די זיילן. ³⁰און עס איז געווען באַדעקט מיט צעדערהאַלץ פון אויבן, איבער די זייטקאַמערן וואָס אויף די פינף און פערציק זיילן, פופצן אין אַ צייל. יאון באַלקנס זיינען געווען דריי ציילן;

און א דורכבליק קעגן א דורכבליק דריי מאָל. ¹⁰און אַלע טירן מיט די ביישטידלאַך זיינען געווען פירעקעכדיק אין געשטעל; און א דורכבליק קעגן א דורכבליק דריי מאָל.

¹¹און דאָס פּאָדערהויז פון זיילן האָט ער געמאַכט: פּופּציק איילן זיין לענג, און דרייסיק איילן זיין ברייט, מיט א פירהויז פאַר זיי, מיט זיילן און א באַלקנדעכל פאַר זיי.

¹²און ער האָט געמאַכט דאָס פּאָדערהויז פון טראָן וואָס ער זאָל דאָרטן משפּטן, דאָס פּאָדערהויז פון משפּט; און עס איז געווען באַדעקט מיט צעדערהאַלץ פון באַדעם ביז באַדעם.

¹³און זיין הויז וואָס ער איז דאָרטן געזעסן, אין אַן אַנדער הויף, אינעווייניק צו פון פּאָדערהויז, איז געווען פון דער אייגענער אַרבעט. ער האָט אויך געמאַכט אַ הויז פאַר פּרעהס טאַכטער וואָס שלמה האָט גענומען, אזוי ווי דאָסדאָויקע פּאָדערהויז.

¹⁴דאָס אַלץ איז געווען פון טייערע שטיינער, לויט די מאָסן פון געהאַקטע שטיינער, אַרומגעזעגט מיט אַ זעג פון אינעווייניק און פון אויסנווייניק; און פון גרונטפעסט ביזן געזיס, און דרויסן ביזן גרויסן הויף. ¹⁵און עס איז געווען געגרונטפעסט מיט טייערע שטיינער, גרויסע שטיינער, שטיינער פון צען איילן, און שטיינער פון אַכט איילן. ¹⁶און פון אויבן זיינען געווען טייערע שטיינער, לויט די מאָסן פון געהאַקטע שטיינער, און צעדערהאַלץ. ¹⁷און דער גרויסער הויף רונד אַרום איז געווען פון דריי ציילן געהאַקטע שטיינער, און אַ צייל צעדערבאַלקנס; דעסגלייכן פאַר דעם אינעווייניקסטן הויף פון גאָטס הויז, און פאַר דעם פּאַליש פון הויז.

¹⁸און דער מלך שלמה האָט געשיקט און האָט גענומען חירמען פון צור. ¹⁹ער איז געווען דער זון פון אַ פרוי אַן אַלמנה, פון שבט נפתלי, און זיין פאָטער איז געווען אַ מאַן פון צור, אַ קופּערשמיד; און ער איז געווען פול מיט חכמה און

פארשטאַנדיקייט און קענשאַפט צו מאַכן אַלערליי אַרבעט אין קופּער. און ער איז געקומען צום מלך שלמה, און האָט געמאַכט זיין גאַנצע אַרבעט.

¹⁵און ער האָט אויסגעפורעמט די צוויי זיילן פון קופּער; אַכצן איילן איז געווען די הייך פון איין זייל, און אַ פּאַדים פון צוועלף איילן האָט [נאים] אַרומגערינגלט; נאָן אַזוי דער צווייטער זייל. ¹⁶און צוויי קרוינען האָט ער געמאַכט אַרויפֿ צוטאָן אויף די קעפּ פון די זיילן, אויסגעגאַסן פון קופּער; פינף איילן די הייך פון איין קרוין, און פינף איילן די הייך פון דער צווייטער קרוין; ¹⁷מיט נעצן פון פּלעכטאַרבעט, שטרן פון געקייטלטער אַרבעט, פאַר די קרוינען וואָס אויף די קעפּ פון די זיילן; זיבן פאַר איין קרוין, און זיבן פאַר דער צווייטער קרוין. ¹⁸אַזוי האָט ער געמאַכט די זיילן; און צוויי ציילן רונד אַרום אויף איין נעץ צו באַדעקן די קרוינען וואָס אויבן איבער די מילגרוימען; און אַזוי האָט ער געמאַכט פאַר דער צווייטער קרוין. ¹⁹און די קרוינען וואָס אויף די קעפּ פון די זיילן אין דעם פּאַליש זיינען געווען פון ליליענאַרבעט, פיר איילן. ²⁰און די קרוינען אויף די צוויי זיילן זיינען אויך געווען פון אויבן אַקעגן דעם בויך וואָס צו דער זייט פון דער נעץ. און די מילגרוימען זיינען געווען צוויי הונדערט, אין ציילן רונד אַרום אויף דער צווייטער קרוין. ²¹און ער האָט אויפגעשטעלט די זיילן ביים פּאַליש פון היכל; און ער האָט אויפגעשטעלט דעם רעכטן זייל, און גערויפן זיין נאָמען יְכִיָּן; און ער האָט אויפגעשטעלט דעם לינקן זייל, און גערויפן זיין נאָמען בּוֹעָז. ²²און אויף די קעפּ פון די זיילן איז געווען ליליענאַרבעט. אַזוי איז פאַרענדיקט געוואָרן די אַרבעט פון די זיילן.

²³און ער האָט געמאַכט דעם ים, אַ געגאַסענעם, צען איילן פון ראַנד צו ראַנד, קיילאַכדיק רונד אַרום, און פינף איילן זיין

היך; און אַ שנור פון דרייסיק איילן האָט אים אַרומגערינגלט רונד אַרום. ²⁴און אונטער זיין ראַנד רונד אַרום האָבן אים אַרומגערינגלט קנעפּ צען איילן, אַרומצירקלענדיק דעם ים רונד אַרום; אין צוויי ציילן זיינען געווען די קנעפּ, אויסגעגאָסן אין איין גיס מיט אים. ²⁵ער איז געשטאַנען אויף צוועלף רינדער; דריי געקערט צו צפון, און דריי געקערט צו מערב, און דריי געקערט צו דרום, און דריי געקערט צו מזרח. און דער ים איז געווען איבער זיי פון אויבן; און אַלע זייערע הינטערלייבער זיינען געווען אינעווייניק צו. ²⁶און זיין גרעב איז געווען אַ האַנטברייט; און זיין ראַנד איז געווען אַזוי ווי די אַרבעט פון דעם ראַנד פון אַ בעכער, ווי אַ ליליענבלום. צוויי טוינט בת האָט ער געהאַלטן.

²⁷און ער האָט געמאַכט די צען געשטעלן פון קופער; פיר איילן איז געווען די לענג פון איטלאַכן געשטעל, און פיר איילן זיין ברייט, און דריי איילן זיין היך. ²⁸און אַזוי איז געווען די אַרבעט פון די געשטעלן; זיי האָבן געהאַט ראַמען, און די ראַמען זיינען געווען צווישן לייסטן. ²⁹און אויף די ראַמען וואָס צווישן די לייסטן זיינען געווען לייבן, רינדער, און פרויבן; און אַזוי איז געווען אויף די לייסטן פון אויבן; און אונטער די לייבן און די רינדער זיינען געווען קרענץ פון אַראָפּ געהאַנגענער אַרבעט. ³⁰און פיר קופערנע רעדער זיינען געווען צו איטלאַכן געשטעל, און קופערנע אַקסן; און זיינע פיר חינוקלען—צו זיי זיינען געווען אַקסלען; אונטער דעם האַנטפאַס זיינען די אַקסלען געווען אויסגעגאָסן, מיט קרענץ ביי דער זייט פון איטלאַכן. ³¹און זיין עפענונג אינעווייניק אין דער קרוין און איבער איר איז געווען אַן אייל די היך; און איר עפענונג איז געווען קיילאַכדיק, ווי די אַרבעט פון אַ פוסגעשטעל, אַן אייל און אַ האַלב; און אויך אויף איר עפענונג זיינען געווען

י.ד.ה. פון דעם האַנטפאַס. י.ד.ה. פון דער קרוין.

אויסקריצונגען; און זייערע ראמען זיינען געווען פירעקעכדיק, ניט רונד.³² און די פיר רעדער זיינען געווען אונטער די ראמען, און די אקסן פון די רעדער זיינען געווען אין דעם געשטעל; און די הייך פון א ראד איז געווען אן אייל און א האלבע אייל.³³ און די ארבעט פון די רעדער איז געווען אזוי ווי די ארבעט פון א ראד פון א וואגן; זייערע אקסן, און זייערע רייפן, און זייערע פלעקלאך, און זייערע אקסרעדלאך, אלץ איז געווען געגאסן.³⁴ און פיר אקסלען זיינען געווען צו די פיר ווינקלען פון איטלאכן געשטעל; פון געשטעל גופא זיינען געווען זיינע אקסלען.³⁵ און אויבן אין געשטעל איז געווען קיילאכדיק רונד ארום א האלבע אייל די הייך. און אויבן אויפן געשטעל זיינע הענטלאך און זיינע ראמען זיינען געווען פון אים גופא.³⁶ און ער האט אויסגעקריצט אויף די פלעכן פון זיינע הענטלאך, און אויף זיינע לייסטן, כרובים, לייבן, און טייטלבויםער, ווי נאך דעם בלייז פון איטלאכן, און קרעניץ רונד ארום.³⁷ אזוי האט ער געמאכט די צען געשטעלן; איין גוס, איין מאס, איין שניט, פאר זיי אלעמען.

³⁸ און ער האט געמאכט צען האנטפאסן פון קופער; פערציק בת האט געהאלטן איטלאכער האנטפאס; פיר איילן איטלאכער האנטפאס; איין האנטפאס אויף איטלאכן געשטעל פון די צען געשטעלן.³⁹ און ער האט אזעקגעשטעלט די געשטעלן, פינף אויף דער רעכטער זייט פון הויז, און פינף אויף דער לינקער זייט פון הויז. און דעם ים האט ער אזעק געשטעלט אויף דער רעכטער זייט פון הויז צו מזרח, אקעגן דרום.

⁴⁰ און חירם האט געמאכט די טעפ און די שופלען און די שפרענגבעקנס.

און חירם האט געענדיקט מאכן די גאנצע ארבעט וואס ער

האָט געטאָן פאַר דעם מלך שלמה אין גאָטס הויז: ⁴¹די צוויי זיילן, און די צוויי בעקנס פון די קרוינען וואָס אויף די קעפ פון די זיילן; און די צוויי נעצן צו באַדעקן די צוויי בעקנס פון די קרוינען וואָס אויף די קעפ פון די זיילן; ⁴²און די פיר הונדערט מילגרוימען פאַר די צוויי נעצן, צוויי ציילן מילגרוימען פאַר איטלאַכער נעץ, צו באַדעקן די צוויי קיילאַכדיקע קרוינען וואָס איבער די זיילן; ⁴³און די צען געשטעלן, און די צען האַנט־פאַסן אויף די געשטעלן; ⁴⁴און דעם איין ים, און די צוועלף רינדער אונטער דעם ים; ⁴⁵און די טעפ און די שופלען און די שפרענגבעקנס. און אַלע די־אָזיקע פלים וואָס חירם האָט געמאַכט פאַר דעם מלך שלמה אין גאָטס הויז, זיינען געווען פון בלאַנקן קופער. ⁴⁶אין דער געגנט פון ירדן האָט זיי דער מלך אויסגעגאָסן, אין געדיכטער ערד, צווישן סופות און צווישן צָרְתָן. ⁴⁷און שלמה האָט געלאָזט די אַלע פלים נויט געווייגן, פון זייער גרויס פילקייט; נויט צו באַרעכענען איז געווען די וואָג פון דעם קופער.

⁴⁸און שלמה האָט געמאַכט אַלע פלים וואָס אין גאָטס הויז: דעם גילדערנעם מזבח, און דעם טיש וואָס אויף אים איז דאָס ברויט פון אָנגעזיכט, פון גאָלד; ⁴⁹און די מנורות, פינף פון דער רעכטער זייט, און פינף פון דער לינקער זייט, פאַר דעם דביר, פון עכטן גאָלד; און די בלומען, און די רערלאַך, און די צווענגלאַך, פון גאָלד; ⁵⁰און די בעקנס, און די שנייצמעסערס, און די שפרענגבעקנס, און די שאַלן, און די פייערפאַנען, פון עכטן גאָלד; און די געלענקען פאַר די טירן פון דעם אינעווייניקסטן הויז, פאַר דעם קדש־קדשים, און פאַר די טירן פון דעם הויז, פאַר דעם היכל, פון גאָלד.

⁵¹און די גאַנצע אַרבעט וואָס דער מלך שלמה האָט געמאַכט אין גאָטס הויז, איז געענדיקט געוואָרן. און שלמה

איז אין אַרונ געווען, נאָר די צוויי שטיינערנע לוחות וואָס משה האָט אַהין אַרײַנגעלייגט אין חורב, בעת גאָט האָט געשלאָסן אַ בונד מיט די קינדער פון ישראל, ווען זיי זיינען אַרויסגעגאַנגען פון לאַנד מצרים.

¹⁰און עס איז געווען, ווי די כהנים זיינען אַרויסגעגאַנגען פון הייליקטום, אזוי האָט אַ וואַלקן אַנגעפילט דאָס הויז פון גאָט. ¹¹און די כהנים האָבן ניט געקענט זיך שטעלן טאָן דעם דינסט פון וועגן דעם וואַלקן, וואָרום די פראַכט פון גאָט האָט אַנגעפילט דאָס הויז פון גאָט.

¹²דענסמאָל האָט שלמה געוואָגט:

גאָט האָט געוואָגט אין וואַלקן צו רוען;

¹³האָב איך בויען געבויט דיר אַ הויז פאַר אַ ווייניג,

אַן אַרט דיר צום זיצן אויף אייביק.

¹⁴און דער מלך האָט אומגעדרײט זיין פנים, און האָט געבענטשט די גאַנצע אײַנזאַמלונג פון ישראל, און די גאַנצע אײַנזאַמלונג פון ישראל איז געשטאַנען. ¹⁵און ער האָט געוואָגט: געלויבט איז יהוה דער גאָט פון ישראל, וואָס האָט מיט זיין מויל גערעדט צו מיין פאָטער דודן, און מיט זיין האַנט דערפילט, אזוי צו זאָגן: ¹⁶פון דעם טאָג וואָס איך האָב אַרויסגעצויגן מיין פאָלק, ישראל, פון מצרים, האָב איך ניט אויסדערוויילט קיין שטאָט פון אַלע שבטים פון ישראל אויף צו בויען אַ הויז אַז מיין נאָמען זאָל דאָרטן זיין, אָבער איך האָב אויסדערוויילט דודן צו זיין איבער מיין פאָלק ישראל. ¹⁷און עס איז געווען אין האַרצן פון מיין פאָטער דודן צו בויען אַ הויז צו דעם נאָמען פון יהוה דעם גאָט פון ישראל. ¹⁸אָבער גאָט האָט געוואָגט צו מיין פאָטער דודן: אזוי ווי דו האַסט געהאַט אין האַרצן צו בויען אַ הויז צו מיין נאָמען, האַסטו גוט געטאָן וואָס דו האַסט דאָס געהאַט אין האַרצן. ¹⁹אָבער ניט דו וועסט בויען דאָס הויז,

נייערט דיין זון וואָס גייט אַרויס פון דייע לענדן, ער וועט בויען דאָס הויז צו מיין נאָמען. ²⁰און גאָט האָט מקיים געווען זיין צוואַג וואָס ער האָט צוגעזאָגט, און איך בין אויפגעשטאַנען אויף מיין פּאָטער דודס אָרט, און איך האָב זיך געוועזט אויף דעם טראָן פון ישראל, אַזוי ווי גאָט האָט צוגעזאָגט, און איך האָב געבויעט דאָס הויז צו דעם נאָמען פון יהוה דעם גאָט פון ישראל. ²¹און איך האָב דאָרטן געמאַכט אַן אָרט פאַר דעם אַרון, וואָס דאָרטן איז דער בונד פון גאָט, וואָס ער האָט געשלאָסן מיט אונדזערע עלטערן, ווען ער האָט זיי אַרויסגעצויגן פון לאַנד מצרים.

²²און שלמה האָט זיך געשטעלט פאַר דעם מזבח פון גאָט, אַקעגן דער גאַנצער אַיינוואַמלונג פון ישראל, און האָט אויס געשפּרייט זיינע הענט צום הימל. ²³און ער האָט געזאָגט: יהוה דו גאָט פון ישראל, נישט אַין הימל אויבן אָדער אויף דער ערד אונטן אַ גאָט ווי דו, וואָס היטסט דעם בונד און די גענאָד צו דייע קנעכט וואָס גייען פאַר דיר מיט זייער גאַנצן האַרצן: ²⁴וואָס האָסט געהיט דיין קנעכט, מיין פּאָטער דודן, דאָס וואָס דו האָסט אים צוגעזאָגט; און מיט דיין מויל האָסטו גערעדט, און מיט דיין האַנט דערפילט, אַזוי ווי היינטיקן טאָג. ²⁵און אַצונד, יהוה דו גאָט פון ישראל, האַלט דיין קנעכט, מיין פּאָטער דודן, דאָס וואָס דו האָסט צו אים גערעדט, אַזוי צו זאָגן: עס וועט דיר נישט פאַרשניטן ווערן פון פאַר מיר אַ מאַן צו זיצן אויף דעם טראָן פון ישראל, אויב נאָר דייע קינדער וועלן היטן זייער וועג, צו גיין פאַר מיר אַזוי ווי דו ביסט געגאַנגען פאַר מיר. ²⁶און אַצונד, גאָט פון ישראל, זאָל, איך בעט דיך, באַווערט ווערן דיין צוואַג וואָס דו האָסט צוגעזאָגט דיין קנעכט, מיין פּאָטער דודן.

²⁷וואָרום קען אין דער אמתן גאָט ווײַנען אויף דער ערד?

אז די הימלען און די הימלען פון די הימלען קענען דרך ניט אריינעמען, היינט ווי שוין דאסדאָזיקע הווי וואָס איך האָב געבויט! אָבער קער זיך צו דער תפילה פון דיין קנעכט, און צו זיין בקשה, יהוה מיין גאָט, צוצוהערן צו דעם געשריי און צו דער תפילה וואָס דיין קנעכט איז מתפלל פאַר דיר היינט, אַז דייןע אויגן זאָלן זיין אָפן אויף דעמדאָזיקן הויז נאָכט און טאָג, אויף דעם אָרט, וואָס דו האָסט געוואָנט: מיין נאָמען זאָל דאָרטן זיין; צוצוהערן צו דער תפילה וואָס דיין קנעכט וועט מתפלל זיין אַקעגן דעמדאָזיקן אָרט. ²⁹ און זאָלסט צוהערן צו דער בקשה פון דיין קנעכט, און פון דיין פאָלק ישראל, וואָס זיי וועלן מתפלל זיין אַקעגן דעמדאָזיקן אָרט; און דו זאָלסט הערן אין דעם אָרט פון דיין ווייניג, אין הימל, און אז דו וועסט הערן, זאָלסטו פאַרגעבן.

³⁰ אַז אַ מאָן וועט זינדיקן קעגן זיין חבר, און מע וועט אַרויפֿלייגן אויף אים אַ שבועה אים צו באַשווערן, און ער וועט קומען און שווערן פאַר דיין מזבח אין דעמדאָזיקן הויז, זאָלסט דו צוהערן אין הימל, און טאָג, און משפטן דייןע קנעכט, צו מאַכן שולדיק דעם שולדיקן, צו געבן זיין וועג אויף זיין קאַפּ; און צו מאַכן גערעכט דעם גערעכטן, אים צו געבן לויט זיין גערעכטיקייט.

³¹ אַז דיין פאָלק ישראל וועט געשלאַגן ווערן פאַרן פיינט, ווייל זיי האָבן געזינדיקט צו דיר, און זיי וועלן זיך אומקערן צו דיר, און וועלן באַקענען דיין נאָמען, און וועלן מתפלל זיין און בעטן צו דיר אין דעמדאָזיקן הויז, זאָלסט דו צוהערן אין הימל, און פאַרגעבן די זינד פון דיין פאָלק ישראל, און זאָלסט זיי אומקערן אויף דער ערד וואָס דו האָסט געגעבן זייערע עלטערן.

³² אַז דער הימל וועט זיין פאַרשלאָסן, און עס וועט ניט

זיין קיין רעגן, ווייל זיי האָבן געזינדיקט צו דיר, און זיי וועלן מתפלל זיין אַקעגן דעמדאָזיקן אָרט, און וועלן באַקענען דיין נאָמען, און זיך אומקערן פון זייער זינד, ווען דו האָסט זיי געפייניקט, ³⁶זאָלסט דו צוהערן אין הימל, און פאַרגעבן די זינד פון דייע קנעכט און דיין פּאָלק ישראל, ווען דו וועסט זיי האָבן געוויזן דעם גוטן וועג וואָס זיי זאָלן אויף אים גיין, און זאָלסט געבן רעגן אויף דיין לאַנד, וואָס דו האָסט געגעבן דיין פּאָלק פאַר אַ נחלה.

³⁷אָז עס וועט זיין אַ הונגער אין לאַנד, אָז עס וועט זיין אַ מגפה, אָז עס וועט זיין אַ קאַרנבראַנד, אַ וועלקעניש, אַ היישעריק, אַ גראַזפרעסער; אָז זיין פיינט וועט אים באַלעגערן אין דעם לאַנד פון זיינע שטעט; וואָס נאָר פאַר אַ פּלאַג, וואָס נאָר פאַר אַ קראַנקשאַפט; ³⁸וואָס נאָר פאַר אַ תּפילה, וואָס נאָר פאַר אַ בקשה, עס וועט זיין ביי עמיצן איינעם פון דיין גאַנצן פּאָלק ישראל, ווען איטלאַכער פון זיי שפירט די פּלאַגעניש פון זיין האַרצן, און ער שפּרייט אויס זיינע הענט צו דעמדאָזיקן הויז, ³⁹זאָלסט דו צוהערן אין הימל, דעם אָרט פון דיין ווייניג, און זאָלסט פאַרגעבן, און זאָלסט טאָן, און געבן איטלאַכן לויט אַלע זיינע וועגן, אַזוי ווי דו וויסט זיין האַרץ—וואָרום דו אַליין וויסט דאָס האַרץ פון אַלע מענטשן קינדער—⁴⁰כדי זיי זאָלן מורא האָבן פאַר דיר אַלע טעג וואָס זיי לעבן אויף דער ערד וואָס דו האָסט געגעבן אונדזערע עלטערן.

⁴¹און אויך צו דעם פרעמדן וואָס ער איז נישט פון דיין פּאָלק ישראל, אָז ער וועט קומען פון אַ ווייטן לאַנד פון וועגן דיין נאָמען—⁴²וואָרום זיי וועלן הערן פון דיין גרויסן נאָמען, און פון דיין שטאַרקער האַנט, און פון דיין אויסגעשטרעקטן אַרעם—און ער וועט קומען און וועט מתפלל זיין אַקעגן דעמדאָזיקן הויז, ⁴³זאָלסט דו צוהערן אין הימל, דעם אָרט פון דיין ווייניג,

און זאָלסט טאָן אַלץ אים וואָס דער פּרעמדער וועט רופן צו דיר; כּדי אַלע פעלקער פון דער ערד זאָלן דערקענען דיין נאָמען, מורא צו האָבן פאַר דיר, אַזוי ווי דיין פּאָלק ישׂראל, און וויסן אַז דיין נאָמען ווערט גערופן אויף דעמדאָזיקן הויז וואָס איך האָב געבויט.

⁴⁴אז דיין פּאָלק וועט אַרויסגיין אויף מלחמה אַקעגן זיין פּיינט, אויף וואָסער וועג דו וועסט זיי שיקן, און זיי וועלן מתפלל זיין צו גאָט אַקעגן דער שטאָט וואָס דו האָסט זי אויסדערוויילט, און דעם הויז וואָס איך האָב געבויט צו דיין נאָמען, ⁴⁵זאָלסטו צוהערן אין הימל זייער תּפילה און זייער בקשה, און טאָן זייער רעכט.

⁴⁶אז זיי וועלן זינדיקן צו דיר—וואָרום ניטאָ אַ מענטש וואָס זאָל ניט זינדיקן—און דו וועסט צערענען אויף זיי, און זיי איבער-געבן פאַרן פּיינט, און זייערע פּאַנגערס וועלן זיי נעמען געפּאַנגען אין לאַנד פון דעם פּיינט, ווייט אָדער נאָנט; ⁴⁷און זיי וועלן זיך נעמען צום האַרצן אין דעם לאַנד וואָס זיי זיינען גענומען געוואָרן געפּאַנגען אַהין, און זיי וועלן תּשובה טאָן, און וועלן בעטן צו דיר אין לאַנד פון זייערע פּאַנגערס, אַזוי צו זאָגן: מיר האָבן געזינדיקט און פאַרבראַכן, מיר האָבן שלעכטס געטאָן; ⁴⁸און זיי וועלן זיך אומקערן צו דיר מיט זייער גאַנצן האַרצן, און מיט זייער גאַנצער זעל, אין לאַנד פון זייערע פּיינט וואָס האָבן זיי געפּאַנגען, און זיי וועלן מתפלל זיין צו דיר אַקעגן זייער לאַנד, וואָס דו האָסט געגעבן זייערע עלטערן, דער שטאָט וואָס דו האָסט אויסדערוויילט, און דעם הויז וואָס איך האָב געבויט צו דיין נאָמען, ⁴⁹זאָלסטו צוהערן אין הימל, דעם אָרט פון דיין ווינונג, זייער תּפילה און זייער בקשה, און טאָן זייער רעכט; ⁵⁰און זאָלסט פאַרגעבן דיין פּאָלק וואָס זיי האָבן געזינדיקט צו דיר, און אַלע זייערע פאַרברעכן וואָס זיי האָבן

פארבראכן קעגן דיר; און זאָלסט זיי געבן דערבאָרימונג ביי זייערע פאָנגערס, אָז זיי זאָלן זיך דערבאָרימען אויף זיי; ⁵¹וואָרום זיי זיינען דיין פאָלק און דיין אַרב, וואָס דו האָסט אַרויסגעצויגן פון מצרים, פון דעם אַייזשמעלצאויזן. ⁵²דיינע אויגן זאָלן זיין אָפן צו דעם געבעט פון דיין קנעכט, און צו דעם געבעט פון דיין פאָלק ישראל, זיי צוצוהערן ווען נאָר זיי רופן צו דיר. ⁵³וואָרום דו האָסט זיי אָפגעשיידט דיר צום אַרב פון אַלע פעלקער פון דער ערד, אַזוי ווי דו האָסט גערעדט דורך דיין קנעכט משה ווען דו האָסט אַרויסגעצויגן אונדזערע עלטערן פון מצרים, גאָט דו האָר.

⁵⁴און עס איז געווען, ווי שלמה האָט געענדיקט מתפלל זיין צו גאָט דיִדאָזיקע גאַנצע תפילה און בקשה, איז ער אויפֿ־געשטאַנען פון פאַרן מִזבֿח פון גאָט, פון קניען אויף זיינע קני, מיט זיינע הענט אויסגעשפּרייט צום הימל, ⁵⁵און ער האָט זיך געשטעלט, און האָט געבענטשט די גאַנצע אַיינזאַמלונג פון ישראל אויף אַ הויכן קול, אַזוי צו זאָגן: ⁵⁶געלויבט איז גאָט וואָס האָט געגעבן זיין פאָלק ישראל רו, אַזוי ווי אַלץ וואָס ער האָט צוגעזאָגט. ניט אַן אַיינציק וואָרט איז אָפגעפאַלן פון אַל זיין גוטן צוואַג וואָס ער האָט צוגעזאָגט דורך זיין קנעכט משהן. ⁵⁷זאָל גאָט אונדזער האָר זיין מיט אונדז, אַזוי ווי ער איז געווען מיט אונדזערע עלטערן; ער זאָל אונדז ניט פאַרלאָזן און ניט אַוועקוואַרפן; ⁵⁸כּדי צו ניגן אונדזער האַרץ צו אים, צו גיין אין אַלע זיינע וועגן, און צו היטן זיינע געבאָט און זיינע חוקים און זיינע געזעצן, וואָס ער האָט באַפוילן אונדזערע עלטערן. ⁵⁹און זאָלן דיִדאָזיקע ווערטער מיינע וואָס איך האָב געבעטן פאַר גאָט, זיין נאָנט צו יהוה אונדזער גאָט טאָג און נאַכט, צו טאָן דאָס רעכט פון זיין קנעכט, און דאָס רעכט פון זיין פאָלק ישראל, טאָג אין טאָג; ⁶⁰כּדי אַלע פעלקער פון דער ערד זאָלן וויסן אַז

יהוה איז גאָט; מער איז נײַטאָ. ⁶¹און זאָל אײער האַרץ זײן גאַנץ מיט יהוה אונדזער גאָט, צו גײן אין זײנע געזעצן און צו היטן זײנע געבאָט, אַזוי ווי הײנטיקן טאָג.

⁶²און דער מלך און גאַנץ ישראל מיט אים האָבן געשלאַכט שלאַכטאָפּפּער פאַר גאָט. ⁶³און שלמה האָט געשלאַכט פאַרן פרידאָפּפּער וואָס ער האָט געשלאַכט צו גאָט, צוויי און צוואַנציק טויזנט רינדער, און הונדערט און צוואַנציק טויזנט שאָף. און דער מלך און אַלע קינדער פון ישראל האָבן באַנייט דאָס הויז פון גאָט. ⁶⁴אין יענעם טאָג האָט דער מלך געהײליקט דעם מיטן פון דעם הויף וואָס פאַר גאָטס הויז; ווייל ער האָט דאַרטן געמאַכט די בראַנדאָפּפּער און די שפּײזאָפּפּער, און דאָס פעטס פון די פרידאָפּפּער; וואָרום דער קופּערנער מזבח וואָס פאַר גאָט איז געווען צו קליין אַרױפּצונעמען די בראַנדאָפּפּער און די שפּײזאָפּפּער, און דאָס פעטס פון די פרידאָפּפּער.

⁶⁵און שלמה האָט געמאַכט דעם יום־טוב אין יענער צײַט, און גאַנץ ישראל מיט אים—א גרויסע אײנוואַמלונג, פון וווּ מע קומט קיין חַמַת בײז דעם טײך פון מצרים—פאַר יהוה אונדזער גאָט, זיבן טעג און זיבן טעג, פּערצן טעג. ⁶⁶אויפן אַכטן טאָג האָט ער אַוועקגעשיקט דאָס פּאַלק, און זײ האָבן געבענטשט דעם מלך, און זײנען געגאַנגען צו זײערע געצעלטן פּריילאַכע און מיט אַן אויפּגעראַמטן האַרצן איבער אַלעם גוטן וואָס גאָט האָט געטאָן צו זײן קנעכט דודן, און צו זײן פּאַלק ישראל.

מ און עס איז געווען, אַז שלמה האָט געענדיקט בויען דאָס הויז פון גאָט, און דאָס הויז פון מלך, און יעטוועדער געלוסט פון שלמהן וואָס ער האָט געוואָלט מאַכן, ⁶⁷האָט זיך גאָט באַזיזן צו שלמהן אַ צווייט מאָל, אַזוי ווי ער האָט זיך באַזיזן צו אים אין גבְעוֹן. ⁶⁸און גאָט האָט צו אים געוואָנט: איך

הָאָב צוגעהערט דיין תפילה און דיין בקשה וואָס דו האָסט
געבעטן פאַר מיר: איך האָב געהייליקט דאָסדאָזיקע הויז וואָס
דו האָסט געבויט, צו טאָן מיין נאָמען דאָרטן אויף אייביק; און
מיינע אויגן און מיין האַרץ וועלן דאָרטן זיין אַלע טעג. יאָן דו,
אויב דו וועסט גיין פאַר מיר אַזוי ווי דיין פאָטער דוד איז
געגאַנגען, מיט גאַנצקייט פון האַרצן און מיט רעכטפאַרטיקייט,
צו טאָן אַזוי ווי אַלץ וואָס איך האָב דיר באַפוילן—אַז דו וועסט
היטן מיינע חוקים און מיינע געזעצן, וועל איך אויפשטעלן
דעם טראָן פון דיין מלוכה איבער ישראל אויף אייביק; אַזוי ווי
איך האָב גערעדט צו דיין פאָטער דודן, אַזוי צו זאָגן: עס וועט
דיר ניט פאַרשניטן ווערן אַ מאָן פון דעם טראָן פון ישראל.
אויב אָבער אָפקערן וועט איר זיך אָפקערן פון הינטער מיר,
איר און אייערע קינדער, און וועט ניט היטן מיינע געבאָט, מיינע
געזעצן וואָס איך האָב געלייגט פאַר אַיך, און איר וועט גיין און
דינען פרעמדע געטער, און זיך בוקן צו זיי, וועל איך פאַר-
שניידן ישראל פון דעם געזיכט פון דער ערד וואָס איך האָב זיי
געגעבן, און דאָס הויז וואָס איך האָב געהייליקט צו מיין נאָמען,
וועל איך אָפשאַפן פון מיין פנים, און ישראל וועט ווערן פאַר אַ
שפּריכוואָרט און פאַר אַ געשפּעט צווישן אַלע פעלקער. יאָן
דאָסדאָזיקע הויז וואָס האָט געוואָלט זיין דערהויבן, וועט
איטלאַכער וואָס גייט אים פאַרביי זיך דערשרעקן, און וועט
שמוצערן; און אַז זיי וועלן זאָגן: פאַרוואָס האָט גאָט געטאָן אַזוי
צו דעמדאָזיקן לאַנד און צו דעמדאָזיקן הויז? וועט מען זאָגן:
פאַרוואָס זיי האָבן פאַרלאָזן יהוה זייער גאָט, וואָס האָט אַרויס-
געצויגן זייערע עלטערן פון לאַנד מצרים, און זיי האָבן זיך
געהאַלטן אָן פרעמדע געטער, און זיך געבוקט צו זיי און זיי
געדינט; דרום האָט יהוה געבראַכט אויף זיי אַלדאָסדאָזיקע
בייז.

¹⁰און עס איז געווען צום קוף פון צוואנציק יאָר וואָס שלמה האָט געבויט די בייִדע הייזער, דאָס הויז פון גאָט, און דאָס הויז פון מלך—¹¹חירם דער מלך פון צור האָט באַזאָרגט שלמהן מיט צעדערהאַלץ און מיט ציפּרעסנהאַלץ און מיט גאַלד לויט אַל זיין פאַרלאַנג—האָט דענסמאַל דער מלך שלמה געגעבן חירמען צוואַנציק שטעט אין לאַנד גליל. ¹²און חירם איז אַרויסגעקומען פון צור אַנצויקוקן די שטעט וואָס שלמה האָט אים געגעבן, און זיי זיינען ניט ווילגעפעלן אין זיינע אויגן. ¹³און ער האָט געזאָגט וואָס זיינען דאָס פאַר שטעט וואָס דו האָסט מיר געגעבן, מיין ברודער? און מע רופט זיי לאַנד קבול ביז אויף היינטיקן טאָג.

¹⁴און חירם האָט געשיקט דעם מלך הונדערט און צוואַנציק צענטער גאַלד.

¹⁵און דאָס איז די מעשה מיט דעם צינו וואָס דער מלך שלמה האָט אויפגענומען, כדי צו בויען דאָס הויז פון גאָט, און זיין הויז, און דעם מלוא, און די מויער פון ירושלים, און קצור, און מגדו, און גזר: ¹⁶פּרעה דער מלך פון מצרים איז אַרויפֿגעגאַנגען, און האָט באַצוונגען גזר, און האָט זי פאַרברענט אין פייער, און דעם כּנעני וואָס איז געזעסן אין דער שטאָט, האָט ער אויסגעהרגעט, און ער האָט זי געגעבן אין גזר צו זיין טאַכטער, שלמהס ווייב. ¹⁷און שלמה האָט אָפּגעבויט גזר, און די אונטערשטע בּית־חורון, ¹⁸און בּצלת, און תּדמור אין מדבר, אין לאַנד, ¹⁹און אַלע שפּייכלערשטעט וואָס שלמה האָט געהאַט, און די שטעט פאַר רייטוועגן, און די שטעט פאַר רייטער, און די געלוסטן וואָס שלמה האָט געגלוסט צו בויען אין ירושלים, און אויפן לבנון, און אין גאַנצן לאַנד פון זיין ממשלה. ²⁰דאָס גאַנצע פּאַלק וואָס איז איבערגעבליבן פון דעם אַמורי, דעם חתי, דעם פּרוזי, דעם חני, און דעם יבּוסי, וואָס זיינען ניט געווען פון די קינדער פון ישראל—²¹זיייערע קינדער וואָס זיינען געבליבן

נאך זיי אין לאַנד, וואָס די קינדער פון ישראל האָבן זיי ניט געקענט פאַרטיליגן, זיי האָט שלמה גענומען פאַר צינזקנעכט ביז אויף היינטיקן טאָג. ²²אַבער פון די קינדער פון ישראל האָט שלמה ניט געמאַכט קיין קנעכט; נאָר זיי זיינען געווען די מלחמה־לייט, און זיינע דינער, און זיינע האָרן, און זיינע הויפט־לייט, און די האָרן איבער זיינע רייטוועגן און זיינע רייטער. ²³דאָס זיינען געווען די אויבערגעשטעלטע וואָס איבער שלמהס אַרבעט: פינף הונדערט און פופציק וואָס האָבן געוועלטיקט איבער דעם פאָלק וואָס טוט די אַרבעט. ²⁴זוויי נאָר פֿרעהס טאַכטער איז אַרויף פון דודס־שטאָט אין איר הויז וואָס ער האָט פאַר איר געבויט, האָט ער דענסמאָל געבויט דעם מלוא.

²⁵און שלמה פלעגט אויפברענגען דריי מאָל אין יאָר בראַנדאָפפער און פרידאָפפער אויף דעם מזבח וואָס ער האָט געבויט צו גאָט, און רייכערן דערביי וואויף דעם מזבח וואָס פאַר גאָט.

אזוי האָט ער פאַרענדיקט דאָס הויז.

²⁶אויך שיפן האָט געמאַכט דער מלך שלמה אין עַציוֹן־נֶגֶר וואָס ביי אַלזות אויפן ברעג פון ים־סוּף, אין לאַנד אָדום. ²⁷און חירם האָט געשיקט מיט די שיפן זיינע קנעכט, שיפלייט וואָס קענען דעם ים, מיט שלמהס קנעכט. ²⁸און זיי זיינען געקומען קיין אופיר, און האָבן געקריגן פון דאָרטן גאָלד, פיר הונדערט און צוואַנציק צענטנער, און געבראַכט צום מלך שלמה.

ו יאון די מלכה פון שבא האָט געהערט די הערוג פון שלמהן, פון וועגן דעם נאָמען פון גאָט, און זי איז געקומען אים צו פרווון מיט רעטענישן. ²⁹און זי איז געקומען קיין ירושלים מיט זייער אַ גרויסער מחנה, קעמלען אַנגעלאָדן מיט

בשמים און גאלד זייער פיל, און טייער געשטיין. און זי איז געקומען צו שלמהן, און האָט גערעדט צו אים וועגן אַלץ וואָס איז געווען ביי איר אין האַרצן. יאון שלמה האָט איר געזאָגט אַלע אירע זאַכן; ניט געווען אַ זאַך פאַרהוילן פון דעם מלך, וואָס ער זאָל איר ניט זאָגן. יאון די מלכה פון שבאָ האָט געזען די גאַנצע חכמה פון שלמהן, און דאָס הויז וואָס ער האָט געבויט, יאון דאָס עסן פון זיין טיש, און דאָס זיצן פון זיינע הויפדינער, און דאָס שטיין פון זיינע משרתים מיט זייערע מלבושים, און זיינע טראַנקמיסטערס, און זיין בראַנדאַפּפער וואָס ער פלעגט אויפברענגען אין גאָטס הויז, און אין איר איז מער אַן אָטעם ניט געבליבן. יאון זי האָט געזאָגט צום מלך: אמת איז געווען דאָס גערייד וואָס איך האָב געהערט אין מיין לאַנד וועגן דייןע פירונגען און וועגן דיין חכמה. יאון איך האָב ניט געגלויבט די ווערטער ביז וואָנען איך בין געקומען, און מינע אויגן האָבן געזען; ערשט מיר איז אַ העלפט ניט דערציילט געוואָרן. שטייגסט אַריבער אין חכמה און גוטס די הערונג וואָס איך האָב געהערט. ווייל צו דייןע לייט, ווייל צו די דאָזיקע קנעכט דייןע וואָס שטייען פאַר דיר תמיד, וואָס הערן דיין חכמה. יגעלויבט זאָל זיין יהוה דיין גאָט וואָס האָט דיר באַגערט דרך אַרויפצוזעצן אויף דעם טראַן פון ישראל. ווייל יהוה האָט אייביק ליב ישראל, דרום האָט ער דרך געמאַכט פאַר אַ מלך, צו טאָן רעכט און גערעכטיקייט.

יאון זי האָט געגעבן דעם מלך הונדערט און צוואַנציג צענטנער גאלד, און בשמים זייער פיל, און טייער געשטיין. קיינמאָל ווידער איז ניט אַריינגעקומען אַזוי פיל זיי יענע בשמים וואָס די מלכה פון שבאָ האָט געגעבן צו שלמה המלך.

יאון אויך די שיפן פון חירמען וואָס האָבן געפירט גאלד פון אַפיר, האָבן געבראַכט פון אַפיר סאַנדאַלהאַלץ זייער

פיל, און טייער געשטיין.¹² און דער מלך האָט געמאַכט פון דעם סאַנדאַלהאַלץ געלענדערס פאַר דעם הויז פון גאָט און פאַר דעם הויז פון מלך, און האַרפן און גיטאַרן פאַר די זינגערס. אַזעלכע סאַנדאַלהאַלץ איז ניט אַריינגעקומען און ניט געזען געוואָרן ביז אויף היינטיקן טאָג.

¹³און שלמה המלך האָט געגעבן דער מלכה פון שבאָ אַל איר באַגער וואָס זי האָט פאַרלאַנגט, אַחוץ וואָס ער האָט איר געגעבן לויט דער ברייטער האַנט פון שלמה המלך. און זי האָט זיך אומגעקערט, און איז אַזעקגעגאַנגען צו איר לאַנד, זי און אירע קנעכט.

¹⁴און די וואָג פון דעם גאָלד וואָס איז אַריינגעקומען ביי שלמהן אין איין יאָר, איז געווען זעקס הונדערט און זעקס און זעכציק צענטנער גאָלד; ¹⁵אַחוץ פון די לייט די אַרומפאַרער, און פון דעם מסחר פון די האַנדלסלייט, און פון אַלע מלכים פון די געמישטע פעלקער, און פון די לאַנדפירשטן.

¹⁶און שלמה המלך האָט געמאַכט צוויי הונדערט פאַנצערס פון געשלאַגענעם גאָלד; זעקס הונדערט גאָלדשטיק איז אַזעק אויף איין פאַנצער. ¹⁷און דריי הונדערט שילדן פון געשלאַגענעם גאָלד; דריי מָנָה גאָלד איז אַזעק אויף איין שילד. און דער מלך האָט זיי אַריינגעשטעלט אין דעם הויז פון לבנוֹך־וואַלד.

¹⁸און דער מלך האָט געמאַכט אַ גרויסן טראָן פון עלפנבין, און האָט אים איבערגעצויגן מיט גינגאַלד. ¹⁹זעקס טרעפ זיינען געווען צום טראָן, און אַ קיילאַכדיקער קאַפ איז געווען איבער דעם טראָן פון הינטן; און הענטלאַך זיינען געווען אויף ביידע זייטן פון דעם אָרט צום זיצן, און צוויי לייבן זיינען געשטאַנען ביי די הענטלאַך. ²⁰און צוועלף לייבן זיינען דאָרטן געשטאַנען אויף די זעקס טרעפ, פון דער זייט און פון דער אַנדער זייט. אַזווי־וואָס איז ניט געמאַכט געוואָרן אין קיין קיינער־יך.

²¹און אלע טרינק־כלים פון שלמה המלך זיינען געווען פון גאלד, און אלע כלים פון דעם הויז פון לב־נוֹח־אלד זיינען געווען פון עכטן גאלד; קיין זילבער; דאָס האָט אין די טעג פון שלמהן זיך גערעכנט פאַר גאַרנישט. ²²וואָרום דער מלך האָט געהאַט תּרשישי־שיפּן אויפן ים, מיט די שיפּן פון חי־מען. איין מאָל אין דריי יאָר פלעגן די תּרשישי־שיפּן קומען אָנגעלאָדן מיט גאלד און זילבער, על־פּנב־יין, און מאַלפּעס, און פּאַזעס.

²³און שלמה המלך איז געווען גרעסער פון אלע מלכים פון דער ערד אין עושר און אין חכמה. ²⁴און די גאַנצע וועלט האָט געזוכט שלמהס פנים, כדי צו הערן זיין חכמה וואָס גאַט האָט אַרײַנגעגעבן אין זיין האַרצן. ²⁵און זיי האָבן געפּראַכט איטלאַכער זיין מתנה, זילבערנע כלים, און גילדערנע כלים, און קליידער, און וואָפּן, און בשמים, פּערד, און מוילא־איזולען, יאָר אין יאָר.

²⁶און שלמה האָט אָנגעזאַמלט רײטוועגן און רײטער; און ער האָט געהאַט טויזנט און פיר הונדערט רײטוועגן, און צוועלף טויזנט רײטער. און ער האָט זיי אַהינגעטאַן אין די שטעט פאַר רײטוועגן, און ביים מלך אין ירושלים.

²⁷און דער מלך האָט געמאַכט זילבער אין ירושלים אַזוי ווי שטיינער, און צעדערן האָט ער געמאַכט אַזוי ווי די ווילדע פייגנבויער וואָס אין דער נידערונג, אין פּילקייט.

²⁸און דער אַרויסקום פון די פּערד וואָס שלמה האָט געהאַט, איז געווען פון מצרים, און פון קנה; די קוחרים פון מלך פלעגן זיי קריגן פון קנה פאַר געצאַלט. ²⁹און אַ רײטוואָגן איז אַרויפגעקומען און אַרויסגעגאַנגען פון מצרים פאַר זעקס הונדערט זילבערשטיק, און אַ פּערד פאַר הונדערט און פּופציק; און דעסגלייכן פאַר אלע מלכים פון די חתים, און

פאר די מלכים פון ארם, פלעגט מען ארויסברענגען דורך זייער האנט.

יא און שלמה המלך האָט ליב געהאַט פיל פּרעמדגעבאַרענע חייבער, אחוץ פּרעהס טאַכטער: מאָבישע, צמונישע, אַדומישע, צידונישע, חתישע; פון די פעלקער וואָס האָט אָנגעזאָגט די קינדער פון ישראל: איר זאָלט ניט קומען צווישן זיי, און זיי זאָלן ניט קומען צווישן אײך; זיי וועלן זיכער אָפּגיין אײער האַרץ נאָך זייערע געטער. אָן זיי האָט שלמה זיך באַהעפט אין ליבשאַפט. און ער האָט געהאַט זיבן הונדערט חייבער האַרנטעס, און דריי הונדערט קעפּסווייבער, און זיינע חייבער האָבן אָפּגענייגט זיין האַרץ. און עס איז געווען צו דער צײַט פון שלמהס עלטער, האָבן זיינע חייבער אָפּגענייגט זיין האַרץ נאָך פּרעמדע געטער, און זיין האַרץ איז ניט געווען גאַנץ מיט יהוה זיין גאָט, אַזוי ווי דאָס האַרץ פון זיין פאָטער דודן. און שלמה איז געגאַנגען נאָך צשחורת דער געטין פון די צידונים, און נאָך מלכום, דער אומזערדיקייט פון די צמונים. און שלמה האָט געטאַן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פון גאָט, און ער איז ניט געגאַנגען אין גאַנצן נאָך גאָט, אַזוי ווי זיין פאָטער דוד. דענסמאָל האָט שלמה געבויט אַ בָּמָה צו כּמוֹשׁ, דער אומזערדיקייט פון מאָב, אויף דעם באַרג וואָס פאַר ירוּשָׁלַיִם, און צו מוֹלֶךְ, דער אומזערדיקייט פון די קינדער פון צמון. און אַזוי האָט ער געטאַן מיט אַלע זיינע פּרעמדע חייבער, וואָס האָבן גערייכערט און געשלאַכט צו זייערע געטער.

האָט גאָט געזעענט אויף שלמהן, ווייל זיין האַרץ האָט זיך אָפּגענייגט פון יהוה דעם גאָט פון ישראל, וואָס האָט זיך באַזיין צו אים צוויי מאָל, און האָט אים באַפוילן וועגן דער דאָזיקער זאך, ניט צו גיין נאָך פּרעמדע געטער; און ער האָט

ניט געהיט וואָס גאָט האָט באַפוילן. ¹¹יאון גאָט האָט געוואָנט צו שלמהן: ווייל דאָס איז געווען אין דיר, און דו האָסט ניט געהיט מיין בונד, און מיינע געוועזן וואָס איך האָב דיר באַפוילן, וועל איך אַוועקרייסן די מלוכה פון דיר, און וועל זי אַוועקגעבן צו דינעם אַ קנעכט. ¹²אַבער אין דינע טעג וועל איך דאָס ניט טאָן, פון דיין פאָטער דודס וועגן; פון דיין זונס האָנט וועל איך זי אַוועקרייסן. ¹³ינאָר די גאַנצע מלוכה וועל איך ניט אַוועקרייסן; איין שבט וועל איך געבן צו דיין זון, פון וועגן מיין קנעכט דודן, און פון וועגן ירושלים וואָס איך האָב אויס־דערוויילט.

¹⁴יאון גאָט האָט אויפגעשטעלט אַ שטן אויף שלמהן, הַדַּד דעם אַדומי. ער איז געווען פון קיניגלאַכן אָפּשטאַם אין אַדום; ¹⁵יאון עס איז געווען, ווען דוד איז געווען אין אַדום, בעת יואָב דער חיל־פירער איז אַרויפגעגאַנגען באַגראָבן די געטייטע, און האָט געשלאָגן יעטוועדער מאַנספאַרשויך אין אַדום—¹⁶וואָרום זעקס חדשים איז דאָרטן געבליבן יואָב און גאַנץ ישראל, ביז ער האָט פאַרשניטן יעטוועדער מאַנספאַרשויך אין אַדום—¹⁷יאזי הַדַּד אַנטלאָפן, ער און עטלאַכע אַדומים פון זיין פאָטערס קנעכט מיט אים, פּדי צו גיין קיין מצרים; און הַדַּד איז געווען אַ קליין אינגל. ¹⁸יאון זיי זיינען אויפגעשטאַנען פון מְדִינָה, און זיי זיינען געקומען קיין פּאַרְו, און זיי האָבן מיטגענומען מיט זיך מענטשן פון פּאַרְו, און זיינען געקומען קיין מצרים צו פּרעה דעם מלך פון מצרים. און ער האָט אים געגעבן אַ הויז, און האָט אָנגעוואָנט פאַר אים שפּיז, און אים געגעבן לאַנד. ¹⁹יאון הַדַּד האָט געפונען גרויס חן אין די אויגן פון פּרעהן, און ער האָט אים געגעבן פאַר אַ ווייב די שוועסטער פון זיין ווייב, די שוועסטער פון דער מלכה תּחפּניס. ²⁰יאון די שוועסטער פון תּחפּניס האָט אים געבאָרן זיין זון גיבְתָן, און תּחפּניס האָט

אים אַנטווינט אין פֿרעהס הויז. און גניבת איז געווען אין פֿרעהס הויז צווישן די קינדער פון פֿרעהן. ²¹און ווי ה' האָט געהערט אין מצרים אָ דוד האָט זיך געלייגט מיט זיינע עלטערן, און אָ יואָב דער חיל־פירער איז טויט, אַזוי האָט ה' געזאָגט צו פֿרעהן: לאָז מיך אַוועק, און איך וועל גיין אין מיין לאַנד. ²²האָט פֿרעה צו אים געזאָגט: אָבער וואָס פעלט דיר ביי מיר, אָ אָט ווילסטו גיין אין דיין לאַנד? האָט ער געזאָגט: גאַרנישט; אָבער אַוועקלאָזן מוסטו מיך אַוועקלאָזן.

²³אויך האָט גאָט אויפגעשטעלט אויף אים אַ שָטן, רוֹזן דעם זון פון אַלדדען, וואָס איז אַנטלאָפן פון זיין האַר, ה' דרִיִּינען דעם מלך פון צוֹבָה. ²⁴און ער האָט אויפגעקליבן אַרום זיך מענטשן, און ער איז געוואָרן דער הויפטמאַן פון אַ באַנדע, בעת דוד האָט געהרגעט די ומענטשן פון צוֹבָה. און זיי זיינען אַוועק געגאַנגען קיין דְמֶשֶׁק, און האָבן זיך אין איר באַזעצט, און האָבן געקייניגט אין דְמֶשֶׁק. ²⁵און ער איז געווען אַ שָטן צו ישראל אַלע טעג פון שלמהן, אַחוץ דאָס בייז וואָס ה' וואָס האָט אָנגעטאַן. און ער האָט פיינט געהאַט ישראל. און ער האָט געקייניגט איבער אַרם.

²⁶און יִרְבֵּעַם דער זון פון נֶבְטָן, אַן אָפּרימער פון צַרְדָּה, שלמהס אַ קנעכט, וואָס דער נאַמען פון זיין מוטער איז געווען צרוּפָּה, אַ פרוי אַן אַלמנה, האָט אויך אויפגעהויבן זיין האַנט אַקעגן דעם מלך. ²⁷און דאָס איז די מעשה ווי אַזוי ער האָט אויפגעהויבן זיין האַנט אַקעגן דעם מלך: שלמה האָט געבויט דעם מלוא; ער האָט פאַרמויערט דעם ברֶאָך פון זיין פֿאַטער דודס שטאַט. ²⁸און דער מאַן יִרְבֵּעַם איז געווען אַ העלדישער גיבור, און שלמה האָט געווען דעם יונג אָז ער איז אַן אַרבעט־טוער, און ער האָט אים אויפגעזעצט איבער דער גאַנצער לאַסטאַרבעט פון דעם הויז פון יוסף.

"און עס איז געווען אין יענער צייט, ווען נַבְעָם איז אַרויס
 געגאַנגען פון ירושלים, האָט אים אָנגעטראָפֿן אויפֿן וועג דער
 נביא אַחִיָּה פֿון שִׁילוֹ; און ער איז געווען אַינגעדעקט אין אַ נייעם
 מאַנטל, און בלוז זיי ביידע זיינען געווען אין פעלד. ³⁰האָט
 אַחִיָּה אָנגענומען דעם נייעם מאַנטל וואָס אויף אים, און האָט
 אים צעריסן אויף צוועלף שטיקער. ³¹און ער האָט געזאָגט צו
 נַבְעָמען: נעם דיר צען שטיקער, וואָרום אזוי האָט געזאָגט
 יהוה דער גאָט פֿון ישראל: זע, איך רייס אַוועק די מלוכה פֿון
 שלמהס האַנט, און וועל דיר געבן צען שבטים—³²און איין שבט
 זאָל אים בלייבן, פֿון וועגן מיין קנעכט דודן, און פֿון וועגן
 ירושלים, דער שטאָט וואָס איך האָב זי אויסדערוויילט פֿון
 אַלע שבטים פֿון ישראל—³³דערפֿאַר וואָס זיי האָבן מיך פֿאַר-
 לאָזן, און האָבן זיך געבוקט צו צשחורֶת דער געטין פֿון יְדִי
 צידונים, צו כּמוֹש דעם גאָט פֿון מואָב, און צו מלכּוֹם דעם גאָט
 פֿון די קינדער פֿון עַמּוֹן, און זיי זיינען ניט געגאַנגען אין מיינע
 וועגן, צו טאָן וואָס איז רעכטפֿאַרטיק אין מיינע אויגן, און מיינע
 חוקים און מיינע געזעצן, אזוי ווי זיין פֿאַטער דוד. ³⁴אַבער
 איך וועל ניט אַוועקנעמען די גאַנצע מלוכה פֿון זיין האַנט,
 נייערט איך וועל אים לאָזן זיין אַ פּירשט אַלע טעג פֿון זיין לעבן,
 פֿון וועגן מיין קנעכט דודן, וואָס איך האָב אים אויסדערוויילט,
 ווייל ער האָט געהיט מיינע געבאָט און מיינע געזעצן. ³⁵אַבער
 איך וועל אַוועקנעמען די מלוכה פֿון דער האַנט פֿון זיין זון,
 און וועל זי אָפּגעבן צו דיר—די צען שבטים. ³⁶און זיין זון וועל
 איך געבן איין שבט, כּדי אַ ליכט זאָל בלייבן מיין קנעכט דודן
 אַלע טעג פֿאַר מיר אין ירושלים, דער שטאָט וואָס איך האָב
 מיר אויסדערוויילט צו טאָן מיין נאָמען דאָרטן. ³⁷און דיך
 וועל איך נעמען, און וועסט קיניגן ווי ווייט דיין האַרץ געלוסט,
 און וועסט זיין אַ מלך איבער ישראל. ³⁸און עס וועט זיין, אויב

דו וועסט צוהערן אַלץ וואָס איך וועל דיר באַפעלן און וועסט גיין אין מיינע וועגן, און וועסט טאָן וואָס איז רעכטפאַרטיק אין מיינע אויגן, צו היטן מיינע געזעצן און מיינע געבאָט, אַזוי ווי מײן קנעכט דוד האָט געטאָן, וועל איך זיין מיט דיר, און וועל דיר בויען אַ זיכער הויז, אַזוי ווי איך האָב געבויט דודן, און איך וועל געבן ישראל צו דיר. ¹⁰און איך וועל פּײַניקן דעם זאַמען פון דודן פון וועגן דעם, אָבער ניט אויף אַלע טעג.

¹¹און שלמה האָט געזוכט צו טײַטן יָרֵבֶעם. איז יָרֵבֶעם אויפגעשטאַנען און איז אַנטלאָפֿן קיין מצרים צו שישק דעם מלך פון מצרים; און ער איז געווען אין מצרים ביז שלמהס טויט. ¹²און די איבעריקע זאַכן וועגן שלמהן, און אַלץ וואָס ער האָט געטאָן, און זיין חכמה, דאָס איז שוין באַשריבן אין בוך פון די געשעענישן פון שלמהן.

¹³און די טעג וואָס שלמה האָט געקיניגט אין ירושלים איבער גאַנץ ישראל, זיינען געווען פּערציק יאָר.

¹⁴און שלמה האָט זיך געלייגט מיט זיינע עלטערן, און ער איז באַגראָבן געוואָרן אין פּאָטער דודס־שטאָט. און זיין זון רחבֿעם איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט.

יב און רחבֿעם איז געגאַנגען קיין שָׁכֵם, ווייל קיין שָׁכֵם איז געקומען גאַנץ ישראל אים צו מאַכן פּאַר אַ מלך.

¹און עס איז געווען, ווי יָרֵבֶעם דער זון פון נבֿטן האָט דער־הערט—וואָרום ער איז נאָך געווען אין מצרים, ווהיין ער איז אַנטלאָפֿן פון מלך שלמה; און יָרֵבֶעם איז געוועסן אין מצרים, און מע האָט געשיקט און אים גערופֿן—אַזוי איז געקומען יָרֵבֶעם און די גאַנצע אַײַנוואַמלונג פון ישראל, און זיי האָבן גערעדט צו רחבֿעמען, אַזוי צו זאָגן: ׳דיין פּאָטער האָט שווער געמאַכט אונדזער יאָך, און אַצונד פאַרגרינגער דו דעם האָרטן דינסט

פון דיין פאָטער, און זיין שווערן יאָך, וואָס ער האָט אַרויפֿ-
געלייגט אויף אונדז, און מיר וועלן דיר דינען. ⁹האָט ער צו
זיי געזאָגט: גייט אַוועק אויף נאָך דריי טעג, און קומט הידער
צו מיר. איז דאָס פּאָלק אַוועקגעטאַנען.

¹⁰האָט דער מלך רחבֿעם זיך געעפֿעהט מיט די זקנים וואָס
פלעגן שטיין פֿאַר זיין פּאָטער שלמהן, ווען ער האָט געלעבט,
אַזוי צו זאָגן: ווי עפֿעהט איר מיר צו געבן אַן ענטפֿער דעמדאָזיקן
פּאָלק? ¹¹האָבן זיי צו אים גערעדט, אַזוי צו זאָגן: אויב דו וועסט
היינט זיין אַ קנעכט צו דעמדאָזיקן פּאָלק, און וועסט זיי דינען,
און וועסט זיי ענטפֿערן און רעדן צו זיי גוטע רייד, וועלן זיי
דיר זיין קנעכט אויף אַלע טעג.

¹²אַבער ער האָט פֿאַרלאָזן די עצה פון די זקנים וואָס זיי
האָבן אים געעפֿעהט, און ער האָט זיך געעפֿעהט מיט די יונגעלייט
וואָס זיינען אויפגעוואַקסן מיט אים, וואָס זיינען געשטאַנען פֿאַר
אים. ¹³און ער האָט צו זיי געזאָגט: וואָס עפֿעהט איר, מיר זאָלן
געבן אַן ענטפֿער דעמדאָזיקן פּאָלק, וואָס האָבן צו מיר גערעדט
אַזוי צו זאָגן: פֿאַרגרינגער דעם יאָך וואָס דיין פּאָטער האָט
אַרויפגעלייגט אויף אונדז? ¹⁴האָבן צו אים גערעדט די יונגעלייט
וואָס זיינען אויפגעוואַקסן מיט אים, אַזוי צו זאָגן: אַזוי זאָלסטו
זאָגן צו דעמדאָזיקן פּאָלק וואָס האָבן צו דיר גערעדט, אַזוי צו
זאָגן: דיין פּאָטער האָט שווער געמאַכט אונדזער יאָך, דרום
פֿאַרגרינגער דו אונדז—אַזוי זאָלסטו רעדן צו זיי: מײַן מינדסטער
פינגער איז דיקער פון מײַן פּאָטערס לענדן. ¹⁵וואו אַצונד,
מײַן פּאָטער האָט אויף אײַך אַרויפגעלאָדן אַ שווערן יאָך, און
איך וועל נאָך צולייגן צו אײַער יאָך; מײַן פּאָטער האָט אײַך
געשטראַפֿט מיט ריטער, און איך וועל אײַך שטראַפֿן מיט
שקאַרפֿיאַנען.

¹⁶איז געקומען ירבעם און דאָס גאַנצע פּאָלק צו רחבֿעמען.

אויפן דריטן טאָג, אַזוי ווי דער מלך האָט געהייסן, אַזוי צו זאָגן:
 קומט ווידער צו מיר אויפן דריטן טאָג. ¹³ און דער מלך האָט
 געענטפערט דעם פּאָלק האָרט, און ער האָט פּאַרלאָזן די עצה
 פון די זקנים וואָס זיי האָבן אים געעצהט. ¹⁴ און ער האָט צו זיי
 גערעדט אַזוי ווי די עצה פון די יונגעלייט, אַזוי צו זאָגן: מיין
 פּאָטער האָט שווער געמאַכט אַייער יאָך, און איך וועל נאָך
 צולייגן צו אַייער יאָך; מיין פּאָטער האָט אַיך געשטראָפּט מיט
 ריטער, און איך וועל אַיך שטראָפּן מיט שקאַרפּיאָנען.

¹⁵ און דער מלך האָט מיט צוגעהערט צום פּאָלק, וואָרום
 דאָס איז געווען באַשערט פון גאָט, כּדי מקיים צו זיין זיין וואָרט,
 וואָס גאָט האָט גערעדט דורך אַחזקיהו פון שילו צו ירבעם דעם
 זון פון נבטן.

¹⁶ און ווי גאַנץ ישראל האָט געזען, אַז דער מלך האָט מיט
 צוגעהערט צו זיי, אַזוי האָט דאָס גאַנצע פּאָלק געזעבן דעם
 מלך אַן ענטפּער, אַזוי צו זאָגן:

מיר האָבן מיט קיין חלק אין דודן,

און קיין ירושה אין דעם זון פון ישין.

צו דייע געצעלטן, ישראל!

אַצונד קוק זיך אים אויף דיין הויז, דוד!

און ישראל איז אַוועקגעגאַנגען צו זיינע געצעלטן. ¹⁷ ימאָר
 די קינדער פון ישראל וואָס זיינען געזעסן אין די שטעט פון
 יהודה, איבער זיי איז געבליבן קיינען רחבּעם.

¹⁸ און דער מלך רחבּעם האָט אַרויסגעשיקט אַדוֹרמען
 וואָס איבער דעם צינו, און גאַנץ ישראל האָבן אים פּאַרוואָרפּן
 מיט שטיינער, און ער איז געשטאַרבן. און דער מלך רחבּעם
 האָט זיך געאַיילט אַרויפצוגיין אויף זיין רייטוואָגן, צו אַנטלויפן
 קיין ירושלים.

¹¹יאון ישראל האָט ווידערשפעניקט אָן דעם הויז פון דוד ביז אויף היינטיקן טאָג.

¹²יאון עס איז געווען, ווי גאַנץ ישראל האָט געהערט, און נ'כבֿעם האָט זיך אומגעקערט, אַזוי האָבן זיי געשיקט און אים גערופן צו דער אַיינאַמלונג, און זיי האָבן אים געמאַכט פאַר אַ מלך איבער גאַנץ ישראל. קיינער איז נישט געבליבן הינטער דעם הויז פון דוד, אַחוץ שבט יהודה אַליין.

¹³יאון ר'כבֿעם איז געקומען קיין ירושלים, און ער האָט אַייב געזאַמלט דאָס גאַנצע הויז פון יהודה, און שבט בנימין, הונדערט און אַכציק טויזנט געקליבענע קריגסלייט, מלחמה צו האַלטן מיט דעם הויז פון ישראל, פדי אומצוקערן די מלוכה צו ר'כבֿעם דעם זון פון שלמהן.

¹⁴איז דאָס וואָרט פון גאָט געווען צו שמעיה דעם געטלאַכן מאַן, אַזוי צו זאָגן: ¹⁵זאָג צו ר'כבֿעם דעם זון פון שלמהן, דעם מלך פון יהודה, און צו דעם גאַנצן הויז פון יהודה און בנימין, און דעם איבעריקן פּאָלק, אַזוי צו זאָגן: ¹⁶אַזוי האָט גאָט געזאָגט: איר זאָלט נישט אַרויפגיין, און איר זאָלט נישט מלחמה האַלטן מיט אַיערע ברידער, די קינדער פון ישראל. קערט אַייך אום איטלאַכער צו זיין הויז, וואָרום פון מיר איז געשען די דאָזיקע זאַך.

און זיי האָבן צוגעהערט דאָס וואָרט פון גאָט, און זיינען אַזעקגעגאַנגען צוריק, אַזוי ווי דאָס וואָרט פון גאָט.

¹⁷און י'ר'כבֿעם האָט אַרומגעבויט שְׁכָם אין דעם געבערג פון אַפְרַיִם, און האָט זיך אין איר באַזעצט. און ער איז אַרויס געגאַנגען פון דאָרטן, און האָט אַרומגעבויט פּנוֹאֵל.

¹⁸און י'ר'כבֿעם האָט געזאָגט ביי זיך אין האַרצן: אַזונד וועט די מלוכה זיך אומקערן צו דעם הויז פון דוד. ¹⁹אויב דאָס דאָזיקע פּאָלק וועט אַרויפגיין צו מאַכן שלאַכטאָפּפער אין

דעם הויז פון גאָט אין ירושלים, וועט דאָס האַרץ פון דעם
דאָזיקן פּאָלק זיך אומקערן צו זייער האַר, צו רחבֿעם דעם
מלך פון יהודה, און זיי וועלן מיך הרגען, און וועלן זיך אומ-
קערן צו רחבֿעם דעם מלך פון יהודה.

²⁸האָט דער מלך זיך באַקלערט, און האָט געמאַכט צוויי
גילדערנע קעלבער; און ער האָט צו זיי געזאָגט: גענוג אייך
אַרויפגיין קיין ירושלים! אָט זיינען דייע געטער, ישראל, וואָס
האַבן דיך אויפגעבראַכט פון לאַנד מצרים. ²⁹און ער האָט
איינס אַוועקגעשטעלט אין בית־אל, און איינס האָט ער אַוועק
געשטעלט אין דן. ³⁰און די־אָזיקע זאָך איז געוואָרן פאַר אַ
זינד; און דאָס פּאָלק איז געגאַנגען צו איינעם ביז קיין דן. ³¹און
ער האָט געמאַכט הייזער פון בָּמֹת, און האָט געמאַכט פּהנים
פון צווישן דעם פּאָלק וואָס זיינען ניט געווען פון די קינדער פון
לוי. ³²און יָרְבֵּעַם האָט געמאַכט אַ יוֹס־טוֹב אין אַכטן חודש,
אין פּופּצנטן טאָג פון חודש, אַזוי ווי דער יוֹס־טוֹב וואָס אין
יהודה, און ער איז אַרויפגעגאַנגען אויפן מזבח. אַזוי האָט ער
געטאַן אין בית־אל, כּדי צו שלאַכטן צו די קעלבער וואָס ער
האָט געמאַכט; און ער האָט געשטעלט אין בית־אל די פּהנים
פון די בָּמֹת וואָס ער האָט געמאַכט. ³³און ער איז אַרויפ־
געגאַנגען אויף דעם מזבח וואָס ער האָט געמאַכט אין בית־אל,
אין פּופּצנטן טאָג פון אַכטן חודש, אין דעם חודש וואָס ער האָט
אויסגעקלערט פון זיין האַרצן; און ער האָט געמאַכט אַ יוֹס־
טוֹב ביי די קינדער פון ישראל, און ער איז אַרויפגעגאַנגען אויפן
מזבח צו דעמפן.

³⁴יְרָמְיָהוּ יערשט אַ געטלאַכער מאַן איז אַנגעקומען פון יהודה דורך
דעם וואָרט פון גאָט קיין בית־אל, ווען יָרְבֵּעַם איז
געשטאַנען אויפן מזבח צו דעמפן. ³⁵און ער האָט אויסגערופן
צום מזבח דורך דעם וואָרט פון גאָט, און האָט געזאָגט:

מזבח! מזבח! אזוי האָט גאָט געזאָגט:
 זע, אַ זון ווערט געבאָרן דעם הויז פון דוד-
 יאָשׁוּהוּ וועט זיין נאָמען זיין,
 און ער וועט שעכטן אויף דיר
 די כּהנים פון די בָּמוֹת וואָס דעמפּן אויף דיר;
 און ביינער פון מענטשן וועט מען פאַרברענען אויף דיר.
 און ער האָט געגעבן אין יענעם טאָג אַ צייכן, אזוי צו זאָגן:
 דאָס איז דער צייכן וואָס גאָט האָט געזאָגט: זע, דער מזבח
 ווערט צעריסן, און די אַש וואָס אויף אים וועט זיך אויסשיטן.
 און עס איז געווען, ווי דער מלך האָט געהערט דאָס וואָרט
 פון דעם געטלאַכן מאַן וואָס ער האָט אויסגערויפן צום מזבח
 אין בֵּית־דָּאָל, אזוי האָט יָרְבֵּעַם אויסגעשטרעקט זיין האַנט פון
 מזבח, אזוי צו זאָגן: כאַפּט אים. און זיין האַנט וואָס ער האָט
 אויסגעשטרעקט אויף אים, איז אַיינגעדאַרט געוואָרן, און ער
 האָט זי ניט געקענט אומקערן צו זיך. און דער מזבח איז
 צעריסן געוואָרן, און די אַש האָט זיך אויסגעשאַטן פון מזבח,
 אזוי ווי דער צייכן וואָס דער געטלאַכער מאַן האָט געגעבן
 דורך דעם וואָרט פון גאָט.
 האָט דער מלך זיך אָפּגערויפן און האָט געזאָגט צום
 געטלאַכן מאַן: בעט אַקאָרשט ביי יהוה דיין גאָט, און זיי מתפלל
 פאַר מיר, אַז מיין האַנט זאָל זיך אומקערן צו מיר.
 האָט דער געטלאַכער מאַן געבעטן ביי גאָט, און די האַנט
 פון דעם מלך האָט זיך אומגעקערט, און איז געוואָרן אזוי ווי
 פריער.
 האָט דער מלך געזאָגט צום געטלאַכן מאַן: קום מיט מיר
 אַהיים, און דערקחיק זיך, און איך וועל דיר געבן אַ מתנה.
 יִהְיֶה דער געטלאַכער מאַן געזאָגט צום מלך: ווען דו זאָלסט
 מיר געבן אַ האַלב הויז דיינס, וועל איך ניט גיין מיט דיר, און

והעל ניט עסן קיין ברויט און ניט טרינקען קיין וואַסער אין דעם דאָזיקן אָרט. ¹⁰וואַרום אזוי האָט מען מיר באַפוילן דורך דעם וואַרט פון גאָט, אזוי צו זאָגן: זאָלסט ניט עסן קיין ברויט און ניט טרינקען קיין וואַסער, און זאָלסט זיך ניט אומקערן אויף דעם וועג וואָס די ביסט געגאנגען.

¹¹און ער איז אַוועקגעגאנגען מיט אַן אנדער וועג, און האָט זיך ניט אומגעקערט מיט דעם וועג וואָס ער איז אויף אים געקומען קיין בֵּית־אֵל.

¹²און איינער אָן אַלטער נביא איז געווען אין בֵּית־אֵל; איז געקומען איינער פון זיינע זין, און האָט אים דערציילט די גאַנצע טוואונג וואָס דער געטלאַכער מאַן האָט געטאָן דעם טאָג אין בֵּית־אֵל, און די ווערטער וואָס ער האָט גערעדט צום מלך. און ווי זיי האָבן עס דערציילט זייער פאָטער, ¹³אזוי האָט זייער פאָטער צו זיי געזאָגט: וואַסער וועג איז ער געגאנגען? און זיינע זין האָבן געזען דעם וועג וואָס דער געטלאַכער מאַן וואָס איז געקומען פון יהודה, איז געגאנגען. ¹⁴האָט ער געזאָגט צו זיינע זין: זאָלט מיר אָן דעם אייזל.

האָבן זיי אים אָנגעזאָלט דעם אייזל, און ער איז אַוועק געריטן אויף אים. ¹⁵און ער איז געגאנגען נאָך דעם געטלאַכן מאַן, און האָט אים געפונען זיצענדיק אוינטער אַן אייכנבוים, און ער האָט צו אים געזאָגט: ביסט דו דער געטלאַכער מאַן וואָס איז געקומען פון יהודה? האָט ער געזאָגט: איך. ¹⁶האָט ער צו אים געזאָגט: קום מיט מיר אַהיים, און עס ברויט. ¹⁷האָט ער צו אים געזאָגט: איך קען זיך ניט אומקערן מיט דיר און קומען צו דיר, און איך וועל ניט עסן קיין ברויט און ניט טרינקען קיין וואַסער ביי דיר אין דעמדאָזיקן אָרט. ¹⁸וואַרום אָן אָנאָג האָב איך דורך דעם וואַרט פון גאָט: זאָלסט ניט עסן קיין ברויט און ניט טרינקען דאָרטן קיין וואַסער, און זאָלסט זיך ניט אומ-

קערן צו גיין מיט דעם וועג וואָס דו ביסט אויף אים געוואָנגען.
 19האָט ער צו אים געוואָגט: איך בין אויך אַ נביא אַזוי ווי דו, און
 אַ מלאַך האָט גערעדט צו מיר דורך דעם וואָרט פון גאָט, אַזוי
 צו זאָגן: קער אים אום מיט דיר אין דיין הויז, און ער זאָל עסן
 ברויט און טרינקען וואַסער. ליגן האָט ער אים געוואָגט.

20האָט ער זיך אומגעקערט מיט אים, און ער האָט געגעסן
 ברויט אין זיין הויז, און געטרונקען וואַסער. 21און עס איז
 געווען, ווי זיי זיצן ביים טיש, אַזוי איז דאָס וואָרט פון גאָט געווען
 צו דעם נביא וואָס האָט אים אומגעקערט. 22און ער האָט
 אויסגערויפן צו דעם געטלאַכן מאַן וואָס איז געקומען פון יהודה,
 אַזוי צו זאָגן: אַזוי האָט גאָט געוואָגט: ווייל דו האָסט חידע־
 שפעניקט דעם מויל פון גאָט, און האָסט ניט געהיט דעם באַפעל
 וואָס יהוה דיין גאָט האָט דיר באַפוילן, 23און האָסט זיך אומ־
 געקערט, און געגעסן ברויט און געטרונקען וואַסער אין דעם
 אָרט וואָס ער האָט דיר אָנגעוואָגט: זאָלסט ניט עסן קיין ברויט
 און ניט טרינקען קיין וואַסער—וועט דיין טויטער לייב ניט קומען
 צו דעם קבר פון דייע עלטערן.

24און עס איז געווען, נאָכדעם ווי ער האָט געגעסן ברויט,
 און נאָכדעם ווי ער האָט געטרונקען, האָט ער אָנגעוואָלט דעם
 אייזל פאַר אים—פאַר דעם נביא וואָס ער האָט אים אומ־
 געקערט. 25און ער איז אַוועקגעוואָנגען, און אַ לייב האָט אים
 אָנגעטראָפן אין וועג, און האָט אים געטייט; און זיין טויטער
 לייב איז געלעגן אַוועקגעוואָרפן אויפן וועג, און דער אייזל
 איז געשטאַנען לעבן אים; אויך דער לייב איז געשטאַנען לעבן
 דעם טויטן לייב. 26ערשט מענטשן זיינען פאַרבייגעוואָנגען,
 און האָבן געזען דעם טויטן לייב אַוועקגעוואָרפן אויפן וועג,
 און דעם לייב שטייענדיק לעבן דעם טויטן לייב; זיינען זיי
 געקומען און האָבן דערציילט אין דער שטאָט וואָס דער

אַלטער נביא איז אין איר געזעסן. ²⁶האַט דערהערט דער נביא וואָס האָט אים אומגעקערט פון וועג, און ער האָט געזאָגט: דאָס איז דער געטלאַכער מאַן וואָס האָט ווידערשפעניקט דעם מויל פון גאָט, און גאָט האָט אים איבערגעגעבן צום לייב, און ער האָט אים צעריסן און אים געטייט, אַזוי ווי דאָס וואָרט פון גאָט וואָס ער האָט צו אים גערעדט.

²⁷און ער האָט געהייסן זיינע זין, אַזוי צו זאָגן: זאָטלט מיר אָן דעם אייזל. האָבן זיי אָנגעזאָטלט. ²⁸און ער איז געגאַנגען און האָט געפונען זיין טויטן לייב אַוועקגעוואָרפן אויפן וועג, און דער אייזל און דער לייב שטייען לעבן דעם טויטן לייב. ניט דער לייב האָט געזעסן דעם טויטן לייב, און ניט ער האָט צעריסן דעם אייזל.

²⁹האַט דער נביא אויפגעהויבן דעם טויטן לייב פון דעם געטלאַכן מאַן, און האָט אים אַרויפגעלייגט אויפן אייזל, און האָט אים צוריקגעפירט; און ער איז געקומען אין דער שטאָט פון דעם אַלטן נביא, צו באַקלאַגן און אים צו באַגראָבן. ³⁰און ער האָט געלייגט זיין טויטן לייב אין זיין אייגענעם קבר, און מע האָט געקלאַגט אויף אים: ווי, מיין ברודער!

³¹און עס איז געווען, נאָכדעם אַז ער האָט אים באַגראָבן, האָט ער אָנגעזאָגט זיינע זין, אַזוי צו זאָגן: אַז איך שטאַרב, זאָלט איר מיך באַגראָבן אין דעם קבר וואָס דער געטלאַכער מאַן איז אין אים באַגראָבן; לעבן זיינע ביינער לייגט מינע ביינער. ³²וואָרום געשען וועט געשען דאָס וואָרט וואָס ער האָט אויס גערופן דורך דעם וואָרט פון גאָט איבער דעם מזבח וואָס אין בֵּית־אֵל, און איבער אַלע הייזער פון די בָּמוֹת וואָס אין די שטעט פון שומרון.

³³נאָך דערדאָזיקער געשעעניש האָט זיך יָרְבֵּעַם ניט אָפּ געקערט פון זיין שלעכטן וועג, און ער האָט ווידער געמאַכט

פון צווישן פאלק כהנים פון בָּמֹת. ווער עס האָט געוואָלט, פלעגט ער דערפילן זיין האַנט, ער זאָל ווערן פון די כהנים פון די בָּמֹת. "און דורך דערדאָזיקער זאך איז געווען אַ זינד אויף דעם הויז פון יְרָבֵעָם; פּדִי עַם אויסצוראָטן און פּאַרטיליגן פון געזיכט פון דער ערד.

יך יאין יענער צייט איז קראַנק געוואָרן אַבְיָה דער זון פון יְרָבֵעָם. "האָט יְרָבֵעָם געזאָגט צו זיין זיין: שטיי אויף, איך בעט דיך, און פאַרשטעל זיך, מע זאָל ניט דערקענען אַז דו ביסט יְרָבֵעָם זיין, און זאָלסט גיין קיין שילו. זע, דאָרטן איז אַחֲזִיָה דער נביא, דער וואָס האָט געזאָגט אויף מיר, אַז איך וועל ווערן אַ מלך איבער דעמדאָזיקן פּאַלק. "און זאָלסט נעמען מיט דיר צען ברויטן, און קיכלאַך, און אַ קרוג האַניק, און קומען צו אים; ער וועט דיר זאָגן וואָס וועט זיין מיטן אינגל. "האָט יְרָבֵעָם זיין געטאָן, און זי איז אויפגעשטאַנען און איז געגאַנגען קיין שילו, און זי איז געקומען אין אַחֲזִיָהס הויז; און אַחֲזִיָהוּ האָט ניט געקענט זען, וואָרום זיינע אויגן זיינען געווען שטאַר פון זיין זקנה. "אַבער גאָט האָט אָנגעזאָגט אַחֲזִיָהן: זע, יְרָבֵעָם זיין קומט פרעגן ביי דיר אַ באַשייד וועגן איר זון, וואָרום ער איז קראַנק; זאָלסטו אַזוי און אַזוי רעדן צו איר. און עס וועט זיין, אַז זי קומט, וועט זי זיך שטעלן פרעמד.

"און עס איז געווען, ווי אַחֲזִיָה האָט געהערט דעם שאַרף פון אירע פיס, ווען זי איז אַריינגעקומען אין טיר, אַזוי האָט ער געזאָגט: קום אַרײַן, יְרָבֵעָם זיין, נאָך וואָס דען שטעלסטו זיך פרעמד, אַז איך בין געשיקט צו דיר מיט אַ שווערער בשׁוּרָה? "גי זאָג צו יְרָבֵעָם: אַזוי האָט געזאָגט יהוה דער גאָט פון ישׂראל: ווייל איך האָב דיך דערהויבן פון צווישן דעם פּאַלק, און האָב דיך געמאַכט פאַר אַ פירשט איבער מיין פּאַלק

ישראל; ¹⁰און איך האָב אַוועקגעריסן די מלוכה פון דעם הויז פון דוד, און האָב זי דיר געגעבן; און דו ביסט ניט געווען אַזוי ווי מײן קנעכט דוד, וואָס האָט געהיט מײנע געבאָט, און וואָס איז געגאַנגען נאָך מיר מיט זײן גאַנצן האַרצן, צו טאָן נאָר וואָס איז רעכטפאַרטיק אין מײנע אויגן; ¹¹און האָסט געטאָן ערגער ווי אַלע וואָס זײנען געווען פאַר דיר, און ביסט געגאַנגען און האָסט דיר געמאַכט פּרעמדע געטער, און געגאַסענע געצן, מיך צו דערצערענען, און מיך האָסטו אַוועקגעוואָרפן הינטער דיין רוקן—¹²ידרום זע, איך ברענג אַן אומגליק אויף יְרֵבְעָםס הויז, און איך וועל פאַרשניידן פון יְרֵבְעָמען יעטוועדער מאַנס פאַרשוין, קינד און קײט, צווישן ישראל, און וועל אויסראַמען יְרֵבְעָםס הויז אַזוי ווי מע ראַמט אויס קײט, ביז עס וועט פאַרלענדט ווערן. ¹³דעם וואָס שטאַרבט פון יְרֵבְעָמען אין שטאָט, וועלן די הינט אויפּעסן, און דעם וואָס שטאַרבט אין פעלד, וועלן די פּויגלען פון הימל אויפּעסן; וואָרום גאָט האָט גערעדט. ¹⁴און דו שטיי אויף, גי אַהיים; ווי דײנע פּיס קומען אין שטאָט, אַזוי וועט דאָס קינד שטאַרבן. ¹⁵און גאַנץ ישראל וועלן אים באַקלאַגן, און וועלן אים באַגראַבן; וואָרום בלויז דערדאָזיקער פון יְרֵבְעָמען וועט קומען צו קבורה, ווייל אין אים איז געפונען געוואָרן עפּעס גוטס אַקעגן יהוה דעם גאָט פון ישראל, אין יְרֵבְעָםס הויז. ¹⁶און גאָט וועט זיך אויפּשטעלן אַ מלך איבער ישראל, וואָס וועט פאַרשניידן יְרֵבְעָםס הויז יענעם טאָג. אָבער אפילו דענסמאָל איז וואָס? ¹⁷וואָרום גאָט וועט שלאָגן ישראל, אַזוי ווי אַ ראָר ווערט געטרייסלט אין וואַסער, און ער וועט אויסרייסן ישראל פון דערדאָזיקער גיטער ערד וואָס ער האָט געגעבן זײערע עלטערן, און ער וועט זיי צעשפּרייטן פון יענער זײט טײך, פאַרוואָס זיי האָבן געמאַכט זײערע געצנבויער, דערצערענענדיק גאָט. ¹⁸און ער וועט איבערגעבן ישראל

¹⁰ אין טעקסט: מַשִׁיחַ בְּקִיד.

פון וועגן די זינד פון יִרְבֶּעֲמֶען וואָס ער האָט געזינדיקט, און וואָס ער האָט געמאַכט זינדיקן ישראל.

¹⁷און יִרְבֶּעֲמֶס ווייב איז אויפגעשטאַנען, און איז אָוועק געגאַנגען און געקומען קיין תְּרַצָּה; ווי זי איז געקומען אויף דעם שוועל פון הויז, אַזוי איז דאָס אינגל געשטאַרבן. ¹⁸און גאַנץ ישראל האָבן אים באַגראָבן, און אים באַקלאַגט; אַזוי ווי דאָס וואָרט פון גאָט וואָס ער האָט גערעדט דורך זיין קנעכט אַחֲזַיָה דעם נביא.

¹⁹און די איבעריקע זאכן וועגן יִרְבֶּעֲמֶען, ווי ער האָט מלחמה געהאַלטן, און ווי ער האָט געקיניגט, דאָס איז באַשריבן אין בוך פון די צייטגעשעענישן פון די מלכים פון ישראל.

²⁰און די טעג וואָס יִרְבֶּעֲמֶס האָט געקיניגט, זיינען געווען צוויי און צוואַנציק יאָר. און ער האָט זיך געלייגט מיט זיינע עלטערן, און זיין זון נָדָב איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט.

²¹און רחבעם דער זון פון שלמהן האָט געקיניגט אין יהודה. איין און פערציק יאָר איז רחבעם אַלט געווען אַז ער איז געוואָרן מלך, און ויבעצן יאָר האָט ער געקיניגט אין ירושלים, דער שטאָט וואָס גאָט האָט אויסדערוויילט פון אַלע שבטים אין ישראל, צו טאָן זיין נאָמען דאָרטן. און דער נאָמען פון זיין מיטער איז געווען נַעֲמָה די עֲמוֹנִית.

²²און יהודה האָט געטאָן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פון גאָט, און זיי האָבן אים דערצערנט מער ווי אַלץ וואָס זייערע עלטערן האָבן געטאָן, מיט זייערע זינד וואָס זיי האָבן געזינדיקט. ²³און זיי אויך האָבן זיך געבויט בָּמוֹת, און זיילשטיינער, און געצנבויער, אויף יעטוועדער הויכן בערגל, און אונטער יעטוועדער צווייגהאַפטיקן בוים. ²⁴און אויך שאַנדמענער זיינען געווען אין לאַנד. זיי האָבן געטאָן אַזוי ווי אַלע אומ

ווערדיקייטן פון די פעלקער וואָס גאָט האָט פאַרטריבן פון פאַר די קינדער פון ישראל.

²⁵און עס איז געווען אין פינפטן יאָר פון מלך רחבעם איז שישק דער מלך פון מצרים אַרויפגעקומען אויף ירושלים. ²⁶און ער האָט צוגענומען די אוצרות פון גאָטס הויז, און די אוצרות פון מלכס הויז; אַלץ האָט ער צוגענומען. און ער האָט צוגענומען אַלע גילדערנע שילדן וואָס שלמה האָט געמאַכט. ²⁷און דער מלך רחבעם האָט געמאַכט אַנשטאָט זיי קופערנע שילדן, און האָט זיי געגעבן אויף דער האַנט פון די הויפטלייט פון די לויפערס וואָס האָבן געהיט דעם אַיינגאַנג פון מלכס הויז. ²⁸און עס איז געווען, ווען נאָר דער מלך פלעגט קומען אין גאָטס הויז, פלעגן די לויפער זיי אַרויסטראַגן; דערנאָך פלעגן זיי זיי אומקערן אין דער קאַמער פון די לויפערס.

²⁹און די איבעריקע זאַכן וועגן רחבעמען, און אַלץ וואָס ער האָט געטאָן, דאָס איז שוין באַשריבן אין בוך פון די צייט געשעענישן פון די מלכים פון יהודה. ³⁰און אַ מלחמה איז געווען צווישן רחבעמען און צווישן יִרְבֵּעָם אַלע טעג.

³¹און רחבעם האָט זיך געלייגט מיט זיינע עלטערן, און ער איז באַגראָבן געוואָרן לעבן זיינע עלטערן אין דודס־שטאָט. און דער נאָמען פון זיין מוטער איז געווען נַעֲמָה די צמונית. און זיין זון אַבְיָם איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט.

טז יאון אין אַכצנטן יאָר פון מלך יִרְבֵּעָם דעם זון פון נבטן, איז אַבְיָם געוואָרן מלך איבער יהודה. ²דריי יאָר האָט ער געקיניגט אין ירושלים. און דער נאָמען פון זיין מוטער איז געווען מַעֲכָה די טאַכטער פון אַבִישָׁלֹומֶען. ³און ער איז געגאַנגען אין אַלע זינד פון זיין פאָטער, וואָס ער האָט געטאָן פאַר אים, און זיין האַרץ איז ניט געווען גאַנץ מיט יהוה זיין גאָט

אזוי ווי דאָס האַרץ פון זיין פּאָטער דודן. יאָבער פון דודס וועגן האָט אים יהוה זיין גאָט געשאַנקען אַ ליכט אין ירושלים, אויפצושטעלן זיין זון נאָך אים, און אויפצוהאַלטן ירושלים. ווייל דוד האָט געטאָן וואָס איז רעכטפאַרטיק אין די אויגן פון גאָט, און האָט זיך גיט אָפגעקערט פון אַלץ וואָס ער האָט אים באַפוילן, אַלע טעג פון זיין לעבן, אַחוץ אין דער מעשה מיט אוריָה דעם חתי.

⁶און אַ מלחמה איז געווען צווישן רחבַעמען און צווישן יָרַבַעמען אַלע טעג פון זיין לעבן.

⁷און די איבעריקע זאכן וועגן אַבִימען, און אַלץ וואָס ער האָט געטאָן, דאָס איז שוין באַשריבן אין בוך בון די צייט געשעענישן פון די מלכים פון יהודה. און אַ מלחמה איז געווען צווישן אַבִימען און צווישן יָרַבַעמען.

⁸און אַבִים האָט זיך געלייגט מיט זיינע עלטערן, און מע האָט אים באַגראָבן אין דודס־שטאָט. און זיין זון אָסאָ איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט.

⁹און אין צוואַנציקסטן יאָר פון יָרַבַעם דעם מלך פון ישראל, איז אָסאָ געוואָרן מלך איבער יהודה. ¹⁰און איין און פערציק יאָר האָט ער געקיניגט אין ירושלים. און דער נאָמען פון זיין מוטער איז געווען מַעֲכָה די טאָכטער פון אַבישלוֹמען.

¹¹און אָסאָ האָט געטאָן וואָס איז רעכטפאַרטיק אין די אויגן פון גאָט, אזוי ווי זיין פּאָטער דוד. ¹²און ער האָט אָפגעשאַפט פון לאַנד די שאַנדמענער, און האָט אָפגעטאָן אַלע אָפגעטער וואָס זיינע עלטערן האָבן געמאַכט. ¹³און אויך זיין מוטער מַעֲכָה האָט ער אָפגעטאָן פון זיין אַ האַרנטע, ווייל זי האָט געמאַכט אַ פאַרזעעניש צו דער אַשָרה. און אָסאָ האָט אָפ־געהאַקט איר פאַרזעעניש, און פאַרברענט ביים טייך קדרון.

¹⁴ינאָר די בָּמוֹת זיינען ניט אָפּגעטאָן געוואָרן; אָבער דאָס האַרץ פֿון אָסאָן איז געווען גאַנץ מיט גאָט אַלע זיינע טעג.

¹⁶און ער האָט געבראַכט די געהייליקטע זאַכן פֿון זיין פּאָטער, און זיינע אייגענע געהייליקטע זאַכן, אין הויז פֿון גאָט, זילבער, און גאָלד, און פֿלים.

¹⁶און אַ מלחמה איז געווען צווישן אָסאָן און צווישן בַּעשאַ דעם מלך פֿון ישראל אַלע זייערע טעג. ¹⁷און בַּעשאַ דער מלך פֿון ישראל איז אַרויפגעגאַנגען אויף יהודה, און האָט באַבויט רָמָה, כּדי ניט צו דערלאָזן אַן אַרויסגייער און אַן אַריינגייער ביי אָסאָ דעם מלך פֿון יהודה.

¹⁸האָט אָסאָ גענומען דאָס גאַנצע זילבער און גאָלד וואָס איז געבליבן אין די אוצרות פֿון גאָטס הויז, און די אוצרות פֿון מלכּס הויז, און האָט זיי געגעבן אין דער האַנט פֿון זיינע קנעכט; און דער מלך אָסאָ האָט זיי געשיקט צו בְּרִהָדָד דעם זון פֿון טַבְרָמוֹן דעם זון פֿון חֲזִינְעוֹן, דעם מלך פֿון אַרָם, וואָס איז געזעסן אין דְּמָשֶׁק, אַזוי צו זאָגן: ¹⁹יאַ בּוֹנָד איז צווישן מיר און צווישן דיר, צווישן מיין פּאָטער און צווישן דיין פּאָטער; אָט שיק איך דיר אַ מתנה זילבער און גאָלד; גיי, פּאַרשטער דיין בּוֹנָד מיט בַּעשאַ דעם מלך פֿון ישראל, כּדי ער זאָל אָפּציען פֿון מיר.

²⁰האָט בְּרִהָדָד צוגעהערט צום מלך אָסאָ, און ער האָט געשיקט זיינע חיל־פירער אויף די שטעט פֿון ישראל, און האָט געשלאָגן עִיזֹן, און דָן, און אַבְל־בֵּית־מֶעֶכָה, און גאַנץ בְּגֵרוֹת, מיט דעם גאַנצן לאַנד נִפְתָּלִי.

²¹און עס איז געווען, ווי בַּעשאַ האָט דערהערט, אַזוי האָט ער אויפגעהערט אַרומבויען רָמָה, און איז געזעסן אין תּרָפָה. ²²און דער מלך אָסאָ האָט צוטיפּגערוּפּן גאַנץ יהודה, קיינעם ניט אויסגעלאָזט, און זיי האָבן אַוּעקגעטראָגן די שטיינער פֿון

ךָמָה און אירע האַלצן, מיט וואָס בַּעַשָּׂא האָט געבויט; און דער מלך אָסָאָ האָט מיט זיי באַבויט גְבַע־בַּנִּימִין, און מִצְפָּה.

²³און די איבעריקע זאכן וועגן אָסָאָן, און זיין גאַנצע גבורה שאַפט, און אַלץ וואָס ער האָט געטאַן, און די שטעט וואָס ער האָט געבויט, דאָס איז שוין באַשריבן אין בוך פון די צייט געשעענישן פון די מלכים פון יהודה. נאָר צו דער צייט פון זיין עלטער איז ער קראַנק געוואָרן אויף די פיס.

²⁴און אָסָאָ האָט זיך געלייגט מיט זיינע עלטערן, און ער איז באַגראָבן געוואָרן לעבן זיינע עלטערן אין זיין פּאָטער דודס־שטאָט. און זיין זון יהושָפָט איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט.

²⁵און נָדָב דער זון פון גְבַעַמֶען איז געוואָרן מלך איבער ישראל אין צווייטן יאָר פון אָסָאָ דעם מלך פון יהודה, און ער האָט געקניגט איבער ישראל צוויי יאָר. ²⁶און ער האָט געטאַן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פון גאָט, און איז געגאַנגען אין דעם וועג פון זיין פּאָטער, און אין זיין זינד וואָס ער האָט געמאַכט זינדיקן ישראל.

²⁷און בַּעַשָּׂא דער זון פון אַחֲזִיהָן, פון דעם הויז פון ישָשׁכָר, האָט געמאַכט אַ בוינט אויף אים, און בַּעַשָּׂא האָט אים געשלאָגן אין גבתון וואָס געהערט צו די פּלִשְׁתִּים, ווען נָדָב און גאַנץ ישראל האָבן געלעגערט אויף גבתון. ²⁸און בַּעַשָּׂא האָט אים געטייט אין דריטן יאָר פון אָסָאָ דעם מלך פון יהודה, און איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט. ²⁹און עס איז געווען, ווי ער איז געוואָרן מלך, האָט ער דערשלאָגן דאָס גאַנצע הויז פון גְבַעַמֶען; ער האָט נישט איבערגעלאָזן קיין לעבעדיקן אָטעם פון גְבַעַמֶען, ביז ער האָט אים פּאַרטיליגט, אַזוי ווי דאָס וואָרט פון גאָט וואָס ער האָט גערעדט דורך זיין קנעכט אַחֲזִיהָן פון

שילו; ³⁰פאר די זינד פון ירבֿעמען וואָס ער האָט געזינדיקט, און וואָס ער האָט געמאַכט זינדיקן ישראל; פון וועגן זיין דער צערעניג וואָס ער האָט דערצערנט יהוה דעם גאָט פון ישראל. ³¹און די איבעריקע זאָכן וועגן גֿדבן, און אַלץ וואָס ער האָט געטאָן, דאָס איז שוין באַשריבן אין בוך פון די צייט געשעענישן פון די מלכים פון ישראל.

³²און אַ מלחמה איז געווען צווישן אָסאָן און צווישן בַּעשאָ דעם מלך פון ישראל אַלע זייערע טעג.

³³אין דריטן יאָר פון אָסאָ דעם מלך פון יהודה, איז בַּעשאָ דער זון פון אַחִיהָן געוואָרן מלך איבער גאַנץ ישראל אין תרצָה, און האָט געקניגט פיר און צוואַנציק יאָר. ³⁴און ער האָט געטאָן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פון גאָט, און איז געגאַנגען אין דעם וועג פון ירבֿעמען, און אין זיין זינד וואָס ער האָט געמאַכט זינדיקן ישראל.

מ ¹און דאָס וואָרט פון גאָט איז געווען צו יהוה דעם זון פון חננין, אויף בַּעשאָן, אַזוי צו זאָגן: ²זייל איך האָב דיר אויפֿ געהויבן פון שטויב, און האָב דיר געמאַכט פאר אַ פירשט איבער מיין פאָלק ישראל, און דו ביסט געגאַנגען אין דעם וועג פון ירבֿעמען, און האָסט געמאַכט זינדיקן מיין פאָלק ישראל, מיך צו דערצערענען מיט זייערע זינד—אָט ראָם איך אויס בַּעשאָן און זיין הויז, און וועל מאַכן דיין הויז אַזוי ווי דאָס הויז פון ירבֿעם דעם זון פון נבֿטן. ³דעם וואָס שטאַרבט פון בַּעשאָן אין שטאַט, וועלן די הינט אויפעסן, און דעם וואָס שטאַרבט פון אים אין פעלד, וועלן די פויגלען פון הימל אויפעסן.

⁴און די איבעריקע זאָכן וועגן בַּעשאָן, און וואָס ער האָט געטאָן, און זיין גבורהשאַפט, דאָס איז שוין באַשריבן אין בוך פון די צייטגעשעענישן פון די מלכים פון ישראל. ⁵און בַּעשאָ האָט זיך געלייגט מיט זיינע עלטערן, און ער

איז באַגראָבן געוואָרן אין תּרָפָה. און זיין זון אַלָה איז געוואָרן
מלך אויף זיין אָרט.

⁷און אויך איז דאָס וואָרט פון גאָט געווען דורך יְהוָה דעם
זון פון חֲנַנִּי, דעם נביא, אויף בְּעִשָּׂאן און אויף זיין הויז, אי פאַר
אַלעס ביזן וואָס ער האָט געטאָן אין די אויגן פון גאָט, אים צו
דערצערענען מיט די מעשים פון זיינע הענט, צו זיין אַזוי ווי
דאָס הויז פון יִבְרָבְמֶען, אי פאַרוואָס ער האָט אים דערשלאָגן.

⁸אין זעקס און צוואַנציקסטן יאָר פון אָסאָ דעם מלך פון
יהודה, איז אַלָה דער זון פון בְּעִשָּׂאן געוואָרן מלך איבער
ישׂראל אין תּרָפָה, וואון האָט געקיניגט צוויי יאָר.

⁹און זיין קנעכט זמרי, אַ הויפטמאַן איבער אַ העלפט פון
די רייטוועגן, האָט געמאַכט אַ בונט אויף אים, בעת ער איז
געווען אין תּרָפָה, זיך שיפור טרינקענדיק אין הויז פון אַרצאָן
וואָס איבערן פאַלאַץ אין תּרָפָה. ¹⁰און זמרי איז געקומען, און
האָט אים געשלאָגן און אים געטיט, אין זיבן און צוואַנציקסטן
יאָר פון אָסאָ דעם מלך פון יהודה, און איז געוואָרן מלך אויף
זיין אָרט.

¹¹און עס איז געווען, ווי ער איז געוואָרן מלך, אַז ער האָט
זיך געזעצט אויף זיין טראָן, האָט ער דערשלאָגן דאָס גאַנצע
הויז פון בְּעִשָּׂאן; ער האָט אים נישט איבערגעלאָזן אַ מאַנס
פאַרשוין, צומאָל זיינע אייגענע און זיינע גוטע פריינט. ¹²און
זמרי האָט פאַרטיליגט דאָס גאַנצע הויז פון בְּעִשָּׂאן, אַזוי ווי
דאָס וואָרט פון גאָט וואָס ער האָט גערעדט וועגן בְּעִשָּׂאן דורך
יְהוָה דעם נביא, ¹³פאַר אַלע זינד פון בְּעִשָּׂאן, און די זינד פון
זיין זון אַלָהן, וואָס זיי האָבן געזינדיקט, און וואָס זיי האָבן
געמאַכט זינדיקן ישׂראל, צו דערצערענען יהוה דעם גאָט פון
ישׂראל מיט זייערע נישטיקע געצן.

¹¹ אין טעקסט: מִשְׁמֵי בְּקִיד.

¹⁴און די איבעריקע זאכן וועגן אלהן, און אלץ וואָס ער האָט געטאָן, דאָס איז שוין באַשריבן אין בוך פון די צייט־געשעענישן פון די מלכים פון ישראל.

¹⁵אין זיבן און צוואַנציקסטן יאָר פון אָסאָ דעם מלך פון יהודה, האָט זמרי געקניגט זיבן טעג אין תּרָפָּה, בעת דאָס פּאָלק האָט געלאָגערט אויף גבתון וואָס געהערט צו די פּלשתיים. ¹⁶און דאָס פּאָלק וואָס האָט געלאָגערט, האָט געהערט, אזוי צו זאָגן: זמרי האָט געמאַכט אַ בונט, און ער האָט אויך דערשלאָגן דעם מלך; און גאַנץ ישראל האָבן געמאַכט צמרי דעם חיל־פירער פאַר אַ מלך איבער ישראל, אין יענעם טאָג אין לאָגער. ¹⁷און צמרי און גאַנץ ישראל מיט אים זיינען אַרויפגעגאַנגען פון גבתון, און האָבן געלעגערט אויף תּרָפָּה.

¹⁸און עס איז געווען, ווי זמרי האָט געזען אַז די שטאָט איז באַצוונגען, אזוי איז ער אַריינגעגאַנגען אין פּאָלאַץ פון מלכס הויז, און האָט אָנגעצונדן איבער זיך דעם מלכס הויז אין פייער, און איז געשטאָרבן; ¹⁹איבער זיינע זינד וואָס ער האָט געזינדיקט, צו טאָן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פון גאָט, צו גיין אין דעם וועג פון יְרַבְעָמֶען, און פאַר זיין זינד וואָס ער איז באַגאַנגען צו מאַכן זינדיקן ישראל.

²⁰און די איבעריקע זאכן וועגן זמרין, און זיין בונט וואָס ער האָט געבונטעוועט, דאָס איז שוין באַשריבן אין בוך פון די צייטגעשעענישן פון די מלכים פון ישראל.

²¹דענסמאָל האָט זיך דאָס פּאָלק ישראל צעטיילט אין העלפט: העלפט פון פּאָלק איז געווען הינטער תּבני דעם זון פון גינתן, אים צו מאַכן פאַר מלך, און העלפט הינטער צמרין. ²²און דאָס פּאָלק וואָס הינטער צמרין האָט איבערגעשטאַרקט דאָס פּאָלק וואָס הינטער תּבני דעם זון פון גינתן. און תּבני איז אומגעקומען, און צמרי איז געבליבן מלך.

²⁵אין איין און דרייסיקסטן יאָר פון אָסאָ דעם מלך פון יהודה איז עמרי געוואָרן מלך איבער ישראל, נאָן האָט געקניגט צוועלף יאָר; אין תרצה האָט ער געקניגט זעקס יאָר. ²⁶און ער האָט אָפגעקויפט דעם באַרג שומרון פון שָמרון פאָר צוויי צענטער זילבער, און האָט באַבויט דעם באַרג, און גערופן דעם נאָמען פון דער שטאָט וואָס ער האָט געבויט, אויף דעם נאָמען פון שָמרון, דעם האָר פון דעם באַרג, שומרון. ²⁷און עמרי האָט געטאָן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פון גאָט, און ער האָט זיך געפירט ערגער ווי אַלע וואָס פאָר אים. ²⁸און ער איז געגאָנגען אין אַלדעם וועג פון יָרבעם דעם זון פון נבָטן, און אין זיין זינד וואָס ער האָט געמאַכט זינדיקן ישראל, צו דערצערענען יהוה דעם גאָט פון ישראל מיט זייערע נישטיקע געצן.

²⁷און די איבעריקע זאַכן פון עמרי וואָס ער האָט געטאָן, און זיין גבורהשאַפט וואָס ער האָט אויפגעטאָן, דאָס איז שוין באַשריבן אין בוך פון די צייטגעשעענישן פון די מלכים פון ישראל.

²⁸און עמרי האָט זיך געלייגט מיט זיינע עלטערן, און איז באַגראָבן געוואָרן אין שומרון, און זיין זון אַחאָב איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט.

²⁹און אַחאָב דער זון פון עמרי איז געוואָרן מלך איבער ישראל אין אַכט און דרייסיקטן יאָר פון אָסאָ דעם מלך פון יהודה. און אַחאָב דער זון פון עמרי האָט געקניגט איבער ישראל אין שומרון צוויי און צוואַנציק יאָר.

³⁰און אַחאָב דער זון פון עמרי האָט געטאָן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פון גאָט, מער פון אַלע וואָס פאָר אים. ³¹און ווינציק זיין גיין אין די זינד פון יָרבעם דעם זון פון נבָטן,

הָאָט ער נאָך גענומען פֿאַר אַ ווייב אינבל די טאַכטער פֿון אַתְבַּעַל דעם מלך פֿון די צידונים, און איז געגאַנגען און האָט געדינט בַּעַל, און זיך געבוקט צו אים. ²²און ער האָט אויפֿגעשטעלט אַ מזבח צו בַּעַל, אין דעם הויז פֿון בַּעַל וואָס ער האָט געבויט אין שומרון. ²³און אַחאַב האָט געמאַכט די אַשרה; און אַחאַב האָט געטאַן מער צו דערצערענען יהוה דעם גאָט פֿון ישראל, ווי אַלע מלכים פֿון ישראל וואָס זיינען געווען פֿאַר אים.

²⁴אין זיינע טעג האָט חיאַל פֿון בֵּית־אֵל אָפּגעבויט יריחו. מיט ודעם לעבן פֿון אַבירם זיין בכור האָט ער געלייגט איר גרונטפעסט, און מיט שגוב זיין אינגסטן האָט ער אַריינגעשטעלט אירע טירן, אַזוי ווי דאָס וואָרט פֿון גאָט וואָס ער האָט גערעדט דורך יהושוע דעם זון פֿון נון.

יך יאון אליהו דער תּשבי, פֿון די וואָס האָבן זיך באַזעצט אין גלעד, האָט געזאָגט צו אַחאַבן: אַזוי ווי עס לעבט יהוה דער גאָט פֿון ישראל וואָס איך שטיי פֿאַר אים, אויב אין דידאָזיקע יאָרן וועט זיין טוי און רעגן, סיידן לויט מיין וואָרט!

²און דאָס וואָרט פֿון גאָט איז געווען צו אים, אַזוי צו זאָגן: גיי פֿון דאַנען, און זאָלסט זיך פֿאַרקערן קיין מזרח, און זיך באַהאַלטן ביי דעם באַך פֿרית וואָס פֿאַרן ירדן. יאון עס וועט זיין: פֿון דעם באַך וועסטו טרינקען, און די ראָבן האָבן איך באַפוילן דיך דאָרטן צו שפּייזן.

⁶איז ער געגאַנגען און האָט געטאַן אַזוי ווי דאָס וואָרט פֿון גאָט; און ער איז אַוועק און האָט זיך געזעצט ביים באַך פֿרית וואָס פֿאַרן ירדן. ⁶און די ראָבן פֿלעגן אים ברענגען ברויט און פֿלייש אין דער פֿרי, און ברויט און פֿלייש אין אָונט; און פֿון באַך פֿלעגט ער טרינקען.

י'און עס איז געווען נאך אַ פּאַרלויף פּון טעג, איז דער באַך אויסגעטריקנט געוואָרן, ווייל עס איז ניט געווען קיין רעגן אין לאַנד. י"אויז דאָס וואָרט פּון גאָט געווען צו אים, אַזוי צו זאָגן: י"שטיי אויף, גיי קיין צָרפּת וואָס געהערט צו צידון, און זאָלסט דאָרטן זיצן; זע, איך האָב דאָרטן באַפוילן אַ פּרוי אַן אַלמנה דרך צו שפּיזן.

י"איז ער אויפגעשטאַנען און איז געגאַנגען קיין צָרפּת. און ווי ער איז געקומען אין אַיינגאַנג פּון שטאָט, ערשט אַ פּרוי אַן אַלמנה קלייבט דאָרטן האַלץ. האָט ער גערופן צו איר און האָט געזאָגט: ברענג מיר, איך בעט דיר, אַ ביסל וואַסער אין אַ כּלי, כּדי איך זאָל טרינקען. י"און ווי זי איז געגאַנגען ברענגען, אַזוי האָט ער איר נאָכגערופן און געזאָגט: ברענג מיר, איך בעט דיר, אַ שטיקל ברויט אין דיין האַנט. י"האָט זי געזאָגט: אַזוי ווי עס לעבט יהוה דיין גאָט, אויב איך האָב אַ קוכן, נאָר בלויז אַ האַנטפּול מעל אין טאַפּ, און אַ ביסל אַייל אין קרוג! און אָט קלייבט איך צוטיף אַ פּאַר העלצלאַך, און איך וועל גיין און וועל עס מאַכן פּאַר מיר און מיין זון, און מיר וועלן עס אויפּעסן; דערנאָך וועלן מיר שטאַרבן.

י"האָט אַלְהוּ צו איר געזאָגט: זאָלסט ניט מורא האָבן; גיי טו אַזוי ווי דיין וואָרט, נאָר מאַך מיר דערפּון אַ קליינעם קוכן צוערשט, און ברענג מיר אַרויס; און פאַר דיר און פאַר דיין זון וועסטו מאַכן צולעצט. י"וואַרום אַזוי האָט געזאָגט יהוה דער גאָט פּון ישׂראל: דער טאַפּ מעל וועט ניט אויסגיין, און דער קרוג אַייל וועט ניט געמינערט ווערן, ביז דעם טאַג וואָס גאָט גיט רעגן אויפן געזיכט פּון דער ערד.

י"איז זי געגאַנגען און האָט געטאַן אַזוי ווי דאָס וואָרט פּון אַלְהוּ, און זי און ער און איר הויגעזינט האָבן געהאַט צו עסן פּיל טעג. י"דער טאַפּ מעל איז ניט אויסגעגאַנגען, און דער

קרוג אייל איז ניט געמינערט געוואָרן, אַזוי ווי דאָס וואָרט פון גאָט וואָס ער האָט גערעדט דורך אַלְיָהוּן.

¹⁷און עס איז געווען נאָך די דאָזיקע געשעענישן, איז קראָנק געוואָרן דער זון פון דער פרוי, דער באַלעבאַסטע פון הויז, און זיין קראָנקשאַפט איז געווען זייער שטאַרק, ביז אין אים איז מער אַן אָטעם ניט געבליבן. ¹⁸יהאָט זי געוואָגט צו אַלְיָהוּן: וואָס האָסטו צו מיר, דו געטלאַכער מאַן? ביסטו געקומען צו מיר צו דערמאָנען מיינע זינד, און צו טייטן מיין זון?

¹⁹יהאָט ער צו איר געוואָגט: גיב מיר דיין זון. און ער האָט אים גענימען פון איר בוזעם, און האָט אים אַרויפגעטראָגן אין דער אויבערשטוב וואָס ער האָט דאָרטן געווינט, און האָט אים אַוועקגעלייגט אויף זיין בעט. ²⁰און ער האָט גערופן צו גאָט און האָט געוואָגט: יהוה מיין גאָט, צי אויך דער אַלמנה וואָס איך האַלט זיך אויף ביי איר, האָסטו ביז געטאָן, צו טייטן איר זון?

²¹און ער האָט זיך אויסגעצויגן איבער דעם קינד דריי מאָל, און האָט גערופן צו גאָט און האָט געוואָגט: יהוה מיין גאָט, זאָל איך בעט דיך, די זעל פון דעמדאָזיקן קינד זיך אומקערן אין אים.

²²און גאָט האָט צוגעהערט צו דעם קול פון אַלְיָהוּן, און די זעל פון דעם קינד האָט זיך אומגעקערט אין אים, און ער האָט אויפגעלעבט. ²³און אַלְיָהוּ האָט גענימען דאָס קינד, און האָט עס אַראָפגעטראָגן פון דער אויבערשטוב אין הויז, און האָט עס געגעבן צו זיין מוטער; און אַלְיָהוּ האָט געוואָגט: זע, דיין זון לעבט. ²⁴יהאָט די פרוי געוואָגט צו אַלְיָהוּן: אַצונד אָט זייס איך אַז דו ביסט אַ געטלאַכער מאַן, און דאָס וואָרט פון גאָט אין דיין מויל איז אמת.

יך יאון עס איז געווען נאך פיל טעג, איז דאָס וואָרט פון גאָט געווען צו אַלְיָהוּן—אויפן דריטן יאָר—אַזוי צו זאָגן: גיי ווײַ זיך פאַר אַחאַבן, און איך וועל געבן רעגן אויפן געזיכט פון דער ערד.

איז אַלְיָהוּ געגאַנגען זיך ווײַן פאַר אַחאַבן. און דער הונגער איז געווען שטאַרק אין שומרון. און אַחאַב האָט גערופן עובדיהוּן וואָס איבערן פּאַלאַץ—און עובדיהוּן האָט זייער געפּאַרכט יהוה; יאון עס איז געווען, אַז אײַנבל האָט פאַרשניטן די נביאים פון יהוה, האָט עובדיהוּ גענומען הונדערט נביאים, און האָט זיי באַהאַלטן צו פּופּציק מאַן אין אַ הייל, און האָט זיי אויסגעהאַלטן מיט ברויט און מיט וואַסער—⁵און אַחאַב האָט געזאָגט צו עובדיהוּן: גיי דורכן לאַנד ביי אַלע קוואַלן וואַסער און ביי אַלע טײַכן; אפשר וועלן מיר געפינען גראַז, און מיר וועלן דערהאַלטן ביים לעבן די פּערד און די מוילאייזלען, אַז מיר זאָלן ניט אָנווערן די בהמות. ⁶האַבן זיי זיך צעטיילט דאָס לאַנד, פּדי דורכצוגיין דורך דעם: אַחאַב איז געגאַנגען אַלײַן אין אײַן וועג, און עובדיהוּ איז געגאַנגען אַלײַן אין אַן אַנדער וועג.

יאון ווי עובדיהוּ איז געווען אין וועג, ערשט אַלְיָהוּ קומט אים אַנטקעגן. האָט ער אים דערקענט, און ער איז געפּאַלן אויף זײַן פנים, און האָט געזאָגט: ביסט דו דאָס, מײַן האָר אַלְיָהוּ? ⁷האַט ער צו אים געזאָגט: איך; גיי זאָג דײַן האָר: אָן איז אַלְיָהוּ. ⁸האַט ער געזאָגט: וואָס האָב איך געזינדיקט, אַז דו ווילסט געבן דײַן קנעכט אין אַחאַבס האַנט, מיך צו טײַטן? ⁹אַזוי ווי עס לעבט יהוה דײַן גאָט, אויב עס איז דאָ אַ פּאַלק אַדער אַ קײַניגרייך, וואָס מײַן האָר האָט ניט געשיקט אַהין דײַך זוכן! און אַז זיי האָבן געזאָגט: ניטאָ, האָט ער געמאַכט שווערן דאָס פּאַלק און דאָס קײַניגרייך, אַז מע האָט דײַך ניט געפּונען. ¹¹און אַצונד זאָגסטו:

גיי זאָג דיין האַר: אָן איז אַלְיָהוּ. ¹²און עס וועט זיין, ווי איך וועל אַוועקגיין פון דיר, אַזוי וועט דער גייסט פון גאָט דיך פאַרטראָגן, איך ווייס ניט ווהיין, און אַז איך וועל קומען אַנזאָגן אַחאַבן, און ער וועט דיך ניט געפינען, וועט ער מיך הרגען; און דיין קנעכט פאַרכט יהוה פון מיין יוגנט אָן. ¹³איז ניט דער ציילט געוואָרן צו מיין האַר וואָס איך האָב געטאַן, ווען אינבל האָט אויסגעהרגעט די נביאים פון יהוה, ווי איך האָב באַהאַלטן הונדערט מאָן פון די נביאים צו פופציק מאָן אין אַ הייל, און האָב זיי אויסגעהאַלטן מיט ברויט און מיט וואַסער? ¹⁴און אַצונד זאָגסטו: גיי זאָג דיין האַר: אָן איז אַלְיָהוּ; און ער וועט מיך הרגען. ¹⁵האַט אַלְיָהוּ געוואָגט: אַזוי ווי עס לעבט גאָט פון צבאות וואָס איך שטיי פאַר אים, אַז היינט וועל איך זיך ווייזן פאַר אים! ¹⁶איז עוּבְדִּיהוּ געגאַנגען אַנטקעגן אַחאַבן, און האָט אים דערציילט; און אַחאַב איז געגאַנגען אַנטקעגן אַלְיָהוּ. ¹⁷און עס איז געווען, ווי אַחאַב האָט דערוען אַלְיָהוּ, אַזוי האָט אַחאַב צו אים געוואָגט: ביסט דו דאָס, פאַראומגליקער פון ישראל? ¹⁸האַט ער געוואָגט: ניט איך האָב פאַראומגליקט ישראל, נאָר דו און דיין פּאָטערס הויז, מיט וואָס איר האָט פאַרלאָזן די געבאַט פון יהוה, און ביסט געגאַנגען נאָך די בַּעַל־געטער. ¹⁹און אַצונד, שיק זאַמל אַיין צו מיר גאַנץ ישראל אויפן באַרג בְּרָמָל, און די פיר הונדערט און פופציק נביאים פון בַּעַל, און די פיר הונדערט נביאים פון דער אַשְׁרָה, וואָס עסן ביים טיש פון אינבלען.

²⁰האַט אַחאַב געשיקט צווישן אַלע קינדער פון ישראל, און האָט אַיינגעוואַמלט די נביאים אויפן באַרג בְּרָמָל. ²¹און אַלְיָהוּ האָט געענט צום גאַנצן פּאָלק, און האָט געוואָגט: ביז וואָס וועט איר אומשפּרינגען אויף צוויי צווייגן? אויב יהוה איז גאָט, גייט נאָך אים, און אויב בַּעַל, גייט נאָך אים.

און דאָס פּאָלק האָט אים אַ וואָרט מיט געענטפערט.
 "האַט אַלְיָהוּ געזאָגט צום פּאָלק: איך אַליין בין געבליבן
 אַ נביא צו יהוה, און די נביאים פון בְּעַל זיינען פיר הונדערט
 און פופציק מאָן. "טאָ זאָל מען אונדז געבן צוויי אַקסן; און
 זאָלן זיי זיך אויסקלייבן איין אַקס, און אים צעשניידן און אַרויפ־
 לייגן אויפן האַלץ, און פֿייער זאָלן זיי ניט אונטערלייגן. און
 איך וועל מאַכן דעם אַנדער אַקס, און אַרויפטאָן אויפן האַלץ,
 און פֿייער וועל איך ניט אונטערלייגן. "און איר וועט רופן
 צו דעם נאָמען פון אַייער גאָט, און איך וועל רופן צו דעם נאָמען
 פון יהוה; און עס וועט זיין, דער גאָט וואָס וועט ענטפערן מיט
 פֿייער, ער איז גאָט.

האַט זיך אָפּגערופן דאָס גאַנצע פּאָלק און האָט געזאָגט:
 וויל גערעדט!

"האַט אַלְיָהוּ געזאָגט צו די נביאים פון בְּעַל: קלייבט אייך
 אויס איין אַקס, און מאַכט אים צוערשט, וואָרום איר זייט די
 פּיל; און רופט צו דעם נאָמען פון אַייער גאָט, און פֿייער זאָלט
 איר ניט אונטערלייגן.

"האַבן זיי גענומען דעם אַקס וואָס מע האָט זיי געגעבן,
 און זיי האָבן אים געמאַכט, און האָבן גערופן צו דעם נאָמען
 פון בְּעַל, פון פּרימאָרגן ביזן מיטן טאָג, אַזוי צו זאָגן: בְּעַל,
 ענטפער אונדז! אָבער קיין קול און קיין ענטפער. און זיי האָבן
 געהונקען אַרום דעם מזבח וואָס מע האָט געמאַכט. "און עס
 איז געווען אין מיטן טאָג, האָט אַלְיָהוּ געשפּעט פון זיי, און ער
 האָט געזאָגט: רופט אויף אַ הויכן קול, וואָרום ער איז אַ גאָט;
 ער האָט זיך מסתם פאַררעדט, אַדער ער איז אַוועק אָן אַ זייט,
 אַדער ער איז אין וועג; אפשר שלאָפט ער, און וועט זיך אויפ־
 כאַפּן.

"און זיי האָבן גערופן אויף אַ הויכן קול, און האָבן זיך

אַינגעשניטן, אַזוי ווי זייער שטייגער, מיט שווערדן און מיט שפיזן, ביז בלוט האָט זיך געגאַסן אויף זיי.²⁰ און עס איז געווען, אַז דער מיטן טאָג איז אַריבער, האָבן זיי נביאות געזאָגט ביז ווען מע ברענגט אויף דעם אָונט־קרבן, אָבער קיין קול און קיין ענטפער און קיין הערונג.

²⁰האָט אַליהו געזאָגט צום גאַנצן פּאָלק: גענענט צו מיר. האָט דאָס גאַנצע פּאָלק גענענט צו אים, און ער האָט פּאַרריכט דעם צעשטערטן מזבח פון יהוה. ²¹און אַליהו האָט גענימען צוועלף שטיינער אַזוי ווי די צאָל פון די שבטים פון די קינדער פון יעקב, וואָס דאָס וואָרט פון גאָט איז געווען צו אים, אַזוי צו זאָגן: ישראל וואָל זיין דיין נאָמען. ²²און ער האָט אויפגעבויט פון די שטיינער אַ מזבח צו דעם נאָמען פון יהוה, און האָט געמאַכט אַ גראָבן, גרויס ווי פאַר צוויי סאָה זריעה, רונד אַרום מזבח. ²³און ער האָט אויסגעלייגט דאָס האַלץ, און צעשניטן דעם אָקס, און אַרויפגעטאָן אויפן האַלץ. ²⁴און ער האָט געזאָגט: פילט אָן פיר קריג מיט וואַסער, און גיסט אַרויף אויף דעם בראַנדאָפּפער און אויפן האַלץ. און ער האָט געזאָגט: טוט עס אַ צווייט מאָל; און זיי האָבן עס געטאָן אַ צווייט מאָל. האָט ער געזאָגט: טוט עס אַ דריט מאָל; און זיי האָבן עס געטאָן אַ דריט מאָל. ²⁵און דאָס וואַסער איז געגאַנגען רונד אַרום מזבח; און אויך דעם גראָבן האָט ער אָנגעפילט מיט וואַסער. ²⁶און עס איז געווען ווען מע ברענגט אויף דעם אָונט־קרבן, האָט אַליהו הנביא גענענט און האָט געזאָגט: יהוה דו גאָט פון אַברהם, יצחק, און ישראל, וואָל היינט באַווויסט ווערן אַז דו ביסט גאָט אין ישראל, און איך בין דיין קנעכט, און דורך דיין וואָרט האָב איך געטאָן אַלע די דאָזיקע זאַכן. ²⁷ענטפער מיר, יהוה, ענטפער מיר, און וואָל דאָסדאָזיקע פּאָלק וויסן אַז דו יהוה ביסט גאָט; אַזויסט קערסטו אָפּ זייער האַרץ אַהינטער.

³⁸איז אַראָפּגעפּאַלן אַ פּייער פּון גאָט, און האָט פּאַרצערט דאָס בראַנדאָפּפּער, און דאָס האַלץ, און די שטיינער, און די ערד; אַפּילו דאָס וואַסער וואָס אין גראָבן האָט עס אויסגעלעקט. ³⁹און דאָס גאַנצע פּאַלק האָט געווען, און זיי זיינען געפּאַלן אויף זייער פנים, און האָבן געוואָגט: יהוה, ער איז גאָט! יהוה, ער איז גאָט!

⁴⁰האָט אַלְיָהוּ צו זיי געוואָגט: כאַפּט די נביאים פּון בַּעַל; קיינער זאָל ניט אַנטרוינען ווערן פּון זיי.

האָבן זיי זיי געכאַפּט, און אַלְיָהוּ האָט זיי געמאַכט נידערן צום טײַך קישון, און האָט זיי דאָרטן געשאַכטן.

⁴¹און אַלְיָהוּ האָט געוואָגט צו אַחאַבן: גיי אַרויף, עס און טרינק, וואָרום עס איז אַ גערויש פּון אַ סך רעגן.

⁴²איז אַחאַב אַרויפגעוואָנגען עסן און טרינקען. און אַלְיָהוּ איז אַרויפגעוואָנגען אויפן שפיץ פּרָמֶל, און האָט זיך אַיינגעבויגן צו דער ערד, און אַריינגעטאַן זיין פנים צווישן זיינע קני. ⁴³און ער האָט געוואָגט צו זיין יונג: גיי אַקאַרשט אַרויף, טו אַ קוק קעגן ים.

איז ער אַרויפגעוואָנגען און האָט געקוקט, און ער האָט געוואָגט: ניטאָ גאַרנישט.

האָט ער געוואָגט: „גיי ווידער“, זיבן מאָל. ⁴⁴און עס איז געווען אויפן זיבעטן מאָל, האָט ער געוואָגט: זע, אַ קליין וואַלקנדל אזוי ווי די האַנט פּון אַ מענטשן גייט אויף פּון ים. האָט ער געוואָגט: גיי אַרויף, זאָג צו אַחאַבן: שפּאַן איין און נידער אַראָפּ, כּדי דער רעגן זאָל דיך ניט פּאַרהאַלטן.

⁴⁵און עס איז געווען, איידער וואָס ווען איז דער הימל שוואַרץ געוואָרן פּון וואַלקנס און געוויטער, און עס איז געוואָרן אַ גרויסער רעגן. און אַחאַב האָט זיך אַרויפגעזעצט, און איז אַוועק קיין יזרעאל.

“און די האנט פון גאָט איז געווען אויף אַלְהֵהוּן, און ער האָט אָנגעגורט זיינע לענדן, און איז געלאָפֿן פֿאַרויס פֿאַר אַחָאָבן ביז ווי דו קומסט קיין יזרְעָאל.

י און אַחָאָב האָט דערציילט אינבלען אַלץ וואָס אַלְהֵהוּ האָט געטאָן, און אַלצדינג ווי אַזוי ער האָט געהרגעט אַלע נביאים מיטן שווערד. ²האָט אינבל געשיקט אַ שליח צו אַלְהֵהוּן, אַזוי צו זאָגן: זאָלן די געטער טאָן אַזוי און נאָך מער, אויב איך וועל מאַרגן אין דער צייט ניט מאַכן דיין לעבן אַזוי ווי דאָס לעבן פון איינעם פון זיי!

³און ווי ער האָט דאָס געזען, אַזוי איז ער אויפגעשטאַנען און איז אַוועק אום זיין לעבן, און איז געקומען קיין באַר־שֶׁבַע וואָס געהערט צו יהודה, און ער האָט דאָרטן איבערגעלאָזט זיין יוג. ⁴און ער אַליין איז געגאַנגען אין מדבר אַ טאָג וועגס, און איז געקומען און האָט זיך געזעצט אונטער אַ בעזעמבויםל, און ער האָט געבעטן אויף זיך דעם טויט, און האָט געזאָגט: גענוג! אַצונד, גאָט, נעם צו מיין זעל, וואָרום איך בין ניט בעסער פון מינע עלטערן.

⁵און ער האָט זיך געלייגט און איז אַיינגעשלאָפֿן אונטער אַ בעזעמבויםל. ערשט אַ מלאַך רירט אים אָן, און זאָגט צו אים: שטיי אויף, עס. ⁶האָט ער זיך אומגעקוקט, ערשט אים צוקאָפֿנס איז אַ קוכן געבאַקן אויף אָנגעברענטע שטיינער, און אַ קרוג וואַסער. האָט ער געגעסן און געטרונקען, און האָט זיך חידער געלייגט.

⁷און דער מלאַך פון גאָט איז געקומען אַ צווייט מאַל, און האָט אים אָנגערירט, און געזאָגט: שטיי אויף, עס, וואָרום דער וועג איז צו ווייט פֿאַר דיר.

⁸איז ער אויפגעשטאַנען, און האָט געגעסן און געטרונקען,

און איז געגאנגען מיט דעם כוח פון דעמדאָזיקן עסן פּערציק טעג און פּערציק נעכט, ביז דעם באַרג פון גאָט, חורב. ° און ער איז דאָרטן אַריינגעגאנגען אין דער הייל, און האָט דאָרטן גענעכטיקט. ערשט דאָס וואָרט פון גאָט איז צו אים, און ער האָט צו אים געזאָגט: וואָס טוסטו דאָ אַלְיָהוּ?
 10 האָט ער געזאָגט:

אַננעמען האָב איך זיך אָנגענומען
 פון וועגן יהוה דעם גאָט פון צבאות;
 וייל פאַרלאָזן דיין בונד האָבן די קינדער פון ישראל,
 דייע מזבחות האָבן זיי צעשטערט,
 און דייע נביאים האָבן זיי געהרגעט מיטן שווערד;
 און איך אַלמין בין איבערגעבליבן,
 און זיי זוכן מיין לעבן צו נעמען.
 11 האָט ער געזאָגט: גיי אַרויס, און זאָלסט זיך שטעלן אויפן
 באַרג פאַר גאָט.

ערשט גאָט גייט פאַרביי, און אַ גרויסער און שטאַרקער שטורעם רייסט בערג און ברעכט פעלזן פאַר גאָט-ניט אין שטורעם איז געווען גאָט; און נאָך דעם שטורעם אָן ערד-ציטערניש-ניט אין דער ערדציטערניש איז געווען גאָט; 12 און נאָך דער ערדציטערניש אַ פייער-ניט אין פייער איז געווען גאָט; און נאָך דעם פייער אַ קול פון אַ דינער שטילקייט. 13 און עס איז געווען, ווי אַלְיָהוּ האָט דאָס דערהערט, אַזוי האָט ער אַיינגעוויקלט זיין פנים אין זיין מאַנטל, און ער איז אַרויסגעגאנגען, און האָט זיך געשטעלט אין אַיינגאנג פון דער הייל.

ערשט אַ קול איז געקומען צו אים, און האָט געזאָגט: וואָס טוסטו דאָ, אַלְיָהוּ?
 14 האָט ער געזאָגט:

אָננעמען האָב איך זיך אָנגענומען
 פון וועגן יהוה דעם גאָט פון צבאות;
 ווייל פאַרלאָזן דיין בונד האָבן די קינדער פון ישראל,
 דייע מזבחות האָבן זיי צעשטערט,
 און דייע נביאים האָבן זיי געהרגעט מיטן שווערד;
 און איך אַליין בין איבערגעבליבן,
 און זיי זוכן מיין לעבן צו נעמען.

¹⁶האָט גאָט צו אים געזאָגט: קער זיך אום אויף דיין וועג
 צום מדבר פון דְמֶשֶׁק, און זאָלסט קומען און זאלבן תּוֹאֲלָן פֶּאָר
 אַ מלך איבער אַרם. ¹⁶און? הוא דעם זון פון נמשין זאָלסטו
 זאלבן פֶּאָר אַ מלך איבער ישראל, און אַלישע דעם זון פון
 שָׁפְטָן, פון אַבְל־מחולָה, זאָלסטו זאלבן פֶּאָר אַ נביא אויף דיין
 אָרט. ¹⁷און עס וועט זיין, דעם וואָס ווערט אַנטרוגען פון
 תּוֹאֲלָס שווערד, וועט טייטן? הוא, און דעם וואָס ווערט
 אַנטרוגען פון? הואס שווערד, וועט טייטן אַלישע. ¹⁸אָבער
 איך וועל איבערלאָזן אין ישראל זיבן טויונט-אַלע קני וואָס
 האָבן ניט געקניט צו בַּעַל, און יעטוועדער מויל וואָס האָט אים
 ניט געקושט.

¹⁹איז ער אַוועקגעגאַנגען פון דאָרטן, און האָט געטראָפֶן
 אַלישע דעם זון פון שָׁפְטָן ווי ער אַקערט מיט צוועלף געשפּאַנען
 פֶּאָר אים, און ער ביים צוועלפטן. איז אַליהו אַריבערגעגאַנגען
 צו אים, און האָט אַרויפגעוואָרפֶן זיין מאַנטל אויף אים. ²⁰האָט
 ער איבערגעלאָזן די רינדער, און איז געלאָפֶן נאָך אַליהו, און
 האָט געזאָגט: לאַמיר, איך בעט דיר, קושן מיין פּאָטער און
 מיין מוטער, און איך וועל גיין נאָך דיר. האָט ער צו אים
 געזאָגט: גיי קער זיך אום, וואָרום וואָס האָב איך דיר געטאָן?
²¹האָט ער זיך אומגעקערט פון הינטער אים, און ער האָט
 גענומען דאָס געשפּאַן רינדער, און האָט עס געשאַכטן, און מיט

די שפּאַנצייג פון די רינדער האָט ער אָפּגעקאַכט זייער פלייש;
און ער האָט געוועפן די מענטשן, און זיי האָבן געוועסן. און
ער איז אויפגעשטאַנען, און איז געגאַנגען נאָך אַלְיָהוּן, און האָט
אים באַדינט.

כ' און בְּהַדְדָה דער מלך פון אַרְם האָט אַינגעזאַמלט זיין
גאַנצן חיל; און צוויי און דרייסיק מלכים זיינען געווען מיט
אים, און פּערד און רייטוועגן. און ער איז אַרויפגעגאַנגען און
האָט געלעגערט אויף שוּמרון, און מלחמה געהאַלטן אויף איר.
י' און ער האָט געשיקט שלוחים צו אַחָאָב דעם מלך פון ישראל,
אין שטאַט, י' און אים געלאָזט זאָגן: אַזוי האָט געזאָגט בְּהַדְדָה:
דיין זילבער און דיין גאָלד איז מיינס, און דייע ווייבער און
דייע שענסטע קינדער זיינען מיינע.

י' האָט געענטפּערט דער מלך פון ישראל און האָט געזאָגט:
אַזוי ווי דיין וואָרט, מײן האַר מלך; דייער בין איך, און אַלץ
וואָס איך האָב.

י' זיינען ווידער געקומען די שלוחים, און האָבן געזאָגט: אַזוי
האָט געזאָגט בְּהַדְדָה, אַזוי צו זאָגן: פאַרוואָר, איך האָב דיר
געשיקט זאָגן: דיין זילבער און דיין גאָלד, און דייע ווייבער
און דייע קינדער זאָלסטו מיר געבן. וואָרום אַז מאָרגן אין
דער צייט וועל איך שיקן צו דיר מיינע קנעכט, וועלן זיי דורכ-
זוכן דיין הויז, און די הייזער פון דייע קנעכט; און עס וועט
זיין, ווי נאָר אַ גלוסטיקייט פון דייע אויגן וועלן זיי אַריינטאַן
אין זייער האַנט און אַוועקנעמען.

י' האָט דער מלך פון ישראל גערופן אַלע עלטסטע פון
לאַנד, און האָט צו זיי געזאָגט: מערקט אַקאַרשט און זעט, אַז
בייז זוכט דערדאָזיקער. וואָרום ער האָט געשיקט צו מיר
אום מיינע ווייבער און אום מיינע קינדער, און אום מיינ זילבער

און אום מיין גאָלד, און איך האָב ניט פאַרמיטן פון אים. ⁹האָבן צו אים געזאָגט אַלע עלטסטע און דאָס גאַנצע פּאָלק: זאָלסט ניט צוהערן און ניט אַיינוויליקן.

¹⁰האָט ער געזאָגט צו די שלוחים פון בְּדֵהָדָן: זאָגט צו מיין האָר דעם מלך: אַלץ אום וואָס דו האָסט געשיקט צו דיין קנעכט צוערשט וועל איך טאָן, אָבער די דאָזיקע זאָך קען איך ניט טאָן.

וויינען געזאַנגען די שלוחים, אין האָבן אים געבראַכט אַן ענטפער.

¹¹האָט בְּדֵהָדָן געשיקט צו אים, און געזאָגט: זאָלן די געטער מיר טאָן אזוי און נאָך מער, אויב דער שטויב פון שומרון וועט קלעקן פאַר אַ הויפּן דעם גאַנצן פּאָלק וואָס הינטער מיר! ¹²האָט געענטפערט דער מלך פון ישראל און האָט געזאָגט: זאָגט נאָם: זאָל דער וואָס גורט זיך ערשט אָן, זיך ניט רימען ווי דער וואָס בינדט זיך שוין אָפּ.

¹³און עס איז געווען, ווי [בְּדֵהָדָן] האָט געהערט דעמדאָזיקן ענטפער, בעת ער האָט געטרונקען, ער און די מלכים, אין די ביידלאַך, אזוי האָט ער געזאָגט צו ווינע קנעכט: שטעלט אויס! און ווי האָבן אויסגעשטעלט אַקעגן דער שטאָט.

¹⁴ערשט איינער אַ נביא האָט גענענט צו אַחאָב דעם מלך פון ישראל, און האָט געזאָגט: אזוי האָט גאָט געזאָגט: זעסט דעם גאַנצן דאָזיקן גרויסן המוֹן? אַט גיב איך אים היינט אין דיין האַנט, און וועסט חיסן אַז איך בין יהוה. ¹⁵האָט אַחאָב געזאָגט: דורך וועמען? האָט ער געזאָגט: אזוי האָט גאָט געזאָגט: דורך די יונגען פון די לאַנדפירשטן. האָט ער געפרעגט: ווער זאָל אָנקניפן די מלחמה? האָט ער געזאָגט: דו.

¹⁶האָט ער איבערגעציילט די יונגען פון די לאַנדפירשטן, און ווי ווינען געווען צוויי הונדערט און צוויי און דרייסיק. און

נאך זיי האָט ער איבערגעצייילט דאָס גאַנצע פּאָלק, אַלע קינדער פון ישראל—זיבן טויזנט.

¹⁶זיינען זיי אַרויסגעגאַנגען אין מיטן טאָג, בעַת כְּדִהְיוּ הָאֵט זיך שיפור געטרונקען אין די בייִדלאַך, ער און די מלכים—די צוויי און דרייסיק מלכים וואָס האָבן אים געהאַלפֿן. ¹⁷און די יונגען פון די לאַנדפירשטן זיינען אַרויסגעגאַנגען צוערשט; און כְּדִהְיוּ הָאֵט געשיקט, און מע האָט אים אָנגעוואָגט, אַזוי צו זאָגן: מענטשן זיינען אַרויסגעגאַנגען פון שומרון. ¹⁸האָט ער געוואָגט: סײ זיי זיינען פאַר שלום אַרויסגעגאַנגען, כאַפֿט זיי לעבעדיקערהייט, און סײ זיי זיינען פאַר מלחמה אַרויסגעגאַנגען, לעבעדיקערהייט כאַפֿט זיי.

¹⁹און די זיינען אַרויסגעגאַנגען פון שטאָט—די יונגען פון די לאַנדפירשטן, און דער חיל וואָס הינטער זיי. ²⁰און זיי האָבן געשלאָגן איטלאַכער זיין מאַן, און די אַרמײַס זיינען אַנטלאָפֿן, און ישראל האָט זיי נאַכגעיאָגט. און כְּדִהְיוּ דער מלך פון אַרם איז אַנטרונגען געוואָרן אויף אַ פּערד מיט רייטער.

²¹און דער מלך פון ישראל איז אַרויסגעגאַנגען, און האָט געשלאָגן די פּערד און די רייטוועג, און געשלאָגן צווישן אַרם אַ גרויסן שלאַק.

²²און דער נביא האָט געזענט צו דעם מלך פון ישראל, און האָט צו אים געוואָגט: גיי פאַרשטאַרק זיך, און מערק און זע וואָס דו זאָלסט טאָן, וואָרום צום אומקער פון יאָר קומט דער מלך פון אַרם אַרויף אויף דיר.

²³און די קנעכט פון דעם מלך פון אַרם האָבן צו אים געוואָגט: אַ גאָט פון בערג איז זייער גאָט, דרום זיינען זיי געווען שטאַרקער פון אונדז; לאַמיר אָבער מלחמה האַלטן מיט זיי אויף אַ גלייכן פּלאַץ, אויב מיר וועלן ניט זיין שטאַרקער פון זיי! ²⁴און דיִדאָזיקע זאָך טו; טו אַפֿ די מלכים איטלאַכן פון זיין

אַרט, און מאַך אָנפירער אָנשטאַט זיי. ²⁵און דו זאָלסטן דיר צונויפצייילן אַ חיל אַזוי ווי דער חיל וואָס איז ביי דיר געפאלן, און פּערד אַזוי ווי די פּערד, און רייטוועגן אַזוי ווי די רייטוועגן; און לאַמיר מלחמה האַלטן מיט זיי אויף אַ גלייכן פּלאַץ, אויב מיר וועלן ניט זיין שטאַרקער פּון זיי! האָט ער צוגעהערט צו זייער קול, און האָט אַזוי געטאָן.

²⁶און עס איז געווען צום אומקער פּון יאָר, האָט בָּרְהַדַּד איבערגעצייילט די אַרמִים, און ער איז אַרויפגעגאַנגען קיין אַפּק אויף מלחמה מיט ישראל.

²⁷און די קינדער פּון ישראל זיינען איבערגעצייילט געוואָרן, און פאַרוואַרט געוואָרן מיט שפּיין, און זיינען אַרויסגעגאַנגען אַקעגן זיי. און די קינדער פּון ישראל האָבן געלאַגערט אַקעגן זיי, אַזוי ווי צוויי קליינע סטאַדעס ציגן. און די אַרמִים האָבן אָנגעפּילט דאָס לאַנד.

²⁸האָט דער געטלאַכער מאַן גענענט, און האָט גערעדט צו דעם מלך פּון ישראל און געזאָגט: אַזוי האָט גאָט געזאָגט: ווייל די אַרמִים האָבן געזאָגט: אַ גאָט פּון בערג איז יהוה, און ניט אַ גאָט פּון טאָלן איז ער, דרום וועל איך געבן דעם גאַנצן דאָזיקן גרויסן המון אין דיין האַנט, און איר וועט וויסן אַז איך בין יהוה.

²⁹און זיי האָבן געלאַגערט איינע אַקעגן די אַנדערע זיבן טעג. און עס איז געווען אויפן זיבעטן טאָג, האָט גענענט די מלחמה, און די קינדער פּון ישראל האָבן געשלאָגן פּון אַרם הונדערט טויזנט פּוסגייער אין איין טאָג. ³⁰און די איבעריקע זיינען אַנטלאָפּן קיין אַפּק, אין שטאַט; איז די מויער אַייג געפאלן אויף זיבן און צוואַנציק טויזנט מאַן וואָס זיינען איבער־געבליבן. און בָּרְהַדַּד איז אַנטלאָפּן און איז אַריין אין שטאַט, אין אַ קאַמער הינטער אַ קאַמער.

³¹האָבן זיינע קנעכט צו אים געזאָגט: זע נאָר, מיר האָבן

געהערט אָ די מלכים פון דעם הויז פון ישראל זיינען גענאָדיקע מלכים; לאַמיר, איך בעט דיך, אָנטאָן זאָקקליידער אויף אונדזערע לענדן, און שטריק אויף אונדזער קאָפּ, און לאַמיר אַרויסגיין צו דעם מלך פון ישראל, אפשר וועט ער דיך לאָזן לעבן.

²²האַבן זיי אָנגעגורט זאָקקליידער אויף זייערע לענדן, און שטריק אויף זייערע קעפּ, און זיי זיינען געקומען צו דעם מלך פון ישראל, און האָבן געזאָגט: דיין קנעכט ׳ךְהדד האָט געזאָגט: לאַמיר לעבן, איך בעט דיך. האָט ער געזאָגט: לעבט ער נאָך? ער איז מיין ברודער.

²³און די מענטשן האָבן עס גענומען פאַר אַ צייכן, און זיי האָבן זיך געאַיילט און באַזאָרנט אויב ער מיינט עס, און האָבן געזאָגט: דיין ברודער ׳ךְהדד. האָט ער געזאָגט: גייט ברענגט אים.

איז אַרויסגעקומען צו אים ׳ךְהדד, און ער האָט אים אַרויפגענומען אויפן רייטוואָגן. ²⁴און ׳ךְהדד האָט צו אים געזאָגט: די שטעט וואָס מײן פּאָטער האָט צוגענומען פון דיין פּאָטער וועל איך אומקערן, און גאַסן זאָלסטו דיר מאַכן אין דמשק, אַזוי ווי מײן פּאָטער האָט געמאַכט אין שומרון. והאָט אַחאַב געזאָגט: און איך וועל דיך אַזעקלאָזן מיט דעמדאָויקן בונד. און ער האָט אים געשלאָסן אַ בונד, און האָט אים אַזעק געלאָזט.

²⁵און איינער אַ מאַן פון די יונגע נביאים האָט געזאָגט צו זיין חבר דורך דעם וואָרט פון גאָט: שלאָג מיך, איך בעט דיך. און דער מאַן האָט אים גיט געוואָלט שלאָגן. ²⁶האָט ער געזאָגט: וויל דו האָסט גיט צוגעהערט צו דעם ׳ךְול פון גאָט, אָט גייסטו אַזעק פון מיר, און דיך וועט דערשלאָגן אַ לייב.

און ווי ער איז אַוועקגעגאַנגען פון אים, אַזוי האָט אים אָנגעטראָפן אַ לײב, און האָט אים דערשלאָגן.

³⁷האָט ער אָנגעטראָפן אַן אַנדער מאַן, און האָט געזאָגט: שלאָג מיך, איך בעט דיך. און דער מאַן האָט אים געשלאָגן, שלאָגנדיק ביו ווונדן. ³⁸און דער נביא איז געגאַנגען און האָט געהאַרט אויפן מלך ביים וועג; און ער האָט זיך פאַרשטעלט מיטן קאָפּבאַנד איבער זיינע אויגן. ³⁹און עס איז געווען, ווי דער מלך איז פאַרבײַגעגאַנגען, אַזוי האָט ער געשריען צום מלך און האָט געזאָגט: דיין קנעכט איז אַרויסגעגאַנגען אין דער מלחמה, ערשט אַ מאַן האָט זיך אָפּגעקערט, און האָט געבראַכט צו מיר אַ מאַן, און האָט געזאָגט: היט דעמדאָזיקן מאַן; אייב געמינערט וועט ער געמינערט ווערן, וועט דיין נפש זיין אַנשטאַט זיין נפש, אָדער אַ צענטנער זילבער וילבער וועסטו באַצאַלן. ⁴⁰און ווי דיין קנעכט איז געווען פאַרטאָן דאָ און דאָרט, אַזוי איז ער ניט געוואָרן.

האָט דער מלך פון ישראל צו אים געזאָגט: אַזוי זאָל זיין דיין משפט; דו אַלײן האָסט געפּסקעט.

⁴¹האָט ער אויף גיך אָפּגעטאָן דעם קאָפּבאַנד פון זיינע אויגן, און דער מלך פון ישראל האָט אים דערקענט, אַז ער איז פון די נביאים.

⁴²און ער האָט צו אים געזאָגט: אַזוי האָט גאָט געזאָגט: ווייל דו האָסט אַרויסגעלאָזט פון דער האַנט דעם מאַן פון מיין חרם, זאָל דיין נפש זיין אַנשטאַט זיין נפש, און דיין פאָלק אַנשטאַט זיין פאָלק.

⁴³און דער מלך פון ישראל איז אַוועק צו זיין הויז צעטראָגן און פאַרבייזערט, און ער איז געקומען קיין שומרון.

כא יאון עס איז געווען נאָך די דאָזיקע געשעענישן: נבֹּת דער וועאַלי האָט געהאַט אַ וויינגאַרטן וואָס איז געווען אין

יזרעאל לעבן דעם פאלאץ פון אַחאָב דעם מלך פון שומרון.
 'האָט אַחאָב געוואָגט צו נבֹּתן, אַזוי צו זאָגן: גיב מיר דיין ווייב
 גאַרטן, פֿדי ער זאָל מיר זיין פֿאַר אַ גאַרטן פֿון גרינס, ווייל ער
 איז נאָנט לעבן מיין הויז, און איך וועל דיר געבן אַנשטאָט אים
 אַ וויינגאַרטן אַ בעסערן פֿון אים. אָדער אויב אין דינע אויגן
 איז בעסער, וועל איך דיר געבן געלט אין מקח פֿון דעם. 'האָט
 נבֹּת געוואָגט צו אַחאָבן: באַהיט מיך גאָט, איך זאָל דיר אָפּגעבן
 די נחלה פֿון מיינע עלטערן.

'איז אַחאָב געקומען אין זיין הויז צעטראָגן און פֿאַרבייזערט
 איבער דעם וואָרט וואָס נבֹּת דער יזרעאָלי האָט צו אים
 גערעדט, אַז ער האָט געוואָגט: איך וועל דיר ניט אָפּגעבן די
 נחלה פֿון מיינע עלטערן. און ער האָט זיך געלייגט אויף זיין
 בעט, און האָט אומגעדרייט זיין פנים, און ניט געגעסן קיין שפּייז.
 'איז צוגעקומען צו אים זיין ווייב אינבל, און האָט צו אים
 געוואָגט: וואָס איז דאָס דיין געמיט צעטראָגן, און דו עסט ניט
 קיין שפּייז? 'האָט ער צו איר געוואָגט: ווייל איך האָב גערעדט צו
 נבֹּת דעם יזרעאָלי, און איך האָב צו אים געוואָגט: גיב מיר דיין
 וויינגאַרטן פֿאַר געלט, אָדער אויב דו ווילסט, וועל איך דיר
 געבן אַן אַנדער וויינגאַרטן אַנשטאָט אים; און ער האָט געוואָגט:
 איך וועל דיר ניט אָפּגעבן מיין וויינגאַרטן.

'האָט זיין ווייב אינבל צו אים געוואָגט: פֿירסט דו אַצונד
 די מלוכה איבער ישראל? שטיי אויף, עס שפּייז, און זאָל דיין
 האַרץ זיין פֿריילאָך. איך וועל דיר געבן דעם וויינגאַרטן פֿון
 נבֹּת דעם יזרעאָלי.

'און זי האָט געשריבן ברייח אין אַחאָבס נאָמען, און פֿאַר-
 זיגלט מיט זיין זיגל, און האָט געשיקט די ברייח צו די עלטסטע
 און צו די אַדללייט וואָס אין זיין שטאָט, וואָס האָבן געווינט
 מיט נבֹּתן. 'און זי האָט געשריבן אין די ברייח, אַזוי צו זאָגן:

רופט אויס אַ תענית, און ועצט אַזעק נבֿותן אויבנאָן פֿון פּאָלק.
 10 און ועצט אַזעק צוויי מענטשן, נידערטרעכטיקע יונגען, אַקעגן
 אים, זיי זאָלן עדות זאָגן אויף אים, אַזוי צו זאָגן: האָסט
 געלעסטערט גאָט און דעם מלך. און פירט אים אַרויס, און
 פאַרשטיינט אים, און ער זאָל שטאַרבן.

11 האָבן די מענטשן פֿון זיין שטאָט, און די עלטסטע און די
 אַדללייט וואָס האָבן געווינט אין זיין שטאָט, געטאָן אַזוי ווי
 אינבל האָט צו זיי געשיקט, אַזוי ווי עס איז געווען געשריבן אין
 די בריוו וואָס זי האָט צו זיי געשיקט. 12 זיי האָבן אויסגערוּפֿן
 אַ תענית, און האָבן אַזעקגעזעצט נבֿותן אויבנאָן פֿון פּאָלק.
 13 און די צוויי מענטשן, נידערטרעכטיקע יונגען, זיינען געקומען
 און האָבן זיך געזעצט אַקעגן אים; און די נידערטרעכטיקע
 יונגען האָבן עדות געזאָגט אויף אים, אויף נבֿותן, פֿאַרן פּאָלק,
 אַזוי צו זאָגן: נבֿות האָט געלעסטערט גאָט און דעם מלך. און
 מע האָט אים אַרויסגעפירט אויסן שטאָט, און אים פֿאַרוואָרפֿן
 מיט שטיינער, און ער איז געשטאַרבן. 14 און זיי האָבן געשיקט
 צו אינבלען, אַזוי צו זאָגן: נבֿות איז פֿאַרשטיינט געוואָרן, און
 ער איז טויט.

15 און עס איז געווען, ווי אינבל האָט געהערט אַז נבֿות איז
 פֿאַרשטיינט געוואָרן, און ער איז טויט, אַזוי האָט אינבל געזאָגט
 צו אַחאָבן: שטיי אויף, ירשע דעם וויינגאַרטן פֿון נבֿות דעם
 זרעאַלי, וואָס ער האָט דיר ניט געוואָלט געבן פֿאַר געלט.
 וואָרום נבֿות לעבט ניט, נייערט ער איז טויט.

16 און עס איז געווען, ווי אַחאָב האָט געהערט אַז נבֿות איז
 טויט, אַזוי איז אַחאָב אויפגעשטאַנען אַראָפּצונידערן צו דעם
 וויינגאַרטן פֿון נבֿות דעם זרעאַלי, פֿדי אים צו ירשען.
 17 זאיז דאָס וואָרט פֿון גאָט געווען צו אַליהו דעם תּשבי, אַזוי
 צו זאָגן: 18 שטיי אויף, נידער אַראָפּ אַנטקעגן אַחאָב דעם מלך

פון ישראל וואָס אין שומרון; אָן איז ער אין דעם וויינגארטן פון
 נבֹותן, וואָס ער האָט אַהין אַראָפּגענידערט, פּדי אים צו ירשען.
 יואן וואָלסט רעדן צו אים, אַזוי צו וואָגן: אַזוי האָט גאָט געוואָגט:
 האָסט געהרגעט, און ווילסט אויך ירשען? און וואָלסט רעדן צו
 אים, אַזוי צו וואָגן: אַזוי האָט גאָט געוואָגט: אויף דעם אָרט וווּ
 די הינט האָבן געלעקט דאָס בלוט פון נבֹותן, וועלן די הינט
 לעקן אויך דיין בלוט.

²⁰האָט אַחאַב געוואָגט צו אַלְיָהוּן: האָסט מיר אָנגעקריגן,
 שׁוּבא מײַנער? האָט ער געוואָגט: איך האָב דיר אָנגעקריגן; ווייל
 דו האָסט זיך אָפּגעגעבן צו טאָן וואָס איז שלעכט אין די אויגן
 פון גאָט. ²¹זע, איך ברענג אויף דיר אַן אומגליק, און איך וועל
 דיר אויסראַמען, און וועל פאַרשניידן פון אַחאַבן יעטועדער
 מאַנספאַרשוין, און קינד און קייט, צווישן ישראל. ²²און איך
 וועל מאַכן דיין הויז אַזוי ווי דאָס הויז פון יִרְבֵּעַם דעם זון פון
 נבֹטן, און אַזוי ווי דאָס הויז פון בַּעֲשָׂא דעם זון פון אַחִזָהן, פאַר
 דער דערצערענונג וואָס דו האָסט דערצערנט, און געמאַכט
 זינדיקן ישראל. ²³און אויך אויף אינבלען האָט גאָט גערעדט,
 אַזוי צו וואָגן: די הינט וועלן עסן אינבלען אין דעם פעסטונג
 גראָבן פון יזרעאל. ²⁴דעם וואָס שטאַרבט פון אַחאַבן אין
 שטאָט, וועלן די הינט אויפֿעסן, און דעם וואָס שטאַרבט אין
 פעלד, וועלן די פּוּיגלען פון הימל אויפֿעסן.

²⁵פאַרוואָר, עס איז ניט געווען אַזאַ ווי אַחאַב וואָס האָט זיך
 אָפּגעגעבן צו טאָן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פון גאָט, ווייל
 אים האָט אָנגערעדט זיין חייב אינבל. ²⁶און ער האָט זיך
 באַטאָנען זייער אומזענדיק צו גיין נאָך די אָפּגעטער, אַזוי ווי
 אַלץ וואָס די אַמורים האָבן געטאָן, וועמען גאָט האָט פאַרטריבן
 פון פאַר די קינדער פון ישראל.

²⁷און עס איז געווען, ווי אַחאַב האָט געהערט דיִדאָזיקע

²⁸אין טעקסט: מִזְמַן בְּקִיד.

ווערטער, אזוי האָט ער צערסן זיינע קליידער, און אָנעטאָן זאָקקלייד אויף זיין ליב, און האָט געפאַסט; און ער איז געלעגן אין זאָקקלייד, און איז אַרומגעאַנגען שטילערהייט.
 28 איז דאָס וואָרט פון גאָט געווען צו אַליהו דעם תּשבי, אזוי צו זאָגן: 29 האָסטו געווען ווי אַחאָב איז געוואָרן אונטערטעניק פאַר מיר? ווייל ער איז געוואָרן אונטערטעניק פאַר מיר, וועל איך ניט ברענגען דאָס ביזו אין זיינע טעג; אין די טעג פון זיין זון וועל איך ברענגען דאָס ביזו אויף זיין הויז.

כב יאָן זיי זיינען געוועסן דריי יאָר אָן אַ מלחמה צווישן אַרם און צווישן ישראל. 2 אָבער עס איז געווען אויפן דריטן יאָר, האָט יהושָפֿט דער מלך פון יהודה אַראָפּגענידערט צו דעם מלך פון ישראל. 3 און דער מלך פון ישראל האָט געזאָגט צו זיינע קנעכט: וויסט איר אָז צו אונדז געהערט קְמוֹת־גִלְעָד? און מיר שווייגן, און נעמען זיי ניט אַוועק פון דער האַנט פון דעם מלך פון אַרם.

4 און ער האָט געזאָגט צו יהושָפֿטן: ווילסטו גיין מיט מיר אין מלחמה אויף קְמוֹת־גִלְעָד? האָט יהושָפֿט געזאָגט צו דעם מלך פון ישראל: אזוי ווי דו אזוי איך, אזוי ווי דיין פּאָלק אזוי מיין פּאָלק, אזוי ווי דיין פּערד אזוי מיין פּערד.
 5 און יהושָפֿט האָט געזאָגט צו דעם מלך פון ישראל: פּרעג היינט, איך בעט דיר, דאָס וואָרט פון גאָט.

6 האָט דער מלך פון ישראל אַיינגעזאַמלט די נביאים, אַרום פיר הונדערט מאָן, און ער האָט צו זיי געזאָגט: זאָל איך גיין קעגן קְמוֹת־גִלְעָד אויף מלחמה, אָדער זאָל איך אָפּשטיין? האָבן זיי געזאָגט: גיי אַרויף, און גאָט וועט זיי געבן אין דער האַנט פון מלך.

7 האָט יהושָפֿט געזאָגט: איז דאָ ניטאָ נאָך אַ נביא פון גאָט.

אז מיר זאלן פרעגן ביי אים? יהאָט דער מלך פון ישראל געזאָגט צו יהושפֿטן: פאַראַן נאָך איין מאָן אויף צו פרעגן ביי גאָט דורך אים, אָבער איך האָב אים פֿינט, ווייל ער זאָגט ניט נביאות אויף מיר גוטס, נאָר בלויו שלעכטס—מיקיהו דער זון פון?מלָהן. האָט יהושפֿט געזאָגט: זאָל דער מלך אַזוי ניט רעדן.

יהאָט דער מלך פון ישראל גערופן אַ הויפּדינער, און האָט געזאָגט: ברענג אויף גיך מיקיהו דעם זון פון?מלָהן.

¹⁰יאון דער מלך פון ישראל און יהושפֿט דער מלך פון יהודה זיינען געזעסן איטלאַכער אויף זיין טראָן אָנגעקליידט אין בַגְדֵי נִמְלֻכוֹת און אַ שׂייער ביי דעם טויעראַיינגאַנג פון שומרון, און אַלע נביאים האָבן נביאות געזאָגט פאַר זיי. ¹¹יאון צדקיהו דער זון פון פּוּעֵזָהן האָט זיך געמאַכט אַיזערנע הערנער, און ער האָט געזאָגט: אַזוי האָט גאָט געזאָגט: מיט די דאָזיקע וועסטו שטויסן אַרם ביז זיי צו פאַרלענדן. ¹²יאון אַלע נביאים האָבן נביאות געזאָגט דעסגלײַכן, אַזוי צו זאָגן: גיי אַרויף קיין רְמוֹת־גִלְעָד, און באַגליק, און גאָט וועט זי געבן אין דער האַנט פון מלך.

¹³יאון דער שליח וואָס איז געגאַנגען רופן מיקיהו, האָט גערעדט צו אים, אַזוי צו זאָגן: זע נאָר, די ווערטער פון די נביאים זיינען ווי איין מויל גוטס צום מלך; זאָל, איך בעט דיך, דיין וואָרט זיין אַזוי ווי דאָס וואָרט פון איינעם פון זיי, און זאָלסט רעדן גוטס. ¹⁴יהאָט מיקיהו געזאָגט: אַזוי ווי עס לעבט גאָט, אַז דאָס וואָס גאָט וועט זאָגן צו מיר, דאָס וועל איך רעדן!

¹⁵יאז ער געקומען צום מלך, און דער מלך האָט צו אים געזאָגט: מיקיהו, זאָלן מיר גיין צו רְמוֹת־גִלְעָד אויף מלחמה, אָדער זאָלן מיר אָפּשטיין? האָט ער צו אים געזאָגט: גיי אַרויף, און באַגליק, און גאָט וועט זי געבן אין דער האַנט פון מלך. ¹⁶יהאָט דער מלך צו אים געזאָגט: ביז וויפּיל מאָל זאָל איך דיך

באשׁווערן, אַז דו זאָלסט ניט רעדן צו מיר נאָר אמת אין נאָמען פון גאָט? ¹⁷האָט ער געזאָגט: איך האָב געזען גאַנץ ישראל צעשפּרייט אויף די בערג, אַזוי ווי שאָף וואָס האָבן ניט קיין פּאַסטוך, און גאָט האָט געזאָגט: אָן אַ האָר זיינען די דאָזיקע; זאָלן זיי זיך אומקערן איטלאַכער צו זיין הויז בשלום. ¹⁸האָט דער מלך פון ישראל געזאָגט צו יהושפּטן: האָב איך דיר ניט געזאָגט, ער וועט ניט נביאות זאָגן אויף מיר גוטס, נאָר בלויז שלעכטס?

¹⁹האָט ער געזאָגט: דרום הער דאָס וואָרט פון גאָט: איך האָב געזען ווי גאָט זיצט אויף זיין טראָן, און דער גאַנצער חיל פון הימל שטייט לעבן אים פון זיין רעכטער זייט און פון זיין לינקער. ²⁰און גאָט האָט געזאָגט: ווער וועט אָנרעדן אַחאַבן, ער זאָל אַרויפגיין און פּאַלן אין רמותר־גלעד? האָט דער געזאָגט אַזוי, און דער זאָגט אַזוי. ²¹איז אַרויסגעגאַנגען דער גייסט, און האָט זיך געשטעלט פאַר גאָט, און האָט געזאָגט: איך וועל אים אָנרעדן. האָט גאָט צו אים געזאָגט: מיט וואָס? ²²האָט ער געזאָגט: איך וועל אַרויסגיין און ווערן אַ גייסט פון ליגן אין מויל פון אַלע זיינע נביאים. האָט ער געזאָגט: וועסט אָנרעדן, און וועסט אויך אויספירן; גיי אַרויס און טו אַזוי. ²³און אַצונד, זע, גאָט האָט אַריינגעגעבן אַ גייסט פון ליגן אין מויל פון אַלע די דאָזיקע נביאים דיינע, אַבער גאָט האָט אָנגעזאָגט אויף דיר שלעכטס.

²⁴האָט גענענט צדקיהו דער זון פון כנענָהן, און האָט געשלאָגן מיכיהוּן אויפן באַק, און ער האָט געזאָגט: אויף וואָסער וועגט איז דער גייסט פון גאָט אַוועקגעגאַנגען פון מיר, כּדי צו רעדן מיט דיר? ²⁵האָט מיכיהוּן געזאָגט: אָט וועסטו זען אין יענעם טאָג, ווען דו וועסט אַריינגיין אין אַ קאַמער הינטער אַ קאַמער זיך צו באַהאַלטן.

²⁶הָאֵט דער מלך פון ישראל געזאָגט: נעם מיִקִּיהוּן, און קער אים אום צו אָמון דעם האַר פון דער שטאָט, און צו יואָש דעם מלכס זון. ²⁷און זאָלסט זאָגן: אַזוי האָט געזאָגט דער מלך: טוט אַרײַן דעמדאָזיקן אין געפענקעניש, און שפּײַזט אים מיט קאַרג ברויט און קאַרג וואַסער, ביז איך קום בשלום. ²⁸הָאֵט מיִקִּיהוּ געזאָגט: אויב אומקערן וועסטו זיך אומקערן בשלום, האָט גאָט ניט גערעדט דורך מיר. און ער האָט געזאָגט: הערט דאָס צו, איר פעלקער אַלע.

²⁹און דער מלך פון ישראל און יהושפט דער מלך פון יהודה זיינען אַרויפגעגאַנגען קיין רְמוֹת־גִּלְעָד. ³⁰און דער מלך פון ישראל האָט געזאָגט צו יהושפטן: איך וועל זיך פאַרשטעלן, און וועל אַרײַנגיין אין דער מלחמה, און דו טראָג דייע קלײַדער.

און דער מלך פון ישראל האָט זיך פאַרשטעלט, און איז אַרײַנגעגאַנגען אין דער מלחמה.

³¹און דער מלך פון אַרְם האָט באַפוילן די צוויי און דרייסיק הויפטלייט פון זיינע רייטוועגן, אַזוי צו זאָגן: איר זאָלט ניט מלחמה האַלטן מיט קליין אָדער גרויס, נאָר בלויז מיטן מלך פון ישראל אַליין. ³²און עס איז געווען, ווי די הויפטלייט פון די רייטוועגן האָבן געזען יהושפטן, אַזוי האָבן זיי געזאָגט: דאָס איז געוויס דער מלך פון ישראל. און זיי האָבן זיך אַ קער געטאָן צו אים מלחמה צו האַלטן. האָט יהושפט אַ געשרײַ געטאָן; ³³איז, ווי די הויפטלייט פון די רייטוועגן האָבן געזען אַז דאָס איז ניט דער מלך פון ישראל, אַזוי האָבן זיי זיך אָפּגעקערט פון הינטער אים.

³⁴און אַ מאַן האָט אָנגעצויגן דעם בויגן גלאַט אין דער וועלט, און האָט געטראָפּן דעם מלך פון ישראל צווישן אונטער־פאַנצער און צווישן ברוסטשילד. האָט ער געזאָגט צו זיין

טרייבער: פארקער דיין האנט, און פיר מיך ארויס פון דער מחנה, וואָרום איך בין פאַרוונדט.

²⁵און די מלחמה איז געשטיגן אין יענעם טאָג; און דער מלך איז אויפגעהאַלטן געוואָרן שטייענדיק אין רייטוואָגן אַנטקעגן אָרם; און אין אַזונט איז ער געשטאַרבן. און דאָס בלוט פון דער וונד איז אַראָפּגערוּנען אויפן דעק פון רייטוואָגן.

²⁶איז אַרויס אַ געשרי דורך דער מחנה אַרום זונאוּטער-גאַנג: איטלאַכער צו זיין שטאַט, און איטלאַכער צו זיין לאַנד!
²⁷אַזוי איז געשטאַרבן דער מלך; און ער איז געבראַכט געוואָרן קיין שומרון. און מע האָט באַגראָבן דעם מלך אין שומרון.

²⁸און אַז מע האָט אָפּגעשווענקט דעם רייטוואָגן ביים טייך פון שומרון, האָבן די הינט געלעקט זיין בלוט, און די זונות האָבן זיך דרינען געוואָשן, אַזוי ווי דאָס וואָרט פון גאָט וואָס ער האָט גערעדט.

²⁹און די איבעריקע זאַכן וועגן אַחאָבן, און אַלץ וואָס ער האָט געטאָן, און דאָס הויז פון עלפנביין וואָס ער האָט געבויט, און אַלע שטעט וואָס ער האָט געבויט, דאָס איז שוין באַשריבן אין בוך פון די צייטגעשעענישן פון די מלכים פון ישראל.
³⁰און אַחאָב האָט זיך געלייגט מיט זיינע עלטערן, און זיין זון אַחזיהו איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט.

³¹און יהושפֿט דער זון פון אַסאָן איז געוואָרן מלך איבער יהודה אין פירטן יאָר פון אַחאָב דעם מלך פון ישראל. ³²פינף און דרייסיק יאָר איז יהושפֿט אַלט געווען אַז ער איז געוואָרן מלך, און פינף און צוואַנציק יאָר האָט ער געקייניגט אין ירושלים. און דער נאָמען פון זיין מוטער איז געווען עֶזְבֶּה די טאָכטער פון שלחין.

⁴⁵און ער איז געגאנגען אין אל דעם וועג פון זיין פאטער אסאָן—ער האָט זיך ניט אָפגעקערט דערפון—צו טאָן וואָס איז רעכטפאַרטיק אין די אויגן פון גאָט. ⁴⁶נאָר די בָּמוֹת זיינען ניט אָפגעטאָן געוואָרן; דאָס פּאָלק האָט נאָך אַלץ געשלאַכט און גערייכערט אויף די בָּמוֹת.

⁴⁵און יהושפט איז געווען אין שלום מיט דעם מלך פון ישראל.

⁴⁶און די איבעריקע זאכן וועגן יהושפטן, און זיין גבורה שאפט וואָס ער האָט אויפגעטאָן, און ווי ער האָט מלחמה געהאַלטן, דאָס איז שוין באַשריבן אין בוך פון די צייט געשעענישן פון די מלכים פון יהודה.

⁴⁷און דעם רעשט פון די שאַנדמענער, וואָס איז געבליבן אין די טעג פון זיין פאטער אסאָן, האָט ער אויסגעראַמט פון לאַנד.

⁴⁸און קיין מלך איז ניט געווען אין אַדום; אַ געשטעלטער איז געווען מלך.

⁴⁹יהושפט האָט געמאַכט מַרְשֵׁי־שִׁיפּן צו גיין קיין אופיר נאָך גאַלד, אַבער ער איז ניט געגאנגען, וואָרום די שיפן זיינען צעבראַכן געוואָרן ביי ציחון־גֶּבֶר. ⁵⁰דענסמאָל האָט אַחזִיָּהוּ דער זון פון אַחָאָבן געוואָגט צו יהושפטן: וואָלן מיינע קנעכט גיין מיט דייןע קנעכט אין די שיפן; אַבער יהושפט האָט ניט געוואָלט.

⁵¹און יהושפט האָט זיך געלייגט מיט זיינע עלטערן, און ער איז באַגראָבן געוואָרן לעבן זיינע עלטערן, אין זיין פאטער דודס־שטאָט; און זיין זון יהורם איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט.

⁵²אַחזִיָּהוּ דער זון פון אַחָאָבן איז געוואָרן מלך איבער ישראל אין שומרון אין זיבעצנטן יאָר פון יהושפט דעם מלך

פון יהודה, און ער האָט געקייניגט איבער ישראל צוויי יאָר.
 "און ער האָט געטאָן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פון גאָט,
 און איז געטאָנען אין דעם וועג פון זיין פאָטער, און אין דעם וועג
 פון זיין מוטער, און אין דעם וועג פון יך־בָּעַם דעם זון פון נָבִטָן,
 וואָס האָט געמאַכט זינדיקן ישראל. "און ער האָט געדינט
 בַּעַל, און האָט זיך געבוקט צו אים, און האָט דערצערנט יהוה
 דעם גאָט פון ישראל, אַזוי ווי אַלץ וואָס זיין פאָטער האָט געטאָן.

מלכים ב

מְלָכִים ב

1	א	אַחֲזִיקוּס טויט אַלְיָהוּ ווערט אַרױפֿגעטמען אין הימל. אַלישע פֿאַרנעמט
1	ב	וײַן אָרט די מלכים פון יהודה, ישראל און אדום אין מלחמה אויף מואָב
1	ג	אַלישעס חונדער און אויפטוען
1	ד	יהוֹרָם דער מלך פון יהודה
16	וז	אַחֲזִיקוּ דער מלך פון יהודה
25	ח	יהוא מאַכט אַ בונט און ווערט מלך
1	ט	יהוא ראָט אויס אַחאָבס משפּחה, און טײַט אַלע דיגעוֹ פֿון בַּעַל
1	י	צמלִיָּה אַחֲזִיקוּס מוטער
1	יא	יהוֹאָש דער מלך פון יהודה
1	יב	יהוֹאָחָז דער מלך פון ישראל
1	יג	יהוֹאָש דער מלך פון ישראל
10	יד	אַמֶּצְיָהוּ דער מלך פון יהודה
1	יד	יִרְבֵּעָם דער צווייטער דער מלך פון ישראל
23	יז	צוֹרִיָּה דער מלך פון יהודה
1	טו	זכָּרְיָהוּ דער מלך פון ישראל
8	טו	שְׁלוֹם דער מלך פון ישראל
13	טז	מְנַחֵם דער מלך פון ישראל
14	טז	פֶּקַח דער מלך פון ישראל
23	טז	פֶּקַח דער מלך פון ישראל
27	טז	פֶּקַח דער מלך פון ישראל
27	טז	יֹתָם דער מלך פון יהודה
32	טז	

טז	1	אָנז דער מלך פון יהודה
		הושע דער לעצטער מלך פון ישראל. די פארטרייבונג
יז	1	פון ישראל
יח	1	הוקיה דער מלך פון יהודה
יח	13	סנחריב קומט אויף ירושלים
כ	1	הוקיהוס קראַנקשאַפט. ויין תפלה
כא	1	מנשה דער מלך פון יהודה
כא	19	אַמון דער מלך פון יהודה
		יאשיהו דער מלך פון יהודה. די תורה ווערט געפונען אין
כב	1	ביתהמקדש
כג	31	יהואנז דער מלך פון יהודה
כג	36	יהויקים דער מלך פון יהודה
		יהויכין דער מלך פון יהודה. ערשטע פארטרייבונג פון
כד	8	יהודה סיון בבל
		צדקיהו דער מלך פון יהודה. די לעצטע פארטרייבונג
כד	18	קין קבל
כה	1	די געבליבענע אין לאַנד. גיליהו דער זון פון אחיקם

מְלָכִים ב

א און מאָב האָט חידערשפעניקט אָן ישראל נאָך אַחאַבס טויט.

און אַחוּזָהוּ איז אַרויסגעפאַלן דורך דער גראַטע פון זיין אויבערשטוב וואָס אין שומרון, און איז קראַנק געוואָרן. און ער האָט געשיקט שלוחים, און האָט זיי אָנגעוואָגט: גייט פּרעגט ביי בַּעל־זבוב דעם גאָט פון עַקרוֹן, אויב איך וועל גענעזן ווערן פון דערדאַזיקער קראַנקשאַפט.

און אַ מלאַך פון גאָט האָט גערעדט צו אַלְיָהוּ דעם תּשׁבִי: שטיי אויף, גיי אַרויף אַנטקעגן די שלוחים פון דעם מלך פון שומרון, און רעד צו זיי: צי וויל אין ישראל איז קיין גאָט ניטאָ, גייט איר פּרעגן ביי בַּעל־זבוב דעם גאָט פון עַקרוֹן? דרומעך האָט יהוה אַזוי געוואָגט: דאָס בעט וואָס דו ביסט אַרויף אַהין, דערפון וועסטו ניט אַראָפּנידערן, נייערט שטאַרבן וועסטו שטאַרבן.

איז אַלְיָהוּ געוואָגען.

און די שלוחים האָבן זיך אומגעקערט צו אים, און ער האָט צו זיי געוואָגט: וואָס עפעס האָט איר זיך אומגעקערט? האָבן זיי צו אים געוואָגט: אַ מאַן איז אַרויפגעקומען אונדז אַנטקעגן, און ער האָט צו אונדז געוואָגט: גייט קערט אַיך אום צו דעם מלך וואָס האָט אַיך געשיקט, און איר זאָלט רעדן צו אים: אַזוי האָט יהוה געוואָגט: צי וויל אין ישראל איז קיין גאָט ניטאָ, שיקסטו פּרעגן ביי בַּעל־זבוב דעם גאָט פון עַקרוֹן? דרום, דאָס בעט וואָס דו ביסט אַרויף אַהין, דערפון וועסטו ניט אַראָפּ־

נידערן, נייערט שטארבן וועסטו שטארבן. יִהָאֵט ער צו זיי גערעדט: וואָס איז דאָס אויסזען פון דעם מאָן וואָס איז אַיך אַרויפגעקומען אַנטקעגן, און האָט צו אַיך גערעדט דיִדאָויקע רייד? יִהָאָבן זיי צו אים געוואָגט: אַ האַריקער מאָן מיט אַ פֿעלענעם גאַרטל אָנגעגורט אויף זיינע לענדן. האָט ער געוואָגט דאָס איז אַלְיָהוּ דער תּשבי.

און ער האָט צו אים געשיקט אַ הויפטמאַן פון פופציק מיט זיינע פופציק. איז ער אַרויפגעוואָנגען צו אים, ערשט ער ויצט אויפן שפיץ באַרג. האָט ער צו אים גערעדט: געטלאַכער מאָן, דער מלך האָט געוואָגט: נידער אַראָפּ. ¹⁰יִהָאֵט אַלְיָהוּ געענטפערט און גערעדט צו דעם הויפטמאַן פון די פופציק: איז, אויב איך בין אַ געטלאַכער מאָן, זאָל אַראָפּנידערן אַ פֿיער פון הימל, און פֿאַרצערן דיך און דיִינע פופציק. האָט אַראָפּגענידערט אַ פֿיער פון הימל, און האָט פֿאַרצערט אים און זיינע פופציק.

¹¹יִהָאֵט ער ווידער געשיקט צו אים אַן אַנדער הויפטמאַן פון פופציק מיט זיינע פופציק. און ער האָט זיך אָפּגערויפן און גערעדט צו אים: געטלאַכער מאָן, אזוי האָט דער מלך געוואָגט: אַייל זיך נידער אַראָפּ. ¹²יִהָאֵט אַלְיָהוּ געענטפערט און האָט צו זיי גערעדט: אויב איך בין אַ געטלאַכער מאָן, זאָל אַראָפּנידערן אַ פֿיער פון הימל, און פֿאַרצערן דיך און דיִינע פופציק.

האָט אַראָפּגענידערט אַ פֿיער פון הימל, און האָט פֿאַרצערט אים און זיינע פופציק.

¹³יִהָאֵט ער ווידער געשיקט צו אים אַ הויפטמאַן פון דרייַטע פופציק מיט זיינע פופציק, און דער דריטער הויפטמאַן פון פופציק איז אַרויפגעוואָנגען, און ער איז געקומען און האָט זיך געבוקט אויף זיינע קני פֿאַר אַלְיָהוּ, און ער האָט זיך ביי אים

געבעטן, און האָט צו אים גערעדט: געטלאַכער מאַן, זאָל, איך בעט דיר, מיין נפש, און די נפשות פון דיִדאָזיקע פופציק קנעכט דיִנע, זיין ווערדיק אין דיִנע אויגן. ¹⁴זיע, אַ פֿייער האָט אַראָפֿ־גענידערט פון הימל, און האָט פאַרצערט די צוויי פֿריערדיקע הויפטלייט פון פופציק מיט זייערע פופציקן; און אַצונד, זאָל מיין נפש זיין ווערדיק אין דיִנע אויגן.

¹⁵האָט אַ מלאַך פון גאָט גערעדט צו אַלְהֵהוּן: נידער אַראָפֿ מיט אים; זאָלסט ניט מוֹרָא האָבן פאַר אים.

איז ער אויפגעשטאַנען און האָט אַראָפֿגענידערט מיט אים צום מלך. ¹⁶יאון ער האָט צו אים גערעדט: אַזוי האָט גאָט געזאָגט: אַזוי ווי דו האָסט געשיקט שלוחים צו פרעגן ביי בַּעֲל־זבוב דעם גאָט פון עַקְרוֹן, איז דאָס ווייל אין ישראל איז קיין גאָט ניטאָ צו פרעגן זיין וואָרט? דרום, דאָס בעט וואָס דו ביסט אַרויף אַהין, דערפון וועסטו ניט אַראָפֿנידערן, נייערט שטאַרבן וועסטו שטאַרבן.

¹⁷יאון ער איז געשטאַרבן אַזוי ווי דאָס וואָרט פון גאָט וואָס אַלְהֵהוּ האָט גערעדט. און יהוָרָם איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט אין צווייטן יאָר פון יהוָרָם דעם זון פון יהושָפֿטן, דעם מלך פון יהודה; ווייל ער האָט קיין זון ניט געהאַט.

¹⁸יאון די איבעריקע זאַכן פון אַחֲזֵיהוּן וואָס ער האָט געטאָן, זיי זיינען שוין באַשריבן אין בוך פון די צייטגעשעענישן פון די מלכים פון ישראל.

ב יאון עס איז געווען, ווען גאָט האָט געזאָלט אַרויפֿנעמען אַלְהֵהוּן אין אַ שטורעמוניגט אויפֿן הימל, זיינען אַלישע און אַלְהֵהוּ געגאַנגען פון גלְגֵל. ¹האָט אַלְהֵהוּ געזאָגט צו אַלישען: בלייב דאָ, איך בעט דיר, וואָרום גאָט האָט מיך געשיקט ביי בִּית־אֵל. האָט אַלישע געזאָגט: אַזוי ווי גאָט לעבט, און אַזוי ווי דיין ועל לעבט, אויב איך וועל דיר פאַרלאָזן!

און זיי האָבן אַראָפּגענידערט קיין בֵּית־אֵל.
 זיינען אַרויסגעגאַנגען די יונגע נביאים וואָס אין בֵּית־אֵל צו
 אַלישען, און האָבן צו אים געזאָגט: וויסטו אָז היינט נעמט גאָט
 אַזעק דיין האַר פֿון דיין קאַפּ? האָט ער געזאָגט: יאָ, איך ווייס;
 שווייגט.

הָאָט אַלְהֵהוּ צו אים געזאָגט: אַלישע, בלייב דאָ, איך בעט
 דיך, וואָרום גאָט האָט מיך געשיקט קיין יריחו. האָט ער
 געזאָגט: אַזוי ווי גאָט לעבט, און אַזוי ווי דיין זעל לעבט, אויב
 איך וועל דיך פאַרלאָזן.

און זיי זיינען געקומען קיין יריחו.

הָאָבן געזענט די יונגע נביאים וואָס אין יריחו צו אַלישען,
 און האָבן צו אים געזאָגט: וויסטו אָז היינט נעמט גאָט אַזעק
 דיין האַר פֿון דיין קאַפּ? האָט ער געזאָגט: יאָ, איך ווייס; שווייגט.
 הָאָט אַלְהֵהוּ צו אים געזאָגט: בלייב דאָ, איך בעט דיך,
 וואָרום גאָט האָט מיך געשיקט ביזן יַרְדֵּן. האָט ער געזאָגט:
 אַזוי ווי גאָט לעבט, און אַזוי ווי דיין זעל לעבט, אויב איך וועל
 דיך פאַרלאָזן!

און זיי זיינען ביידע געגאַנגען.

זיינען פּוּפְצִיק מאַן פֿון די יונגע נביאים געגאַנגען, און האָבן
 זיך געשטעלט אַקעגנאייבער פֿון דער ווייטן; און זיי ביידע זיינען
 געשטאַנען ביים יַרְדֵּן. הָאָט אַלְהֵהוּ גענומען זיין מאַנטל, און
 צוטיפּעוויקלט, און געשלאָגן דאָס וואַסער, און עס האָט זיך
 צעטיילט אַהין און אַהער, און זיי זיינען ביידע אַריבערגעגאַנגען
 אין טריקעניש. און עס איז געווען, ווי זיי זיינען אַריבער
 געגאַנגען, אַזוי האָט אַלְהֵהוּ געזאָגט צו אַלישען: בעט וואָס איך
 זאָל דיר טאָן, איידער איך וועל אַזעקגענומען ווערן פֿון דיר.
 האָט אַלישע געזאָגט: זאָל, איך בעט דיך, אַ צווייעדיקער טייל

פון דיין גייסט זיין אויף מיר. ¹⁰האָט ער געזאָגט: האָסט אַ שווערע זאַך געבעטן. אויב דו וועסט מיך זען ווען איך ווער אַוועקגענומען פון דיר, וועט דיר אַזוי געשען, אויב אָבער ניט, וועט עס ניט געשען.

¹¹און עס איז געווען, ווי זיי גייען אַזוי, גייען און רעדן, ערשט אַ פֿייערדיקער רייטוואָגן מיט פֿייערדיקע פּערד, און זיי האָבן פֿאַנאַנדערגעשיידט צווישן זיי בייִדן, און אַלְיָהוּ איז אַרויף מיט אַ שטורעמוניט אין הימל. ¹²און ווי אַלישע האָט עס געזען, אַזוי האָט ער געשריען: פֿאַטער מיינער, פֿאַטער מיינער, רייט וועגן און רייטער פון ישראל!

און ער האָט אים מער ניט געזען. האָט ער אָנגענומען זיינע קליידער, און האָט זיי צעריסן אויף צוויי שטיקער. ¹³און ער האָט אויפגעהויבן אַלְיָהוּס מאַנטל וואָס איז אַראָפּגעפֿאַלן פון אים, און האָט זיך אומגעקערט און זיך געשטעלט ביים ברעג ירדן. ¹⁴און ער האָט גענומען אַלְיָהוּס מאַנטל וואָס איז אַראָפּ־געפֿאַלן פון אים, און האָט געשלאָגן דאָס וואַסער, און האָט געזאָגט: וווּ איז יהוה דער גאָט פון אַלְיָהוּ? און אַז ער אויך האָט געשלאָגן דאָס וואַסער, האָט דאָס וואַסער זיך צעטיילט אַהין און אַהער, און אַלישע איז אַריבערגעגאַנגען.

¹⁵און די יונגע נביאים וואָס פון יריחו האָבן אים געזען פון אַקעגנאיבער, און זיי האָבן געזאָגט: דער גייסט פון אַלְיָהוּ רוט אויף אַלישען. און זיי זיינען אים געקומען אַנטקעגן, און האָבן זיך געבוקט פֿאַר אים צו דער ערד. ¹⁶און זיי האָבן צו אים געזאָגט: אָט, איך בעט דיך, זיינען צווישן דייע קנעכט פופציק מאָן, העלדישע יונגען; זאָלן זיי גיין, איך בעט דיך, און זוכן דיין האַר; טאַמער האָט אים דער גייסט פון גאָט פֿאַרטראָגן און אים פֿאַרוואַרפֿן אויף איינעם פון די בערג, אָדער אין איינעם פון די טאָלן. האָט ער געזאָגט: איר זאָלט ניט שיקן.

״זיינען זיי צוגעשטאנען צו אים ביי ער האָט זיך געשעמט, און ער האָט געזאָגט: שיקט. און זיי האָבן געשיקט פופציק מאָן. און זיי האָבן געזוכט דריי טעג, און האָבן אים ניט געפונען. ״האָבן זיי זיך אומגעקערט צו אים, ווי ער איז געזעסן אין יריחו: און ער האָט צו זיי געזאָגט: האָב איך אײך ניט געזאָגט: איר זאָלט ניט גיין?

״און די מענטשן פון דער שטאָט האָבן געזאָגט צו אַלישען: וע נאָר, דער אָרט פון דער שטאָט איז אַ גוטער, אַזוי ווי אונדזער האָר זעט, אָבער דאָס וואַסער איז שלעכט, און דאָס לאַנד פאַרוואַרפט. ״האָט ער געזאָגט: ברענגט מיר אַ נייע שיסל, און טוט אַריין אַהין זאָלץ. האָבן זיי עס אים געבראַכט. ״און ער איז אַרויסגעגאַנגען צו דעם אַרויסגאַנג פונעם וואַסער, און האָט אַהין אַריינגעוואַרפן זאָלץ, און געזאָגט: אַזוי האָט גאָט געזאָגט: איך האָב געזונט געמאַכט דאָס דאָזיקע וואַסער; מער זאָל פון דאָרטן ניט זיין קיין טויט און קיין פאַרוואַרפערין. ״און דאָס וואַסער איז געזונט געוואָרן ביי אױף היינטיקן טאָג, אַזוי ווי דאָס וואַרט וואָס אַלישע האָט גערעדט.

״און ער איז אַרויפגעגאַנגען פון דאָרטן קיין בית־אל. און ווי ער גייט אַרויף מיטן וועג, אַזוי זיינען אַרויסגעגאַנגען פון שטאָט קליינע אינגלאַך, און האָבן געשפּעט פון אים, און האָבן צו אים געזאָגט: גיי אַרויף, פליכקאַפּ! גיי אַרויף, פליכקאַפּ! ״האָט ער זיך אומגעקערט הינטער זיך, און האָט זיי דערזען, און ער האָט זיי געשאַלטן אין נאָמען פון גאָט. זיינען אַרויס געקומען צוויי בערנטעס פון וואַלד, און האָבן צעריסן פון זיי צוויי און פּערציק קינדער.

״און ער איז אַוועקגעגאַנגען פון דאָרטן צום באָרג פּרָקל, און פון דאָרטן האָט ער זיך אומגעקערט קיין שומרון.

ן יאון יהוֹרם דער זון פון אַחָאָבן איז געוואָרן מלך איבער ישראל אין שומרון אין אַכצנטן יאָר פון יהושפט דעם מלך פון יהודה; און ער האָט געקיניגט צוועלף יאָר.

און ער האָט געטאָן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פון גאָט, נאָר ניט אזוי ווי זיין פאָטער און ווי זיין מוטער; וואָרום ער האָט אָפגעטאָן דעם ווילשטיין פון בעל וואָס זיין פאָטער האָט געמאַכט. אָבער ער איז געווען באַהעפט אָן די זינד פון יִרְבֵּעַם דעם זון פון נבֹטן, וואָס ער האָט געמאַכט זינדיקן ישראל; ער האָט זיך ניט אָפגעקערט דערפון.

און מישע דער מלך פון מואָב האָט געהאַלטן שאַף, און ער פלעגט צאָלן דעם מלך פון ישראל די וואָל פון הונדערט טויזנט לעמער און הונדערט טויזנט חידערס. און עס איז געווען, ווי אַחָאָב איז געשטאַרבן, אזוי האָט דער מלך פון מואָב חידערשפעניקט אָן דעם מלך פון ישראל. אַיז דער מלך יהוֹרם אַרויסגעגאַנגען אין יענעם טאָג פון שומרון, און האָט איבערגעציילט גאַנץ ישראל. יאון ער איז געגאַנגען און האָט געשיקט צו יהושפט דעם מלך פון יהודה, אזוי צו זאָגן: דער מלך פון מואָב האָט חידערשפעניקט אָן מיר; וועסטו גיין מיט מיר אַקעגן מואָב אויף מלחמה? האָט ער געזאָגט: איך וועל אַרויפגיין; אזוי ווי דו אזוי איך, אזוי ווי דיין פאָלק אזוי מיין פאָלק, אזוי ווי דיין פערד אזוי מיין פערד. האָט ער געפרעגט: מיט וואָסער וועג זאָלן מיר אַרויפגיין? האָט ער געזאָגט: מיטן וועג פון דעם מדבָר פון אַדום.

אַיז געגאַנגען דער מלך פון ישראל, און דער מלך פון יהודה, און דער מלך פון אַדום, און זיי האָבן זיך אַרומגעדרייט זיבן טעג וועגס, און עס איז ניט געווען קיין וואָסער פאַרן חיל, און פאַר די בהמות וואָס הינטער זיי. אַיז דער מלך פון ישראל געזאָגט: ווי! וואָרום גאָט האָט צונויפגערופן דיִאָאויקע

דריי מלכים, זיי צו געבן אין דער האַנט פון מואָב. ¹¹האַט יהושפט געזאָגט: איז דאָ ניטאָ אַ נביא פון גאָט, אָו מיר זאָלן פּרעגן דורך אים ביי גאָט? האַט זיך אָפּגערוּפּן איינער פון די קנעכט פון דעם מלך פון ישראל, און האַט געזאָגט: דאָ איז דאָ אַלישע דער זון פון שפּטן, וואָס האַט געגאָסן וואַסער אויף די הענט פון אַלְהֵוּן. ¹²האַט יהושפט געזאָגט: ביי אים איז דאָ דאָס וואָרט פון גאָט.

און דער מלך פון ישראל און יהושפט און דער מלך פון אַדום האָבן אַראָפּגענידערט צו אים. ¹³האַט אַלישע געזאָגט צו דעם מלך פון ישראל: וואָס קער איך זיך אָן מיט דיר? גיי צו די נביאים פון דיין פּאָטער, און צו די נביאים פון דיין מוטער. האַט דער מלך פון ישראל צו אים געזאָגט: ניטע! וואָרום גאָט האַט צונויפּגערוּפּן די דאָזיקע דריי מלכים, זיי צו געבן אין דער האַנט פון מואָב. ¹⁴האַט אַלישע געזאָגט: אַזוי ווי עס לעבט גאָט פון צבאָות וואָס איך שטיי פאַר אים, אָו ווען איך שוין ניט דעם פנים פון יהושפט דעם מלך פון יהודה, אויב איך וואָלט געקוקט אויף דיר, און אויב איך וואָלט דיך אָנגעזען! ¹⁵יאון אַצונד, ברענגט מיר אַ שפּילער.

און עס איז געווען, ווי דער שפּילער האַט געשפּילט, אַזוי איז אויף אים געווען די האַנט פון גאָט. ¹⁶און ער האַט געזאָגט: אַזוי האַט גאָט געזאָגט: מאַכט דעמדאָזיקן טאָל גריבער אויף גריבער. ¹⁷יוואָרום אַזוי האַט גאָט געזאָגט: איר וועט ניט זען קיין ווינט, און ניט זען קיין רעגן, און דערדאָזיקער טאָל וועט אָנגעפּילט ווערן מיט וואַסער, און איר וועט טרינקען, איר און אַייערע פי און אַייערע בהמות. ¹⁸און דאָס איז נאָך ווינציק אין די אויגן פון גאָט; ער וועט אויך געבן מואָב אין אַייער האַנט. ¹⁹יאון איר וועט שלאָגן יעטוועדער באַפּעסטיקטע שטאָט, און יעטוועדער אויסדערווילטע שטאָט; און יעטוועדער גוטן בוים

וועט איר איינזאָרפן, און יעטוועדער קוואַל וואַסער וועט איר פאַרשטאַפן, און יעטוועדער גוט שטיק פעלד וועט איר פאַר דאַרבן מיט שטיינער.

יאָן עס איז געווען אין דער פרי, ווען מע ברענגט אויף דעם קרבן, ערשט וואַסער קומט אַרויס פון דעם וועג פון אָדום, און דאָס לאַנד איז פול געוואָרן מיטן וואַסער.

יאָן גאַנץ מואָב האָבן געהערט אַז די מלכים זיינען אַרויפֿגעקומען מלחמה צו האַלטן אויף זיי, און זיי האָבן זיך אַייר געוואַמלט, פון איטלאַכן וואַס גורט אָן אַן אַננורט און העכער; און זיי האָבן זיך געשטעלט ביים געמאַרק. ²²און זיי האָבן זיך געפעדערט אין דער פרי, אַזוי האָט די זון געשיינט אויפן וואַסער, און די מואָבים האָבן געזען פון ווייטן דאָס וואַסער רויט אַזוי ווי בלוט. ²³האָבן זיי געזאָגט: בלוט איז דאָס; צעקריגן האָבן זיך צעקריגט די מלכים, און זיי האָבן געשלאָגן איינער דעם אַנדערן. און אַצונד, צום רויב, מואָב!

יאָן זיי זיינען געקומען אין לאַגער פון ישׂראל, און די ישׂראל זיינען אויפגעשטאַנען און האָבן געשלאָגן מואָב ביז זיי זיינען אַנטלאָפן פאַר זיי. און זיי האָבן דאַרטן געשלאָגן און געשלאָגן מואָב. ²⁴און די שטעט האָבן זיי צעשטערט, און ווי נאָר אַ גוט שטיק פעלד, האָבן זיי איטלאַכער געוואָרפן אַ שטיין און האָבן עס אַנגעפילט, און יעטוועדער קוואַל וואַסער האָבן זיי פאַרשטאַפט, און יעטוועדער גוטן בוים האָבן זיי אַייר געוואָרפן, ביז זיי האָבן בלויז איבערגעלאָזן אירע מויער־שטיינער אין קיר־חֲרָשֶׁת; און די שליי־דערער האָבן זיי אַרומ־גערינגלט, און האָבן זיי צעשלאָגן.

יאָן דער מלך פון מואָב האָט געזען אַז די מלחמה איז שטאַרקער פון אים, און ער האָט גענומען מיט זיך זיבן הונדערט מאַן וואַס ציען אַ שווערד, כדי דורכצוברעכן צו דעם מלך פון

אָדום, אָבער זיי האָבן ניט געקענט. יִהָאָט ער גענומען זיין זון דעם בְּכוֹר וְהָאָס הָאָט געזאָלט קיניגן נאָך אים, און הָאָט אים אויפגעבראַכט פֿאַר אַ בראַנדאָפּפּער אויף דער מויער. און עס איז געוואָרן אַ גרויסער צאָרן אויף יִשְׂרָאֵל; און זיי האָבן אַוועקגעצויגן פֿון אים, און האָבן זיך אומגעקערט אין לאַנד.

ך יאון איינע אַ פרוי פון די חייבער פון די יונגע נביאים האָט געשריען צו אַלישען, אַזוי צו זאָגן: דײַן קנעכט, מײַן מאַן, איז טויט; און דו וויסט אַז דײַן קנעכט איז געווען גאַטס־פאַרכטיק; און דער בַּע־ל־חוב איז געקומען נעמען צו זיך מײַנע צוויי קינדער פֿאַר קנעכט. יִהָאָט אַלישע צו איר געזאָגט: וְהָאָס זאָל איך דיר טאָן? זאָג מיר וְהָאָס האָסטו אין הויז? הָאָט זי געזאָגט: דײַן דינסט האָט גאַרנישט אין הויז, נאָר בלוז אַ קריגל אײַל. יִהָאָט ער געזאָגט: גיי באַרג דיר פֿלים פֿון דערויסן, פֿון אַלע דײַנע שכנים, לײַדיקע פֿלים; זאָלסט ניט קאַרן. יאון זאָלסט אַרײַנגיין און פאַרשליסן די טיר הינטער דיר און הינטער דײַנע זין, און זאָלסט אָנטיסן אין אַלע דידאָזיקע פֿלים; און די פֿולע זאָלסטו אַוועקרוקן.

איז זי אַוועקגעגאַנגען פֿון אים, און זי האָט פאַרשלאָסן די טיר הינטער זיך און הינטער אירע זין: זיי האָבן איר דערלאָנגט, און זי האָט אָנגעגאַסן. יאון עס איז געווען, ווי די פֿלים זינען געוואָרן פֿול, אַזוי האָט זי געזאָגט צו איר זון: דערלאַנג מיר נאָך אַ פֿלי. האָט ער צו איר געזאָגט: ניטאָ מער קיין פֿלי. און דאָס אײַל האָט זיך אָפּגעשטעלט.

איז זי געקומען, און האָט דערציילט דעם געטלאַכן מאַן, און ער האָט געזאָגט: גיי פאַרקויף דאָס אײַל, און באַצאָל דײַן חוב, און דו מיט דײַנע זין וועסט לעבן אויף דעם רעשט. יאון עס איז געווען אײַן טאָג, איז אַלישע אַריבערגעגאַנגען קיין שונם, און דאָרטן איז געווען אַ רײַכע פרוי, האָט זי אים

פארהאלטן צו עסן ברויט. און עס איז געווען, אז ווען נאָר ער איז דורכגעגאָנגען, פלעגט ער פאַרקערן אַהין צו עסן ברויט. האָט זי געזאָגט צו איר מאַן: זע, איך בעט דײַך, איך ווײס אַז דאָס איז אַ הײליקער מאַן פֿון גאָט וואָס גײט דורך בײַ אונדז תּמיד. ¹⁰ילאָמיר מאַכן, איך בעט דײַך, אַ קלײן געמויערט אויבערשטיבל, און לאָמיר דאָרטן אַוועקשטעלן פֿאַר אים אַ בעט, און אַ טיש און אַ שטול, און אַ לאַמפּ, און עס וועט זײן, ווי ער קומט צו אונדז, אַזוי וועט ער אַינקערן אַהין.

¹¹און עס איז געווען אײן טאָג, איז ער אַהין געקומען, און ער האָט אַינגעקערט אין דער אויבערשטוב, און האָט זײך דאָרטן געלייגט. ¹²און ער האָט געזאָגט צו זײן יונג גיחזי: רוף דײַדאָזיקע שונאָמית. האָט ער זי גערופן, און זי האָט זײך געשטעלט פֿאַר אים.

¹³האָט ער צו אים געזאָגט: זאָג אַקאָרשט צו איר: זע, דו האָסט געזאָרגט פֿון אונדזערטוועגן דײַדאָזיקע גאַנצע זאָרג; וואָס איז דאָ צו טאָן פֿאַר דיר? איז דאָ צו רעדן פֿאַר דיר צום מלך אָדער צום האָר פֿון חיל? האָט זי געזאָגט: צווישן מײן שטאַם זײן איך.

¹⁴האָט ער געזאָגט: וואָס איז פֿאַרט דאָ צו טאָן פֿאַר איר? האָט גיחזי געזאָגט: פֿאַרוואָר, זי האָט נישט קײן קינד, און איר מאַן איז אַלט. ¹⁵האָט ער געזאָגט: רוף זי, און ער האָט זי גערופן, און זי האָט זײך געשטעלט אין טיר. ¹⁶האָט ער געזאָגט: אין דער צײט, אַזוי ווי איצט איבער אַ יאָר, וועסטו האַלדן אַ זון. האָט זי געזאָגט: נײן, מײן האָר געטלאַכער מאַן! זאָלסט נישט נאָרן דײַן דינסט.

¹⁷און די פרוי איז טראָגעדיק געוואָרן, און זי האָט געבאָרן אַ זון אין דער צײט, אין אַ יאָר אַרום, אַזוי ווי אַלישע האָט צו איר גערעדט.

¹⁰און דאָס קינד איז אויפגעוואַקסן; און עס איז געווען איין טאָג, איז ער אַרויסגעגאַנגען צו זיין פאָטער ביי די שניטערס. ¹¹און ער האָט געוואָנט צו זיין פאָטער: מיין קאָפּ, מיין קאָפּ! האָט ער געוואָנט צום יונג: טראָג אים אַוועק צו זיין מוטער. ¹²האָט ער אים אַוועקגעטראָגן און אים געבראַכט צו זיין מוטער. און ער איז געוועסן אויף אירע קני ביי האַלבן טאָג, און איז געשטאַרבן.

¹³איז זי אַרויפגעגאַנגען, און האָט אים אַוועקגעלייגט אויפן בעט פון דעם געטלאַכן מאַן, און זי האָט אים פאַרשלאָסן, און איז אַרויסגעגאַנגען. ¹⁴און זי האָט גערופּן צו איר מאַן און האָט געוואָנט: שיק מיר, איך בעט דיך, איינעם פון די יונגען מיט איינער פון די אייזעלינס, און איך וועל אַריבערלויפן צום געטלאַכן מאַן, און וועל זיך אומקערן. ¹⁵האָט ער צו איר געוואָנט: פאַרוואָס גייסטו צו אים היינט, ניט ראַשחודש און ניט שבת? האָט זי געוואָנט: עס איז פריד.

¹⁶און זי האָט אַנגעוואָלט די אייזעלין, און האָט געוואָנט צו איר יונג: טרייב און גיי; זאָלסט מיך ניט אויפהאַלטן אין רייטן, סײַדן איך האָב דיר געהייסן.

¹⁷און זי איז געגאַנגען און געקומען צום געטלאַכן מאַן אויפן באַרג ברמל. און עס איז געווען, ווי דער געטלאַכער מאַן האָט זי דערווען פון ווייטן, אַזוי האָט ער געוואָנט צו זיין יונג גיחזיק: אָן איז יענע שונאָמית. ¹⁸אַצונד לויף אַקאַרשט איר אַנטקעגן, און זאָג צו איר: איז פריד צו דיר? איז פריד צו דיין מאַן? איז פריד צום קינד? האָט זי געוואָנט: פריד.

¹⁹און זי איז געקומען צום געטלאַכן מאַן אויפן באַרג, און זי האָט זיך אַנגענומען אָן זיינע פיס; האָט גיחזיק געזענט זי אַוועק צושטויסן, אָבער דער געטלאַכער מאַן האָט געוואָנט: לאָז זי אָפּ,

חאָרום איר ועל איז פאַרביטערט, און גאָט האָט פאַרהוילן פון מיר, און האָט מיר נישט דערציילט.

²⁸האָט זי געזאָגט: האָב איך דען געבעטן אַ ווּן ביי מיין האַרץ האָב איך נישט געזאָגט: זאָלסט מיר נישט גענאָרן?

²⁹האָט ער געזאָגט צו גיחזין, גורט אָן דייע לענדן, און נעם מיין שטעקן אין דיין האַנט, און גי; אַז דו וועסט אַנטרעפן עמיצן, זאָלסטו אים נישט באַגריסן, און אַז עמיצער וועט דיך באַגריסן, זאָלסטו אים נישט ענטפערן; און זאָלסט אַרויפטאָן מיין שטעקן אויפן אינגלס פנים.

³⁰האָט געזאָגט די מוטער פון אינגל: אַזוי ווי גאָט לעבט, און אַזוי ווי דיין ועל לעבט, אויב איך וועל דיך אָפּלאָזן!
איז ער אויפגעשטאַנען און איז געגאַנגען נאָך איר.

³¹און גיחזי איז אַוועקגעגאַנגען זיי פאַרויס, און האָט אַרויפ־געטאָן דעם שטעקן אויפן אינגלס פנים, אָבער קיין קול און קיין הערונג. האָט ער זיך אומגעקערט אים אַנטקעגן, און האָט אים דערציילט, אַזוי צו זאָגן: דער אינגל האָט זיך נישט אויפ־געכאַפט.

³²און אַלישע איז געקומען אין הויז, ערשט דער אינגל איז טויט, אַוועקגעלייגט אויף זיין בעט. ³³איז ער אַריינגעגאַנגען און האָט פאַרשלאָסן די טיר הינטער זיי צווייען, און ער האָט מתפלל געווען צו גאָט. ³⁴און ער איז אַרויף און האָט זיך געלייגט איבערן קינד, און האָט אַרויפגעטאָן זיין מויל אויף זיין מויל, און זיינע אויגן אויף זיינע אויגן, און זיינע הענט אויף זיינע הענט, און ער האָט זיך אויסגעצויגן אויף אים, ביז דער ליב פון אינגל איז געוואָרן וואַרעם. ³⁵און ער האָט זיך אומגעקערט, און איז אומגעגאַנגען אין הויז איין מאָל אַהין און איין מאָל אַהער; און ער איז אַרויף און האָט זיך אויסגעצויגן אויף אים; און דער

אינגל האָט געזאָסן בײַ זײַן מאָל, און דער אינגל האָט אויפֿ־
געמאַכט זײַנע אויגן.

⁶⁶האָט ער גערופֿן גיחזין, און האָט געזאָגט: רוף דיִדאָזיקע
שונמית. האָט ער זי גערופֿן, און זי איז אַרײַנגעקומען צו אים;
האָט ער געזאָגט: נעם דיין זון.

⁶⁷איז זי צוגעקומען, און איז געפֿאלן צו זײַנע פֿיס, און האָט
זיך געבוקט צו דער ערד. און זי האָט גענימען איר זון, און איז
אַרויסגעגאַנגען.

⁶⁸און אַלישע האָט זיך אומגעקערט קיין גלגל; און אַ הונגער
איז געווען אין לאַנד; און די יונגע נביאים זײַנען געוועסן פֿאַר
אים; האָט ער געזאָגט צו זײַן יונג: שטעל צו דעם גרויסן טאַפֿ,
און קאָך אָפֿ אַ געקעכץ פֿאַר די יונגע נביאים. ⁶⁹איז אײַנער
אַרויסגעגאַנגען אין פעלד קלייבן קרייטאַכער, און ער האָט
געפֿונען אַ פעלדבויםל און האָט אָנגעקליבן דערפֿון חילדע
אונגערקעס אַ פֿול קלייד זײַנס. און ער איז געקומען און האָט
עס אַרײַנגעשניטן אין טאַפֿ געקעכץ; חײל זײ האָבן עס נישט
געקענט. ⁷⁰האָט מען אַרײַנגעזאָסן די מענטשן צום עסן; און
עס איז געווען, ווי זײ האָבן געגעסן פֿון דעם געקעכץ, אַזוי
האָבן זײ אויסגעשריען און געזאָגט: טויט איז אין טאַפֿ,
געטלאַכער מאַן. און זײ האָבן נישט געקענט עסן. ⁷¹האָט ער
געזאָגט: טאָ ברענגט מעל. און ער האָט אַרײַנגעשאַטן אין טאַפֿ,
און האָט געזאָגט: גיס אַרײַן פֿאַר די מענטשן, און זאָלן זײ עסן.
און קיין שום בײַז איז אין טאַפֿ נישט געווען.

⁷²און אַ מאַן איז געקומען פֿון בצל־שֶׁלֶשָׁה, און האָט
געבראַכט דעם געטלאַכן מאַן ברויט פֿון ערשטער תבואה,
צוואַנציק גערשטענע ברויטן, און פֿרישע זאַנען אין זײַן זאַק.
האָט ער געזאָגט: גיב די מענטשן, און זאָלן זײ עסן. ⁷³האָט זײַן
משרת געזאָגט: ווי קען איך דאָס דערלאַנגען פֿאַר הונדערט

מאן האָט ער געזאָגט: גיב די מענטשן, און זאָלן זיי עסן. וואָרום אזוי האָט גאָט געזאָגט: זיי וועלן עסן און נאָך איבערלאָזן. "און ער האָט דערלאָנגט פאַר זיי, און זיי האָבן געגעסן און נאָך איבערגעלאָזן, אזוי ווי דאָס וואָרט פון גאָט.

¶ יאון נעמן דער חיל־פירער פון דעם מלך פון אַרם איז געווען אַ גרויסער מאַן ביי זיין האַר, און אָנגעזען, וואָרום דורך אים האָט גאָט געגעבן אַ גרויסע ישועה צו אַרם. און דער מאַן איז געווען אַ העלדישער גיבור, אָבער אַ מצורע.

און די אַרמים זיינען אַרויסגעזאָנגען אין באַנדעס, און האָבן געפאַנגען פון לאַנד ישראל אַ קליין מיידל; און זי האָט באַדינט נעמנס ווייב. "האָט זי געזאָגט צו איר האַרנטע: הלואי איז מיין האַר ביי דעם נביא וואָס אין שומרון; ער וואָלט אים דענסמאָל אויסגעהיילט פון זיין צרעת.

"איז ער געקומען און האָט דערציילט זיין האַר, אזוי צו זאָגן: אזוי און אזוי האָט גערעדט די מיידל וואָס פון לאַנד ישראל. "האָט דער מלך פון אַרם געזאָגט: קום גיי, און איך וועל שיקן אַ ברייח צו דעם מלך פון ישראל.

איז ער געגאַנגען, און ער האָט גענומען מיט זיך צען צענטנער וילבער, און זעקס טויזנט גאַלדשטיק, און צען גאַנע קליידער. "און ער האָט געבראַכט דעם ברייח צו דעם מלך פון ישראל, אזוי צו זאָגן: און אַצונד, ווי דערדאָזיקער ברייח קומט צו דיר, אַט האָב איך דיר געשיקט מיין קנעכט נעמנס, וואָלסטו אים אויסהיילן פון זיין צרעת.

יאון עס איז געווען, ווי דער מלך פון ישראל האָט איבער־געלייענט דעם ברייח, אזוי האָט ער צעריסן זיינע קליידער, און האָט געזאָגט: בין איך דען אַ גאָט צו טייטן און צו מאַכן לעבעדיק, אַז דערדאָזיקער שיקט צו מיר, צו היילן אַ מענטשן

פון זיין צרעת? יא, מערקט נאָר, איך בעט אײך, און זעט, אָו אַן אויסרייד זוכט ער אַקעגן מיר.

יִאון עס איז געווען, ווי אַלישע דער געטלאַכער מאַן האָט געהערט אָו דער מלך פון ישראל האָט צעריסן זיינע קליידער, האָט ער געשיקט צום מלך, אַזוי צו זאָגן: פאַרוואָס האָסטו צעריסן דייע קליידער? זאָל ער אַקאָרשט קומען צו מיר, און ער וועט וויסן אָו עס איז דאָ אַ נביא אין ישראל.

יִאיז נאָמן געקומען מיט זיינע פערד און מיט זיינע רייטוועגן, און האָט זיך געשטעלט פאַר דעם אַיינגאַנג פון אַלישעס הויז. יִהאָט אַלישע געשיקט צו אים אַ שליח, אַזוי צו זאָגן: גיי, און זאָלסט זיך באַדן זיבן מאָל אין ירדן, און דיין לייב וועט זיך אומקערן צו דיר, און וועסט ווערן ריין.

יִהאָט נאָמן געצערנט, און ער איז אַוועקגעגאַנגען, און האָט געזאָגט: זע, איך האָב געמיינט, אַרויסגיין וועט ער אַרויס גיין צו מיר, און וועט זיך אַוועקשטעלן, און וועט רופן צו דעם נאָמען פון יהוה זיין גאָט, און פאָכן מיט זיין האַנט אויף דעם אָרט, און אַוועקנעמען די צרעת. יִזיינען ניט אַמנה און פּרפּר, די טייכן פון דמָשק, בעסער פון אַלע וואָסערן פון ישראל? קען איך זיך ניט באַדן אין זיי, און ווערן ריין? און ער האָט זיך אומגעקערט און איז אַוועקגעגאַנגען מיט גרימצאָרן.

יִהאָבן זיינע קנעכט גענונט, און האָבן גערעדט צו אים און געזאָגט: מײן פאָטער, אָו דער נביא וואָלט דיר געהייסן אַ גרויסע זאַך, וואָלסטו דען ניט געטאָן היינט ווי אָו ער זאָגט דיר נאָר: באַד זיך, און ווער ריין?

יִהאָט ער אַראָפּגענידערט און זיך געטובלט אין ירדן זיבן מאָל, אַזוי ווי דאָס וואָרט פון דעם געטלאַכן מאַן, און זיין לייב האָט זיך אומגעקערט אַזוי ווי דער לייב פון אַ קליין אינגל, און ער איז געוואָרן ריין.

¹⁵האָט ער זיך אומגעקערט צום געטלאַכן מאַן, ער מיט זיין גאַנצער מחנה, און ער איז געקומען און האָט זיך געשטעלט פאַר אים, און האָט געזאָגט: אָט אַצונד ווייס איך אַז ניטאַ קיין גאָט אויף דער גאַנצער ערד נאָר בלויז אין ישראל. און אַצונד, נעם אָן, איך בעט דיך, אַ מתנה פון דיין קנעכט. ¹⁶האָט ער געזאָגט: אַזוי ווי עס לעבט יהוה וואָס איך שטיי פאַר אים, אויב איך וועל נעמען! און ער איז צוגעשטאַנען צו אים צו נעמען, אָבער ער האָט ניט געוואָלט. ¹⁷האָט נעמן געזאָגט: אויב דאָס ניט, זאָל, איך בעט דיך, גענעבן ווערן דיין קנעכט ערד, די משא פון צוויי מוילאייזלען; וואָרום דיין קנעכט וועט מער ניט מאַכן בראַנדאָפּפער אָדער שלאַכטאָפּפער צו אַנדערע געטער נאָר בלויז צו יהוה. ¹⁸פאַר דערדאָזיקער זאָך זאָל יהוה פאַר געבן דיין קנעכט: ווען מיין האַר קומט אין הויז פון רמון זיך דאָרטן צו בוקן, און ער איז אָנגעלענט אויף מיין האַנט, און איך וועל זיך בוקן אין הויז פון רמון, ווען איך מוז זיך בוקן אין הויז פון רמון, זאָל יהוה פאַרגעבן דיין קנעכט אין דערדאָזיקער זאָך. ¹⁹האָט ער צו אים געזאָגט: גיי בשלום. און ער איז אַוועקגעגאַנגען פון אים אַ שטרעק לאַנד.

²⁰און גיחוי, דער יונג פון אַלישע דעם געטלאַכן מאַן, האָט געזאָגט: אָט האָט מיין האַר אָפּגעזאָגט דעמדאָזיקן נעמן דעם אַרמי, אָנצונעמען פון זיין האַנט דאָס וואָס ער האָט געבראַכט. אַזוי ווי גאָט לעבט, אַז איך מוז אים נאַכלויפן, און נעמען פון אים עפעס!

²¹און גיחוי האָט נאַכגעיאָגט נעמן; און ווי נעמן האָט געזען עמיצן לויפן נאָך אים, אַזוי איז ער אַראָפּגעשפרונגען פון רייט־וואַגן אים אַנטקעגן, און האָט געזאָגט: איז פריד? ²²האָט ער געזאָגט: פריד. מיין האַר האָט מיך געשיקט, אַזוי צו זאָגן: אָט אַקאַרשט אַצונד זיינען געקומען צו מיר צוויי יונגעלייט פון

דעם געבערג פון אפרים, פון די יונגע נביאים. גיב פאַר זיי, איך בעט דיך, אַ צענטנער זילבער און צוויי גאַנג קליידער. ²²האַט נַעֲמָן געוואָגט: באַוויליק, נעם צוויי צענטנער. און ער איז צוגעשטאַנען צו אים, און האָט אַיינגעבונדן צוויי צענטנער זילבער אין צוויי זעקלאַך, און צוויי גאַנג קליידער, און געגעבן צו צוויי פון זיינע יונגען, און זיי האָבן עס געטראָגן אים פאַרויס. ²³און ווי ער איז געקומען צום בערגל, אַזוי האָט ער עס צוגענומען פון זייער האַנט, און באַהאַלטן אין הויז; און ער האָט אַזעלענע שיקט די מענטשן, און זיי זיינען אַזעלענע געגענגען.

²⁴און ער איז געקומען און האָט זיך געשטעלט פאַר זיין האַר. האָט אַלישע צו אים געוואָגט: פון וואַנען, גיחזי? האָט ער געוואָגט: דיין קנעכט איז אין ערגעץ ניט געגאַנגען. ²⁵האַט ער צו אים געוואָגט: איז ניט מיין האַרץ מיטגעגאַנגען ווען אַ מאַן האָט זיך אומגעדרייט פון זיין רייטוואָגן דיר אַנטקעגן? איז דאָס אַ צייט צו נעמען זילבער, און נעמען קליידער, אַדער איילבערטנער און וויינגערטנער, אַדער שאַף און רינדער, אַדער קנעכט און דינסטן? ²⁶דרום זאָל נַעֲמָן צרעת זיך באַהעפטן אָן דיר און אָן דיין זאַמען אויף אייביק.

און ער איז אַרײַסגעגאַנגען פון פאַר אים מצורע (ווייס)

ווי שניי.

ן יאון די יונגע נביאים האָבן געוואָגט צו אַלישען: זע סאָר, דער אָרט וווּ מיר זיצן פאַר דיר איז צו ענג פאַר אונדז. ²⁷לאַמיר גיין בײַן ירדן, און לאַמיר נעמען פון דאָרטן איטלאַכער פון אונדז אײַן קלאָץ, און לאַמיר אונדז דאָרטן מאַכן אַן אָרט צו ווײַנען דאָרטן. האָט ער געוואָגט: גיט. ²⁸האַט אײַנער געוואָגט: באַוויליק, איך בעט דיך, און גיי מיט דייע קנעכט. האָט ער געוואָגט: איך וועל גיין.

איז ער געגאַנגען מיט זיי, און זיי זיינען געקומען צום ירדן,

און זיי האָבן אָפּגעהאַקט די בוימער. ⁹און עס איז געווען, ווי איינער וואָרפט אום אַ קלאַץ, אַזוי איז דער איין אַריינגעפאלן אין וואַסער, און ער האָט אויסגעשריען און געזאָגט: ווי, מײן האַר, וואָרום ער איז אַ געליענער. ¹⁰האַט דער געטלאַכער מאַן געזאָגט: ווי איז ער אַריינגעפאלן? האָט ער אים געוויזן דעם אָרט, און ער האָט אָפּגעשניטן אַ העלצל, און האָט עס אַהין אַריינגעוואָרפן, און דער איין איז אַרויפגעשוומען. ¹¹און ער האָט געזאָגט: הייב דיר אים אַרויס; האָט ער אויסגעשטרעקט זיין האַנט, און האָט אים אַרויסגענומען.

¹²און דער מלך פון אַרם האָט געהאַלטן מלחמה אויף ישראל, און ער האָט אָפּגערעדט מיט זיינע קנעכט, אַזוי צו זאָגן: אין יענעם און יענעם אָרט וועט זיין מײן לאַגערונג.

¹³האַט דער געטלאַכער מאַן געשיקט צו דעם מלך פון ישראל, אַזוי צו זאָגן: היט זיך פאַרבייצווייגן דעמדאָזיקן אָרט, וואָרום אַהין לאָזן זיך אַראָפּ די אַרמים. ¹⁴און דער מלך פון ישראל האָט געשיקט צו דעם אָרט וואָס דער געטלאַכער מאַן האָט אים געזאָגט און אים געוואָרנט; און ער האָט זיך דאָרטן אויסגעהיט ניט איין מאָל און ניט צוויי מאָל.

¹⁵איז אויפגערודערט געוואָרן דאָס האַרץ פון דעם מלך פון אַרם איבער דערדאָזיקער זאַך, און ער האָט גערופן זיינע קנעכט, און האָט צו זיי געזאָגט: קענט איר מיר ניט זאָגן, ווער פון אונדזערע איז מיט דעם מלך פון ישראל? ¹⁶האַט איינער פון זיינע קנעכט געזאָגט: ניין, מײן האַר מלך; נייערט אַלישע דער נביא וואָס אין ישראל דערציילט דעם מלך פון ישראל די רייד וואָס דו רעדסט אין דיין שלאָפּקאַמער. ¹⁷האַט ער געזאָגט: גיט און זעט ווי ער איז, און איך וועל שיקן און וועל אים נעמען.

איז אים אָנגעזאָגט געוואָרן, אַזוי צו זאָגן: ער איז אין דוֹטן.

¹⁴און ער האָט געשיקט אַהין פּערד און רייטוועגן און אַ גרויסן חיל, און זיי זיינען געקומען ביי נאַכט, און האָבן אַרומגערינגלט די שטאָט. ¹⁵און דער משרת פון דעם געטלאַכן מאַן האָט זיך געפּעדערט אויפצושטיין, און ער איז אַרויסגעגאַנגען, ערשט אַ חיל רינגלט אַרום די שטאָט, מיט פּערד און רייטוועגן. האָט זיין יונג צו אים געזאָגט: ווי, מיין האַר, וואָס זאָלן מיר טאָן? ¹⁶האָט ער געזאָגט: זאָלסט ניט מוֹרָא האָבן; וואָרום די וואָס מיט אונדז זיינען מער ווי די וואָס מיט זיי.

¹⁷און אַלישע האָט מתפלל געווען אין האָט געזאָגט: גאָט, עפן, איך בעט דיך, זיינע אויגן, און זאָל ער זען. האָט גאָט געעפנט די אויגן פון דעם יונג, און ער האָט געזען, ערשט דער באַרג איז פול מיט פּערד און רייטוועגן פּיערדיקע רונד אַרום אַלישען.

¹⁸און ווי זיי האָבן אַראָפּגענידערט צו אים, אַזוי האָט אַלישע מתפלל געווען צו גאָט, און האָט געזאָגט: שלאָג, איך בעט דיך, דאָסדאָזיקע פּאַלק מיט בלינדקייט. האָט ער זיי געשלאָגן מיט בלינדקייט, אַזוי ווי דאָס וואָרט פון אַלישען. ¹⁹און אַלישע האָט צו זיי געזאָגט: ניט דאָס איז דער וועג, און ניט דאָס איז די שטאָט. גייט מיר נאָך, און איך וועל אַייך פירן צו דעם מאַן וואָס איר זוכט. און ער האָט זיי אַוועקגעפירט קיין שומרון.

²⁰און עס איז געווען, ווי זיי זיינען געקומען קיין שומרון, אַזוי האָט אַלישע געזאָגט: גאָט, עפן די אויגן פון דידאָזיקע, זיי זאָלן זען. האָט גאָט געעפנט זייערע אויגן, און זיי האָבן געזען, ערשט זיי זיינען אין מיטן שומרון. ²¹און דער מלך פון ישראל האָט געזאָגט צו אַלישען, ווען ער האָט זיי געזען: זאָל איך דערשלאָגן? זאָל איך דערשלאָגן, מיין פּאַטער? ²²האָט ער געזאָגט: זאָלסט ניט דערשלאָגן. צו די וואָס דו האָסט געפּאַנגען מיט דיין שווערד און מיט דיין בויגן דערשלאָגסט דו דאָס?

שטעל פֿאַר זיי ברויט און וואַסער, און זאָלן זיי עסן און טרינקען, און גיין צו זייער האַר.

²²האַט ער זיי געמאַכט אַ גרויסן מאַלצייט, און זיי האָבן געעסן און געטרונקען, און ער האָט זיי אַוועקגעשיקט, און זיי זיינען אַוועקגעגאַנגען צו זייער האַר.

און די באַנדעס פֿון אַרם זיינען מער ווידער ניט געקומען אין לאַנד פֿון ישראל.

²⁴און עס איז געווען נאָך דעם, האָט בְּדַהַד דער מלך פֿון אַרם אַייגענעזאַמלט זיין גאַנצן חיל, און ער איז אַרויפגעגאַנגען און האָט געלעגערט אויף שומרון. ²⁵און עס איז געוואָרן אַ גרויסער הונגער אין שומרון, בעתאָ זיי האָבן געלעגערט אויף איר, ביז אַ קאָפּ פֿון אַן אייזל איז געווען אַכציק זילבער־שטיק, און אַ פּערטל קב טויבנמיסט פינף זילבערשטיק. ²⁶און עס איז געווען, ווי דער מלך פֿון ישראל איז פֿאַרבייגעגאַנגען אויף דער מויער, האָט אַ פֿרוי געשריען צו אים, אַזוי צו זאָגן: העלף, מיין האַר מלך. ²⁷האַט ער געזאָגט: אַז גאַט העלפט דיר ניט, פֿון וואַנען זאָל איך דיר העלפֿן? פֿון שייער צי פֿון קעלטער? ²⁸און דער מלך האָט צו איר געזאָגט: וואָס איז דיר? האָט זי געזאָגט: דיִדאָויקע פֿרוי האָט צו מיר געזאָגט: גיב אַהער דיין זון, און מיר וועלן אים היינט אויפעסן, און מיין זון וועלן מיר אויפעסן מאַרגן. ²⁹האַבן מיר אָפּגעקאַכט מיין זון, און מיר האָבן אים אויפגעגעסן; און אַז איך האָב צו איר געזאָגט אויפן אַנדערן טאָג: גיב אַהער דיין זון, און מיר וועלן אים אויפ־עסן, האָט זי באַהאַלטן איר זון.

³⁰און עס איז געווען, ווי דער מלך האָט געהערט די ווערטער פֿון דער פֿרוי, אַזוי האָט ער צעריסן זיינע קליידער, בעת ער איז פֿאַרבייגעגאַנגען אויף דער מויער, און דאָס פּאַלק האָט געזען, ערשט זאָק איז אויף זיין לייב פֿון אונטן. ³¹און ער

הָאָט געוואָגט: זאָל מיר גאָט טאָן אזוי און נאָך מער, אויב דער קאַפּ פון אַלישע דעם זון פון שָפּטן וועט בלייבן אויף אים היינט! ²²און אַלישע איז געוועסן אין זיין הויז, און די עלטסטע זייענען געוועסן מיט אים. און [דער מלך] האָט געשיקט פון זיך אַ מאָן. אָבער איידער דער שליח איז אָנגעקומען צו אים, האָט ער געוואָגט צו די עלטסטע: איר זעט ווי דערדאָזיקער זון פון דעם רוצח שיקט אַראָפּצונעמען מיין קאַפּ? זעט, ווי דער שליח קומט, פאַרשליסט די טיר, און איר זאָלט זיך אָנשפּאַרן אָן דער טיר אַקעגן אים. פאַרוואָר, דער שאַרף פון זיין האַרס פיס איז הינטער אים.

²³ווי ער רעדט נאָך מיט זיי, ערשט דער שליח גידערט אַראָפּ צו אים. און [דער מלך] האָט געוואָגט: זע, דאָסדאָזיקע ביז איז פון גאָט; וואָס קען איך נאָך האַפּן פון גאָט? ן יִהָאָט אַלישע געוואָגט: הערט דאָס וואָרט פון גאָט: אזוי האָט גאָט געוואָגט: מאַרגן אין דער צייט, וועט אַ סָאָה זעמל־מעל זיין פאַר אַ שָקל, און צוויי סָאָה גערשטן פאַר אַ שָקל, אין דעם טויער פון שומרון.

²⁴הָאָט דער הויפטמאַן וואָס דער מלך איז געווען אָנגעלענט אויף זיין האַנט, געענטפערט דעם געטלאַכן מאָן, און האָט געוואָגט: אַפילו גאָט זאָל מאַכן פענצטער אין הימל, קען דען דידאָזיקע זאך געשען? האָט ער געוואָגט: אָט וועסטו זען מיט דינע אויגן, אָבער עסן דערפון וועסטו ניט.

²⁵און פיר מענטשן מצורעים זייענען געווען ביים אַיינגאַנג פון טויער; האָבן זיי געוואָגט איינער צום אַנדערן: וואָס זיצן מיר דאָ ביז מיר וועלן שטאַרבן? יוֹאָלן מיר זאָגן: מיר וועלן אַריינגיין אין שטאָט, איז דער הונגער אין שטאָט, און מיר וועלן דאָרטן שטאַרבן; און אויב מיר וועלן דאָ זיצן, וועלן מיר אויך שטאַרבן. דרום קומט אַצונד און לאַמיר צופאַלן צו דעם לאַגער פון אַרם:

אויב זיי וועלן אונדז לאָזן לעבן, וועלן מיר לעבן, און אויב זיי וועלן אונדז טייטן, וועלן מיר שטאַרבן.

זייענען זיי אויפגעשטאַנען אין אַזונט צו גיין צו דעם לאַגער פון אַרם, און זיי זיינען געקומען צום עק לאַגער פון אַרם, ערשט דאָרטן איז קיין מענטש ניטאָ. װאָרום גאָט האָט געמאַכט הערן אין דעם לאַגער פון אַרם אַ ליאַרעם פון רייטוועגן, און אַ ליאַרעם פון פּערד, אַ ליאַרעם פון אַ גרויסן חיל, און זיי האָבן געזאָגט איינער צום אַנדערן: זע, דער מלך פון ישראל האָט אָנגעדונגען אויף אונדז די מלכים פון די חתים, און די מלכים פון מצרים, צו קומען אויף אונדז. יאָן זיי זיינען אויפגעשטאַנען און זיינען אַנטלאָפן אין אַזונט, און האָבן איבערגעלאָזט זייערע געצעלטן, און זייערע פּערד און זייערע אייזלען, דעם לאַגער אַזוי ווי ער איז, און זיינען אַנטלאָפן אום זייער לעבן.

און דידאָזיקע מצורעים זיינען געקומען צום עק לאַגער, און זיינען אַריינגעגאַנגען אין איין געצעלט, און האָבן געגעסן און געטרונקען, און אַרויסגעטראָגן פון דאָרטן זילבער און גאָלד, און בגדים, און זיי זיינען געגאַנגען און האָבן באַהאַלטן; און זיי זיינען צוריקגעקומען און זיינען אַריינגעגאַנגען אין אַן אַנדער געצעלט, און האָבן אַרויסגעטראָגן פון דאָרטן, און זיינען געגאַנגען און האָבן באַהאַלטן. און זיי האָבן געזאָגט איינער צום אַנדערן: מיר טוען ניט רעכט; היינטיקער טאָג איז אַ טאָג פון בשורה, און מיר שווייגן. אַז מיר וועלן וואַרטן ביזן ליכט פון פרימאָרגן, וועט אונדז טרעפן אַ שטראַף. דרום קומט אַצונד, און לאַמיר אַריינגיין און דערציילן אין הויז פון מלך. זייענען זיי געגאַנגען און האָבן גערופן צו די טויערלייט פון שטאָט, און זיי האָבן זיי דערציילט, אַזוי צו זאָגן: מיר זיינען געקומען אין לאַגער פון אַרם, ערשט דאָרטן איז ניטאָ קיין מאַן און קיין קול פון אַ מענטשן; נאָר די פּערד זיינען צוגעבונדן,

און די אייזלען זיינען צוגעבונדן, און די געצעלטן אזוי ווי זיי זיינען געווען.

¹¹האָבן די טויערלייט גערופן, און מע האָט אָנגעזאָגט אינעווייניק אין מלכס הויז. ¹²איז דער מלך אויפגעשטאַנען אין דער נאַכט, און ער האָט געזאָגט צו זיינע קנעכט: לאַמיר אַייך זאָגן וואָס די אַרמײַס האָבן אונדז דאָ געטאַן: זיי ווייסן אז מיר זיינען הונגעריקע, דרום זיינען זיי אַרויסגעגאַנגען פון לאַגער זיך צו באַהאַלטן אין פעלד, אזוי צו זאָגן: ווי זיי וועלן אַרויסגיין פון שטאָט, אזוי וועלן מיר זיי כאַפן לעבעדיקערהייט, און מיר וועלן אַריינגיין אין שטאָט.

¹³האָט זיך אָנגערופן איינער פון זיינע קנעכט און האָט געזאָגט: טאָ זאָל מען, איך בעט דיך, נעמען פינף פון די געבליבענע פערד וואָס זיינען דאָ געבליבן—זיי זיינען דאָך אזוי ווי דער גאַנצער המון פון ישראל וואָס זיינען דאָ געבליבן; זיי זיינען דאָך אזוי ווי דער גאַנצער המון פון ישראל וואָס זיינען אים—און לאַמיר שיקן און זען.

¹⁴האָבן זיי גענומען צוויי רייטוועגן מיט פערד, און דער מלך האָט זיי געשיקט נאָך דעם חיל פון אַרם, אזוי צו זאָגן: גיט און זעט.

¹⁵זיינען זיי געגאַנגען נאָך זיי ביזן ירדן; ערשט דער גאַנצער וועג איז פול מיט בגדים און זאַכן וואָס די אַרמײַס האָבן אוועקגעוואָרפן אין זייער אַיילעניש. האָבן די שלוחים זיך אומד געקערט, און האָבן דערציילט דעם מלך. ¹⁶איז אַרויסגעגאַנגען דאָס גאַנצע פּאָלק, און זיי האָבן אויסגערויבט דעם לאַגער פון אַרם; און אַ סאָה זעמלמעל איז געוואָרן פאַר אַ שקל, און צוויי סאָה גערשטן פאַר אַ שקל, אזוי ווי דאָס וואָרט פון גאָט. ¹⁷און דער מלך האָט אויפגעזעצט דעם הויפטמאַן וואָס ער איז געווען אָנגעלענט אויף זיין האַנט, איבער דעם טויער.

האָט אים דאָס פּאָלק צעטרעטן אין טויער, און ער איז געשטאַרבן. אַזוי ווי עס האָט גערעדט דער געטלאַכער מאַן, וואָס ער האָט גערעדט ווען דער מלך האָט אַראָפּגענידערט צו אים. ¹⁸ וואָרום עס איז געווען, אַז דער געטלאַכער מאַן האָט גערעדט צום מלך, אַזוי צו זאָגן: צוויי סָאָה גערשטן וועלן זיין פאַר אַ שְׁקל, און אַ סָאָה זעמלמעל פאַר אַ שְׁקל, מאַרגן אין דער צייט אין טויער פון שומרון, ¹⁹ ויהאָט דער הויפטמאַן זיך אָפּגערוּפּן צום געטלאַכן מאַן, און האָט געזאָגט: און אַפילו גאָט זאָל מאַכן פּענצטער אין הימל, קען דען געשען אַזוי ווי די דאָזיקע זאָך? האָט ער געזאָגט: אָט וועסטו זען מיט דיניע אויגן, אָבער עסן דערפון וועסטו ניט. ²⁰ און אים איז אַזוי געשען און דאָס פּאָלק האָט אים צעטרעטן אין טויער, און ער איז געשטאַרבן.

ח יאון אַלישע האָט גערעדט צו דער פרוי וואָס ער האָט לעבעדיק געמאַכט איר זון, אַזוי צו זאָגן: שטיי אויף און גיי, דו און דיין הויזגעזינט, און האַלט זיך אויף ווי דו וועסט זיך אויפהאַלטן, וואָרום גאָט האָט גערופּן אַ הוננער, און ער קומט אויך איבערן לאַנד אויף זיבן יאָר.

² איז די פרוי אויפגעשטאַנען, און האָט געטאַן אַזוי ווי דאָס וואָרט פון דעם געטלאַכן מאַן, און זי איז געגאַנגען מיט איר הויזגעזינט, און האָט זיך אויפגעהאַלטן אין לאַנד פון די פּלשתיים זיבן יאָר. ³ און עס איז געווען צום סוף פון די זיבן יאָר, האָט די פרוי זיך אומגעקערט פון לאַנד פון די פּלשתיים, און זי איז אַרויסגעגאַנגען שרייען צום מלך וועגן איר הויז און וועגן איר פעלד. ⁴ און דער מלך האָט גראָד גערעדט צו גיחוי דעם יונג פון דעם געטלאַכן מאַן, אַזוי צו זאָגן: דערצייל מיר אַקאָרשט אַלע גרויסע זאַכן וואָס אַלישע האָט געטאַן. ⁵ און עס איז געווען, ווי ער דערציילט אַזוי דעם מלך, אַז ער האָט לעבעדיק

געמאכט דעם טויטן, ערשט די פרוי וואָס ער האָט לעבעדיק געמאכט איר זון, שרייט צום מלך וועגן איר היז און וועגן איר פעלד. האָט גיחוי געוואָגט: מיין האָר מלך, דאָס איז די פרוי, און דאָס איז איר זון וואָס אַלישע האָט לעבעדיק געמאכט. ¹⁰האָט דער מלך אויסגעפרעגט די פרוי, און זי האָט אים דערציילט. און דער מלך האָט איר מיטגעגעבן אַ הויפדינער, אַזוי צו זאָגן: קער אום אַלץ וואָס איז אירס, און אַלע אַיינקומענישן פון דעם פעלד, פון דעם טאָג וואָס זי האָט פאַרלאָזן דאָס לאַנד און ביז אַצונד.

¹¹און אַלישע איז געקומען קיין דמשק; און בְּהַדָּד דער מלך פון אַרם איז געווען קראַנק; איז אים דערציילט געוואָרן, אַזוי צו זאָגן: דער געטלאַכער מאַן איז געקומען אַהער. ¹²האָט דער מלך געוואָגט צו חַנְאֵל: נעם אין דיין האַנט אַ מתנה, און גיי אַנטקעגן דעם געטלאַכן מאַן, און וואַלסט פּרעגן דורך אים ביי גאָט, אַזוי צו זאָגן: וועל איך גענעזן ווערן פון דערדאָזיקער קראַנקשאַפט?

¹³איז חַנְאֵל געגאַנגען אים אַנטקעגן; און ער האָט מיטגענומען אַ מתנה אין זיין האַנט, און פון אַלדאָס גוטס פון דמשק, אַ משא פון פּערציק קעמלען, און ער איז געקומען אין האָט זיך געשטעלט פאַר אים, און האָט געוואָגט: דיין זון בְּהַדָּד דער מלך פון אַרם האָט מיך געשיקט צו דיר, אַזוי צו זאָגן: וועל איך גענעזן ווערן פון דערדאָזיקער קראַנקשאַפט? ¹⁴האָט אַלישע צו אים געוואָגט: גיי זאָג צו אים: גענעזן וועסטו גענעזן ווערן; אָבער גאָט האָט מיר באַוויזן אַז שטאַרבן וועט ער שטאַרבן.

¹⁵און ער האָט אָנגעשטעלט זיין פנים, און [אים] באַטראַכט ביז ער האָט זיך פאַרשעמט; און דער געטלאַכער מאַן האָט געוויינט.

¹³האָט חנאַל געזאָגט: פאַרוואָס ווײַנט מײַן האַר? האָט ער געזאָגט: ווײַל איך ווײַס דאָס בײַז וואָס דו וועסט אַנטאָן די קינדער פון ישׂראל. זײַערע פעסטונגען וועסטו אַזעקלאָזן אין פײַער, און זײַערע יונגעלייט וועסטו הרגען מיטן שווערד, און זײַערע קלײַנע קינדער וועסטו צעהאַקן, און זײַערע טראַגעדיקע וועסטו אויפשפּאַלטן. ¹⁴האָט חנאַל געזאָגט: אָבער ווער איז דיין קנעכט דער הונט, אָז ער זאָל טאָן די דאָזיקע גרויסע זאַך? האָט אַלישע געזאָגט: גאָט האָט מיר געוויזן דיך ווי דעם מלך איבער אַרם.

¹⁵איז ער אַזעקגעגאַנגען פון אַלישען, און איז געקומען צו זײַן האַר; האָט ער אים געפרעגט: וואָס האָט אַלישע געזאָגט? האָט ער געזאָגט: ער האָט מיר געזאָגט, גענעזן וועסטו גענעזן ווערן.

¹⁶און עס איז געווען אויף מאָרגן, האָט ער גענומען דאָס שטריקטוך און אַיינגעטונקט אין וואַסער, און פאַרשפּרײט אויף זײַן פנים, און ער איז געשטאַרבן. און חנאַל איז געוואָרן מלך אויף זײַן אָרט.

¹⁷און אין פינפטן יאָר פון יוֹרם דעם זון פון אַחאַבן, דעם מלך פון ישׂראל ווען יהושָפּט איז געווען דער מלך פון יהודה, איז יהוֹרם דער זון פון יהושָפּט דעם מלך פון יהודה געוואָרן מלך. ¹⁸צוויי און דרײַסיק יאָר איז ער אַלט געווען, אָז ער איז געוואָרן מלך, און אַכט יאָר האָט ער געקײַנט אין ירושָׁלַם. ¹⁹און ער איז געגאַנגען אין דעם וועג פון די מלכים פון ישׂראל, אַזוי ווי דאָס הויז פון אַחאַב האָט געטאָן; וואָרום ער האָט געהאַט אַחאַבס טאַכטער פאַר אַ ווײַב; און ער האָט געטאָן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פון גאָט. ²⁰אָבער גאָט האָט ניט געוואָלט אומברענגען יהודה פון זײַן קנעכט דודס וועגן, אַזוי ווי ער האָט

אים צוגעזאגט, צו געבן אים און זיינע קינדער א ליכט אַלע טעג.

²⁰אין זיינע טעג איז אָדום אָפּגעפּאַלען פּון אונטער דער האַנט פּון יהודה, און זיי האָבן געמאַכט איבער זיך אַ מלך. ²¹איז יוֹרם אַריבערגעגאַנגען קיין צָעיר, און אַלע רייטוועגן מיט אים, און ער איז אויפגעשטאַנען ביי נאַכט, און האָט געשלאָגן די אָדומים וואָס האָבן אים אַרומגערינגלט, און די הויפטלייט פון די רייטוועגן; און דאָס פּאַלק איז אַנטלאָפּן צו זיינע געצעלטן. ²²אַבער אָדום איז אָפּגעפּאַלן פּון אונטער דער האַנט פּון יהודה ביי אויף היינטיקן טאָג. דענסמאָל אין דער אייגענער צייט איז אָפּגעפּאַלן לבנה.

²³אין די איבעריקע זאַכן וועגן יוֹרמען, און אַלץ וואָס ער האָט געטאָן, דאָס איז שוין באַשריבן אין בוך פּון די צייט געשעענישן פון די מלכים פון יהודה.

²⁴און יוֹרם האָט זיך געלייגט מיט זיינע עלטערן, און ער איז באַגראָבן געוואָרן לעבן זיינע עלטערן אין דודס־שטאָט. און זיין זון אַחזיהו איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט.

²⁵אין צוועלפטן יאָר פון יוֹרם דעם זון פון אַחזאָב, דעם מלך פון ישראל, איז געוואָרן מלך אַחזיהו דער זון פון יהוֹרם דעם מלך פון יהודה. ²⁶צוויי און צוואַנציק יאָר איז אַחזיהו אַלט געווען, אַז ער איז געוואָרן מלך, און איין יאָר האָט ער געקיניגט אין ירושלים. און דער נאָמען פון זיין מוטער איז געווען עתליהו די טאָכטער פון צמרי דעם מלך פון ישראל.

²⁷און ער איז געגאַנגען אין דעם וועג פון אַחזאָבס הויז, און האָט געטאָן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פון גאָט, אַזוי ווי דאָס הויז פון אַחזאָב, וואָרום ער איז געווען אַן איידים פון אַחזאָבס הויז.

²⁸און ער איז געגאנגען מיט יוֹרם דעם זון פון אַחָאָבן אויף מלחמה מיט חֲנָאֵל דעם מלך פון אַרם, אין רְמוֹת־גִּלְעָד; און די אַרְמִים האָבן פֿאַרזוּנדט יוֹרְמֶען. ²⁹און דער מלך יוֹרם האָט זיך אוימגעקערט זיך צו היילן אין יוֹרְעָאל פון די חוּנְדָן וואָס די אַרְמִים האָבן אים פֿאַרזוּנדט אין רָמָה, ווען ער האָט מלחמה געהאַלטן מיט חֲנָאֵל דעם מלך פון אַרם. און אַחְזִיָהוּ דער זון פון יוֹרְמֶען, דער מלך פון יהודה, האָט אַראָפּגענידערט צו זען יוֹרם דעם זון פון אַחָאָבן אין יוֹרְעָאל, ווען ער איז געווען קראַנק.

מ און אַלִישֶׁע דער נביא האָט גערופן איינעם פון די יונגע נביאים, און האָט צו אים געזאָגט: גורט אָן דייע לענדן, און נעם דאָסדאָזיקע קריגל אייל אין דיין האַנט, און גיי קיין רְמוֹת־גִּלְעָד. ²און אַז דו וועסט קומען אַהין, קוק זיך אַרום אויף יהוא דעם זון פון יהושֶׁפֶט דעם זון פון נְמִשִּׁין; און זאָלסט אַרִינִיין, און אים מאַכן אויפשטיין פון צווישן זיינע ברידער, און זאָלסט אים אַרִינִיפירן אין אַ קאַמער הינטער אַ קאַמער. ³און זאָלסט נעמען דאָס קריגל אייל, און אַרויפניסן אויף זיין קאַפּ, און זאָגן: אַזוי האָט גאָט געזאָגט: איך האָב דיך געזאָלבט פֿאַר אַ מלך איבער ישראל. און זאָלסט עפענען די טיר און אַנטלויפן, און ניט וואַרטן.

⁴איז דער יונגערמאַן, דער יונגער נביא, געגאנגען קיין רְמוֹת־גִּלְעָד. ⁵און ווי ער איז געקומען, ערשט די הויפטלייט פון חיל זיצן. האָט ער געזאָגט: איך האָב אַ וואַרט צו דיר, הויפט־מאַן. האָט יהוא געזאָגט: צו וועמען פון אונדו אַלעמען? האָט ער געזאָגט: צו דיר, הויפטמאַן.

⁶איז ער אויפגעשטאַנען, און ער איז אַרִינגעגאנגען אין הויז. און ער האָט אַרויפגעגאַסן דאָס אייל אויף זיין קאַפּ, און האָט צו

אים געזאָגט: אַזוי האָט געזאָגט יהוה דער גאָט פון ישׂראל: איך האָב דיך געזאָלפט פאַר אַ מלך איבער דעם פּאָלק פון גאָט, איבער ישׂראל. ⁹און זאָלסט דערשלאָגן דאָס הויז פון אַחאָב דיין האַר, פּדי איך זאָל זיך נאָך זיין פאַר דעם בלוט פון מייןע קנעכט די נביאים, און פאַר דעם בלוט פון אַלע קנעכט פון גאָט, פון אינבלס האָנט. ¹⁰און דאָס גאַנצע הויז פון אַחאָב זאָל אונטערגיין; און איך וועל פאַרשניידן פון אַחאָבן יעטוועדער מאָנספאַרשוין, און קינד און קייט, צווישן ישׂראל. ¹¹און איך וועל מאַכן דאָס הויז פון אַחאָב אַזוי ווי דאָס הויז פון נָבָט דעם זון פון נָבָט, און אַזוי ווי דאָס הויז פון בַּעֲשָׂאָ דעם זון פון אַחִיהוּן. ¹²און די הינט וועלן עסן אינבלען אין דעם שטיק לאַנד פון יזְרָעֵאל, און קיין באַגרעבער וועט נישט זיין. און ער האָט געעפנט די טיר, און איז אַנטלאָפן.

¹¹און יהוה איז אַרויסגעגאַנגען צו די קנעכט פון זיין האַר; האָט מען צו אים געזאָגט: איז פּריד? וועגן וואָס איז דער דאָזיקער משוגענער געקומען צו דיר? האָט ער צו זיי געזאָגט: איר קענט דאָך דעם מאַן און זיין רעדן. ¹²האָבן זיי געזאָגט: אַ ליגן! דערצייל אונדו אַקאַרשט. האָט ער געזאָגט: אַזוי און אַזוי האָט ער גערעדט צו מיר, אַזוי צו זאָגן: אַזוי האָט גאָט געזאָגט: איך האָב דיר געזאָלפט פאַר אַ מלך איבער ישׂראל.

¹³האָבן זיי געאַיילט און גענומען איטלאַכער זיין בגד, און אונטערגעלייגט אונטער אים אויף דער איבערשטער טרעפּ, און זיי האָבן געבלאָזן אין שופּר, און געזאָגט: יהוה איז מלך! ¹⁴אַזוי האָט יהוה דער זון פון יהוֹשָׁפֶט דעם זון פון נְמִשִּׁין געמאַכט אַ בונט אויף יזְרָמֶען. און יזְרָם האָט געהאַט געהיט נְמוֹת־גִלְעָד פון חֲזָאֵל דעם מלך פון אַרָם, ער און גאַנץ ישׂראל. ¹⁵און דער מלך יהוֹרָם האָט זיך אומגעקערט זיך צו היילן אין יזְרָעֵאל פון די וונדן וואָס די אַרָמים האָבן אים פאַרוונדט, ¹⁶און טעקסט: מִשְׁמֵן בְּקִיר.

ווען ער האָט מלחמה געהאַלטן מיט חנאַל דעם מלך פון אַרם.—
און יהוא האָט געזאָגט: אויב דאָס איז אַייער ווילן, זאָל ניט אַרויס
אַן אַנטרווענער פון שטאָט צו גיין אַנוואַגן אין יזרעאל.

¹⁶און יהוא האָט זיך געזעצט אויף אַ רייטוואַגן, און איז
אָוועק קיין יזרעאל, ווייל יוֹרם איז דאָרטן געלעגן. און אַחזֶיהוּ
דער מלך פון יהודה האָט אַראָפּגענידערט צו וען יזרמען.

¹⁷און דער וועכטער איז געשטאַנען אויף דעם טורעם אין
יזרעאל, און ער האָט געזען די מחנה פון יהואן ביי זיין אַנקומען.
האָט ער געזאָגט: אַ מחנה זע איך. האָט יהוֹרם געזאָגט: נעם
אַ רייטער און שיק זיי אַנטקעגן, און זאָל ער זאָגן: איז פריד?

¹⁸איז דער רייטער אויפן פערד אָוועק אים אַנטקעגן, און
האָט געזאָגט: אַזוי האָט דער מלך געזאָגט: איז פריד? האָט יהוא
געזאָגט: וואָס קערסטו זיך אָן מיט פריד? דריי זיך אויס הינטער
מיר.

האָט דער וועכטער אָנגעזאָגט אַזוי צו זאָגן: דער שליח איז
אָנגעקומען ביז זיי, אָבער ער קערט זיך ניט צוריק.

¹⁹האָט ער געשיקט אַ צווייטן רייטער אויף אַ פערד. און
ער איז געקומען צו זיי, און האָט געזאָגט: אַזוי האָט געזאָגט דער
מלך: איז פריד? האָט יהוא געזאָגט: וואָס קערסטו זיך אָן מיט
פריד? דריי זיך אויס הינטער מיר.

²⁰האָט דער וועכטער אָנגעזאָגט, אַזוי צו זאָגן: ער איז
אָנגעקומען ביז צו זיי, אָבער ער קערט זיך ניט צוריק. און דאָס
טרייבן איז אַזוי ווי דאָס טרייבן פון יהוא דעם זון פון גמשין,
וואָרום ער טרייבט משוגענערזיין.

²¹האָט יהוֹרם געזאָגט: שפּאַן איין. האָט מען אַינגעשפּאַנט
זיין רייטוואַגן, און יהוֹרם דער מלך פון ישראל און אַחזֶיהוּ דער
מלך פון יהודה זיינען אַרויס איטלאַכער אין זיין רייטוואַגן, און

זיינען אַרויס אַנטקעגן ?הואן, און האָבן אים געטראַפן אין דעם שטיק לאַנד פון נבֿות דעם זורעאַלי.

²²און עס איז געווען, ווי יהוָרם האָט געזען ?הואן, אַזוי האָט ער געזאָגט: איז פריד, ?הוא? האָט ער געענטפערט: וואָס פאַר פריד, ביי די זנותן פון דיין מוטער אינבלען און אירע פיל כישופן?

²³האָט יהוָרם פאַרקירעוועט זיינע הענט, און איז אַנטלאָפן, און ער האָט געזאָגט צו אַחז?הון: באַטרוג, אַחז?הו!

²⁴און ?הוא האָט אָנגעצויגן מיט זיין האַנט דעם בויגן, און האָט געטראַפן יהוָרמען צווישן זיינע אַרעמס, און די פּייל איז אים אַרויסגעגאַנגען דורכן האַרצן, און ער האָט זיך אַראָפֿ געלאָזן אין זיין רייטוואָגן. ²⁵האָט ער געזאָגט צו בַדְקָר זיין עלצטן: נעם, וואַרף אים אַוועק אין דעם שטיק פעלד פון נבֿות דעם זורעאַלי. וואַרום געדענק ווי איך און דו זיינען געריטן באַנאַנד הינטער זיין פאַטער אַחזאַבן, און גאַט האָט אויפֿגעהויבן אויף אים דיִאָזיקע נבואה: ²⁶פאַרוואָר, איך האָב נעכטן געזען דאָס בלוט פון נבֿותן, און דאָס בלוט פון זיינע קינדער, זאָגט גאַט, און איך וועל דיר אָפּצאַלן אין דעמדאָזיקן שטיק לאַנד, זאָגט גאַט. און אַצונד נעם, וואַרף אים אַוועק אין דעם שטיק לאַנד, אַזוי ווי דאָס וואַרט פון גאַט.

²⁷און ווי אַחז?הו דער מלך פון יהודה האָט דערזען, אַזוי איז ער אַנטלאָפן דורך דעם גאַרטנהויז. אָבער ?הוא האָט אים נאָכגעיאָגט, און האָט געזאָגט: שלאָגט אים אויך אויפן רייט־וואָגן. נאון ווי האָבן אים געשלאָגן אויף דעם אַרויפגאַנג פון גור וואָס לעבן יבֿלעם. און ער איז אַנטלאָפן קיין מגדו, און איז דאָרטן געשטאַרבן. ²⁸און זיינע קנעכט האָבן אים געבראַכט צופירן קיין ירושָׁלַיִם, און האָבן אים באַגראָבן אין זיין קבר לעבן זיינע עלטערן אין דודס־שטאָט.

²⁹און אין עלפטן יאר פון יוֹרם דעם וון פון אַחָאָבן איז אַסוּזָה געוואָרן מלך איבער יהודה.

³⁰און יהוא איז געקומען קיין יוֹרְעָאל. און אינבל האָט דערהערט, און זי האָט אַרויפגעטאָן פאַרב אויף אירע אויגן, און האָט פאַרפּוצט איר קאַפּ, און אַרויסגעקוקט דורכן פענצטער. ³¹און ווי יהוא איז אַרײַנגעקומען אין טויער, אַזוי האָט זי געזאָגט: וואָס מאַכט זמריײ דער מערדער פון זיין האַר? ³²האָט ער אויפגעהויבן זיין פנים צום פענצטער, און האָט געזאָגט: ווער איז מיט מיר, ווער? האָבן אַרויסגעקוקט צו אים צוויי דריי הויפדינער. ³³האָט ער געזאָגט: שליידערט זי אַראָפּ. און זיי האָבן זי אַראָפּגעשליידערט; און פון איר בלוט האָט אַרויפגעשפּריצט אויף דער וואַנט און אויף די פּערד. און מע האָט זי צעטרעטן.

³⁴און ער איז אַרײַנגעגאַנגען, און האָט געזעסן און געטרונקען, און ער האָט געזאָגט: באַשטאַט, איך בעט אײך, דיִדאָויקע פאַר-שאַלטענע, און באַגראָבט זי, וואָרום אַ מלכס טאַכטער איז זי. ³⁵זייען זיי געגאַנגען זי באַגראָבן, אָבער זיי האָבן מער פון איר ניט געפונען, ווי בלוז דעם שאַרבן, און די פיס, און די האַנט פלעכן. ³⁶האָבן זיי זיך אומגעקערט, און האָבן אים דערציילט. האָט ער געזאָגט: דאָס איז דאָס וואָרט פון גאָט וואָס ער האָט גערעדט דורך זיין קנעכט אַלְיָהוּ דעם תּשבי, אַזוי צו זאָגן: אין דעם שטיק לאַנד פון יוֹרְעָאל וועלן די הינט עסן דאָס פלייש פון אינבלען. ³⁷און דער טויטער לייב פון אינבלען וועט זיין אויפן שטיק לאַנד פון יוֹרְעָאל אַזוי ווי מיסט אויפן פרייען פעלד, אַז מע וועט ניט קענען זאָגן: דאָס איז אינבל.

י' יאָן אַחָאָב האָט געהאַט זיבעציק זין אין שומרון. האָט יהוא געשריבן בריח, און האָט געשיקט קיין שומרון צו די

הארן פון זוך־עאל, די עלטסטע, און צו די וואָס זיינען געווען דערציער ביי אַחאַבן, אַזוי צו זאָגן: "און אַצונד, ווי עס קומט צו אַיך דערדאָזיקער בריוו, אַזוי ווי ביי אַיך זיינען די זין פון אַייער האַר, און ביי אַיך זיינען דאָ רייטוועגן און פערד, און אַ פעסטונגשטאָט און וואַפן. יאָלט איר זען דעם בעסטן און גלייכסטן פון אַייער האַרס זין, און אַרופּוועצן אויף זיין פּאָטערס טראָגן; און האַלט מלחמה פאַר אַייער האַרס הויז.

יִהְיֶה אֲבָן זַי זַייער שטאַרק מורא געקריגן, און זַי האָבן געזאָגט: אָט זַינען די צוויי מלכים ניט באַשטאַנען פאַר אים, און ווי וועלן מיר באַשטיין?

יִאון דער וואָס איבער דעם פּאַלאַץ, און דער וואָס איבער דער שטאָט, און די עלטסטע, און די דערציער, האָבן געשיקט צו יִהואן, אַזוי צו זאָגן: דייע קנעכט זיינען מיר, און אַלץ וואָס דו וועסט אונדז זאָגן, וועלן מיר טאָן. מיר וועלן קיינעם ניט מאַכן פאַר אַ מלך. וואָס איז גוט אין דייע אויגן, טו.

יִהאָט ער געשריבן צו זַי אַ בריוו אַ צווייט מאַל, אַזוי צו זאָגן: אויב איר זייט מיט מיר, און איר ווילט צוהערן צו מיין קוֹל, נעמט די קעפּ פון די מאַנספּאַרשוינען, אַייער האַרס זין, און קומט צו מיר מאַרגן אַרום דער צייט קיין זוך־עאל.

און די זין פון מלך, זיבעציק פאַרשוינ, זיינען געווען ביי די גרויסע לייט פון דער שטאָט, וואָס האָבן זַי אויפגעצויגן. יִאון עס איז געווען, ווי דער בריוו איז אָנגעקומען צו זַי, אַזוי האָבן זַי גענומען די זין פון מלך, און זַי געשאַכטן, זיבעציק פאַרשוינ; און זַי האָבן אַריינגעטאָן זַייערע קעפּ אין קערב, און אַוועק געשיקט צו אים קיין זוך־עאל.

יִאיז געקומען אַ שליח, און האָט אים אָנגעזאָגט, אַזוי צו זאָגן: מע האָט געבראַכט די קעפּ פון דעם מלכס זין. האָט ער

געזאגט: מאַכט זיי אין צוויי הויפנס ביים אייננאָג פון טויער, ביז אין דער פריי.

⁹און עס איז געווען אין דער פריי, איז ער אַרויסגעגאַנגען, און האָט זיך אַוועקגעשטעלט, און האָט געזאָגט צום גאַנצן פּאָלק, איר זייט אומשוילדיק; אָט האָב איך געמאַכט אַ פּונט אַקעגן מיין האַר, און האָב אים געהרגעט. אָבער ווער האָט דערשלאָגן אַלע די דאָזיקע? ¹⁰זייט וויסן דען, אַז גאַרנישט וועט פּאַלן צו דער ערד פון דעם וואָרט פון גאָט וואָס גאָט האָט גערעדט אויף דעם הויז פון אַחאַב; און גאָט האָט געטאָן וואָס ער האָט גערעדט דורך זיין קנעכט אַלְיָהוּן.

¹¹און יְהוָה האָט דערשלאָגן אַלע וואָס זיינען געבליבן פון אַחאַבס הויז אין יזְרְעֵאל, און אַלע זיינע גרויסע לייט, און זיינע גוטע פריינט, און זיינע פּהנים, ביז ער האָט ניט געלאָזן פון אים אַן איבערבלייב.

¹²און ער איז אויפגעשטאַנען און איז אַוועק, און איז געגאַנגען קיין שומרון. זוי ער איז ביים שער־הויז פון די פּאַסטוכער אונטעררוענגס, ¹³אזוי האָט יְהוָה אָנגעטראָפן די ברידער פון אַחַזְיָהוּ דעם מלך פון יהודה, און ער האָט געזאָגט: ווער זייט איר? האָבן זיי געזאָגט: די ברידער פון אַחַזְיָהוּ זיינען מיר, און מיר האָבן אַראָפּגענידערט וצו פּרעגן אויף דעם פריד פון די קינדער פון מלך און די קינדער פון דער מוטער־מלכה.

¹⁴יְהוָה ער געזאָגט: כאַפּט זיי לעבעדיקערהייט. און מע האָט זיי געכאַפּט לעבעדיקערהייט, און זיי געשאַכטן ביי דער גרוב פון דעם שער־הויז, צוויי און פּערציק מאָן. און ער האָט קיינעם פון זיי ניט איבערגעלאָזט.

¹⁵און זוי ער איז אַוועקגעגאַנגען פון דאָרטן, אזוי האָט ער אָנגעטראָפן יְהוֹנָדָב דעם זון פון רַכְבִּי אים אַנטקעגן. האָט ער אים באַגריסט, און האָט צו אים געזאָגט: איז דיין האַרץ ¹⁶זע דיפּיח לה.

אויפריכטיק, אזוי ווי מײן האַרץ איז צו דיין האַרץ? האָט
יהוָה ב געוואָגט: יאָ. וְהָאֵט יְהוּא געוואָגט: אויב יאָ, גיב דיין
האַנט. האָט ער געגעבן זײן האַנט; און ער האָט אים אַרויפֿ־
גענומען צו זיך אויפן רײטוואָגן. ¹⁶און ער האָט געוואָגט: קום
מיט מיר, און זע ווי איך געם זיך אָן פון גאַטס וועגן. און מע
האַט אים געפירט אין זײן רײטוואָגן.

¹⁷און ער איז געקומען קיין שומרון, און האָט דערשלאָגן
אַלע וואָס זײנען געבליבן פון אַחאַבן אין שומרון, ביז ער האָט
אים פאַרטיליגט; אזוי ווי דאָס וואָרט פון גאַט וואָס ער האָט
גערעדט צו אַלְיָהוּן.

¹⁸און יְהוּא האָט אַיינגעוואַמלט דאָס גאַנצע פּאָלק, און האָט
צו זיי געוואָגט: אַחאַב האָט געדינט בַּעַל אַ ביסל, יְהוּא וועט אים
דינען פיל. ¹⁹און אַצוֹנָד, רופט צו מיר אַלע נביאים פון בַּעַל,
אַלע זײנע דינער, און אַלע זײנע פּהנים; קײנער זאָל נישט פעלן;
וואָרום אַ גרויסע אָפּפּערשלאַכטונג צו בַּעַל איז בײַ מיר. קײנער
וואָס וועט פעלן, וועט נישט בלייבן לעבן.

און יְהוּא האָט דאָס געטאָן מיט באַטרוג, פּדי אונטער־
צוברענגען די דינער פון בַּעַל.

²⁰און יְהוּא האָט געוואָגט: הייליקט אָן אַיינוואַמלונג צו בַּעַל.
האַבן זיי עס אויסגערופן. ²¹און יְהוּא האָט געשיקט אין גאַנץ
ישׂראל, און אַלע דינער פון בַּעַל זײנען געקומען, און עס איז
נישט געבליבן אַ מענטש וואָס איז נישט געקומען. און זיי זײנען
אַרײנגעגאַנגען אין הויז פון בַּעַל; און דאָס הויז פון בַּעַל איז
געוואָרן אָנגעפילט פון עק צו עק.

²²האַט ער געוואָגט צו דעם מאַן וואָס איבער דער קלײדער־
קאַמער: גיב אַרויס מלבושים צו אַלע דינער פון בַּעַל. און ער
האַט זיי אַרויסגעגעבן די מלבושים.

²³און יְהוּא איז אַרײנגעגאַנגען מיט יהוָה ב דעם זון פון רַכָּבן

אין הויו פון בעל, און ער האָט געזאָגט צו די דינער פון בעל:
זוכט נאָך און זעט, אַז דאָ זאָל ניט זיין מיט אַיך פון די קנעכט
פון יהוה, נאָר בלויז בעל־דינער אַליין. ²⁴און זיי זיינען אַרייַר
געזאָגען צו מאַכן שלאַכטאָפּפּער און בראַנדאָפּפּער.

און יהוא האָט זיך געשטעלט דרויסן אַכציק מאָן, און
אַנגעזאָגט: אויב עמיצער וועט אַנטרוגען ווערן פון די מענטשן
וואָס איך גיב איבער אויף אַייערע הענט, איז זיין נפש פאַר
יענעם נפש.

²⁵און עס איז געווען, ווי ער האָט געענדיקט מאַכן דאָס
בראַנדאָפּפּער, אַזוי האָט יהוא געזאָגט צו די לויפּערס און צו
די הויפּטלייט: גייט אַריין דערשלאָגט זיי; קיינער זאָל ניט אַרויס.
האַבן זיי זיי דערשלאָגן מיטן שאַרף פון שווערד; און די
לויפּערס און די הויפּטלייט האָבן זיי אַרויסגעוואָרפּן, און זיינען
אַזעקגעגאַנגען צו דער שטאָט פון בעלס הויז. ²⁶און זיי האָבן
אַרויסגענומען די זיילשטיינער פון בעלס הויז, און זיי פאַר-
ברענט. ²⁷און זיי האָבן צעבראַכן דעם זיילשטיין פון בעל,
און האָבן צעבראַכן דאָס הויז פון בעל, און האָבן עס געמאַכט
פאַר אָפּטריטן ביז אויף היינטיקן טאָג.

²⁸און יהוא האָט פאַרטיליגט בעל פון ישראל. ²⁹אַבער
פון די זינד פון ירבעם דעם זון פון נבטן, מיט וואָס ער האָט
געמאַכט זינדיקן ישראל, פון הינטער זיי האָט זיך יהוא ניט
אַפּגעקערט—פון די גילדערנע קעלבער וואָס אין בית־אל און
וואָס אין דן.

³⁰און גאָט האָט געזאָגט צו יהואן: חייל דו האָסט זיך ניט
באַגאַנגען צו טאָן וואָס איז רעכטפאַרטיק אין מיינע אויגן—געטאָן
צו אַהאַבס הויז אַזוי ווי אַלץ וואָס אין מיין האַרצן, וועלן דיר
קינדער פון פירטן דורך זיצן אויף דעם טראָן פון ישראל.

³¹אַבער יהוא האָט ניט געהיט צו גיין אין דער תּורה פון

יהוה דעם גאָט פון ישראל מיט זיין גאַנצן האַרצן; ער האָט זיך
ניט אָפגעקערט פון די זינד פון יִרְבָּעָמֶען, וואָס ער האָט
געמאַכט זינדיקן ישראל.

²²אין יענע טעג האָט גאָט אָנגעהויבן אָפצוהאַקן פון ישראל.
און סנאָל האָט זיי געשלאָגן אין גאַנצן געמאַרק פון ישראל: ²³פון
ירדן צו זונאויפגאַנג, דאָס גאַנצע לאַנד גלָעָד, די גְּדִים, און די
ראובנים, און די מנשים, פון צרוּעֶר וואָס ביים טאַל אַרְטֶן-
גלָעָד און קָשָׁן.

²⁴און די איבעריקע זאַכן וועגן יהואן, און אַלֶץ וואָס ער
האָט געטאָן, און זיין גאַנצע גבורהשאַפט, דאָס איז שוין
באַשריבן אין בוך פון די צייטגעשעענישן פון די מלכים פון
ישראל.

²⁵און יהוא האָט זיך געלייגט מיט זיינע עלטערן, און מע
האָט אים באַגראָבן אין שומרון. און זיין זון יהואָחָז איז געוואָרן
מלך אויף זיין אָרט. און די טעג וואָס יהוא האָט געקייניגט
איבער ישראל אין שומרון, זיינען געווען אַכט און צוואַנציק
יָאָר.

יא יאָן חי צַמְלִיָהּ די מוטער פון אַסְחֻזְהוּן האָט געווען אַז איר
זון איז טויט, אַזוי איז זי אויפגעשטאַנען, און האָט אומ-
געבראַכט דעם גאַנצן קייניגלאַכן אָפּשטאַם. יהאָט יהוֹשָׁבֶע די
טאַכטער פון מלך יוֹרָם, אַסְחֻזְהוּס שוועסטער, גענימען יואָש דעם
זון פון אַסְחֻזְהוּן, און האָט אים אַרויסגעגעבעט פון צווישן דעם
מלכס קינדער וואָס האָבן געזאָלט געטייט ווערן, אים און זיין
אַם, אין אַ שלאָפּקאַמער; און מע האָט אים באַהאַלטן פון
צַמְלִיָהּ, און ער איז געטייט געוואָרן. ²און ער איז געווען
באַהאַלטן ביי איר אין הויז פון גאָט זעקס יָאָר. און צַמְלִיָהּ
האָט געקייניגט איבערן לאַנד.

און אויפן זיבעטן יאָר האָט יהוֹנָדָע געשיקט און האָט גענומען די הויפטלייט איבער די הונדערטן, פון די קָרים און פון די לויפערס, און ער האָט זיי געבראַכט צו זיך אין הויז פון גאָט, און ער האָט מיט זיי געשלאָסן אַ בונד, און האָט זיי באַשוואַרן אין הויז פון גאָט, און זיי געוויזן דעם מלכס זון. ¹⁰ און ער האָט זיי באַפוילן, אַזוי צו זאָגן: דאָס איז די זאך וואָס איר זאָלט טאָן: אַ דריטל פון אַיך, די וואָס קומען אַריין שבת און היטן די היטונג פון דעם מלכס הויז—נאָך אַ דריטל איז געווען ביים טויער סוד, און אַ דריטל ביים טויער הינטער די לויפערס—זאָלט היטן די היטונג פון פאַלאַץ פאַר אַן אַפצאָם. יאון צוויי טיילן פון אַיך, אַלע וואָס גייען אַרויס שבת, זאָלן היטן די היטונג פון גאָטס הויז אַרום דעם מלך. ¹¹ און איר זאָלט אַרומרינגלען דעם מלך רונד אַרום, איטלאַכער מיט זיינע וואָפן אין זיין האַנט. און ווער עס קומט אַריין אין די רייען, זאָל געטייט ווערן. און זייט מיט דעם מלך ביי זיין אַרויסגיין און ביי זיין אַריינגיין.

¹² האָבן די הויפטלייט פון די הונדערטן געטאָן אַזוי ווי אַלץ וואָס יהוֹנָדָע דער פֿהן האָט באַפוילן, און זיי האָבן גענומען איטלאַכער זיינע מענטשן, די וואָס קומען אַריין שבת, מיט די וואָס גייען אַרויס שבת, און זיי זיינען געקומען צו יהוֹנָדָע דעם פֿהן. ¹³ יאון דער פֿהן האָט געגעבן די הויפטלייט פון די הונדערטן די שפיזן און די שילדן וואָס פון מלך דוד, וואָס אין הויז פון גאָט. ¹⁴ יאון די לויפערס האָבן זיך געשטעלט איטלאַכער מיט זיינע וואָפן אין זיין האַנט, פון דער רעכטער זייט פון הויז ביז דער לינקער זייט פון הויז, ביים מוּבַח, און ביים הויז, לעבן מלך רונד אַרום. ¹⁵ יאון ער האָט אַרויסגעפירט דעם מלכס זון, און האָט אָנגעטאָן אויף אים די קרוין און די וקיינלאַכען צייכנס; און זיי האָבן אים געמאַכט פאַר אַ מלך.

און האָבן אים געזאלבט; און זיי האָבן געקלאַפּט די הענט, און געזאָגט: לעבן זאָל דער מלך!

¹³און עתלִיה האָט געהערט דעם קול פון די לויפערס און דעם פּאָלק, און זי איז געקומען צו דעם פּאָלק אין הויז פון גאָט. ¹⁴און זי האָט געזען, ערשט דער מלך שטייט אויף דער בימה, אַזוי ווי דער שטייגער, און די האַרן און די טרומייטערערס לעבן מלך, און דאָס גאַנצע פּאָלק פון לאַנד פרייט זיך, און בלאָזט אין טרומייטן; האָט עתלִיה צעריסן אירע קליידער, און האָט אויסגערופן: אַ בונט! אַ בונט!

¹⁵האָט יהוֹדָע דער פֿהן באַפוילן די הויפטלייט פון די הונדערטן, די אויפועער פון חיל, און ער האָט צו זיי געזאָגט: פירט זי אַרויס ביז אינעווייניק פון די רייען; און דעם וואָס גייט איר נאָך, טייט מיטן שווערד. וואָרום דער פֿהן האָט געזאָגט: זי זאָל ניט געטייט ווערן אין הויז פון גאָט.

¹⁶האָבן זיי געמאַכט פאַר איר אַרט, און זי איז אַריינגעגאַנגען דורך דעם פערדאַיינגאַנג אין מלכס הויז, און איז דאָרטן געטייט געוואָרן.

¹⁷און יהוֹדָע האָט געשלאָסן אַ בונד צווישן יהוה און צווישן דעם מלך און דעם פּאָלק, צו זיין דאָס פּאָלק פון יהוה; אויך צווישן דעם מלך און צווישן דעם פּאָלק. ¹⁸און דאָס גאַנצע פּאָלק פון לאַנד איז אַריינגעגאַנגען אין הויז פון בַּעַל, און זיי האָבן עס אַיינגעוואָרפן; זיינע מזבחות און זיינע בילדער האָבן זיי גוט צעבראַכן, און מתן דעם פֿהן פון בַּעַל האָבן זיי געהרגעט פאַר די מזבחות.

און דער פֿהן האָט געמאַכט אויפועער איבער דעם הויז פון גאָט. ¹⁹און ער האָט גענומען די הויפטלייט פון די הונדערטן, און די פֿרים, און די לויפערס, און דאָס גאַנצע פּאָלק פון לאַנד, און זיי האָבן אַראָפּגעבראַכט דעם מלך פון

גאָטס הויז, און זיי זיינען אַרײַנגעגאַנגען דורך דעם טויער פון די לויפערס אין מלכס הויז. און ער האָט זיך געזעצט אויפן טראָן פון די מלכים. ²⁰ און דאָס גאַנצע פאָלק פון לאַנד האָט זיך געפרייט, און די שטאָט איז געווען רואיק. און עמליהון האָבן זיי געטייט מיטן שווערד אין מלכס הויז.

יב זיבן יאָר איז יהוָאָש אַלט געווען, אָז ער איז געוואָרן מלך. ²¹ אין זיבעטן יאָר פון יהוואן איז יהוָאָש געוואָרן מלך, און פערציק יאָר האָט ער געקייניגט אין ירושלים, און דער נאָמען פון זיין מוטער איז געווען צבֿיה פון באַר־שֶׁבַע.

²² און יהוָאָש האָט געטאָן וואָס איז רעכטפאַרטיק אין די אויגן פון גאָט אַלע זיינע טעג, אַזוי ווי יהוָדע דער פֿהן האָט אים געלערנט. ²³ נאָר די בָּמוֹת זיינען ניט אָפּגעטאָן געוואָרן; דאָס פאָלק האָט נאָך אַלץ געשלאַכט און גערייכערט אויף די בָּמוֹת. ²⁴ און יהוָאָש האָט געזאָגט צו די פֿהנים: אַלדאָס געהייליקטע זילבער וואָס ווערט געבראַכט אין גאָטס הויז אין גאַנבאַרן געלט, דאָס געלט פאַר נפשות לויט איטלאַכנס אָפּשאַצונג, אַלדאָס געלט וואָס עמיצן קומט אַרויף אויפן האַרצן צו ברענגען אין הויז פון גאָט, ²⁵ וואָלן די פֿהנים נעמען פאַר זיך, איטלאַכער פון זיין געבער; און זיי וואָלן פאַרריכטן די צעבראַכענע ערטער פון הויז, ווי נאָר אַ צעבראַכענער אָרט וועט זיך דאָרטן געפינען.

²⁶ אַבער עס איז געווען אין דריי און צוואַנציקסטן יאָר פון מלך יהוָאָש, האָבן די פֿהנים נאָך ניט געהאַט פאַרריכט די צעבראַכענע ערטער פון הויז. ²⁷ האָט דער מלך יהוָאָש גערופן יהוָדע דעם פֿהן, און די אַנדערע פֿהנים, און ער האָט צו זיי געזאָגט: פאַרוואָס פאַרריכט איר ניט די צעבראַכענע ערטער פון הויז? און אַצונד, וואָלט איר מער ניט נעמען קיין געלט פון

אייערע געבער, נייערט אויף די צעבראָכענע ערטער פון הויז
 זאָלט איר עס אָפּגעבן.
 םהאָבן די פּהנים אַיינגעווייליקט, ניט צו נעמען דאָס געלט
 פון דעם פּאַלק, און ניט צו פּאַרריכטן די צעבראָכענע ערטער
 פון הויז.

¹⁰ און יהוידע דער פּהן האָט גענומען אַ קאַסטן, און האָט
 אויסגעשניטן אַ לאַך אין זיין טירל, און האָט אים אַזעק
 געשטעלט לעבן מזבח, אויף דער רעכטער זייט ווי מע קומט
 אַרײַן אין הויז פון גאָט; און אַהין פּלעגן די פּהנים וואָס היטן די
 שוועל, אַרײַנטאָן דאָס גאַנצע געלט וואָס איז געבראַכט געוואָרן
 אין הויז פון גאָט. ¹¹ און עס איז געווען, ווי זיי האָבן געזען אַז
 אין קאַסטן איז דאָ פּיל געלט, אַזוי איז אַרויפגעקומען דער
 שרייבער פון מלך, און דער פּהן־דול, און זיי האָבן אַײַר
 געבוידן און איבערגעציילט דאָס געלט וואָס האָט זיך געפונען
 אין הויז פון גאָט. ¹² און זיי פּלעגן איבערגעבן דאָס אויס־
 געציילטע געלט אין די הענט פון די ווערקמיינסטערס וואָס
 זינען געווען געשטעלט איבער דעם הויז פון גאָט; און זיי האָבן
 עס אויסגעצאָלט צו די האַלצמיינסטערס און צו די בוי־
 מיינסטערס וואָס האָבן געאַרבעט אין הויז פון גאָט, ¹³ און צו די
 מויערער, און צו די שטיינהעקער, און אויף צו קויפן האַלץ און
 געהאַקטע שטיינער, צו פּאַרריכטן די צעבראָכענע ערטער
 פון גאָטס הויז, און אויף אַלץ וואָס איז אַזעקגעגאַנגען אויפן
 הויז, צום פּאַרריכטן.

¹⁴ אַפּבער קיין זילבערנע בעקנס, שנייצמעסערס, שפרענג
 בעקנס, טרומיטן, קיין שום גילדערנע פּלי און זילבערנע פּלי,
 פּלעגט ניט געמאַכט ווערן פאַר דעם הויז פון גאָט פון דעם
 געלט וואָס איז געבראַכט געוואָרן אין הויז פון גאָט. ¹⁵ נייערט
 צו די ווערקמיינסטערס פּלעגט מען עס געבן, און זיי פּלעגן

דערמיט פאַרריכטן דאָס הויז פון גאָט. ¹⁶יאון מע פלעגט זיך מיט רעכענן מיט די מענטשן וואָס מע פלעגט געבן דאָס געלט אויף זייער האַנט, אויף צו געבן צו די בעל־מלאַכהס, נייערט אויף נאמנות האָבן זיי געאַרבעט.

¹⁷דאָס געלד פון שוילדאָפּפער און דאָס געלט פון זינד־אָפּפער פלעגט מיט געבראַכט ווערן אין הויז פון גאָט; דאָס פלעגט געהערן צו די פּהנים.

¹⁸דענסמאָל איז אַרויפגעאַנגען חנאָל דער מלך פון אַרם, און האָט געהאַלטן מלחמה אויף גת, און האָט זי באַצווונגען. און חנאָל האָט געקערט זיין פנים אַרויפצוגיין אויף ירוּשָׁלַיִם.

¹⁹האָט יהואָש דער מלך פון יהודה גענומען אַלע הייליקע זאַכן וואָס יהושָפֿט, און יהוֹרָם, און אַחזִיָהוּ, זיינע עלטערן, די מלכים פון יהודה, האָבן געהייליקט, און זיינע אייגענע געהייליקטע זאַכן, און דאָס גאַנצע גאָלד וואָס האָט זיך געפונען אין די שאַצקאַמערן פון גאָטס הויז און פון מלכס הויז, און ער האָט עס אַוועקגעשיקט צו חנאָל דעם מלך פון אַרם. און ער האָט אָפּגעצויגן פון ירוּשָׁלַיִם.

²⁰און די איבעריקע זאַכן וועגן יואָשן, און אַלץ וואָס ער האָט געטאָן, דאָס איז שוין באַשריבן אין בוך פון די צייט־געשעענישן פון די מלכים פון יהודה.

²¹און זיינע קנעכט זיינען אויפגעשטאַנען און האָבן געבונטעוועט אַ בונט, און האָבן דערשלאָגן יואָשן אין בית־דִּמְלוּא, וואָס נידערט אַראָפּ צו סְלָא. ²²יוֹזָבֶד דער וון פון שמעֶתן, און יהוֹזָבֶד דער וון פון שוֹמְרוֹן, זיינע קנעכט, האָבן אים געשלאָגן, און ער איז געשטאַרבן. און מע האָט אים באַגראָבן לעבן זיינע עלטערן אין דודס־שטאָט. און זיין וון אַמִּצִיָה איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט.

יך יאין דריי און צוואנציקסטן יאָר פון יואָש דעם זון פון אַחזיהוּ, דעם מלך פון יהודה, איז יהואָחז דער זון פון יהואן געוואָרן מלך איבער ישראל אין שומרון, וואוּן האָט געקיינט זיבעצן יאָר. און ער האָט געטאָן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פון גאָט, און איז געגאָנגען נאָך די זינד פון יך בעם דעם זון פון נבטן, וואָס ער האָט געמאַכט זינדיקן ישראל; ער האָט זיך ניט אָפגעקערט דערפון. און דער צאָרן פון גאָט האָט געגרימט אויף ישראל, און ער האָט זי געגעבן אין דער האַנט פון סנאל דעם מלך פון אַרם, און אין דער האַנט פון כָּד הדד דעם זון פון סנאלן, אַלע טעג.

האָט יהואָחז געבעטן צו גאָט, און גאָט האָט צוגעהערט צו אים, וואָרום ער האָט געזען די דריקונג פון ישראל, אַז דער מלך פון אַרם האָט זי געדריקט—און גאָט האָט געגעבן ישראל אַ העלפער, און זי זיינען אַרויס פון אונטער דער האַנט פון אַרם; און די קינדער פון ישראל זיינען געזעסן אין זייערע געצעלטן אַזוי ווי נעכטן אייערנעכטן. אָבער זי האָבן זיך ניט אָפגעקערט פון די זינד פון דעם הויז פון יך בעמען, וואָס ער האָט געמאַכט זינדיקן ישראל; זי זיינען געגאָנגען דערין; און אויך די אַשָׁה איז געבליבן שטיין אין שומרון.—וואָרום ער האָט ניט איבערגעלאָזן יהואָחז קיין מאַנשאַפט, נאָר בלויז פופציק רייטער, און צען רייטוועגן, און צען טויזנט פוסגייער. ווייל דער מלך פון אַרם האָט זי אומגעבראַכט, און זי געמאַכט אַזוי ווי שטויב צום טרעטן.

און די איבעריקע זאַכן וועגן יהואָחז, און אַלץ וואָס ער האָט געטאָן, און זיין גבורהשאַפט, דאָס איז שוין באַשריבן אין בוך פון די צייטגעשעענישן פון די מלכים פון ישראל.
און יהואָחז האָט זיך געלייגט מיט זיינע עלטערן, און מע

הָאָט אַיִם באַגראָבן אין שומרון. און זיין זון יואָש איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט.

¹⁰אין זיבן און דרייסיקסטן יאָר פון יואָש דעם מלך פון יהודה איז יהואָש דער זון פון יהואָחז געוואָרן מלך איבער ישראל אין שומרון, נאון האָט געקיניגט זעכצן יאָר. ¹¹און ער האָט געטאָן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פון גאָט; ער האָט זיך ניט אָפגעקערט פון אַלע זינד פון יָרבעם דעם זון פון נבטן, וואָס ער האָט געמאַכט זינדיקן ישראל; ער איז געגאַנגען דערין. ¹²און די איבעריקע זאַכן וועגן יואָש, און אַלץ וואָס ער האָט געטאָן, און זיין גבורהשאַפט, ווי ער האָט מלחמה געהאַלטן מיט אַמציָה דעם מלך פון יהודה, דאָס איז שוין באַשריבן אין בוך פון די צייטגעשעענישן פון די מלכים פון ישראל. ¹³און יואָש האָט זיך געלייגט מיט זיינע עלטערן; און יָרבעם האָט זיך געזעצט אויף זיין טראָן. און יואָש איז באַגראָבן געוואָרן אין שומרון לעבן די מלכים פון ישראל.

¹⁴און אַלישע איז קראַנק געוואָרן אויף דער קראַנקשאַפט וואָס ער האָט געזאָלט פון איר שטאַרבן; און יואָש דער מלך פון ישראל האָט אַראָפגענידערט צו אים, און ער האָט געוויינט אויף זיין פנים, און האָט געזאָגט: פאַטער מיינער, פאַטער מיינער, רייטוועגן און רייטער פון ישראל!

¹⁵האָט אַלישע צו אים געזאָגט: ברענג אַ בויגן און פּיילן. האָט ער אים געבראַכט אַ בויגן און פּיילן. ¹⁶האָט ער געזאָגט צו דעם מלך פון ישראל: לייג אַרויף דיין האַנט אויפן בויגן. האָט ער אַרויפגעלייגט זיין האַנט, און אַלישע האָט אַרויפגעטאָן זיינע הענט אויף די הענט פון מלך. ¹⁷און ער האָט געזאָגט: עפן דעם פענצטער צו מורח; האָט ער געעפנט. האָט אַלישע געזאָגט: שים; און ער האָט געשאָסן. האָט ער געזאָגט: אַ פּייל

פון ישועה פון גאָט, און אַ פּייל פון ישועה אַקעגן אַרם; און וועסט
שלאָגן אַרם אין אַפּק ביז צום פאַרלענדן.

¹⁵און ער האָט געוואָגט: נעם די פּיילן; און ער האָט זיי
גענומען. האָט ער געוואָגט צו דעם מלך פון ישראל: שלאָג אָן
דער ערד; און ער האָט געשלאָגן דריי מאָל און האָט זיך
אַפגעשטעלט.

¹⁶האָט געזעענט אויף אים דער געטלאַכער מאַן, און האָט
געוואָגט: געוואָלט שלאָגן פינף אָדער זעקס מאָל; דענסמאָל
וואָלסטו געשלאָגן אַרם ביז צום פאַרלענדן; אָבער אַצונד
וועסטו נאָר דריי מאָל שלאָגן אַרם.

²⁰און אַלישע איז געשטאַרבן, און מע האָט אים באַגראָבן.
און באַנדעס פון מואָב פלעגן קומען אין לאַנד ביים אַנקום
פון יאָר. ²¹און עס איז געווען, מע באַגראָבט אַזוי אַ מענטשן,
ערשט זיי דערוועגן אַ באַנדע. האָבן זיי אַריינגעוואָרפן דעם
מאַן אין אַלישעס קבר. און דער מאַן האָט זיך געקייקלט
ביז ער האָט זיך אָנגערירט אָן אַלישעס ביינער, און איז
לעבעדיק געוואָרן, און האָט זיך געשטעלט אויף זיינע פּיס.

²²און חנאָל דער מלך פון אַרם האָט געדריקט ישראל אַלע
טעג פון יהואָחזן. ²³אָבער גאָט האָט זיי געלייטזעליקט און
זיך דערבאַרימט אויף זיי, און האָט זיך צוגעקערט צו זיי פון
וועגן זיין בונד מיט אַברהם, יצחק, און יעקב, און ער האָט זיי
ניט געוואָלט אומברענגען, און האָט זיי ניט אַוועקגעוואָרפן פון
זיין פנים ביז אַצונד.

²⁴און חנאָל דער מלך פון אַרם איז געשטאַרבן, און זיין
זון בְּדַהַד איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט.

²⁶און יהואָש דער זון פון יהואָחזן האָט צוריקגעקערט פון
דער האַנט פון בְּדַהַד דעם זון פון חנאָלן די שטעט וואָס ער

הָאָט געהאַט צוגענומען פון דער האַנט פון זיין פּאָטער יהואָחזן אין מלחמה. דריי מאָל האָט אים יואָש געשלאָגן, און האָט צוריקגעקערט די שטעט פון ישראל.

יך יאין צווייטן יאָר פון יואָש דעם זון פון יואָחזן, דעם מלך פון ישראל, איז אַמציִהוּ דער זון פון יואָש דעם מלך פון יהודה געוואָרן מלך. פֿינף און צוואַנציק יאָר איז ער אַלט געווען, אַז ער איז געוואָרן מלך, און ניין און צוואַנציק יאָר האָט ער געקניגט אין ירושָׁלַם. און דער נאָמען פון זיין מוטער איז געווען יהוֹעָדן פון ירושָׁלַם. און ער האָט געטאָן וואָס איז רעכטפאַרטיק אין די אויגן פון גאָט, אָבער ניט אַזוי ווי זיין פּאָטער דוד; ער האָט געטאָן אַזוי ווי אַלץ וואָס זיין פּאָטער יואָש האָט געטאָן. יבָאר די בָּמות זיינען ניט אָפּגעטאָן געוואָרן; דאָס פּאָלק האָט נאָך אַלץ געשלאַכט און גערייכערט אויף די בָּמות.

און עס איז געווען, ווי די מלוכה איז געווען באַפעסטיקט אין זיין האַנט, אַזוי האָט ער דערשלאָגן זיינע קנעכט וואָס האָבן דערשלאָגן זיין פּאָטער דעם מלך. אָבער די קינדער פון די דערשלעגער האָט ער ניט געטייט, אַזוי ווי עס שטייט געשריבן אין בוך פון תּוֹרַת־מֹשֶׁה, וואָס גאָט האָט באַפוילן, אַזוי צו זאָגן: פּאָטערס זאָלן ניט געטייט ווערן פאַר קינדער, און קינדער זאָלן ניט געטייט ווערן פאַר פּאָטערס; גייערט יעטוועדער פאַר זיין זינד זאָל געטייט ווערן.

יער האָט געשלאָגן פון אַדום אין טאָל פון זאָלץ צען טויזנט, און אַיינגענומען סָלע אין מלחמה, און גערופן איר נאָמען יקתאָל [ווי זי הייסט] ביז אויף היינטיקן טאָג.

דענסמאָל האָט אַמציִהוּ געשיקט שלוחים צו יהואָש דעם זון פון יהואָחז דעם זון פון יהואן, דעם מלך פון ישראל, אַזוי צו זאָגן: קום לאָמיר זיך אַנקוקן אין פנים.

האָט יהוֹאָשׁ דער מלך פון ישראל געשיקט צו אַמְצִיָּהוּ דעם מלך פון יהודה, אַזוי צו זאָגן: דער דאָרן וואָס אין לְבָנוֹן האָט געשיקט צו דעם צעדערבוים וואָס אין לְבָנוֹן, אַזוי צו זאָגן: גיב דיין טאָכטער צו מײן זון פאַר אַ וײב. איז פאַרבייגעגאַנגען אַ ווילדע חיה וואָס אין לְבָנוֹן, און האָט צעטרעטן דעם דאָרן. ¹⁰ישלאַגן האָסטו געשלאַגן אָדום, און דיין האַרץ האָט דיך דער-הויבן; האַלט דיין כבוד, און זײך אין דער היים. און נאָך וואָס זאָלסטו זיך רײצן מיט בײז, און פאַלן די און יהודה מיט דיר? ¹¹יאָבער אַמְצִיָּהוּ האָט ניט צוגעהערט. און יהוֹאָשׁ דער מלך פון ישראל איז אַרויפגעגאַנגען, און זײ האָבן זיך אָנגעקוקט אין פנים, ער און אַמְצִיָּהוּ דער מלך פון יהודה, אין בית־שֶׁמֶשׁ וואָס געהערט צו יהודה. ¹²יאון יהודה איז געשלאַגן געוואָרן פאַר ישראל, און זײ זײנען אַנטלאָפן איטלאַכער צו זײנע געצעלטן.

¹³יאון אַמְצִיָּהוּ דעם מלך פון יהודה, דעם זון פון יהוֹאָשׁ דעם זון פון אַסִּוְזִהוּ, האָט יהוֹאָשׁ דער מלך פון ישראל געכאַפט אין בית־שֶׁמֶשׁ. און ער איז געקומען קיין ירוּשָׁלַיִם, און האָט דורכ־געבראַכן די מויער פון ירוּשָׁלַיִם פון דעם טויער פון אפרים ביז דעם ווינקלטויער, פיר הונדערט אײלן. ¹⁴יאון ער האָט צוגענומען דאָס גאַנצע גאַלד און זילבער, און אַלע פלים, וואָס האָבן זיך געפונען אין הויז פון גאָט און אין די שאַצקאַמערן פון מלכס הויז, און משפּוֹך־קינדער, און האָט זיך אומגעקערט קיין שומרון.

¹⁵יאון די איבעריקע זאַכן פון יהוֹאָשׁן וואָס ער האָט געטאָן, און זײן גבורהשאַפט, און זײ ער האָט מלחמה געהאַלטן מיט אַמְצִיָּהוּ דעם מלך פון יהודה, דאָס איז שוין באַשריבן אין בוך פון די צײטגעשעענישן פון די מלכים פון ישראל. ¹⁶יאון יהוֹאָשׁ האָט זיך געלייגט מיט זײנע עלטערן, און ער

איז באַגראָבן געוואָרן אין שומרון לעבן די מלכים פון ישראל.
 און זיין זון יִרְבֵּעָם איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט.
¹⁷און אַמְצַנְהוּ דער זון פון יואָשן, דער מלך פון יהודה,
 האָט געלעבט נאָך דעם טויט פון יהואָש דעם זון פון יהואָחזן,
 דעם מלך פון ישראל, פופצן יאָר.
¹⁸און די איבעריקע זאכן וועגן אַמְצַנְהוּן, זיי זיינען שוין
 באַשריבן אין בוך פון די צײַטגעשעענישן פון די מלכים פון
 יהודה.

¹⁹און מע האָט געבונטעוועט אויף אים אַ בונט אין ירושלים,
 און ער איז אַנטלאָפן קיין לְכִישׁ; אָבער מע האָט נאָכגעשיקט
 נאָך אים קיין לְכִישׁ, און מע האָט אים דאָרטן געטייט. ²⁰און
 מע האָט אים געבראַכט אויף פּעַרד. און ער איז באַגראָבן
 געוואָרן אין ירושלים לעבן זיינע עלטערן אין דודס־שטאָט.
²¹און דאָס גאַנצע פּאָלק פון יהודה האָט גענומען צוֹרְיָהוּן,
 וואָס איז געווען זעכצן יאָר אַלט, און זיי האָבן אים געמאַכט
 פאַר מלך אויפן אָרט פון זיין פאָטער אַמְצַנְהוּן.
²²ער האָט אַרומגעבויט אַילת און האָט זי צוריקגעקערט
 צו יהודה, נאָכדעם ווי דער מלך האָט זיך געלייגט מיט זיינע
 עלטערן.

²³אין פּוּסְצַנְטן יאָר פון אַמְצַנְהוּ דעם זון פון יואָשן, דעם
 מלך פון יהודה, איז יִרְבֵּעָם דער זון פון יואָש דעם מלך פון
 ישראל געוואָרן מלך אין שומרון, נאון האָט געקיניגט אײַן און
 פּעַרציק יאָר. ²⁴און ער האָט געטאָן וואָס איז שלעכט אין די
 אויגן פון גאָט; ער האָט זיך נישט אָפּגעקערט פון אַלע זינד פון
 יִרְבֵּעָם דעם זון פון נבָטן, וואָס ער האָט געמאַכט זינדיקן
 ישראל.

²⁵ער האָט צוריקגעשטעלט דעם געמאַרק פון ישראל, פון

חו מע קומט קיין חַמַּת ביז דעם ים פון פלוין, אזוי ווי דאָס וואָרט פון יהוה דעם גאָט פון ישראל, וואָס ער האָט גערעדט דורך זיין קנעכט יונה דעם זון פון אַמְתִּין, דעם נביא, וואָס פון גַּת־חֶפְרָה. ²⁶וואָרום גאָט האָט געזען די פֿיין פון ישראל, אָז זי איז זייער ביטער, און קיין מוטערמענטש איז ניטאָ, און ניטאָ ווער זאָל העלפן ישראל. ²⁷און גאָט האָט גיט געוואָלט אויסמעקן דעם נאָמען פון ישראל פון אונטערן הימל, און ער האָט זי געהאַלפן דורך דער האַנט פון יִרְבֵּעַם דעם זון פון יואָש.

²⁸און די איבעריקע זאכן וועגן יִרְבֵּעַמען, און אַלץ וואָס ער האָט געטאָן, און זיין גבורהשאַפט, ווי ער האָט מלחמה געהאַלטן, און ווי ער האָט צוריקגעקערט דִּמְשָׁק און חַמַּת צו יהודה און ישראל, דאָס איז שוין באַשריבן אין בוך פון די צייט־געשעענישן פון די מלכים פון ישראל.

²⁹און יִרְבֵּעַם האָט זיך געלייגט מיט זיינע עלטערן, מיט די מלכים פון ישראל. און זיין זון זכַרְיָה איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט.

מזן יאָר זיבן און צוואַנציקסטן יאָר פון יִרְבֵּעַם דעם מלך פון ישראל, איז צַנְרִיָּה דער זון פון אַמְצִיָּה דעם מלך פון יהודה געוואָרן מלך. ¹זעכצן יאָר איז ער אַלט געווען, אָז ער איז געוואָרן מלך, און צוויי און פופציק יאָר האָט ער געקיניגט אין ירוּשָׁלַיִם. און דער נאָמען פון זיין מוטער איז געווען יְכָלִיהוּ פון ירוּשָׁלַיִם.

²און ער האָט געטאָן וואָס איז רעכטפאַרטיק אין די אויגן פון גאָט, אזוי ווי אַלץ וואָס זיין פאָטער אַמְצִיָּהוּ האָט געטאָן. ³נאָר די בָּמוֹת זיינען גיט אָפּגעטאָן געוואָרן; דאָס פּאַלֶּק האָט נאָך אַלץ געשלאַכט און גערייכערט אויף די בָּמוֹת.

⁴און גאָט האָט געפלאַגט דעם מלך, און ער איז געווען אַ ⁵אין פּסוק 13 און אנדערע ערטער איז דער נאָמען עֲזַרְיָה.

מצורע ביו דעם טאָג פון זיין טויט. און ער איז געוועסן אין דעם אָפגעזונדערטן הויז. און יוֹתם דעם מלכס זון איז געווען איבערן פּאַלאַץ; ער האָט געמשפּט דאָס פּאַלק פון לאַנד. און די איבעריקע זאָכן וועגן צנרִיָהּ, און אַלץ וואָס ער האָט געטאָן, דאָס איז שוין באַשריבן אין בוך פון די צײַט־געשעענישן פון די מלכים פון יהודה.

און צנרִיָהּ האָט זיך געלייגט מיט זיינע עלטערן, און מע האָט אים באַגראָבן לעבן זיינע עלטערן אין דודס־שטאָט. און זיין זון יוֹתם איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט.

אין אַכט און דרייסיקסטן יאָר פון צנרִיָהּ דעם מלך פון יהודה, האָט זכרִיָהּ דער זון פון יִרְבְּעָמֶען געקייניגט איבער ישראל אין שומרון זעקס חדשים. און ער האָט געטאָן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פון גאָט, אַזוי ווי זיינע עלטערן האָבן געטאָן; ער האָט זיך גיט אָפגעקערט פון די זינד פון יִרְבְּעָם דעם זון פון נבִטָן, וואָס ער האָט געמאַכט זינדיקן ישראל.

¹⁰און שלום דער זון פון יִבְשָׁן האָט געמאַכט אַ בונט אויף אים, און האָט אים געשלאַגן אַנטקעגן פּאַרן פּאַלק, און אים געטייט, און איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט.

¹¹און די איבעריקע זאָכן וועגן זכרִיָהּ, זיי זיינען באַשריבן אין בוך פון די צײַטגעשעענישן פון די מלכים פון ישראל.

¹²דאָס איז געווען דאָס וואָרט פון גאָט וואָס ער האָט גערעדט צו יְהוֹאָן, אַזוי צו זאָגן: קינדער ביון פירטן דורך וועלן דיר זיצן אויפן טראָן פון ישראל; און אַזוי איז געשען.

¹³שלום דער זון פון יִבְשָׁן איז געוואָרן מלך אין גיין און דרייסיקסטן יאָר פון עזרִיָהּ דעם מלך פון יהודה; און ער האָט געקייניגט אַ חודש צײַט אין שומרון.

¹⁴איז אַרויפגעאַנגען מנחם דער זון פון גִדִין, פון תּרְזָה.

און ער איז געקומען קיין שומרון, און האָט געשלאָגן שלום דעם זון פון יבֿשן אין שומרון, און האָט אים געטייט, און איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט.

¹⁶יאון די איבעריקע זאָכן וועגן שלומען, און זיין בונט וואָס ער האָט געבונטעוועט, דאָס איז באַשריבן אין בוך פון די צייט געשעענישן פון די מלכים פון ישראל.

¹⁷ידענסמאָל האָט מנחם געשלאָגן תפסח מיט אַלע וואָס אין איר, און אירע געמאַרקן פון תרצה אָן. ווייל מע האָט אים נישט געעפנט, האָט ער זי געשלאָגן; אַלע אירע טראָגעדיקע האָט ער אויפגעשפּאַלטן.

¹⁸יאין ניין און דרייסיקסטן יאָר פון צוריה דעם מלך פון יהודה איז מנחם דער זון פון גדין געוואָרן מלך איבער ישראל, וואוּן האָט געקיניגט צען יאָר אין שומרון.

¹⁹יאון ער האָט געטאָן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פון גאָט; ער האָט אַלע זיינע טעג זיך נישט אָפגעקערט פון די זינד פון יבֿבעם דעם זון פון נבֿטן, וואָס ער האָט געמאַכט זינדיקן ישראל.

²⁰יאזי געקומען פּוּל דער מלך פון אַשור אויפן לאַנד, און מנחם האָט געגעבן פולן טויזנט צענטנער זילבער, אַז זיין האַנט זאָל זיין מיט אים צו באַפעסטיקן די מלוכה אין זיין האַנט. ²¹און מנחם האָט אויסגעוואָרפן דאָס געלט אויף ישראל, אויף אַלע ווילפאַרמעגלאַכע, פּופציק שקלים זילבער אויף יעטוועדער מאַן, כדי צו געבן דעם מלך פון אַשור. און דער מלך פון אַשור האָט זיך אומגעקערט, און האָט זיך נישט אָפגעשטעלט דאָרטן אין לאַנד.

²²יאון די איבעריקע זאָכן וועגן מנחמען, און אַלץ וואָס ער האָט געטאָן, דאָס איז שוין באַשריבן אין בוך פון די צייט געשעענישן פון די מלכים פון ישראל.

²²און מנחם האָט זיך געלייגט מיט זיינע עלטערן, און זיין זון פקחיה איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט.

²³אין פופציקסטן יאָר פון צורִיָה דעם מלך פון יהודה איז פקחיה דער זון פון מנחמען געוואָרן מלך איבער ישראל אין שומרון, (און האָט געקיניגט) צוויי יאָר.

²⁴און ער האָט געטאָן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פון גאָט; ער האָט זיך ניט אָפגעקערט פון די זינד פון ירבעם דעם זון פון נבטן, וואָס ער האָט געמאַכט זינדיקן ישראל.

²⁵און זיין הויפטמאַן פֿקח דער זון פון רמליהוּן האָט געמאַכט אַ בונט אויף אים, און האָט אים דערשלאָגן אין שומרון, אין פאלאַץ פון מלכס הויז, ביי אַרגוב און ביי אַריה; און מיט אים זיינען געווען פופציק מאַן פון די גלעדער; און ער האָט אים געטייט, און איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט.

²⁶און די איבעריקע זאַכן וועגן פקחיהוּן, און אַלץ וואָס ער האָט געטאָן, דאָס איז באַשריבן אין בוך פון די צייטגעשעענישן פון די מלכים פון ישראל.

²⁷אין צוויי און פופציקסטן יאָר פון צורִיָה דעם מלך פון יהודה, איז פֿקח דער זון פון רמליהוּן געוואָרן מלך איבער ישראל אין שומרון, (און האָט געקיניגט) צוואַנציק יאָר.

²⁸און ער האָט געטאָן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פון גאָט; ער האָט זיך ניט אָפגעקערט פון די זינד פון ירבעם דעם זון פון נבטן, וואָס ער האָט געמאַכט זינדיקן ישראל.

²⁹אין די טעג פון פֿקח דעם מלך פון ישראל, איז געקומען תּגלת־פּלאָסר דער מלך פון אַשור, און האָט גענומען עיזן, און אַב־ל־בֵּית־מַעֲכָה, און יְנוּחַ, און קָדֶשׁ, און חֲצוֹר, און גלעד, און גליל, דאָס גאַנצע לאַנד נפּתְלִי; און ער האָט זיי פּאַרטריבן קיין אַשור.

³⁰און הושע דער זון פון אלהן האט געבונטעוועט אַ בונט אויף פֿקח דעם זון פון רמליהון, און ער האָט אים געשלאָגן און אים געטייט, און איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט, אין צוואַנציקסטן יאָר פון יוֹתם דעם זון פון עזניהן.
³¹און די איבעריקע זאָכן וועגן פֿקחן, און אַלץ וואָס ער האָט געטאָן, דאָס איז באַשריבן אין בוך פון די צייטגעשעענישן פון די מלכים פון ישראל.

³²אין צווייטן יאָר פון פֿקח דעם זון פון רמליהון, דעם מלך פון ישראל, איז יוֹתם דער זון פון עזניהו דעם מלך פון יהודה געוואָרן מלך. ³³פינף און צוואַנציק יאָר איז ער אַלט געווען, אַז ער איז געוואָרן מלך, און זעכצן יאָר האָט ער געקניגט אין ירושלים. און דער נאָמען פון זיין מוטער איז געווען ירושאַ די טאָכטער פון צדוקן.

³⁴און ער האָט געטאָן וואָס איז רעכטפאַרטיק אין די אויגן פון גאָט; ער האָט געטאָן אַזוי ווי אַלץ וואָס זיין פאָטער עזניהו האָט געטאָן. ³⁵נאָר די בַּמֹּת זיינען ניט אָפּגעטאָן געוואָרן; דאָס פאָלק האָט נאָך אַלץ געשלאַכט און גערייכערט אויף די בַּמֹּת. ער האָט געבויט דאָס אויבערשטע טויער פון גאָטס הויז.
³⁶און די איבעריקע זאָכן וועגן יוֹתמען, און אַלץ וואָס ער האָט געטאָן, דאָס איז שוין באַשריבן אין בוך פון די צייטגעשעענישן פון די מלכים פון יהודה.

³⁷אין יענע טעג האָט גאָט אָנגעהויבן אָנשיקן אויף יהודה רצין דעם מלך פון אַרם, און פֿקח דעם זון פון רמליהון.
³⁸און יוֹתם האָט זיך געלייגט מיט זיינע עלטערן, און ער איז באַגראָבן געוואָרן לעבן זיינע עלטערן אין זיין פאָטער דודס־שטאָט. און זיין זון אָחז איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט.

מז יאין זיבעצנטן יאָר פון פֿקח דעם זון פון רמליהון, איז אָחו דער זון פון יוֹתם דעם מלך פון יהודה געוואָרן מלך. יצואַנציק יאָר איז אָחו אַלט געווען, אָז ער איז געוואָרן מלך, און זעכצן יאָר האָט ער געקיניגט אין ירושלים.

און ער האָט ניט געטאָן וואָס איז רעכטפֿארטיק אין די אויגן פון גאָט זיין האַר, אַזוי ווי זיין פֿאַטער דוד. ינייערט ער איז געגאַנגען אין דעם וועג פון די מלכים פון ישראל. און ער האָט אויך געמאַכט דורכגיין זיין זון דורכן פֿייער^ד, אַזוי ווי די אומד-ווערדיקייטן פון די פעלקער וואָס גאָט האָט זיי פֿאַרטריבן פון פֿאַר די קינדער פון ישראל. יאון ער האָט געשלאַכט און גערייכערט אויף די בָּמֹת, און אויף די בערגלאַך, און אונטער יעטוועדער צווייגהאַפטיקן בוים.

^דדענסמאַל איז אַרויפגעקומען רצין דער מלך פון אַרם, און פֿקח דער זון פון רמליהון, דער מלך פון ישראל, קיין ירושלים אויף מלחמה; און זיי האָבן געלעגערט אויף אָחו, און ניט געקענט בייקומען.

^אאין יענער צייט האָט רצין דער מלך פון אַרם צוריק געקערט אַילת צו אַרם, און האָט אַרויסגעוואָרפֿן די יהודהער פון אַילת. און די אַדומים זיינען געקומען קיין אַילת, און זיינען דאָרטן געבליבן זיצן ביז אויף היינטיקן טאָג.

^יאון אָחו האָט געשיקט שלוחים צו תּגלת־פּלֶסֶר דעם מלך פון אַשור, אַזוי צו זאָגן: דיין קנעכט און דיין זון בין איך; קום אַרויף און העלף מיר פון דער האַנט פון דעם מלך פון אַרם, און פון דער האַנט פון דעם מלך פון ישראל, וואָס זיינען אויפֿגעשטאַנען אויף מיר.

^אאון אָחו האָט גענומען דאָס זילבער און דאָס גאָלד וואָס האָט זיך געפונען אין גאָטס הויז און אין די שאַצקאַמערן פון מלכס הויז, און האָט געשיקט צום מלך פון אַשור שוחד. ^יאון פֿאַרברענט צום גאָט מולך.

דער מלך פון אשור האָט צוגעהערט צו אים, און דער מלך פון אשור איז אַרויפגעגאַנגען אויף דַמְשֶׁק, און האָט זי אַיינגענומען, און האָט פאַרטריבן אירע באַוווינער קיין קיר, און רצינען האָט ער געטייט.

¹⁰און דער מלך אָחו איז געגאַנגען קיין דַמְשֶׁק אַנטקעגן תּוֹלַת־פְּלֶאָסָר דעם מלך פון אשור, און ער האָט געזען דעם מוּבַח וואָס אין דַמְשֶׁק. און דער מלך אָחו האָט געשיקט צו אורְיָה דעם כּהֵן די געשטאַלט פון דעם מוּבַח און זיין געבוי לויט זיין גאַנצער אַרבעט. ¹¹און אורְיָה דער כּהֵן האָט אויפֿגעבויט דעם מוּבַח; אַזוי ווי אַלץ וואָס דער מלך אָחו האָט געשיקט פון דַמְשֶׁק, אַזוי האָט אורְיָה דער כּהֵן געמאַכט, אידער דער מלך אָחו איז געקומען פון דַמְשֶׁק. ¹²און אַז דער מלך איז געקומען פון דַמְשֶׁק, האָט דער מלך געזען דעם מוּבַח; און דער מלך האָט געזען דעם מוּבַח, און האָט אויפגעבראַכט אויף אים. ¹³און ער האָט געדעמפט זיין בראַנדאָפּפער און זיין שפּייד אַפּפער, און געגאַסן זיין גיסאַפּפער, און געשפרענגט דאָס בלוט פון זיין פרידאָפּפער, אויפן מוּבַח. ¹⁴און דעם קופּערנעם מוּבַח וואָס פאַר גאַט האָט ער צוגערויקט פון פאַר דעם הויז, פון צווישן דעם מוּבַח און צווישן דעם הויז פון גאַט, און האָט אים אַחעק געשטעלט ביין זיין פון דעם מוּבַח צו צפון.

¹⁵און דער מלך אָחו האָט באַפוילן אורְיָה דעם כּהֵן, אַזוי צו זאָגן: אויף דעם גרויסן מוּבַח דעמף דאָס בראַנדאָפּפער פון אין דער פרי, און דאָס שפּיידאָפּפער פון אַחוּט, און דאָס בראַנדאָפּפער פון מלך און זיין שפּיידאָפּפער, און דאָס בראַנדאָפּפער פון דעם גאַנצן פּאַלק פון לאַנד, און זייער שפּיידאָפּפער און זייערע גיסאַפּפער; און איטלאַך בלוט פון בראַנדאָפּפער און איטלאַך בלוט פון שלאַכטאַפּפער זאַלסטו שפרענגען אויף אים. און וועגן דעם קופּערנעם מוּבַח וועל איך דאַרפן נאַכקוקן.

י"א און ארִיָה דער פֿהן האָט געטאָן אַזוי ווי אַלץ וואָס דער מלך אָחו האָט באַפוילן.

י"ב און דער מלך אָחו האָט אָפּגעהאַקט די ראַמען פֿון די געשטעלן, און האָט אָפּגעטאָן פֿון זיי דעם האַנטפּאַס. און דעם ים־האַט ער אַראָפּגענומען פֿון די קופּערנע רינדער וואָס אונטער אים, און האָט אים אַוועקגעשטעלט אויף אַ געפּלאַסטער פֿון שטיינער. י"ג און דער איבערדעק פֿאַר שבת וואָס מע האָט אָנגעבויט אָן הויז, און דעם מלכס אַייגנאַנג דערויסן, האָט ער איבערגעשטעלט אין הויז פֿון גאָט פֿון וועגן דעם מלך פֿון אַשור. י"ד און די איבעריקע זאַכן פֿון אָחון וואָס ער האָט געטאָן, זיי זיינען שוין באַשריבן אין בוך פֿון די צייטגעשעענישן פֿון די מלכים פֿון יהודה.

י"ה און אָחו האָט זיך געלייגט מיט זיינע עלטערן, און ער איז באַגראָבן געוואָרן לעבן זיינע עלטערן אין דודס־שטאָט. און זיין זון חזקיהו איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט.

י"ז יאָר צוועלפטן יאָר פֿון אָחו דעם מלך פֿון יהודה, איז הושע דער זון פֿון אֵלהן געוואָרן מלך אין שומרון איבער ישראל, נאָך האָט געקייניגט ניין יאָר.

י"ח און ער האָט געטאָן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פֿון גאָט, נאָר ניט אַזוי ווי די מלכים פֿון ישראל וואָס זיינען געווען פֿאַר אים.

י"ט אויף אים איז אַרויפגעאַנגען שלמנאַסר דער מלך פֿון אַשור, און הושע איז געוואָרן אַ קנעכט צו אים, און אים געצאָלט אָפּגאַב.

י"א און דער מלך פֿון אַשור האָט אויסגעפונען אין הושע אַ בונט, ווייל ער האָט געשיקט שלוחים צו סאָ דעם מלך פֿון מצרים, און האָט ניט אַרויפגעבראַכט אָפּגאַב צו דעם מלך פֿון

י"ז מלכים א' 1, 27 און הייטער. י"ח מלכים א' 1, 23 און הייטער.

אָשור אַזוי ווי יאָר אין יאָר. און דער מלך פון אָשור האָט אים פאַרהאַלטן, און האָט אים אַייגעשפּאַרט אין תּפּיסה.

און דער מלך פון אָשור איז אַרויפגעאַנגען אויפן גאַנצן לאַנד, און איז אַרויפגעאַנגען אויף שומרון, און האָט געלעגערט אויף איר דריי יאָר. ¹⁶אין ניינטן יאָר פון הושען האָט דער מלך פון אָשור באַצווונגען שומרון, און האָט פאַרטריבן ישראל קיין אָשור, און זיי באַזעצט אין חלח, און אין חבור, ביים טייך גוֹן, און אין די שטעט פון מְדִי.

¹⁷און דאָס איז געשען ווייל די קינדער פון ישראל האָבן געזינדיקט צו יהוה זייער גאָט וואָס האָט זיי אויפגעבראַכט פון לאַנד מצרים, פון אונטער דער האַנט פון פּרעה דעם מלך פון מצרים, און זיי האָבן געפאַרכט פרעמדע געטער. ¹⁸און זיי זיינען געגאַנגען אין די געזעצן פון די פעלקער וואָס גאָט האָט פאַרטריבן פון פאַר די קינדער פון ישראל; דעסגלייכן די מלכים פון ישראל, וואָס זיי האָבן געמאַכט. ¹⁹און די קינדער פון ישראל האָבן צוגעטראַכט זאכן וואָס ניט ריכטיק צו יהוה זייער גאָט, און זיי האָבן זיך געבויט בַּמֹּת אין אַלע זייערע שטעט, פון אַ וועכטערטורעם ביז אַ פעסטונגשטאָט. ²⁰און זיי האָבן זיך אויפגעשטעלט זיילשטיינער און געצושטאַנגען אויף יעטועדער הויכן בערגל און אונטער יעטועדער צווייג האַפטיקן בוים. ²¹און זיי האָבן דאַרטן גערייכערט אויף אַלע בַּמֹּת, אַזוי ווי די פעלקער וואָס גאָט האָט פאַרטריבן פון פאַר זיי; און זיי האָבן געטאַן שלעכטע זאַכן צו דערצערענען גאָט. ²²און זיי האָבן געדינט די אַפּגעטער, וואָס גאָט האָט זיי אָנגעזאַגט: איר זאַלט ניט טאַן די דאָזיקע זאַך. ²³און גאָט האָט געוואָרנט ישראל און יהודה דורך איטלאַכן נביא, איטלאַכן זעער, אַזוי צו זאָגן: קערט אַייך אום פון אַייערע שלעכטע וועגן, און היט מיינע געבאָט, מיינע געזעצן, לויט דער גאַנצער תּוֹרָה וואָס איך

הָאָב בַּאֲפוּיִלָן אֵייערע עלטערן, און וואָס איך האָב געשיקט צו
אַיך דורך מינע קנעכט די נביאים. ¹⁴יאָבער זיי האָבן ניט
צוגעהערט, און זיי האָבן האַרט געמאַכט זייער נאַקן, אַזוי ווי
דער נאַקן פון זייערע עלטערן וואָס האָבן ניט געגלויבט אין
יהוה זייער גאָט. ¹⁵און זיי האָבן פאַראַכט זיינע געזעצן און זיין
בונד וואָס ער האָט געשלאָסן מיט זייערע עלטערן, און זיינע
וואַרענישן וואָס ער האָט זיי געוואָרנט, און זיי זיינען געגאַנגען
נאָך נישטיקייט און געוואָרן נישטיק, און נאָך די פעלקער וואָס
הינד אַרום זיי, וואָס גאָט האָט זיי באַפוּיִלָן ניט צו טאָן אַזוי ווי זיי.
¹⁶און זיי האָבן פאַרלאָזן אַלע געבאָט פון יהוה זייער גאָט, און
האָבן זיך געמאַכט געגאַסענע געצן—צוויי קעלבער, און געמאַכט
אַן אַשָׁרָה, און זיך געבוקט צו דעם גאַנצן חיל פון הימל, און
גערניט בַּעַל. ¹⁷און זיי האָבן געמאַכט דורכגיין זייערע זין און
זייערע טעכטער דורכן פייער, און האָבן געברויכט וואַר-
זאָגעריי און געצויבערט, און זיך אָפּגעגעבן צו טאָן וואָס איז
שלעכט אין די אויגן פון גאָט, אים צו דערצערענען. ¹⁸און גאָט
האָט זייער געצערנט אויף ישראל, און ער האָט זיי אָפּגעטאָן
פון זיין פנים; עס איז ניט געבליבן אַחוץ שבט יהודה אַליין.
¹⁹האָט אויך יהודה ניט געהיט די געבאָט פון יהוה זייער גאָט, און
זיי זיינען געגאַנגען אין די געזעצן פון ישראל, וואָס יענע האָבן
געמאַכט. ²⁰און גאָט האָט פאַראַכט דעם גאַנצן זאַמען פון
ישראל, און ער האָט זיי געפייניקט, און האָט זיי געגעבן אין דער
האַנט פון אויסרויבער, ביז ער האָט זיי אַוועקגעוואָרפן פון זיין
פנים. ²¹וואַרום אַז ער האָט אָפּגעריסן ישראל פון דעם הויז
פון דוד, און זיי האָבן געמאַכט פאַר אַ מלך יְרַבְעָם דעם זון
פון נבטן, האָט יְרַבְעָם אַראָפּגעפירט ישראל פון הינטער גאָט,
און ער האָט זיי געמאַכט זינדיקן אַ גרויסע זינד. ²²און די
קינדער פון ישראל זיינען געגאַנגען אין אַלע זינד פון יְרַבְעָמען

וואָס ער האָט געטאָן; זיי האָבן זיך ניט אָפגעקערט דערפון.
 20 זיין גאָט האָט אָפגעטאָן ישראל פון זיין פנים, אזוי ווי ער האָט
 גערעדט דורך אַלע זיינע קנעכט די נביאים, און ישראל איז
 פאַרטריבן געוואָרן פון זיין ערד קיין אַשור ביז אויף היינטיקן
 טאָג.

21 און דער מלך פון אַשור האָט געבראַכט מענטשן פון כַּבֵּל,
 און פון כּוּתָה, און פון עָנָא, און פון סַמְתָה, און פון סַפְרַנִּים, און
 באַזעצט אין די שטעט פון שומרון אָנשטאַט די קינדער פון
 ישראל. און זיי האָבן געאַרבעט שומרון, און זיינען געזעסן אין
 אירע שטעט.

22 און עס איז געווען אין אָנהייב פון זייער זיצן דאָרטן, האָבן
 זיי ניט געפאַרכט יהוה, און יהוה האָט אָנגעשיקט אויף זיי לִיבָן,
 און זיי פלעגן אויסהרגען צווישן זיי. 23 האָט מען אָנגעזאָגט דעם
 מלך פון אַשור, אזוי צו זאָגן: די פעלקער וואָס דו האָסט אַוועק
 געפירט, און באַזעצט אין די שטעט פון שומרון, ווייסן ניט דעם
 שטייגער פון דעם גאָט פון לאַנד; דרום האָט ער אָנגעשיקט
 אויף זיי לִיבָן, און זע, זיי טייטן זיי, אזוי ווי זיי ווייסן ניט דעם
 שטייגער פון דעם גאָט פון לאַנד.

24 האָט דער מלך פון אַשור באַפוילן, אזוי צו זאָגן: פירט
 אַוועק אַהין איינעם פון די כּוּהִים וואָס איר האָט פאַרטריבן
 פון דאָרטן; און זאָלן זיי גיין און זיך באַזעצן דאָרטן, און ער זאָל
 זיי לערנען דעם שטייגער פון דעם גאָט פון לאַנד.

25 איז געקומען איינער פון די כּוּהִים וואָס מע האָט געהאַט
 פאַרטריבן פון שומרון, און ער האָט זיך באַזעצט אין בִּית־אֵל,
 און האָט זיי געלערנט ווי זיי זאָלן פאַרכטן יהוה. 26 אַבְעֶר
 איטלאַך פאָלק פלעגט אויך מאַכן זיינע אייגענע געטער, און זיי
 האָבן זיי אַוועקגעשטעלט אין די הייזער פון די כּוּהִים וואָס די
 שומרונים האָבן געמאַכט; איטלאַך פאָלק אין זייערע שטעט

וואָס זיי זיינען דאָרטן געזעסן. ¹⁰און די מענטשן פון קבל האָבן געמאַכט סופות־בנות, און די מענטשן פון פות האָבן געמאַכט גרנל, און די מענטשן פון סמת האָבן געמאַכט אַשימאָ, ¹¹און די צנים האָבן געמאַכט גבחו און תרמק, און די ספרנים האָבן פאַרברענט זייערע קינדער אין פייער צו אַדרמלך און צוגמלך, די געטער פון ספרנים. ¹²דערביי פלעגן זיי פאַרכטן יהוה, און זיי האָבן זיך געמאַכט פון צווישן זיך פּהנים פון בָּמוֹת, וואָס פלעגן מקריב זיין פאַר זיי אין די הייזער פון די בָּמוֹת. ¹³יהוה פלעגן זיי פאַרכטן, אָבער זייערע געטער פלעגן זיי דינען, אַזוי ווי דער שטייגער פון די פעלקער וואָס מע האָט זיי פון דאָרטן אַחצקגעפירט.

¹⁴ביז אויף היינטיקן טאָג טוען זיי אַזוי ווי די פריערדיקע שטייגערס; זיי פאַרכטן ניט ואין גאַנצן יהוה, און זיי טוען ניט אַזוי ווי זייערע חוקים און ווי זייער געזעץ, און אַזוי ווי די תורה און ווי דאָס געבאָט וואָס גאָט געבאָטן די קינדער פון יעקב, וואָס ער האָט געמאַכט זיין נאָמען ישראל; ¹⁵וואָס גאָט האָט מיט זיי געשלאָסן אַ בונד, און האָט זיי באַפוילן, אַזוי צו זאָגן: „איר זאָלט ניט פאַרכטן פרעמדע געטער, און איר זאָלט זיך ניט בוקן צו זיי, און זיי ניט דינען, און ניט שלאַכטן צו זיי; ¹⁶נייערט יהוה וואָס האָט אַיך אויפגעבראַכט פון לאַנד מצרים מיט גרויס שטאַרקייט, און מיט אַן אויסגעשטרעקטן אַרעם, אים זאָלט איר פאַרכטן, און צו אים זאָלט איר זיך בוקן, און צו אים זאָלט איר שלאַכטן. ¹⁷און די חוקים און די געזעצן, און די תורה און דאָס געבאָט, וואָס ער האָט פאַר אַיך געשריבן, זאָלט איר היטן צו טאָן אַלע טאָג; און איר זאָלט ניט פאַרכטן פרעמדע געטער. ¹⁸און דעם בונד וואָס איך האָב געשלאָסן מיט אַיך, זאָלט איר ניט פאַרגעסן; און איר זאָלט ניט פאַרכטן פרעמדע געטער. ¹⁹נייערט יהוה אַייער גאָט זאָלט איר

פֶּאָרְכַּטֵּן, און ער וועט אײך מציל זײַן פון דער האַנט פון אַלע
אײערע פײַנט.⁴⁰ אָבער זײ האָבן נײַט צוגעהערט, נײַערט זײ
טוען אַזױ ווי זײער פּרײערדיקער שטײגער.
⁴¹און דידאָזיקע פעלקער פלעגן פֶּאָרְכַּטֵּן יװה, אָבער
זײערע געצן פלעגן זײ דינען; דעסגלײַכן זײערע קינדער און
זײערע קינדסקינדער—אַזױ ווי זײערע עלטערן האָבן געטאַן,
אַזױ טוען זײ ביז אויף הײַנטיקן טאַג.

יְיָ און עס איז געווען אין דריטן יאָר פון הושע דעם זון פון
אַלְהֵן, דעם מלך פון ישראל, איז חזקיה דער זון פון אָחז
דעם מלך פון יהודה געוואָרן מלך. ¹פִּינָה און צוואַנציק יאָר
איז ער אַלט געווען, אָז ער איז געוואָרן מלך, און נײַן און
צוואַנציק יאָר האָט ער געקײַניגט אין ירוּשָׁלַיִם. און דער נאַמען
פון זײַן מוטער איז געווען אַבִּי די טאָכטער פון זכַרְיָהן.
²און ער האָט געטאַן וואָס איז רעכטפֿאַרטיק אין די אויגן
פון גאָט, אַזױ ווי אַלץ וואָס זײַן פֿאַטער דוד האָט געטאַן. ³ער
האָט אָפּגעטאַן די בַּמֹּת, און צעבראַכן די זײַלשטײנער, און אָפֿ־
געהאַקט די אַשְׁרָה. און ער האָט צעהאַקט די קופּערנע שלאַנג
וואָס משה האָט געמאַכט; ⁴וואָרום ביז יענע טעג פלעגן די
קינדער פון ישראל רײַכערן צו איר, און מע האָט זי גערופן
נחושֶׁתַן. ⁵ער האָט זיך פֿאַרזיכערט אויף גאָט דעם האַר פון
ישראל, און נאָך אים איז נײַט געווען אַזאַ ווי ער צווישן אַלע
מלכים פון יהודה, אויך נײַט צווישן די וואָס זײַנען געווען פֿאַר
אים. ⁶וואָרום ער האָט זיך באַהעפּט אָן גאָט, ער האָט זיך נײַט
אָפּגעקערט פון הײַנטער אים, און ער האָט געהײט זײַנע געבאַט
וואָס גאָט האָט געבאַטן משהן. ⁷און גאָט פלעגט זײַן מיט אים;
אומעטום ווו ער פלעגט אַרױסגיין, פלעגט ער באַגליקן. און
ער האָט חידע־רשפּעניקט אָן דעם מלך פון אַשׁוּר, און האָט אים

ניט געדינט. ⁹ער האָט געשלאַגן די פּלשתיים ביז צָנָה און אירע געמאַרקן, פון אַ וועכטערטורעם ביז אַ פעסטונגשטאָט.

¹⁰און עס איז געווען אין פּירטן יאָר פון מלך חזקיהוּן—דאָס איז דאָס זיבעטע יאָר פון הושע דעם זון פון אֶלְהֵן, דעם מלך פון ישראל—איז אַרויפגעגאַנגען שלמנאָסר דער מלך פון אַשור אויף שומרון, און האָט געלעגערט אויף איר. ¹¹און זיי האָבן זי באַצווונגען צום סוף פון דריי יאָר; אין זעקסטן יאָר פון חזקיהוּן—דאָס איז דאָס ניינטע יאָר פון הושע דעם מלך פון ישראל—איז שומרון באַצווונגען געוואָרן. ¹²און דער מלך פון אַשור האָט פאַרטריבן ישראל קיין אַשור, און האָט זיי אַוועק געפירט אין חלח, און אין חבור, ביים טייך גוּן, און אין די שטעט פון מְדִי; ¹³פאַרוואָס זיי האָבן ניט צוגעהערט צו דעם קול פון יהוה זייער גאָט, און האָבן איבערגערעטן זיין בונד, אַלץ וואָס משה דער קנעכט פון גאָט האָט זיי באַפוילן, און זיי האָבן ניט צוגעהערט און ניט געטאָן.

¹⁴און אין פּערצנטן יאָר פון מלך חזקיהוּן, איז אַרויפֿגעגאַנגען סנחריב דער מלך פון אַשור אויף אַלע באַפעסטיקטע שטעט פון יהודה, און האָט זיי אַיינגענומען.

¹⁵האָט חזקיהוּ דער מלך פון יהודה געשיקט צו דעם מלך פון אַשור קיין לְכִישׁ, אַזוי צו זאָגן: איך האָב געזינדיקט; קער זיך אָפּ פון מיר; וואָס דו וועסט אויף מיר אַרויפֿלייגן, וועל איך טראָגן.

האָט דער מלך פון אַשור אַרויפגעלייגט אויף חזקיהוּ דעם מלך פון יהודה דריי הונדערט צענטנער זילבער און דרייסיק צענטנער גאָלד.

¹⁶און חזקיהוּ האָט אַוועקגעגעבן דאָס גאַנצע זילבער וואָס האָט זיך געפונען אין היז פון גאָט און אין די שאַצקאַמערן פון מלכס היז. ¹⁷אין יענער צייט האָט חזקיהוּ אַרומגעהאַקט די

טירן פון דעם טעמפל פון גאט, און די ביישטידלאך וואָס חזקיהו האָט געזען, און ער האָט עס געזען דעם מלך פון אשור.

¹⁷ יאָן דער מלך פון אשור האָט געשיקט תרמנען, און רב קריסן, און רבשקהן, פון לכיש צום מלך חזקיהו מיט אַ גרויסן חיל קיין ירושלים. און זיי זיינען אַרויפגעגאַנגען און זיינען געקומען קיין ירושלים; און זיי זיינען אַרויפגעגאַנגען, אַזוי זיינען זיי געקומען און האָבן זיך געשטעלט ביי דעם גראָבן פון דעם איבערשטן טייך וואָס אויפן וועג פון וועשערפעלד. ¹⁸ יאָן זיי האָבן גערופן צום מלך; איז אַרויסגעגאַנגען צו זיי אַלעקים דער זון פון חלקיהו, וואָס איבערן פאַלאַץ, און שְׁבַנָּא דער שרייבער, און יואָח דער זון פון אַסָפּן, דער דערמאַנער.

¹⁹ יאָן רבשקה האָט צו זיי געזאָגט: זאָגט אַקאַרשט צו חזקיהו אַזוי האָט געזאָגט דער גרויסער מלך, דער מלך פון אשור: וואָס איז דידאָזיקע פאַרויכערונג וואָס דו פאַרויכערסט זיך? ²⁰ מיינסטו הויל ליפּערמיד איז אַן עצה און גבורה פאַר מלחמה? אַצונד, אויף וועמען פאַרויכערסטו זיך, וואָס דו האָסט ווידער-שפּעניקט אַן מיר? יאַצונד זע, דו פאַרויכערסט זיך אויף דעם שטעקן פון דעמדאָזיקן צעבראַכענעם ראָר-אויף מצרים—וואָס אַז אַ מענטש לענט זיך אויף אים אַן, גייט ער אים אַרײַן אין דער האַנט, און לעכערט זי דורך; אַזוי איז פּרעה דער מלך פון מצרים פאַר אַלע וואָס פאַרויכערן זיך אויף אים. ²¹ יאָן אַז איר וועט מיר זאָגן: מיר פאַרויכערן זיך אויף יהוה אונדזער גאָט—איז דאָס נישט דער וואָס חזקיהו האָט אָפּגעטאַן זיינע בַּמּוֹת און זיינע מוּבַחּוֹת, און האָט געזאָגט צו יהודה און צו ירושלים: פאַר דעמדאָזיקן מוּבַחּוֹת זאָלט איר זיך בוקן אין ירושלים? ²² יאָן אַצונד, פאַרוועט זיך אַקאַרשט מיט מײַן האַר דעם מלך פון אשור, און איך וועל דיר געבן צוויי טויזנט פּעַרד, אויב דו

קענסט דיר אַרױפּזעצן רײטער אױף זײ. ²⁴הײנט װי קענסטו אָפּשטױסן דעם פּנים פּון אַ הױפּטמאַן, אײנעם פּון די קלענסטע קנעכט פּון מײן האַר? פּון דעסטװעגן פּאַרױכערסטו זיך אױף מַצְרַיִם: װעגן רײטװעגן און רײטער. ²⁵אַצונד, בײן איך דען אָן יװה אַרױפּגעקומען אױף דעמדאָזיקן אָרט, אים צו פּאַרװיסטן? יװה האָט צו מיר געזאָגט: גײ אַרױף אױף דעמדאָזיקן לאַנד, און פּאַרװיסט עס.

²⁶האַט אַלְיָקִים דער זון פּון חֲלֻקְיָהוּ, און שְׁבַנְאָ, און יוֹאָח, געזאָגט צו רבֿשָׁקָה: רעד, איך בעט דיך, צו דינע קנעכט אַראַמיש, װאַרום מיר פּאַרשטייען עס, און רעד ניט צו אונדז יװדיש אין די אױערן פּון דעם פּאַלק װאָס אױף דער מױער.

²⁷האַט רבֿשָׁקָה צו זײ געזאָגט: האָט דען צו דיין האַר און צו דיר מיך געשיקט מײן האַר צו רעדן דידאָזיקע װערטער, און ניט צו די מענטשן װאָס זיצן אױף דער מױער, צו עסן זײער קױט, און צו טרינקען זײער לײבװאַסער, בײַ אַיִך?

²⁸און רבֿשָׁקָה האָט זיך געשטעלט, און האָט אױסגערופּן אױף אַ הױכן קוֹל אױף יװדיש, און האָט גערעדט און געזאָגט: הערט דאָס װאַרט פּון דעם גרויסן מלך, דעם מלך פּון אַשור. ²⁹אַזױ האָט געזאָגט דער מלך: זאָל אַיִך חֲזַקְיָהוּ ניט נאַרן, װאַרום ער קען אַיִך ניט מציל זײן פּון זײן האַנט. ³⁰און זאָל אַיִך חֲזַקְיָהוּ ניט פּאַרױכערן אױף יװה, אַזױ צו זאָגן: מציל זײן װעט אונדז מציל זײן יװה, און דידאָזיקע שטאַט װעט ניט אײפּערגעגעבן װערן אין דער האַנט פּון דעם מלך פּון אַשור. ³¹איר זאָלט ניט צװעהערן צו חֲזַקְיָהוּ, װאַרום אַזױ האָט געזאָגט דער מלך פּון אַשור: מאַכט מיט מיר שלום, און קומט אַרױס צו מיר, און עסט אײטלאַכער פּון זײן װינשטאַק און אײטלאַכער פּון זײן פּײַגנבוים, און טרינקט אײטלאַכער דאָס װאַסער פּון זײן ברונעם. ³²בײז איך קום, און װעל אַיִך נעמען אין אַ לאַנד אַזױ

ווי אייער לאַנד, אַ לאַנד פון תבואה און חיים, אַ לאַנד פון ברויט און חייגערטנער, אַ לאַנד פון איילבערטן און האַניק, כדי איר זאָלט לעבן און ניט שטאַרבן; און איר זאָלט ניט צוהערן צו חזקיהו, אַז ער וועט אייך איינרעדן, אַזוי צו זאָגן: יהוה וועט אונדז מציל זיין. ³³האַבן מציל דען מציל געווען די געטער פון די פעלקער איטלאַכער זיין לאַנד פון דער האַנט פון דעם מלך פון אַשור? ³⁴ווי זיינען די געטער פון חַמַת, און אַרְפַד? ווי זיינען די געטער פון ספרנים, הנע, און ענָה? האַבן זיי דען מציל געווען שומרון פון מיין האַנט? ³⁵ווער זיינען צווישן אַלע געטער פון די לענדער, וואָס האַבן מציל געווען זייער לאַנד פון מיין האַנט, אַז יהוה זאָל מציל זיין ירוּשָׁלַיִם פון מיין האַנט?

³⁶האַט דאָס פאַלק געשוויגן, און זיי האַבן אים אַ וואָרט ניט געענטפערט, וואָרום דער באַפעל פון מלך איז געווען, אַזוי צו זאָגן: איר זאָלט אים ניט ענטפערן.

³⁷איז געקומען אַלְיָקִים דער זון פון חזקיהו, וואָס איבערן פאַלאַץ, און שְׁבַנָּא דער שרייבער, און יואָח דער זון פון אָספֿן, דער דערמאָנער, צו חזקיהו, מיט צעריסענע קליידער, און זיי האַבן אים דערציילט די ווערטער פון רבֿשָׁקָהן.

י און עס איז געווען, ווי דער מלך חזקיהו האָט עס געהערט, אַזוי האָט ער צעריסן זיינע קליידער, און זיך צוגעדעקט מיט זאַק, און ער איז געקומען אין הויז פון גאַט. ²און ער האָט געשיקט אַלְיָקִימען וואָס איבערן פאַלאַץ, און שְׁבַנָּא דעם שרייבער, און די עלטסטע פון די פֿהנים, צוגעדעקט מיט זאַק קליידער, צו ישָׁעִיָהוּ הַנְּבִיא דעם זון פון אַמּוּצַן. ³און זיי האַבן צו אים געזאָגט: אַזוי האָט געזאָגט חזקיהו: אַ טאָג פון נויט און שטרָף און שמאַך איז היינטיקער טאָג, וואָרום די קינדער זיינען געקומען צום מוטערמיל, און ניטאָ קיין כּוֹח צו געבערן. ⁴אפשר

וועט יהוה דיין גאָט הערן אלע ווערטער פון רבשקה, וואָס זיין האָר דער מלך פון אַשור האָט אים געשיקט צו לעסטערן דעם לעבעדיקן גאָט, און ער וועט שטראַפֿן פֿאַר די רייד וואָס יהוה דיין גאָט האָט געהערט; דרום זאָלסטו אויפהייבן אַ תפילה פֿאַר דעם איבערבלייב וואָס געפינט זיך דאָ.

און ווי די קנעכט פון מלך חזקיהו זיינען געקומען צו ישׁעיהו, האָט ישׁעיהו צו זיי געזאָגט: אזוי זאָלט איר זאָגן צו אַייער האָר: אזוי האָט גאָט געזאָגט: זאָלסט ניט מורא האָבן פֿאַר די ווערטער וואָס דו האָסט געהערט, מיט וואָס די יונגען פון דעם מלך פון אַשור האָבן מיך געשענדט. זע, איך גיב אַרײַן אין אים אַ גייסט, און ער וועט הערן אַ הערונג, און וועט זיך אומקערן צו זיין לאַנד; און איך וועל אים מאַכן פֿאַלן דורכן שווערד אין זיין לאַנד.

און רבשקה האָט זיך אומגעקערט, און האָט געפונען דעם מלך פון אַשור מלחמה האַלטנדיק אויף לבנה; וואָרום ער האָט געהאַט געהערט אַז ער האָט אַוועקגעצויגן פון לביש.

און [סנחריב] האָט געהערט אויף תּרהקָה דעם מלך פון פוש, אזוי צו זאָגן: ער איז אַרויסגעגאַנגען מלחמה צו האַלטן מיט דיר. און ער האָט ווידער געשיקט שלוחים צו חזקיהו, אזוי צו זאָגן: ¹⁰אזוי זאָלט איר זאָגן צו חזקיהו דעם מלך פון יהודה, אזוי צו זאָגן: זאָל דיר ניט נאַרן דיין גאָט, וואָס דו פֿאַר זיכערסט זיך אויף אים, אזוי צו זאָגן: ירושלים וועט ניט איבער געגעבן ווערן אין דער האַנט פון דעם מלך פון אַשור. ¹¹אָט האָסטו געהערט וואָס די מלכים פון אַשור האָבן געטאָן צו אלע לענדער, זיי צו פֿאַרוויסטן, און דו ווילסט ניצול ווערן? ¹²האָבן די געטער פון די פעלקער מציל געווען די וואָס מיינע עלטערן האָבן צעשטערט, גוֹן, און תּרן, און רַצָף, און די קינדער פון צדן וואָס אין תּלֶשֶׁר? ¹³ווי אזוי דער מלך פון סַמַת, און דער מלך

פון ארפד, און דער מלך פון דער שטאָט ספרנים, פון הנע, און ענה?

“האָט חזקיהו צוגעזען דעם פריח פון דער האַנט פון די שלוחים, און האָט אים איבערגעלייענט; און ער איז אַרויפֿ געגאַנגען אין הויז פון גאָט; און חזקיהו האָט אים אויסגעשפּרייט פאַר גאָט. ”און חזקיהו האָט מתפלל געווען צו גאָט, און האָט געזאָגט: יהוה דו גאָט פון ישראל וואָס זיצט איבער די פרובים, דו אַליין ביסט דער גאָט איבער אַלע קיניגרייכן פון דער ערד; דו האָסט געמאַכט די הימלען און די ערד. ”נייג, יהוה, דיין אויער, און הער; עפּן, יהוה, דייןע אויגן, און זע; און הער די ווערטער פון סנחריבן וואָס האָט אים געשיקט צו לעסטערן דעם לעבעדיקן גאָט. ”יאמת, יהוה, די מלכים פון אַשור האָבן נָרָב געמאַכט די פעלקער און זייער לאַנד, ”און זיי האָבן איבערגעגעבן זייערע געטער צום פייער; וואָרום זיי זיינען קיין געטער ניט געווען, נאָר בלויז דאָס ווערק פון אַ מענטשנס האַנט, האַלץ און שטיין; דרום האָבן זיי זיי אונטערגעבראַכט. ”און אַצונד, יהוה אונדזער גאָט, העלף אונדו, איך בעט דיך, פון זיין האַנט, און זאָלן אַלע קיניגרייכן פון דער ערד חיסן, אַז דו יהוה אַליין ביסט גאָט.

“האָט ישעיהו דער זון פון אַמוצן געשיקט צו חזקיהו, אַזוי צו זאָגן: אַזוי האָט געזאָגט יהוה דער גאָט פון ישראל: וואָס דו האָסט מתפלל געווען צו מיר וועגן סנחריב דעם מלך פון אַשור האָב איך צוגעהערט. ”דאָס איז דאָס וואָרט וואָס האָט האָט וועגן אים גערעדט:

עס פאַראַכט דיך, עס שפּאַט פון דיך
די יונפרוי טאַכטער ציין;
עס שאַקלט דעם קאַפּ הינטער דיך
די טאַכטער ירושלים.

22 וועמען האָסטו געלעסטערט און געשענדט?
 און אויף וועמען האָסטו דיין קול אויפגעהויבן
 יא, האָסט געהויבן דינע אויגן אין דער הייך
 אַקעגן דעם הייליקן פון ישראל.
 23 דורך דינע שלוחים האָסטו געלעסטערט גאָט,
 און געזאָגט: מיט מיינע פיל רייטוועגן
 בין איך צו דער הייך פון די בערג אַרויף,
 צו די ווינקלען פון לָבָנון;
 און איך האָק אָפּ זיינע הויכע צעדערן,
 זיינע געקליבענע ציפרעסבויםער;
 און איך קום צו זיין עקסטן האַרבעריק,
 צום וואַלד פון זיין פרוכטגאַרטן.
 24 איך האָב געגראָבן און געטרונקען
 וואַסערן פרעמדע,
 און טריקן אויס מיט מיינע פּוּסטרײַט
 אַלע טייכן פון מצרים.

25 האָסטו דען ניט געהערט?
 פון לאַנג אָן האָב איך עס צוגעגרייט,
 פון אַלטע טעג האָב איך עס געפורעמט;
 אַצונד האָב איך עס געבראַכט עס זאָל געשען,
 נדי צו פאַרוויסטן אויף חורבההויפּנס
 באַפעסטיקטע שטעט.
 26 ידרום זיינען זייערע באַוויינער קודצמאַכטיק,
 זיי זיינען צעבראַכן און פאַרשעמט;
 זיי זיינען געוואָרן גראָו פון פעלד,
 און קרייטאַכץ גרינע,
 מאַך פון די דעכער,
 און תּבואה פאַרדאַרט איידער אויפגעוואַקסן.

27 אָבער איך ווייס דיין ויצן,
 און דיין גיין און דיין קומען,
 און דיין שטורעמען קעגן מיר.
 28 ווייל דיין שטורעמען קעגן מיר
 און דיין ליארעם איז אַרויף אין מיינע אויערן,
 דרום וועל איך אַרײַנטאָן מײַן רײַג אין דיין נאָז,
 און מײַן צאַם אין דיײַנע ליפּן,
 און איך וועל דיך אומקערן אויף דעם וועג
 וואָס דו ביסט געקומען אויף אים.

29 יאָן דאָס וועט דיר זיין דער צײַכן:
 איר וועט עסן הײַאָר נאָכווקס,
 און אויפן צוײַטן יאָר ווידערװוקס;
 און אויפן דריטן יאָר, זײַט און שניידט,
 און פּלאַנצט וויינגערטנער, און עסט זײַער פּרוכט.
 30 און דער אַנטרונענער איבערבלייב פון דעם הויז פון יהודה
 וועט חידער וואָרצלען אונטן, און טראָגן פּרוכט אויבן.
 31 וואָרום פון ירושלים וועט אַרויסקומען אַן איבערבלייב,
 און אַן אַנטרייניג פון באַרג צײַן:
 דאָס אָננעמען זיך פון גאָט פון צבאות וועט דאָס טאָן.

32 פּאַרוואָר, אזוי האָט גאָט געזאָגט אויפן מלך פון אַשור:
 ער וועט ניט אַרײַנקומען אין דערדאָזיקער שטאָט,
 און ניט אַרײַנשיסן אַהין אַ פּײַל,
 און ניט קומען פאַר איר מיט אַ שילד,
 און ניט אָנשיטן אַרום איר אַן ערדוואַל.
 33 יאָיף דעם וועג וואָס ער איז געקומען,
 אויף אים וועט ער זיך אומקערן,
 און אין דערדאָזיקער שטאָט

והעט ער ניט אריינקומען, זאָגט גאָט.
 "און איך וועל באַשירעמען די דאָזיקע שטאָט, זי צו העלפן,
 פון מיינעטוועגן און פון מיין קנעכט דודס וועגן.
 "און עס איז געווען אין יענער נאַכט, איז אַרויסגעגאַנגען
 אַ מלאַך פון גאָט און האָט געשלאָגן אין לאַגער פון אַשור
 הונדערט און פינף און אַכציק טויזנט. און אַז מע האָט זיך
 געפּעדערט אין דער פּרי, ערשט זיי זיינען אַלע טויטע פּגרים.
 "און סנחריב דער מלך פון אַשור האָט אַוועקגעצויגן, און
 איז געגאַנגען און האָט זיך אומגעקערט; און ער איז געבליבן
 אין ניננה.

"און עס איז געווען, ווי ער בוקט זיך אין הייז פון זיין גאָט
 נסרוך, אַזוי האָבן זיינע זין אַדרמֶלֶךְ און שראַפָּר אים דערשלאָגן
 מיטן שווערד; און זיי זיינען אַנטרוגען געוואָרן אין לאַנד אַרְרָט.
 און זיין זון אַסרְחַדוֹן איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט.

ב יאין יענע טעג איז חזקיהו קראַנק געוואָרן צום שטאַרבן;
 איז צו אים געקומען ישַעְיָהוּ הַנְּבִיא דער זון פון אַמּוּצַן, און
 האָט צו אים געזאָגט: אַזוי האָט גאָט געזאָגט: מאַך דיין צוּתָאָה
 וועגן דיין הויזגעזינט, וואָרום דו שטאַרבסט, און וועסט ניט
 גענעזן ווערן.

"האָט ער אומגעדרייט זיין פנים צו דער וואַנט, און האָט
 מתפלל געווען צו גאָט, אַזוי צו זאָגן: "איך בעט דיך, גאָט,
 געדענק ווי איך בין געגאַנגען פאַר דיר מיט אמת, און מיט אַ
 גאַנצן האַרצן, און וואָס איז גוט אין דיין אויגן האָב איך געטאָן.
 און חזקיהו האָט געוויינט אַ גרויס געווייטן.

"און עס איז געווען, ווען ישַעְיָהוּ איז נאָך ניט געווען אַרויס־
 געגאַנגען פון דעם מיטלסטן הויף, איז דאָס וואָרט פון גאָט
 געווען צו אים, אַזוי צו זאָגן: "קער זיך אום, און זאָלסט זאָגן צו

חוקקיהו דעם פירשט פון מיין פאלק: אזוי האָט געזאָגט יהוה דער גאָט פון דיין פאָטער דודן: איך האָב געהערט דיין תפילה, איך האָב געזען דיין טרער; זע, איך הייל דיך; אויפן דריטן טאָג וועסטו אַרויפגיין אין הויז פון גאָט. ¹⁰און איך וועל צוליגן צו דינע טעג פופצן יאָר, און פון דער האַנט פון דעם מלך פון אַשור וועל איך דיך און דיִדאָזיקע שטאָט מציל זיין, און איך וועל באַשרעמען דיִדאָזיקע שטאָט פון מיינעטוועגן און פון מיין קנעכט דודס וועגן.

¹¹און ישעיהו האָט געזאָגט: נעמט געפרעסטע פייגן. און זיי האָבן עס גענימען און אַרויפגעטאָן אויפן אויסשלאַג, און ער איז גענוען געוואָרן.

¹²און חוקקיהו האָט געזאָגט צו ישעיהו: וואָס איז דער צייכן אז גאָט וועט מיך היילן, און איך וועל אַרויפגיין אויפן דריטן טאָג אין הויז פון גאָט? ¹³האָט ישעיהו געזאָגט: דאָס וועט דיר זיין דער צייכן פון גאָט, אז גאָט וועט טאָן די זאך וואָס ער האָט גערעדט: זאָל דער שאָטן גיין צען שטאַפּלען ווייטער, אָדער זיך אומקערן צען שטאַפּלען? ¹⁴האָט חוקקיהו געזאָגט: גרינג איז דעם שאָטן זיך אַראָפּצונייגן צען שטאַפּלען; גיין, גייערט דער שאָטן זאָל זיך אומקערן אויף צוריק צען שטאַפּלען.

¹⁵האָט ישעיהו הנביא גערופן צו גאָט, און ער האָט אומגעקערט דעם שאָטן צען שטאַפּלען צוריק אויף די שטאַפּלען וואָס ער האָט געהאַט אַראָפּגענידערט אויף די שטאַפּלען פון אַחז.

¹⁶אין יענער צייט האָט בראַדך־בֶּלְאָדן דער זון פון בֶּלְאָדנען, דער מלך פון בבל, געשיקט אַ בריוו און אַ מתנה צו חוקקיהו, וואָרום ער האָט געהערט אז חוקקיהו איז געווען קראַנק. ¹⁷און חוקקיהו האָט זיי צוגעהערט, און ער האָט זיי געחיון זיין נאָך שאַהויז, דאָס וילבער און דאָס גאָלד, און די בשמים, און

דאָס גוטע אייל, און דאָס גאַנצע הויז פון זיינע וואָפן, און אַלץ וואָס האָט זיך געפונען אין זיינע שאַצקאַמערן; ניט געווען אַ זאַך אין זיין הויז, און אין זיין גאַנצער געוועלטיקייט, וואָס חזקיהוּ האָט זיי ניט געוויזן.

¹⁴איזו ישעיהו הנביא געקומען צום מלך חזקיהוּ, און האָט צו אים געזאָגט: וואָס האָבן די דאָזיקע מענטשן געזאָגט? און פון וואָנען קומען זיי צו דיר? האָט חזקיהוּ געזאָגט: פון אַ ווייטן לאַנד זיינען זיי געקומען, פון בָּבֶל. ¹⁵האָט ער געזאָגט: וואָס האָבן זיי געזען אין דיין הויז? האָט חזקיהוּ געזאָגט: אַלץ וואָס אין מיין הויז האָבן זיי געזען; ניט געווען אַ זאַך אין מיינע שאַצקאַמערן וואָס איך האָב זיי ניט געוויזן.

¹⁶האָט ישעיהו געזאָגט צו חזקיהוּ: הער דאָס וואָרט פון גאָט: "זע, טעג קומען, און אַלץ וואָס אין דיין הויז, און וואָס דייןע עלטערן האָבן אָנגעקליבן ביז היינטיקן טאָג, וועט אַוועק געטראָגן ווערן קיין בָּבֶל; קיין זאַך וועט ניט איבערבלייבן, זאָגט גאָט. ¹⁷און פון דייןע זין וואָס וועלן אַרויסגיין פון דיר, וואָס דו וועסט געבערן, וועט מען נעמען, און זיי וועלן זיין הויפֿ דינער אין פּאַלאַץ פון דעם מלך פון בָּבֶל.

¹⁸האָט חזקיהוּ געזאָגט צו ישעיהוּ: גוט איז דאָס וואָרט פון גאָט וואָס דו האָסט גערעדט. און ער האָט געזאָגט: פאַרוואָר, אויב שלום און זיכערקייט וועט זיין אין מיינע טעג!

¹⁹און די איבעריקע זאַכן וועגן חזקיהוּ, און זיין גאַנצע גבורהשאַפט, און ווי ער האָט געמאַכט דעם טייך און דעם גראָבן, און אַרײַנגעבראַכט וואָסער אין שטאָט, דאָס איז שוין באַשריבן אין בוך פון די צײַטגעשעענישן פון די מלכים פון יהודה.

²⁰און חזקיהוּ האָט זיך געלייגט מיט זיינע עלטערן, און זיין זון מנשה איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט.

כא יצוועלף יאָר איז מנשה אלט געווען, אָז ער איז געוואָרן
 מלך, און פינף און פופציק יאָר האָט ער געקניגט אין
 ירושלים. און דער נאָמען פון זיין מוטער איז געווען חפצי־בָּה.
 און ער האָט געטאָן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פון גאָט,
 אַזוי ווי די אומווערדיקייטן פון די פעלקער וואָס גאָט האָט
 פאַרטריבן פון פאַר די קינדער פון ישראל. און ער האָט
 אָפּגעבויט די בָּמֹת וואָס זיין פאָטער חזקיהו האָט צעשטערט,
 און ער האָט אויפגעשטעלט מזבחות צו בָּעַל, און האָט געמאַכט
 אַן אַשְׁרָה, אַזוי ווי אַחָאָב דער מלך פון ישראל האָט געטאָן,
 און ער האָט זיך געבוקט צום גאַנצן חיל פון הימל, און זיי
 געדינט. און ער האָט געבויט מזבחות אין הויז פון גאָט, וואָס
 גאָט האָט געוואָגט: אין ירושלים וועל איך טאָן מיין נאָמען. און
 ער האָט געבויט מזבחות צום גאַנצן חיל פון הימל אין ביידע
 הויפן פון גאָטס הויז. און ער האָט געמאַכט דורכגיין זיין זון
 דורכן פֿייער, און האָט געברויכט צייכנווערן און געצויבערט,
 און אַיינגעשאַפט גייסערזעער און טויטנבאַשוערער; ער האָט
 געמערט צו טאָן שלעכטס אין די אויגן פון גאָט, צו דער
 צערענען. און ער האָט אַרײַנגעשטעלט דעם געץ פון דער
 אַשְׁרָה וואָס ער האָט געמאַכט, אין דעם הויז וואָס גאָט האָט
 געוואָגט צו דודן און צו זיין זון שלמהן: אין דעמדאָזיקן הויז און
 אין ירושלים וואָס איך האָב אויסדערחיילט פון אַלע שבטים
 פון ישראל, וועל איך טאָן מיין נאָמען אויף אייביק; און איך
 וועל מער ניט פאַרוואַגלען דעם פּוֹס פון ישראל פון דער ערד
 וואָס איך האָב געגעבן זייערע עלטערן, אויב זיי וועלן נאָר
 היטן צו טאָן אַזוי ווי אַלץ וואָס איך האָב זיי באַפוילן, און לויט
 דער גאַנצער תּוֹרָה וואָס מיין קנעכט משה האָט זיי באַפוילן.
 אָבער זיי האָבן ניט צוגעהערט; און מנשה האָט זיי פאַרפירט

* פאַרברענט צום טאָט מלך.

צו טאָן מער שלעכטס ווי די פעלקער וואָס גאָט האָט פאַר-
טיליגט פון פאַר די קינדער פון ישראל.

¹⁰יאון גאָט האָט גערעדט דורך זיינע קנעכט די נביאים, אַזוי
צו זאָגן: ¹¹ווייל מנשה דער מלך פון יהודה האָט געטאָן די דאָזיקע
אומחערדיקייטן, איז באַגאַנגען ערגערס ווי אַלץ וואָס די
אַמורים וואָס פאַר אים האָבן געטאָן, און האָט אויך געמאַכט
זינדיקן יהודה מיט זיינע אָפּגעטער, ¹²ידרום האָט אַזוי געזאָגט
יהוה דער גאָט פון ישראל: זע, איך ברענג אַן אומגליק אויף
ירושל'ים און יהודה, אַז איטלאַכער וואָס הערט עס, וועלן
קלינגען זיינע ביידע אויערן. ¹³יאון איך וועל ציען אויף
ירושל'ים די מעסטשנור פון שומרון, און די וואָגשנור פון אַחאָבס
הויז; און איך וועל אויסווישן ירושל'ים, אַזוי ווי מע ווישט אויס
אַ שיסל, אויסגעווישט און אומגעקערט אויף איר פנים. ¹⁴יאון
איך וועל אַזעקוואַרפן דעם איבערבלייב פון מיין אַרב, און
וועל זיי געבן אין דער האַנט פון זייערע פיינט, און זיי וועלן
זיין צו רויב און צו אויסרויבונג פאַר אַלע זייערע פיינט. ¹⁵ווייל
זיי האָבן געטאָן וואָס איז שלעכט אין מיינע אויגן, און האָבן מיך
דערצערנט פון דעם טאָג וואָס זייערע עלטערן זיינען אַרויס-
געגאַנגען פון מצרים און ביז אויף היינטיקן טאָג.

¹⁶יאון אויך אומשולדיק בלוט האָט מנשה פאַרגאַסן זייער
פיל, ביז ער האָט אָנגעפילט ירושל'ים פון עק צו עק; אַחוץ זיין
זינד וואָס ער האָט געמאַכט זינדיקן יהודה, צו טאָן וואָס איז
שלעכט אין די אויגן פון גאָט.

¹⁷יאון די איבעריקע זאָכן וועגן מנשה, און אַלץ וואָס ער
האָט געטאָן, און זיין זינד וואָס ער האָט געווינדיקט, דאָס איז
שוין באַשריבן אין בוך פון די צייטגעשעענישן פון די מלכים פון
יהודה.

¹⁸יאון מנשה האָט זיך געלייגט מיט זיינע עלטערן, און ער

איז באַגראָבן געוואָרן אין דעם גאַרטן פון זיין הויז, אין דעם
גאַרטן פון עוואָן. און זיין זון אָמון איז געוואָרן מלך אויף זיין
אַרט.

¹⁹ צוויי און צוואַנציק יאָר איז אָמון אַלט געווען, אַז ער איז
געוואָרן מלך, און צוויי יאָר האָט ער געקייניגט אין ירושלים.
און דער נאָמען פון זיין מוטער איז געווען משולֶּמֶת די טאָכטער
פון תְּרוּצַן, פון יִטְבָּה.

²⁰ און ער האָט געטאָן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פון גאָט,
אַזוי ווי זיין פאָטער מנשה האָט געטאָן. ²¹ און ער איז געגאַנגען
אין אַלדעם וועג וואָס זיין פאָטער איז געגאַנגען, און ער האָט
געדינט די אָפּגעטער וואָס זיין פאָטער האָט געדינט, און האָט
זיך צו זיי געבוקט. ²² און ער האָט פאַרלאָזן יהוה דעם גאָט
פון זיינע עלטערן, און איז גיט געגאַנגען אין דעם וועג פון יהוה.
²³ און די קנעכט פון אָמוֹנֶען האָבן געמאַכט אַ בונט אויף
אים, און האָבן געטייט דעם מלך אין זיין הויז. ²⁴ און דאָס פאָלק
פון לאַנד האָט דערשלאָגן אַלע וואָס האָבן געמאַכט דעם בונט
אויף דעם מלך אָמון. און דאָס פאָלק פון לאַנד האָט געמאַכט
זיין זון יאַשְׁהוּ פאַר מלך אויף זיין אַרט.

²⁵ און די איבעריקע זאַכן פון אָמוֹנֶען וואָס ער האָט געטאָן,
זיי זיינען שוין באַשריבן אין בוך פון די צייטגעשעענישן פון די
מלכים פון יהודה.

²⁶ און מע האָט אים באַגראָבן אין זיין קבר, אין דעם גאַרטן
פון עוואָן. און זיין זון יאַשְׁהוּ איז געוואָרן מלך אויף זיין אַרט.

כב יאָכט יאָר איז יאַשְׁהוּ אַלט געווען, אַז ער איז געוואָרן
מלך, און איין און דרייסיק יאָר האָט ער געקייניגט אין
ירושלים. און דער נאָמען פון זיין מוטער איז געווען ידִידָה
די טאָכטער פון צְדִיָּהוּ, פון בְּצַקְתָּ.

⁹און ער האָט געטאַן וואָס איז רעכטפאַרטיק אין די אויגן פון גאָט, און איז געגאַנגען אין אַלדעם וועג פון זיין פּאָטער דודן, און האָט זיך נישט אָפּגעקערט רעכטס אָדער לינקס.

¹⁰און עס איז געווען אין אַכצנטן יאָר פון מלך יאַשׁוּהוּן, האָט דער מלך געשיקט שָׁפָן דעם זון פון אַצְלִיָהוּ, דעם זון פון משולֵּמֶען, דעם שרײַבער, אין הויז פון גאָט, אַזוי צו זאָגן: יגיי אַרויף צו חִלְקִיָהוּ דעם פּהַךְ־גְּדוֹל, און זאָל ער צונויפצײלן דאָס געלט וואָס איז געבראַכט געוואָרן אין הויז פון גאָט, וואָס די שוועל־היטערס האָבן געזאַמלט פון פּאַלֶק. ¹¹און זאָל מען עס געבן אויף דער האַנט פון די ווערקמײַנסטערס וואָס זײַנען געשטעלט איבער דעם הויז פון גאָט; און זיי זאָלן עס געבן צו די בעל־מלאַכּהס וואָס אין הויז פון גאָט, אויף צו פאַרריכטן די צעבראַכענע ערטער פון הויז; ¹²צו די האַלצמײַנסטערס, און צו די בוימײַנסטערס, און צו די מויערער, און אויף צו קויפן האַלץ און געהאַקטע שטיינער, צו פאַרריכטן דאָס הויז. ¹³און מע זאָל זיך נישט רעכענען מיט זיי וועגן דעם געלט וואָס ווערט געגעבן אויף זייער האַנט, נײַערט אויף נאַמנות זאָלן זיי אַרבעטן.

¹⁴און חִלְקִיָהוּ דער פּהַךְ־גְּדוֹל האָט געזאָגט צו שָׁפָן דעם שרײַבער: דאָס בוך פון דער תּוֹרָה האָב איך געפונען אין הויז פון גאָט. און חִלְקִיָהוּ האָט געגעבן דאָס בוך צו שָׁפָנען, און ער האָט עס איבערגעלייענט.

¹⁵און שָׁפָן דער שרײַבער איז געקומען צום מלך, און האָט געבראַכט דעם מלך אַן ענטפער, און האָט געזאָגט: דינע קנעכט האָבן אויסגעשאַטן דאָס געלט וואָס האָט זיך געפונען אין הויז, און זיי האָבן עס געגעבן אויף דער האַנט פון די ווערקמײַנסטערס וואָס זײַנען געשטעלט איבער דעם הויז פון גאָט.

¹⁶און שָׁפָן דער שרײַבער האָט דערצײלט דעם מלך, אַזוי צו זאָגן: חִלְקִיָהּ דער פּהַךְ האָט מיר געגעבן אַ בוך. און שָׁפָן

הָאֵט עס געלייענט פֿאַרן מלך. ¹¹יאון עס איז געווען, ווי דער מלך האָט געהערט די ווערטער פון דעם בוך פון דער תורה, אזוי האָט ער צעריסן זיינע קליידער. ¹²יאון דער מלך האָט באַפוילן חלקיהו דעם פֿהן, און אחיקם דעם זון פון שָפֿנען, און עכבור דעם זון פון מיִקְיָהוּן. און שָפֿן דעם שרייבער, און עִשָׂיָה דעם מלכס דינער, אזוי צו זאָגן: ¹³גייט פרעגט ביי גאָט פֿאַר מיר, און פֿאַר דעם פֿאַלק, און פֿאַר גאַנץ יהודה, ווען די ווערטער פון דעמדאָויקן געפונענעם בוך, וואָרום גרויס איז דער גרימ צאָרן פון גאָט וואָס איז אָנעצונדן אויף אינדז, פֿאַרוואָס אונדזערע עלטערן האָבן ניט צוגעהערט צו די ווערטער פון דעמדאָויקן בוך, צו טאָן אזוי ווי אַלץ וואָס איז אָנגעשריבן פֿאַר אינדז.

¹⁴יאזי געגאַנגען חלקיהו דער פֿהן, און אחיקם, און עכבור, און שָפֿן, און עִשָׂיָה, צו חולדָה דער נביאה, דער ווייב פון שלום דעם זון פון תקנה דעם זון פון חרחסן, דעם קליידער היטער— און זי האָט געוויינט אין ירושלים, אין צווייטן שטאָטפערטל— און זיי האָבן גערעדט צו איר. ¹⁵יהאָט זי צו זיי געזאָגט: אזוי האָט געזאָגט יהוה דער גאָט פון ישראל: זאָגט צו דעם מאַן וואָס האָט אַיך געשיקט צו מיר: ¹⁶יאזוי האָט גאָט געזאָגט: זע, איך ברענג אַן אומגליק אויף דעמדאָויקן אָרט און אויף זיינע באַוויינער— אַלע ווערטער פון דעם בוך וואָס דער מלך פון יהודה האָט געלייענט; ¹⁷ידערפֿאַר וואָס זיי האָבן מיך פֿאַרלאָזן, און האָבן גערייכערט צו פרעמדע געטער, פֿדי מיך צו דערצערענען מיט אַלע מעשים פון זייערע הענט, דרום וועט מיין גרימצאָרן זיך אָנצינדן אויף דעמדאָויקן אָרט, און וועט ניט פֿאַרלאָשן ווערן. ¹⁸יאון צו דעם מלך פון יהודה וואָס שיקט אַיך פרעגן ביי גאָט, צו אים זאָלט איר אזוי זאָגן: אזוי האָט געזאָגט יהוה דער גאָט פון ישראל: ווען די ווערטער וואָס דו האָסט געהערט, ¹⁹יאזי,

חיייל דיין האַרץ איז ווייך געוואָרן, און ביסט געוואָרן אונטער טעניק פאַר גאָט ווען דו האָסט געהערט וואָס איך האָב גערעדט אויף דעמדאָזיקן אַרט און אויף זיינע באַוויינער, אַז זיי וועלן ווערן פאַר אַ שרעק און פאַר אַ קללה, און האָסט צעריסן זיינע קליידער, און האָסט געוויינט פאַר מיר, האָב איך אויך צוגעהערט, זאָגט גאָט. ²⁰דרום זע, איך זאַמל דיך איין צו זיינע עלטערן, און וועסט אַיינגעוואַמלט ווערן אין דיין קבר בשלום, און זיינע אויגן וועלן ניט זען דאָס גאַנצע בייז וואָס איך ברענג אויף דעמדאָזיקן אַרט.

און זיי האָבן געבראַכט צום מלך דעם ענטפער.

כג יאון דער מלך האָט געשיקט, און מע האָט אַיינגעוואַמלט צו אים אַלע עלטסטע פון יהודה און ירושלים. ¹און דער מלך איז אַרויפגעגאַנגען אין הויז פון גאָט, און אַלע מענער פון יהודה און אַלע באַוויינער פון ירושלים מיט אים, און די כהנים, און די נביאים, און דאָס גאַנצע פאָלק פון קליין ביז גרויס, און ער האָט געלייענט אין זייערע אויערן אַלע ווערטער פון דעם בוך פון בונד וואָס איז געפונען געוואָרן אין הויז פון גאָט. ²און דער מלך האָט זיך געשטעלט אויף אַ בימה, און ער האָט געשלאָסן אַ בונד פאַר גאָט, צו גיין נאָך גאָט, און צו היטן זיינע געבאָט און זיינע אָנאָגן און זיינע געזעצן מיטן גאַנצן האַרצן און מיט דער גאַנצער זעל, מקיים צו זיין די ווערטער פון דעם דאָזיקן בונד וואָס שטייען געשריבן אין דעמדאָזיקן בוך. און דאָס גאַנצע פאָלק איז צוגעשטאַנען צו דעם בונד.

³און דער מלך האָט באַפוילן חלקיהו דעם פּהַן־גדול, און די אונטער־כהנים, און די שוועלהיטערס, אַרויסצוטראָגן פון דעם טעמפל פון גאָט אַלע כלים וואָס זיינען געמאַכט געוואָרן פאַר בעל, און פאַר דער אַשרה, און פאַר דעם גאַנצן חיל פון

הימל; און ער האָט זיי פאַרברענט דרויסן פון ירושלים אין די פעלדער פון קדרון, און האָט אַזעקגעטראָגן זייער אַש קיין בית-אל. ⁹ און ער האָט אָפגעשאַפט די פריסטער וואָס די מלכים פון יהודה האָבן אויפגעזעצט, און וואָס האָבן גערייכערט אויף די בָּמוֹת, אין די שטעט פון יהודה און אין די אַרומיקע ערטער פון ירושלים; און די וואָס האָבן גערייכערט צו בעל, צו דער זון, און צו דער לבנה, און צו די מַזְלוֹת, און צום גאַנצן חיל פון הימל. ¹⁰ און ער האָט אַרויסגעטראָגן די אַשְׁרָה פון דעם הויז פון גאָט דרויסן פון ירושלים צום טייך קדרון, און האָט זי פאַרברענט ביים טייך קדרון, און צעמאַלן אויף שטויב, און צעוואָרפן איר שטויב אויף די קברים פון די קינדער פון פּאָלָק. ¹¹ און ער האָט צעבראַכן די הייזער פון די שאַנדמענער וואָס אין הויז פון גאָט, וואָס די ווייבער פלעגן דאַרטן וועבן צודעקן פאַר דער אַשְׁרָה. ¹² און ער האָט צונויפֿגעבראַכט אַלע כּהנים פון די שטעט פון יהודה, און האָט פאַר אומרייניקט די בָּמוֹת וואָס די כּהנים האָבן דאַרטן גערייכערט, פון גבע ביי באַר־שָׁבַע; און ער האָט צעבראַכן די בָּמוֹת פון די טויערן וואָס ביים טויעראַיינגאַנג פון יהושוע דעם שטאַטהאַר, וואָס אויף דער לינקער זייט פון דעם וואָס קומט אַרײַן אין שטאַטטויער. ¹³ אָבער די כּהנים פון די בָּמוֹת זיינען ניט אַרויס־געגאַנגען צום מזבח פון גאָט אין ירושלים; נייערט זיי האָבן געזעסן דאָס אומגעווייערטע ברויט צווישן זייערע ברידער. ¹⁴ און ער האָט פאַראומרייניקט תּוֹפֶת וואָס אין טאַל פון בְּדֵהנוֹם, אַז קיינער זאָל ניט מאַכן דורכגיין זיין זון אָדער זיין טאָכטער דורכן פייער צו מוֹלֵךְ. ¹⁵ און ער האָט אָפגעשאַפט די פּערד וואָס די מלכים פון יהודה האָבן געזעבן צו דער זון ביים אַיינגאַנג פון דעם הויז פון גאָט, לעבן דער קאַמער פון נְדָמְמֶלֶךְ דעם הויפדינער, וואָס אין די פאַרהויפן; און די רייטוועגן פון

דער זון האָט ער פאַרברענט אין פֿייער. ¹²און די מוזבחות וואָס אויפן דאָך פון אַחזעס אויבערשטויב, וואָס די מלכים פון יהודה האָבן געמאַכט, און די מוזבחות וואָס מנשה האָט געמאַכט אין בייִדע הויפן פון גאָטס הויז, האָט צעבראַכן דער מלך און צעהאַקט פון דאָרטן, און אַריינגעוואָרפן זייער שטויב אין טייך קדרון. ¹³אויך די בָּמוֹת וואָס פאַר ירוּשָׁלַיִם, וואָס אויף דער רעכטער זייט פון דעם באָרג פון פאַרדאָרבער, וואָס שלמה דער מלך פון ישראל האָט געבויט צו עשתרת, דער אומד ווערדיקייט פון די צידונים, און צו כמוש, דער אומווערדיקייט פון מואָב, און צו מלפּוֹם, דער אומווערדיקייט פון די קינדער פון עַמּוֹן, האָט דער מלך פאַראומרייניקט. ¹⁴און ער האָט צעבראַכן די זיילשטיינער, און אָפּגעהאַקט די געצנבוימער, און אָנגעפילט זייער אָרט מיט ביינער פון מענטשן.

¹⁵און אויך דעם מוזבח וואָס אין בֵּית־אֵל, די בָּמָה וואָס נָבָעם דער זון פון נבֿטן וואָס האָט געמאַכט זינדיקן ישראל, האָט געמאַכט, אויך יענעם מוזבח און די בָּמָה האָט ער צעבראַכן; און ער האָט פאַרברענט די בָּמָה, און צעמאַלן אויף שטויב; און ער האָט פאַרברענט די אַשָׁה.

¹⁶און ווי יאַשִׁיהוּ האָט זיך אומגעדרייט, אַזוי האָט ער דער־זען די קברים וואָס דאָרטן אויפן באָרג, און ער האָט געשיקט, און האָט אַרויסגענומען די ביינער פון די קברים, און פאַר־ברענט אויפן מוזבח, און האָט אים פאַראומרייניקט, אַזוי ווי דאָס וואָרט פון גאָט וואָס עס האָט אויסגערופן דער געטלאַכער מאַן וואָס האָט אויסגערופן די־דאָזיקע זאַכן.

¹⁷און ער האָט געזאָגט: וואָס איז יענער צייכן וואָס איך זע? האָבן די מענטשן פון שטאָט צו אים געזאָגט: דאָס איז דער קבר פון דעם געטלאַכן מאַן וואָס איז געקומען פון יהודה, און האָט אויסגערופן די־דאָזיקע זאַכן וואָס דו האָסט געטאָן צו דעמד

דאָזיקן מוזבא אין בֵּית־אֵל. ¹⁸הָאָט ער צו זיי געוואָגט: לָאָזט אים אין רו; קיינער זאָל ניט רירן זיינע ביינער. הָאָבן זיי אויס־געלאָזט זיינע ביינער מיט די ביינער פון דעם נביא וואָס איז אַרויסגעקומען פון שומרון.

¹⁹און אויך אַלע הייזער פון די בָּמוֹת וואָס אין די שטעט פון שומרון, וואָס די מלכים פון ישראל הָאָבן געמאַכט, צו דער־צערענען נאָט, האָט יִאשָׁהוּ אָפּגעטאָן, און ער האָט געטאָן צו זיי אַזוי ווי אַלע טואונגען וואָס ער האָט געטאָן אין בֵּית־אֵל. ²⁰און ער האָט געשלאַכט אַלע כּהנים פון די בָּמוֹת וואָס זיינען דאָרטן געווען, אויף די מוזבחות, און האָט פאַרברענט ביינער פון מענטשן אויף זיי.

און ער האָט זיך אומגעקערט קיין ירושלים.

²¹און דער מלך האָט באַפוילן דעם גאַנצן פּאָלק, אַזוי צו זאָגן: מאַכט אַ קרבן־פּסח צו יהוה אַייער גאָט, אַזוי ווי עס שטייט געשריבן אין דעמדאָזיקן בוך פון בונד. ²²וואָרום אַזאָ ווי דער־דאָזיקער קרבן־פּסח איז ניט געמאַכט געוואָרן פון די טעג פון די שופטים וואָס הָאָבן געמשפּט ישראל, און אין אַלע טעג פון די מלכים פון ישראל, און די מלכים פון יהודה. ²³נאָר אין אַכצנטן יאָר פון מלך יִאשָׁהוּ איז געמאַכט געוואָרן דער־דאָזיקער קרבן־פּסח צו גאָט אין ירושלים.

²⁴און אויך די גייסטערזעער און די טויטנבאַשווערער, און די תּרפים, און די אָפּגעטער, און אַלע אומווערדיקייטן וואָס זיינען געווען געוואָרן אין לאַנד יהודה און אין ירושלים, האָט יִאשָׁהוּ אויסגעראַמט, כּדי מקיים צו זיין די ווערטער פון דער תּורה וואָס שטייען געשריבן אין דעם בוך וואָס חלקיהו דער כּהן האָט געפונען אין הויז פון גאָט.

²⁵און אַזאָ ווי ער איז ניט געווען קיין מלך פאַר אים, וואָס זאָל זיך אומקערן צו גאָט מיט זיין גאַנצן האַרצן און מיט זיין

גאנצער זעל און מיט זיין גאנצן כוח, לויט דער גאנצער תורה פון משה: און נאך אים איז ניט אויפגעשטאנען אַזאָ ווי ער.

²⁰אָבער גאָט האָט זיך ניט אָפּגעקערט פון זיין גרויסן גרימ צאָרן ווען זיין צאָרן האָט געגרימט אויף יהודה, פאַר אַלע דער צערענונגען וואָס מנשה האָט אים דערצערנט. "און גאָט האָט געזאָגט: אויך יהודה וועל איך אָפּטאָן פון מיין פנים, אַזוי ווי איך האָב אָפּגעטאָן ישראל; און איך וועל פאַראַכטן די דאָזיקע שטאָט וואָס איך האָב אויסדעררחיילט, ירושלים, און דאָס הויז וואָס איך האָב געזאָגט: מיין נאָמען וואָל דאָרטן זיין.

²¹און די איבעריקע זאכן וועגן יאשיהו, און אַלץ וואָס ער האָט געטאָן, דאָס איז שוין באַשריבן אין בוך פון די צייט געשעענישן פון די מלכים פון יהודה.

²²אין זיינע טעג איז אַרויפגעאָנגען פּרעהינכו דער מלך פון מצרים אויף דעם מלך פון אַשור, ביים טייך פּרת, און דער מלך יאשיהו איז אים געגאָנגען אַקעגן; און ער האָט אים געטייט אין מגדו, ווי ער האָט אים דערזען. ²³האָבן זיינע קנעכט אים אַוועקגעפירט אַ טויטן פון מגדו, און זיי האָבן אים געבראַכט קיין ירושלים, און האָבן אים באַגראָבן אין זיין קבר.

און דאָס פּאַלק פון לאַנד האָט גענומען יהואָחז דעם זון פון יאשיהו, און זיי האָבן אים געוואַלבט, און אים געמאַכט פאַר מלך אויף זיין פּאַטערס אָרט.

²⁴דריי און צוואַנציק יאָר איז יהואָחז אַלט געווען, אַז ער איז געוואָרן מלך, און דריי חדשים האָט ער געקייניגט אין ירושלים. און דער נאָמען פון זיין מוטער איז געווען עמוּטל, די טאָכטער פון ירמיהו, פון לבנה.

²⁵און ער האָט געטאָן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פון גאָט, אַזוי ווי אַלץ וואָס זיינע עלטערן האָבן געטאָן.

²⁶און פֿרעה־נכו האָט אים אַינגעשפּאַרט אין רבֿלה, אין לאַנד חֶמֶת, אַז ער זאָל ניט קיניגן אין ירוּשָׁלַיִם. און ער האָט אַרויפגעלייגט אַ שטראָף אויפֿן לאַנד, הונדערט צענטנער זילבער, און אַ צענטנער גאָלד.

²⁷און פֿרעה־נכו האָט געמאַכט אַלְיָקִים דעם זון פֿון יִאֲשֵׁיהוּן פֿאַר מלֶךְ אויף דעם אָרט פֿון זיין פּאָטער יִאֲשֵׁיהוּן, און ער האָט אומגעביטן זיין נאָמען אויף יְהוֹיָקִים. און יְהוֹאָחָז האָט ער אַוועקגענומען; און ער איז געקומען קיין מצְרַיִם, און איז דאָרטן געשטאָרבן.

²⁸און דאָס זילבער און דאָס גאָלד האָט יְהוֹיָקִים געגעבן צו פֿרעהן; אָבער ער האָט אָפּגעשאַצט דאָס לאַנד, כּדי צו געבן דאָס געלט לויט דעם באַפעל פֿון פֿרעהן; פֿון איטלאַכן לויט זיין אָפּשאַצונג האָט ער אויפּגעמאַנט דאָס זילבער און דאָס גאָלד פֿון דעם פּאָלק פֿון לאַנד, כּדי צו געבן צו פֿרעה־נכוֹן.

²⁹פֿינף און צוואַנציק יאָר איז יְהוֹיָקִים אַלט געווען, אַז ער איז געוואָרן מלֶךְ, און עלף יאָר האָט ער געקיניגט אין ירוּשָׁלַיִם. און דער נאָמען פֿון זיין מוטער איז געווען זבוּדָה די טאָכטער פֿון פְּדָיָהן, פֿון רוּמָה.

³⁰און ער האָט געטאָן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פֿון גאָט, אַזוי ווי אַלץ וואָס זיינע עלטערן האָבן געטאָן.

כד יאִין זיינע טעג איז אַרויפּגעגאַנגען נבוכדנאָצר דער מלֶךְ פֿון בָּבֶל, און יְהוֹיָקִים איז געווען אַ קנעכט צו אים דריי יאָר; דערנאָך האָט ער זיך אָפּגעקערט און האָט ווידער שפּעניקט אָן אים.

³¹און גאָט האָט אָנגעשיקט אויף אים באַנדעס פֿון כּשָׁדִים, און באַנדעס פֿון אַרְם, און באַנדעס פֿון מוֹאָב, און באַנדעס פֿון די קינדער פֿון צִמּוֹן; און ער האָט זיי אָנגעשיקט אויף יְהוּדָה,

כדי עס אוינטערצוברענגען, אזוי ווי דאָס וואָרט פון גאָט וואָס ער האָט גערעדט דורך זיינע קנעכט די נביאים. ⁹נאָר לויט דעם מויל פון גאָט איז דאָס געשען אויף יהודה, כדי זיי אָפצוטאָן פון זיין פנים, פאַר די זינד פון מנשהן, לויט אַלץ וואָס ער האָט געטאָן. ¹⁰און אויך פאַר דעם אוימשולדיקן בלוט וואָס ער האָט פאַרגאַסן, ביז ער האָט אָנגעפילט ירושלים מיט אוימשולדיק בלוט; און גאָט האָט ניט געוואָלט פאַרגעבן.

¹¹און די איבעריקע זאכן וועגן יהויקיםען, און אַלץ וואָס ער האָט געטאָן, דאָס איז שוין באַשריבן אין בוך פון די צייט געשעענישן פון די מלכים פון יהודה.

¹²און יהויקים האָט זיך געלייגט מיט זיינע עלטערן, און זיין זון יהויכין איז געוואָרן מלך אויף זיין אָרט.

¹³און דער מלך פון מצרים איז מער חידער ניט אַרויס געגאַנגען פון זיין לאַנד, וואָרום דער מלך פון בבל האָט צוגענומען, פון דעם באַך פון מצרים ביז דעם טייך פּרַת, אַלץ וואָס געהערט צום מלך פון מצרים.

¹⁴אָכצן יאָר איז יהויכין אַלט געווען, אָז ער איז געוואָרן מלך, און דריי חדשים האָט ער געקיניגט אין ירושלים, און דער נאָמען פון זיין מוטער איז געווען נחושטאַ די טאָכטער פון אַלְנָתָנען, פון ירושלים.

¹⁵און ער האָט געטאָן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פון גאָט, אזוי ווי אַלץ וואָס זיין פאָטער האָט געטאָן.

¹⁶אין יענער צייט זיינען די קנעכט פון נבוכדנאָר דעם מלך פון בבל אַרויפגעגאַנגען אויף ירושלים, און די שטאָט איז געקומען אין באַלעגערונג. ¹⁷און נבוכדנאָר דער מלך פון בבל איז געקומען אויף דער שטאָט, בעת זיינע קנעכט האָבן געלעגערט אויף איר.

¹⁴איז יהויכין דער מלך פון יהודה אַרויסגעגאַנגען צו דעם מלך פון בָּבֶל, ער, און זיין מוטער, און זיינע קנעכט, און זיינע האָרן, און זיינע הויפדינער; און דער מלך פון בָּבֶל האָט אים אַוועקגענומען אין אַכטן יאָר פון זיין מלוכה.

¹⁵און ער האָט אַרויסגעצויגן פון דאָרטן אַלע אַוצרות פון גאָטס הויז, און די אַוצרות פון מלכס הויז; און ער האָט צעהאַקט אַלע גילדערנע כליים וואָס שלמה דער מלך פון ישראל האָט געמאַכט אין דעם טעמפל פון גאָט—אָווי ווי גאָט האָט אָנגעזאָגט. ¹⁶און ער האָט פאַרטריבן גאַנץ ירושלים, און אַלע האָרן, און אַלע העלדישע גיבורים, צען טויזנט געפאַנגענע, און אַלע מיינסטערס און שלעסערס; קיינער איז נישט געבליבן אַחוץ די אַרעמסטע פון דעם פּאָלק פון לאַנד. ¹⁷און ער האָט פאַר טריבן יהויכיןען קיין בָּבֶל; אויך דעם מלכס מוטער, און דעם מלכס הייבער, און זיינע הויפדינער, און די פּני פון לאַנד, האָט ער אַוועקגעפירט אין גלות פון ירושלים קיין בָּבֶל. ¹⁸און אַלע חילס־לייט, זיבן טויזנט, און די מיינסטערס און די שלעסערס, טויזנט, אַלע, גיבורים וואָס טויגן צו מלחמה, זיי האָט דער מלך פון בָּבֶל געבראַכט אין גלות קיין בָּבֶל.

¹⁹און דער מלך פון בָּבֶל האָט געמאַכט פאַר מלך אָנשטאַט אים זיין פעטער מַסַנְהֵן, און ער האָט אומגעביטן זיין נאָמען אויף צִדְקִיָּהוּ.

²⁰אין און צוואַנציק יאָר איז צִדְקִיָּהוּ אַלט געווען, אָו ער איז געוואָרן מלך, און עלף יאָר האָט ער געקייניגט אין ירושלים. און דער נאָמען פון זיין מוטער איז געווען חמוטל די טאַכטער פון ירמיהוּן, פון לבָּנָה.

²¹און ער האָט געטאָן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פון גאָט, אָווי ווי אַלץ וואָס אַלִּיקים האָט געטאָן. ²²פאַרחאָר, פון וועגן

דעם צאָרן פון גאָט איז דאָס געשען אויף ירושלים און יהודה,
 ביז ער האָט זיי אַזעקגעוואָרפן פון זיין פנים.
 און צדקיהו האָט ווידערשפעניקט אָן דעם מלך פון בבל.

כה יאון עס איז געווען אין ניינטן יאָר פון זיין מלוכה, אין
 צענטן חודש, אין צענטן טאָג פון חודש, איז געקומען
 נבוכדנאָר דער מלך פון בבל, ער און זיין גאַנצער חיל, אויף
 ירושלים, און ער האָט געלעגערט אויף איר, און זיי האָבן
 געבויט באַלעגערונערק רונד אַרום איר. יאון די שטאָט איז
 געווען אין באַלעגערונג ביזן עלפטן יאָר פון מלך צדקיהו.
 יאין ניינטן טאָג פון נפירטן חודש האָט זיך געשטאַרקט דער
 הונגער אין שטאָט, און עס איז ניט געווען קיין ברויט פאַר דעם
 פאָלק פון לאַנד. יאון די שטאָט איז אַיינגעבראַכן געוואָרן, און
 אַלע מלחמה־לייט וויינען אַנטלאָפן ביי נאַכט דורך דעם טויער
 צווישן די צוויי מויערן וואָס ביים מלכס גאָרטן—און די פּשדים
 וויינען געווען רונד אַרום דער שטאָט—און ודער מלך איז אַזעק
 מיטן וועג פון פלוין. אָבער דער חיל פון די פּשדים האָט
 נאַכגעיאָגט דעם מלך, און זיי האָבן אים אָנגעיאָגט אין די
 פלויען פון יריחו; און זיין גאַנצער חיל איז צעלאָפן פון אים.
 יאון זיי האָבן געכאַפט דעם מלך, און האָבן אים אַרויפ־
 געבראַכט צום מלך פון בבל קיין רבלה; און מע האָט אַרויס־
 געוואָגט אויף אים אַ משפט. יאון צדקיהוס זין האָט מען
 געשאַכטן פאַר זיינע אויגן; און צדקיהוס אויגן האָט ער בלינד
 געמאַכט, און ער האָט אים געשמידט אין קופערנע קייטן, און
 געבראַכט קיין בבל.

יאון אין פינפטן חודש, אין זיבעטן טאָג פון חודש—דאָס
 איז דאָס ניינצנטע יאָר פון מלך נבוכדנאָר דעם מלך פון בבל—
 איז געקומען נבותראָן דער הויפט פון דעם לייב־חיל, דער

קנעכט פון דעם מלך פון בבל, קיין ירושלים. ¹⁰און ער האָט פאַרברענט דאָס הויז פון גאָט, און דאָס הויז פון מלך; אויך אַלע הייזער פון ירושלים, וווּ נאָר אַ הויז פון אַ גרויסן מאַן, האָט ער פאַרברענט אין פייער. ¹¹און די מויערן פון ירושלים רונד אַרום האָט דער גאַנצער חיל פון די כּשדים וואָס מיט דעם הויפט פון דעם לייב־חיל איינגעוואָרפן. ¹²און דעם רעשט פון פּאָלק וואָס איז געבליבן אין שטאָט, און די אַריבערגעלאָפּענע וואָס זיינען אַריבערגעלאָפּן צו דעם מלך פון בבל, און דעם רעשט פון המון, האָט נבוןראָדן דער הויפט פון דעם לייב־חיל פאַרטריבן. ¹³נאָר פון די אַרעמסטע פון פּאָלק האָט נבוןראָדן דער הויפט פון דעם לייב־חיל איבערגעלאָזן פאַר ווייב גערטנירער און פאַר אַקערלייט.

¹⁴און די קופּערנע זיילן וואָס אין הויז פון גאָט, און די געשטעלן, און דעם קופּערנעם ים וואָס אין הויז פון גאָט, האָבן די כּשדים צעבראַכן, און אַוועקגעטראָגן דאָס קופּער דערפון קיין בבל. ¹⁵אויך די טעפּ, און די שופּלען, און די שנייצ־מעסערס, און די שאָלן, און אַלע קופּערנע פּלים וואָס מע פּלעגט דינען מיט זיי, האָבן זיי צוגענומען. ¹⁶אויך די פייער־פּאַנען, און די שפרענגבעקנס, וואָס גאַלד, גאַלד, און וואָס זילבער, זילבער, האָט דער הויפט פון דעם לייב־חיל צוגענומען. ¹⁷ידי צוויי זיילן, דעם איין ים, און די געשטעלן, וואָס שלמה האָט געמאַכט פאַר גאָטס הויז—דאָס קופּער פון אַלע די־אָזיקע פּלים איז ניט געווען אַפּצוהעגן. ¹⁸אכצן איילן איז געווען די הייך פון איין זייל; און אַ קופּערנע קרוין איז געווען אויף אים; און די הייך פון דער קרוין איז געווען דריי איילן; און אַ נעצווערק און מילגרוימען זיינען געווען אויף דער קרוין רונד אַרום, אַלץ פון קופּער; און דעסגלייכן צום צווייטן זייל, איבער דעם נעצווערק.

¹⁸און דער הויפט פון דעם לייב־חיל האָט גענומען שרִיָה דעם פֿהך־גדול, און צפֿונג דעם צווייטן פֿהן, און די דריי שוועל־היטערס; ¹⁹און פֿון שטאָט האָט ער גענומען איין הויפֿדינער וואָס איז געווען דער אויפֿווער איבער די מלחמה־לייט, און פינג מענער פֿון די וואָס פֿלעגן זען דעם מלכס פֿנים, וואָס האָבן זיך געפֿונען אין שטאָט, און דעם שרייבער פֿון דעם חיל־פירער וואָס האָט אויפֿגענומען אין חיל דאָס פֿאלק פֿון לאַנד, און זעכציק מאַן פֿון דעם פֿאלק פֿון לאַנד וואָס האָבן זיך געפֿונען אין שטאָט. ²⁰און נבוןראָדן דער הויפט פֿון דעם לייב־חיל האָט זיי גענומען, און האָט זיי אַוועקגעפירט צו דעם מלך פֿון בָּבֶל קיין רבֿלָה. ²¹און דער מלך פֿון בָּבֶל האָט זיי געשלאַגן און געטייט אין רבֿלָה אין לאַנד סָמָת. אַזוי איז יהודה אַוועק אין גלות פֿון זיין לאַנד.

²²און דאָס פֿאלק וואָס איז געבליבן אין לאַנד יהודה, וואָס נבוכדנֶצַר דער מלך פֿון בָּבֶל האָט איבערגעלאָזן—איבער זיי האָט ער אויפֿגעזעצט גדליָהוּ דעם זון פֿון אחיקם דעם זון פֿון שָׁפָנָן.

²³און ווי אַלע הויפטלייט פֿון חיל, זיי מיט די מענטשן, האָבן געהערט, אַז דער מלך פֿון בָּבֶל האָט אויפֿגעזעצט גדליָהוּ, אַזוי זיינען זיי געקומען צו גדליָהוּ קיין מִצְפָּה: און ישְׁמַעֵאל דער זון פֿון נַמְנֵיהוּ, און יוֹחָנָן דער זון פֿון קָרְחוּ, און שרִיָה דער זון פֿון סַנְחֻמְתָּן, פֿון נטופֿה, און יאַנְגֵהוּ דער זון פֿון דעם מַעֲכָתִי, זיי מיט זייערע מענטשן. ²⁴און גדליָהוּ האָט געשוואָרן זיי און זייערע מענטשן, און האָט צו זיי געזאָגט: איר זאַלט ניט מוֹרָא האָבן פֿאַר די קנעכט פֿון די פֿשֿדים; ויצט אין לאַנד, און דינט דעם מלך פֿון בָּבֶל, און אייך וועט גוט זיין.

²⁵אַבער עס איז געווען אין זיבעטן חודש, איז געקומען ישְׁמַעֵאל דער זון פֿון נַמְנֵיהוּ דעם זון פֿון אַלישָׁמָען, פֿון

קיניגלאַכן אָפּשטאַם, און צען מענטשן מיט אים, און זיי האָבן געשלאָגן גדליהוּ, און ער איז געשטאַרבן; אויך די יהודהער און די כּשדים וואָס זיינען געווען מיט אים אין מצפּה. ²⁶ און דאָס גאַנצע פּאָלק פון קליין ביז גרויס, און די הויפטלייט פון חיל, זיינען אויפגעשטאַנען און זיינען אַוועק קיין מצרים, וואָרום זיי האָבן מורא געהאַט פאַר די כּשדים.

²⁷ און עס איז געווען אין זיבן און דרייסיקסטן יאָר נאָך דעם גלות פון יהויכין דעם מלך פון יהודה, אין צוועלפטן חודש, אין זיבן און צוואַנציקסטן טאָג פון חודש, האָט אַויל-מרודך דער מלך פון כּבל, אין דעם יאָר וואָס ער איז געוואָרן מלך, אויפגעהויבן דעם קאַפּ פון יהויכין דעם מלך פון יהודה, פון תּפּיסה. ²⁸ און ער האָט גערעדט צו אים פריינטלאַך, און האָט געשטעלט זיין שטול איבער די שטולן פון די מלכים וואָס ביי אים אין כּבל. ²⁹ און ער האָט אומגעביטן זיינע תּפּיסה-קליידער, און ער האָט געגעסן ביי אים ברויט תּמיד אַלע טעג פון זיין לעבן. ³⁰ און זיין אויסקומעניש, אַ שטענדיקע אויסקומעניש, איז אים געגעבן געוואָרן פון מלך טאַנטעגלאַך אַלע טעג פון זיין לעבן.